लोकलेखा समिती

(२०१०-२०११)

(बारावी महाराष्ट्र विधानसभा)

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांच्या सन २००३-२००४ च्या
महसूली जमा अहवालामधील
वित्त विभागाशी संबंधित (परिच्छेद क्र.२.३.७, २.३.८, २.३.९, २.३.१०,
२.३.१४, २.४.४ व २.४.६)
महसूल व वन (महसूल) विभागाशी संबंधित
(परिच्छेद क्र.३.५.५, ३.५.७ व ३.५.८)
महसूल व वन (महसूल) विभाग, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग (सहकार)
विभाग व नगरविकास विभाग (परिच्छेद क्र.६.२.१०),
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग व कृषि व पदुम (मत्स्यव्यवसाय) विभागांशी
संबंधित (परिच्छेद क्र.६.२.१५),
वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभागाशी संबधित (परिच्छेद क्र.६.४.१),
सार्वजनिक आरोग्य विभागाशी संबंधित (परिच्छेद क्र.६.४.२) यावरील

पाचवा अहवाल

(हा अहवाल विधानसभा / विधानपरिषद सभागृहास
दिनांक २१ एप्रिल, २०११ रोजी सादर करण्यात आला)

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय
विधान भवन, मुंबई.
२०११

लोकलेखा समिती

२०१०-२०११

(बारावी महाराष्ट्र विधानसभा)

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांच्या सन २००३-२००४ च्या महसूली जमा अहवालामधील
वित्त विभागाशी संबंधित (परिच्छेद क्र.२.३.७, २.३.८, २.३.९, २.३.१०, २.३.१४, २.४.४ व २.४.६)
महसूल व वन (महसूल) विभागाशी संबंधित (परिच्छेद क्र.३.५.५, ३.५.७ व ३.५.८)
महसूल व वन (महसूल) विभाग, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग (सहकार) विभाग व नगरविकास विभाग (परिच्छेद क्र.६.२.१०),
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग व कृषि व पदुम (मत्स्यव्यवसाय) विभागांशी संबंधित (परिच्छेद क्र.६.२.१५),
वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभागाशी संबधित (परिच्छेद क्र.६.४.१), सार्वजनिक आरोग्य विभागाशी संबंधित (परिच्छेद क्र.६.४.२) यावरील

पाचवा अहवाल

लोकलेखा समिती
२०१०-२०११

	समिती प्रमुख		
१)	श्री. गिरीश बापट, वि.स.स.		
	सदस्य		
२)	श्री.कालिदास कोळंबकर - वि.स.स.		
३)	श्री.निलेश देशमुख-पारवेकर - वि.स.स.		
४)	डॉ.नामदेव उसेंडी - वि.स.स.		
५)	श्री.अमित देशमुख - वि.स.स.		
६)	श्री.रामप्रसाद कदम-बोर्डीकर - वि.स.स.		
७)	श्री. रवि राणा - वि.स.स.		
८)	श्रीमती मिनाक्षी पाटील - वि.स.स		
९)	श्री.ए.टी.पवार - वि.स.स.		
१०)	श्री.नवाब मलिक - वि.स.स.		
११)	श्री.विलास लांडे - वि.स.स.		
१२)	श्री.शिवेंद्रसिंह भोसले - वि.स.स.		
१३)	श्री.संजय सावकारे - वि.स.स.		
*(१४)	श्री.सुधीर मुनगंटीवार - वि.स.स.,(दि.२० ऑक्टोबर, २०१० रोजी पर्यंत)		
(१४ अ)	प्रा. राम शिंदे- वि.स.स. (दि.२० ऑक्टोबर,२०१० रोजी पासून)		
१५)	श्री.गिरीष महाजन - वि.स.स.		
१६)	श्री.नानाभाऊ पटोले - वि.स.स.		
१७)	श्री.सुर्यकांत दळवी - वि.स.स.		
१८)	श्री.आर.एम.वाणी - वि.स.स.		
१९)	श्री.एकनाथ शिंदे - वि.स.स.		
२०)	श्री.बाळा नांदगावकर - वि.स.स.		
२१)	श्री. सुरेशदादा देशमुख - वि.प.स.		
२२)	श्री.भाई जगताप - वि.प.स.		
**(२३)	श्री. राजेंद्र जैन - वि.प.स.		
२४)	श्री. विनोद तावडे - वि.प.स.		
२५)	डॉ. दिपक सावंत - वि.प.स.		

सदरहू समिती दिनांक) २४/२/२०१० रोजी विधानसभा व दिनांक २/३/२०१० रोजी विधानपरिषद सदस्यांच्या नामनिर्देशनाद्वारे गठीत करण्यात आली.

			महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,
		१)	डॉ. अनंत कळसे, प्रधान सचिव
		२)	श्री. भाऊसाहेब कांबळे, सह सचिव
		३)	श्री. सु. सा. गायकवाड, वित्तीय सल्लागार
		४)	श्री. ऋतुराज कुडतरकर, अवर सचिव
		५)	श्री. रामनाथ काठे, अवर सचिव (समिती)
		६)	श्री. सोमनाथ सानप, कक्ष अधिकारी

*** श्री.सुधीर मुनगंटीवार, वि.स.स यांनी दिनांक २० ऑक्टोबर, २०१० रोजी आपल्या समिती सदस्यत्वाचा राजीनामा दिल्यामुळे रिक्त झालेल्या जागेवर प्रा. राम शिंदे, वि.स.स. यांची मा. अध्यक्ष ,महाराष्ट्र विधानसभा यांनी दिनांक २० ऑक्टोबर, २०१० रोजी समिती सदस्य म्हणून नामनियुक्ती केली.**

****श्री.राजेंद्र जैन,वि.प.स.यांची दिनांक 5 डिसेंबर,2010 रोजी विधानपरिषद सदस्यत्वाची मुदत संपल्यामुळे सदरची जागा रिक्त आहे.**

(दोन)
प्रस्तावना

मी, लोकलेखा समितीचा समिती प्रमुख, समितीने अहवाल सादर करण्याचा अधिकार दिल्यावरुन भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांच्या सन २००३-२००४ या वर्षाच्या महसूली जमा अहवालामधील वित्त विभागाशी संबंधित (परिच्छेद क्र.२.३.७, २.३.८, २.३.९, २.३.१०, २.३.१४, २.४.४ व २.४.६) महसूल व वन (महसूल) विभागाशी संबंधित (परिच्छेद क्र.३.५.५, ३.५.७, ३.५.८) महसूल व वन (महसूल), सहकार व वस्त्रोद्योग (सहकार) विभागाशी संबंधित (परिच्छेद क्र.६.२.१०) तसेच सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग (सहकार), पशुसंवर्धन, दुग्धविकास व मत्स्यव्यवसाय (मत्स्यव्यवसाय) विभागाशी संबंधित (परिच्छेद क्र.६.२.१५), वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभागाशी संबंधित (परिच्छेद क्र.६.४.१), सार्वजनिक आरोग्य विभागाशी संबंधित (परिच्छेद क्र.६.४.२) यावर विचार करुन लोकलेखा समितीचा पाचवा अहवाल (बारावी महाराष्ट्र विधानसभा) सादर करीत आहे.

समितीने दिनांक १०, १७ व २५ ऑगस्ट, २०१०, दिनांक १, २८ व २९ सप्टेंबर, २०१० व दिनांक ११ जानेवारी, २०११ रोजी अतिरिक्त मुख्य सचिव, प्रधान सचिव व सचिव, महसूल विभाग, प्रधान सचिव, वित्त विभाग, प्रधान सचिव, उद्योग विभाग, प्रधान सचिव, सहकार विभाग, प्रधान सचिव, आरोग्य विभाग, प्रधान सचिव, कामगार विभाग, सचिव, वैद्यकीय शिक्षण विभाग, सचिव, नगरविकास विभाग, सचिव, पशुसंवर्धन, दुग्धविकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग संबंधित विभागाच्या सचिवांची साक्ष विधान भवन, मुंबई येथे घेतली.

प्रधान महालेखाकार, उप महालेखाकार, महाराष्ट्र-१, मुंबई तसेच महालेखाकार व उप महालेखाकार, महाराष्ट्र-२, नागपूर हे समितीच्या निमंत्रणावरुन बैठकींना उपस्थित होते. त्यांनी समितीला केलेल्या बहुमोल मार्गदर्शनाबद्दल समिती त्यांची अत्यंत आभारी आहे.

तसेच सचिव, वित्त विभाग (लेखा व कोषागारे) यांनी समितीच्या बैठकींना उपस्थित राहून समितीला दिलेल्या सहकार्याबद्दल आणि संबंधित विभागाच्या सचिवांनी समितीसमोर साक्ष देऊन समितीला सहकार्य केले त्याबद्दल समिती त्यांची देखील आभारी आहे.

समितीच्या बैठकीच्या कामकाजाचे कार्यवृत्त स्वतंत्ररित्या ठेवण्यात आले असून तो अहवालाचा भाग आहे. बैठकींच्या कामकाजाचे संक्षिप्त कार्यवृत्त परिशिष्ट "दोन" मध्ये देण्यात आलेले आहे.

समितीने दिनांक १९ एप्रिल, २०११ रोजी झालेल्या बैठकीत हा अहवाल विचारात घेतला व काही फेर फारासह त्यास मान्यता दिली.

विधान भवन,
मुंबई.
दिनांक : १९ एप्रिल, २०११

गिरीश बापट,
समिती प्रमुख,
लोकलेखा समिती

(तीन)

अनुक्रमणिका

अ.क्र. (१)	विभाग व तपशील (२)	पृष्ठ क्रमांक (३)
	सन २००३-२००४ च्या महसूली जमा रकमांचा अहवालामधील परिच्छेद	
(१)	**वित्त विभाग**	
	(एक) कार्यकंत्राटावरील विक्री आकारणी व वसुलीचा आढावा (परिच्छेद क्र.२.३.७, २.३.८, २.३.९, २.३.१० व २.३.१४)	
	(दोन) सामुहिक प्रोत्साहन योजनेअंतर्गत विक्रीकर सवलत (परिच्छेद क्र.२.४.४ व २.४.६)	
(२)	**महसूल व वन (महसूल) विभाग**	
	मुद्रांक शुल्क वसुलीच्या कार्यपध्दतीमधील अंतर्गत नियंत्रणाचा आढावा (परिच्छेद क्र.३.५.५, ३.५.७ व ३.५.८)	
(३)	**सहकार, नगरविकास व महसूल व वन (महसूल) विभाग**	
	मुद्दल आणि व्याजाची वसुली न करणे (परिच्छेद क्र.६.२.१०)	
(४)	**सहकार, पणन व पशुसंवर्धन, दुग्धविकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग**	
	कर्जाच्या अटी व शर्ती विहीत करण्यात कसूर करणे (परिच्छेद क्र.६.२.१५)	
(५)	**वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये**	
	बंधपत्र रकमेची वसुली न होणे (परिच्छेद क्र.६.४.१)	
(६)	**सार्वजनिक आरोग्य विभाग**	
	कर्मचारी राज्य विमा मंडळाकडून थकीत रक्कम (परिच्छेद क्र.६.४.२)	

वित्त विभाग

कार्यकंत्राटावरील विक्री आकारणी व वसुलीचा आढावा --

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांनी त्यांच्या सन २००३-२००४ च्या महसूली जमा रकमांच्या अहवालामधील **परिच्छेद क्र.२.३.७ "महसूलाची थकबाकी"** या संदर्भात खालील अभिप्राय व्यक्त केले आहेत :-

कार्यकंत्राटावरील विक्रीकर आकारणी व वसुलीचा आढावा.

महसूलाची थकबाकी

निर्धारणा वर्ष	प्रकरणांची संख्या	रक्कम (रूपये कोटीत)
१९९७-१९९८ पर्यन्त	१,७५७	२३.१८
१९९८-१९९९	१,००३	१३.९०
१९९९-२०००	१,६५१	१८.४६
२०००-२००१	६९९	६.००
२००१-२००२	९९९	९.४१
२००२-२००३	२,०१९	१८.९८
एकूण	**८,१२८**	**८९.९३**

कार्यवाहीचे टप्पे:

थकबाकी खालील टप्प्यात प्रलंबित होती:

(रक्कम रूपये कोटीत)

अपिलात प्रलंबित	१,६६४	४५.२९
अवसायनात असल्यामुळे	६६	३.५५
महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता (महसूल वसुली प्रमाणपत्र)	३११	१.९२
व्यापारी सापडत नसल्यामुळे	८३४	२.७३
वसुलीची मुदत न संपल्यामुळे	७०१	३.८८
इतर	१,५०१	१७.८८
वसुलीसाठी उपलब्ध	३,०५१	१४.६८
एकूण	८,१२८	८९.९३

ज्ञापन :-

विभागाने समितीस सादर केलेल्या लेखी ज्ञापनात पुढीलप्रमाणे खुलासा केला आहे :-

दि.३१.३.२०१० रोजीची स्थिती :-

निर्धारणा वर्ष	प्रकरणांची संख्या	रक्कम (रूपये कोटीत)
१९९७-१९९८ पर्यन्त	७२१	८.२२
१९९८-१९९९	२६१	२.०८
१९९९-२०००	३२६	३.३८
२०००-२००१	१९४	२.१०
२००१-२००२	२७६	४.०५
२००२-२००३	२८२	२.१२
एकूण	**२०६०**	**२१.९५**

कार्यवाहीचे टप्पे:
थकबाकी खालील टप्प्यात प्रलंबित आहे:

(रक्कम रूपये कोटीत)

अपिलात प्रलंबित	२६६	८.६१
अवसायनात असल्यामुळे	९०	३.२२
महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता (महसूल वसुली प्रमाणपत्र)	७०	१.५८
व्यापारी सापडत नसल्यामुळे	८२३	४.९८
इतर (अभय योजना)	६	०.०६
बीआयएफआर	१३	०.७३
मालमत्ता नाही	४०	०.४९
वसुलीसाठी उपलब्ध	७५२	२.२८
एकूण	**२०६०**	**२१.९५**

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांनी त्यांच्या सन २००३-२००४ च्या महसूली जमा रकमांच्या अहवालामधील **परिच्छेद क्र.२.३.८ "तडजोड कराची कमी वसूली"** या संदर्भात खालील अभिप्राय व्यक्त केले आहेत :-

अधिनियमातील तरतुदी आणि त्याखालील नियमान्वये अनोंदित व्यापाऱ्यांकडून केलेल्या कर वजातीचे विवरणपत्र ठेकेदाराने (Employer) विहीत प्राधिका-यांकडे सादर केले पाहिजे. विवरणपत्र महिना संपल्यावर २० दिवसात सादर करावे लागते. प्रत्यक्ष कर कपातीचा (TDS) दर दोन टक्के आहे.

विक्रीकर अधिकारी (E-२०७) मुंबई यांच्या अभिलेख्यांच्या पडताळणीत असे आढळून आले की, ठेकेदारांनी दोन टक्के दराने केलेल्या एकूण रु.३४.२० कोटी कर कपातीची एप्रिल २००० ते मार्च २००३ या कालावधीची ४,२३६ विवरण पत्रे प्राप्त झाली होती. तडजोड कराच्या (Composition Tax) दरात १ एप्रिल २००० पासून तीन टक्के आणि १ एप्रिल २००१ पासून ४ टक्के अशी वाढ झाली होती. असे असले तरी, कराच्या फरकातील वसुलीचा पाठपुरावा केला नव्हता. यामुळे रु.२७.६४ कोटी रकमेच्या कराची कमी वसुली झाली.

हे निदर्शनास आणल्यावर, विभागाने जानेवारी २००५ मध्ये कमी वसुलीच्या वसुलीसाठी पाठपुरावा कार्यवाही चालू असल्याबद्दल कळविले. केलेली मागणी व झालेली वसुली याबाबत अहवाल प्राप्त झाला नाही. (फेब्रुवारी २००५)

महालेखापालांच्या आक्षेपास अनुसरुन ३,९२७ प्रमाणपत्रांमध्ये नमुना २० मध्ये नोटीस काढून व्यापाऱ्यास तपासणीसाठी बोलाविले. उर्वरीत ३०९ प्रमाणपत्रांमध्ये कर कपातीची रक्कम रु.५०/- पेक्षा कमी असल्याने नोटीसेस काढल्या नाहीत. ३,९२७ प्रमाणपत्रांपैकी २,७८५ प्रमाणपत्रामध्ये माहिती उपलब्ध झाली. तपासणीअंती

९९% ठेकेदार हे कार्यकंत्राट कायद्याखाली नोंदीत असल्याचे आढळून आले. उर्वरीत १% ठेकेदार हे उलाढालीची मर्यादा न झाल्याने किंवा पूर्णपणे मजुरीचे काम करीत असल्यामुळे कार्यकंत्राट कायद्याखाली नोंदणी करण्यास पात्र होत नाही.

नमुना २० च्या नोटीसेस काढूनही हजर न झालेले ठेकेदार हे जागा सोडून गेल्याने किंवा व्यवसाय बंद झाला असल्यामुळे त्यांची माहिती प्राप्त होवू शकली नाही.

आतापर्यन्त केलेल्या तपासणी वरुन असे दिसून येते की, ९९% ठेकेदार हे कार्यकंत्राट कायद्याखाली नोंदणीकृत आहेत. नोंदणीकृत ठेकेदारांनी कार्यकंत्राट कराचा भरणा केल्याची चलने किंवा निर्धारणा झाली असल्यास निर्धारणा आदेश सादर केले आहेत. नोंदणीकृत ठेकेदारांची कार्यकंत्राट कायद्याखाली निर्धारणा करतांना तडजोड कराचा भरणा केला नसल्यास संबंधित निर्धारणा अधिकारी ठेकेदारांची करदेयता निक्श्चत करतील .

वरील सर्व बाबींचा विचार करता महसुल हानी झाली नसल्याचे दिसून येते.

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांनी त्यांच्या सन २००३-२००४ च्या महसूली जमा रकमांच्या अहवालामधील **परिच्छेद क्र.२.३.९ (अ) "चुकीचा दर लावल्यामुळे कमी कर आकारणी"** या संदर्भात खालील अभिप्राय व्यक्त केले आहेत :-

अधिनियमातील तरतुदीनुसार राज्यातील नोंदीत व्यापाऱ्यांकडून घेतलेल्या मालाचे मुल्य जर तो माल खरेदी केलेल्या क्स्थतीतच वापरला तर विक्रीच्या उलाढालीतून कमी करण्याची ३० एप्रिल १९९८ पर्यन्त मुभा होती. अन्यथा, घोषित मालाच्या किमतीवर ४% दराने आणि इतर मालावर मुंबई विक्रीकर अधिनियमाखालील लागू असलेल्या दराने किंवा १०% दराने अनुक्रमे माल अधिनियमाखालील कोणत्या अनुसूचीत आहे किंवा नाही यानुसार कर आकारणीस पात्र होता. घोषित माला व्यतिरिक्त इतर माल खरेदी केलेल्या क्स्थतीत विकल्यास १ मे १९९८ पासून १५% दराने कर आकारणीस पात्र होता. मालाचे उत्पादन करुन कार्यकंत्राटाच्या अंमलबजावणीत वापरल्यास अधिनियमातील अनुसूचीत दिलेल्या दराने तो कर आकारण्यास पात्र आहे. घोषित मालाव्यतिरिक्त नोंदीत व्यापाऱ्याकडून खरदी केलेल्या इतर मालाच्या किमतीच्या वजातीस १ मे १९९८ पासून मान्यता नाही.

आठ विभागातील १६ व्यापा-यांच्या जून १९९९ आणि डिसेंबर २००३ यामधील निर्धारणात असे निदर्शनास आले की, कराचा दर चुकीचा लावल्यामुळे किंवा उलाढालीतून उपभोग्य/कच्च्या मालाची उलाढाल चुकीने वजा केल्यामुळे किंवा चुकीच्या वजाती इत्यादी मान्य केल्यामुळे खाली दर्शविल्याप्रमाणे रु.४.९२ कोटी - न्युन निर्धारण झाले.

(रक्कम रु.लाखात)

अ. क्र	विभाग व्यापाऱ्यांची संख्या	निर्धारणेचा कालावधी महिना/ वर्ष	आक्षेपाचे स्वरुप	कर, दंड/व्याज		न्युन निर्धारण
				आकारणीय	आकारलेले	
१.	अंधेरी आणि पुणे-१,२	१९९६-९७ आणि १९९८-९९ फेबुवारी ००आणि फेबुवारी ०२	मुंविक अधिनियमा खाली १३ टक्क्यांऐवजी १० टक्के दराने कर आकारला	**४२३.९७**	**२३७.७७**	**१८६.२०**

शेरा: अंधेरी विभागातील एका प्रकरणात आक्षेप मान्य करण्यात आला. पुणे-१ विभागातील प्रकरणात निर्धारणा अधिकाऱ्याने सांगितले की ऑईल इंजिने ही विजेवर किंवा उर्जेवर चालत नसल्यामुळे यंत्राचे सुटे भाग अनुसुचीतील नोंदीखाली येत नसल्यामुळे आणि म्हणून घोषित मालाव्यतिरिक्त मालासाठी आकारणीय असलेल्या १० टक्के दराने करपात्र आहेत. यंत्राचे सुटे भाग हे अधिनियमाखालील अनुसुचीतील नोंद क्र.१३५ मध्ये येत असल्यामुळे व आहे त्याच कस्थतीत वापरल्यामुळे १३ टक्के दराने करपात्र आहेत, म्हणून हे उत्तर समर्थनीय नाही.

२.	औरंगाबाद, कोल्हापूर, नरीमन पॉईन्ट पुणे-१, पुणे-२ आणि वरळी १०	१९९८-९९ आणि २०००-०१ यामधील ऑगस्ट २००१ आणि डिसेंबर २००३ यामध्ये	उपभोग्य व कच्चा माल यांच्या उलाढालीची चुकीची वजात दिल्यामुळे.	१५९.१०	१.३०	१५७.८०

शेरा: विभागाने औरंगाबाद, कोल्हापूर, नरीमन पॉईन्ट आणि पुणे-२ विभागातील सात व्यापाऱ्यांचे आक्षेप मान्य केले. पुणे-१ आणि वरळी विभागातील उरलेल्या तीन प्रकरणांत निर्धारणा अधिकाऱ्यानी सांगितले की, उपभोग्य वस्तूंवर कर आकारणीय नाही. घोषित मालाव्यतिरिक्त खरेदी केलेल्या इतर मालावर १ मे १९९८ पासून कर आकारणीय आहे, म्हणून उत्तर कस्वकारता येत नाही.

३.	पुणे-२ ठाणे २	१९९३-९४ आणि १९९७-९८ जुलै १९९९ आणि फेब्रुवारी २००२	खरेदी केलेल्या कस्थतीत मालाचा वापर केला नाही.	९६.०१	६.६२	८९.३९

शेरा: पुणे-२ विभागातील एका प्रकरणात निर्धारणा अधिकाऱ्यानी सांगितले की, घोषित मालावरील आकारलेला चार टक्के दर हा अधिनियमातील तरतुदीनुसार आहे, कारण घोषित माल आहे त्या कस्थतीत वापरला नाही, हे उत्तर समर्थनीय नाही. ठाणे विभागातील प्रकरणात विभागाने आकारलेला १० टक्के कर

बरोबर असल्याबद्दल कळविले. १९९५-९६ सालच्या निर्धारणेत, यंत्राचे सुटे भाग समजून २१ टक्के दराने कर आकारणी केली असल्यामुळे हे उत्तर समर्थनीय नाही.

४.	पुणे - १ १	१९९३-९४ आणि १९९७-९८ यामधील फेब्रुवारी, २००३ आणि मार्च, २००३	राज्याबाहेरील व्यापाऱ्याकडून केलेल्या खरेदीवर आकारणी केली नाही.	५३.०६	निरंक	५३.०६
	शेरा: विभागाने आक्षेप मान्य केला (फेब्रुवारी २००५)					
५.	ठाणे १	१९९८-९९ आणि १९९९-२००० यामधील एप्रिल, २००२	१५ टक्के कर आकारण्याऐवजी निरंक, २ टक्के व १० टक्के दराने कर आकारणी केली.	९.७९	४.२८	५.५१
	शेरा: विभागाने आक्षेप मान्य केला (फेब्रुवारी २००५)					
				७४१.९३	**२४९.९७**	**४९१.९६**

ज्ञापन :-

अ.क्र	विभाग	व्यापा-याचे नाव व नों.दा.क्र.	कालावधी	अंतर्भूत रक्कम	मान्य/ अमान्य	वाढीव मागणी	वसुली	शेरा
१	२	३	४	५		७	८	९
१.	अंधेरी	मे.हिंदुस्थान ऑलीव्हर लि.,डब्ल्यूवनके-०००४	९७-९८	५.८२	मान्य	१२.७५	२.६३ २९.९.०४	अभय योजनेअंतर्गत भरणा. वसुली पूर्ण. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४ (आरआर)/५९०,दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
२.	औरंगाबाद	मे.एस.बी.इंजिनिअरिंग, डब्ल्यू-४३-के-००३५१	९९-०० ००-०१	९.७६ २१.७४	मान्य -,,-	९.३० ९.२९	-- --	अपिल प्रलंबित आहे.
३.	कोल्हापूर	मे.दिलीप दामोदर, डब्ल्यू-३१-एच-००२८	००-०१	१.१६	मान्य	०.४९	०.४९ २६.४.०५	कलम ५५ अन्वये आदेश पारीत वसुली पूर्ण. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४ (आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.

४.	कोल्हापूर	मे.प्रसाद ॲण्ड कं., डब्ल्यू-३१-बी -०००१३	९९-०० ००-०१	१२.५३ १४.८१	मान्य मान्य	परतावा १३.८६	रिक्त ०.३०	रु.९.२८ लाख अपिलात सूट. ९९-०० चा परतावा रु.४.२७ लाख समायोजित केला व उर्वरित रकमेचा रु.०.३० दि.१६.९.०५ रोजी भरणा केला. वसुली पूर्ण. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४(आरआर)/५९०,दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
५.	कोल्हापूर	मे.अजैर इंजिनिअरिंग, डब्ल्यू-३२-ए-३७७	००-०१	०.७४	अमान्य	--	--	व्यापा-याने वेल्डींग रॉड व गॅस या वस्तुची खरेदी केली असून वस्तु वापरल्यानंतर नष्ट होत असल्याने मालाचे हस्तांतरण होत नाही या कारणास्तव कार्यकंत्राट कायद्यामध्ये येत नाही.
६.	नरीमन पॉईन्ट	मे.लिबर्टी प्रोसेस वर्क्स्, डब्ल्यू-वन-ए-००३४१	९८-९९	२०.८३	अमान्य	-	-	मुंबई उच्च न्यायालयाच्या मे.मातुश्री टेक्सटाईल लि. या प्रकरणातील निवाडयानुसार सदर प्रकरणातील रु.५३,०५,१३६/- एवढी संपूर्ण खरेदी करपात्र असूनही त्यापैकी रु.१,९८,९५९/- एवढीच खरेदीची उलाढाल (५.३३%) करपात्र समजण्यात येवून कर आकारण्यात आला. असा महालेखापालांनी आक्षेप उपस्थित केला होता. सदर प्रकरणात व्यापारी हा स्कॅनिंग, कटींग व प्रुफिंगचे काम करतो. महालेखापालांच्या आक्षेपास अनुसरुन मुंविका कलम ३५ अन्वये फेरनिर्धारणा आदेश दि.२९.११.२००४ रोजी पारीत करण्यात आला. सदर आदेशाविरुध्द व्यापाऱ्याने उप आयुक्त (अपिले)पी-११, मुंबई यांचे कडे अपिल दाखल केले. दि.१.८.२००५ च्या अपिल आदेशामध्ये फेरनिर्धारणा आदेश आठ वर्षाची विहित मुदत संपून गेल्यानंतर पारीत करण्यात आल्यामुळे रद्दबातल ठरविण्यात आला. त्यामुळे कायमची महसुल हानी होवू शकली असती मात्र मे.मातोश्री टेक्सटाईल लि. च्या न्याय निवाडयापूर्वी ज्या व्यापाऱ्यांनी मुंबई उच्च न्यायालयाच्या मे.आर.एम. डी.सी.प्रेस प्रकरणातील न्याय निवाडयास अनुसरुन आपली करदेयता निक्श्चत केली होती. अशा व्यापाऱ्यांना मे.मातोश्री टेक्सटाईल लि. च्या निवाडयानुसार जी करदेयता येत होती त्याबाबत प्रशासकीय सवलत देण्याचा दि.४.१०.०५ रोजी शासन निर्णय झाल्यामुळे जरी फेरनिर्धारणा आदेश रद्दबातल झाला नसता तरी व्यापाऱ्यास प्रशासकीय सवलत मिळू शकली असती. त्यामुळे जरी महालेखापालांचा आक्षेप योग्य असला तरी महसुल हानी होत नाही.
७.	नरीमन पॉईन्ट	मे. स्कॅना कलर, डब्ल्यू-वन-ए-३०६	९८-९९	१९.५४ / ४०.३७	मान्य	८.७५	०.६० (अपिलात भरणा)	सुधारीत आदेशाविरुध्द व्यापा-याने विक्रीकर सह आयुक्त (अपिले)२, मुंबई यांचेकडे अपिल दाखल केले असून ते अद्यापही प्रलंबित आहे.

८.	पुणे-१	मे.क्यूमीन डिझेल सर्व्हिस	९६-९७ ९७-९८ ९८-९९	७१.५६ १०४.८ ८ ३.९६	अमान्य अमान्य अमान्य	-- --	-- --	कार्यकंत्राट कायदा कलम ५(अ)व मुंविका अनुसूची नोंद क्र.क-२-१३५ मध्ये ऑईल इंजिनच्या सुटया भागांचा समावेश होतो. त्यामुळे कलम ६(१) अ नुसार इतर परिशिष्ठामध्ये समाविष्ट नसलेल्या वस्तुंवर १०% दराने केलेली कर आकारणी योग्य आहे. **विचारणा:-** मुंविका परिशिष्ट क-२-१३५ अंतर्गत येणा-या वस्तु १३% कर दरास पात्र आहेत त्यामुळे १३% दराने कर आकारणे आवश्यक. **विचारणेस उत्तर :-**तपासणीअंती असे निदर्शनास आले की, व्यापारी हा ऑईल इंजिनच्या सुटया भागाची विक्री करतो आणि यांचा समावेश मुं.वि.का.अनुसूची नोंद क्र.क-२-१४४यामध्ये होतो. त्यामुळे कलम ६(१)(ब)२ नुसार १०% दराने केलेली कर आकारणी योग्य आहे.
९.	पुणे-१	मे.यु.बी.इंजिनियरिंग , डब्ल्यू-२४-ई-००८	९३-९४ ९४-९५ ९५-९६ ९६-९७ ९७-९८	५३.०६	मान्य मान्य	०.०५ रिक्त १.०६ ३.३३ ०.३१	--	महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरणाने दिलेल्या अपिल निर्णयानुसार व्यापा-यास ९५-९६ या कालावधीकरीता रु.५३.३४ लाख इतका परतावा देय होता. सदर परताव्यामध्ये व्यापाऱ्याची थकबाकी समायोजित करुन वसुली पूर्ण करण्यात आलेली आहे. थकबाकी प्रलंबित नाही. विभागाने महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरणाच्या निर्णयाविरुध्द उच्च न्यायालयात अपिल दाखल केले आहे.
१०.	पुणे-२	मे.मॅथर ॲण्ड प्लॅट प्रा.लि.	९३-९४	८४.२४	अमान्य	-	-	खरेदीवरील कराची आकारणी मुं.वि.का.अनुसूची नोंद क्र.ब-६ नुसार योग्य असुन खरेदी केलेला माल प्लॅन्ट व मशिनरीच्या उत्पादनाकरीता वापरला आहे. ज्याचा समावेश कार्यकंत्राट कायद्यामध्ये होतो. **विचारणा क्र.२:-** मुंविका परिशिष्ट ब-६ मध्ये अंतर्भूत वस्तु जशाच्या तशा पम्पस् आणि अकृनशामक उपकरणांमध्ये वापरल्या नाहीत. त्यामुळे पम्पस् व अकृनशामक उपकरणाच्या उत्पादनावर ४% ऐवजी २३% दराने कर आकारणे आवश्यक. **विचारणेस उत्तर:-** एम.एस.पाईप आणि एम.एस.पाईप फिटींगज् यांचा वापर कार्यकंत्राटामध्ये जशाच्या तसा केलेला आहे. अकृनशामक यंत्रणांमध्ये वापरण्यात आलेले एम.एस टयुबज् हे ओव्हरहेड टँक पासून सुरुवात होतात व प्रत्येक मजल्यावरील अकृनशामक यंत्रणेला जोडले जातात. तसेच सदर यंत्रणेमध्ये वापरलेले एम.एस.पाईपस्ही कोणतेही बदल न करता अकृनशामक यंत्रणेमध्ये वापरले आहेत. त्यामुळे अकृनशामक यंत्रणेमध्ये वापरलेले पंपस् व पाईपस् वर ४%दराने कर आकारलेला असून **कार्यकंत्राटामधील इतर उत्पादीत मालावर २३% दराने कर आकारलेला आहे.**

१०.	पुणे-२	मे.मॅथर ॲण्ड प्लॅट प्रा.लि.	९३-९४	८४.२४	अमान्य	-	-	खरेदीवरील कराची आकारणी मुं.वि.का.अनुसूची नोंद क्र.ब-६ नुसार योग्य असुन खरेदी केलेला माल प्लॅन्ट व मशिनरीच्या उत्पादनाकरीता वापरला आहे. ज्याचा समावेश कार्यकंत्राट कायद्यामध्ये होतो. **<u>विचारणा क्र.२:-</u>** मुंविका परिशिष्ट ब-६ मध्ये अंतर्भूत वस्तु जशाच्या तशा पम्पस् आणि अक्रनशामक उपकरणांमध्ये वापरल्या नाहीत. त्यामुळे पम्पस् व अक्रनशामक उपकरणाच्या उत्पादनावर ४% ऐवजी २३% दराने कर आकारणे आवश्यक. **<u>विचारणेस उत्तर</u>**:-एम.एस.पाईप आणि एम.एस.पाईप फिटींगज् यांचा वापर कार्यकंत्राटामध्ये जशाच्या तसा केलेला आहे. अक्रनशामक यंत्रणांमध्ये वापरण्यात आलेले एम.एस टयुबज् हे ओव्हरहेड टँक पासून सुरुवात होतात व प्रत्येक मजल्यावरील अक्रनशामक यंत्रणेला जोडले जातात. तसेच सदर यंत्रणेमध्ये वापरलेले एम.एस.पाईपस्ही कोणतेही बदल न करता अक्रनशामक यंत्रणेमध्ये वापरले आहेत. त्यामुळे अक्रनशामक यंत्रणेमध्ये वापरलेले पंपस् व पाईपस् वर ४% दराने कर आकारलेला असून **कार्य कंत्राटामधील इतर उत्पादीत मालावर २३% दराने कर आकारलेला आहे.**
११.	पुणे-२	मे.वॅलेक्स कन्स्ट्रक्शन, डब्ल्यू-२४-एच-	९८-९९ ९९-००	७.९६ १३.९१	अमान्य अमान्य	- -	- -	व्यापा-याने खरेदी केलेल्या मालावर १५% दराने खरेदीकर भरला आहे. खरेदी केलेला माल बांधकामाकरीता वापरल्याने मालाची पुनःर्विक्री होत नाही. त्यामुळे सदर मालाचा विक्रीच्या उलाढालीमध्ये समावेश केलेला नाही.
१२.	पुणे-२	मे.अभिजित इंड., डब्ल्यु-२५-एफ-८५१	९८-९९ ९९-००	१०.३३	मान्य	८३,५१३ ९८,९६५	१०,००० ३०,००० (अपिलात भरले)	व्यापाऱ्याने सुधारीत आदेशाविरुध्द विउआ (अपिल)१ यांचेकडे अपिल दाखल केले होते. दि.२८.३.०७ रोजी सदर अपिल फेटाळले होते. सदर अपिल आदेशाविरुध्द व्यापा-याने न्यायाधिकरणाकडे क्ष्दतीय अपिल दाखल केले असून न्यायाधिकरणाने वसुलीस स्थगिती दिली असून सदर अपिल अद्यापि प्रलंबित आहे.
१३.	ठाणे	मे.प्रदिप इन्स्युलेशन, डब्ल्यु-२१४	९८-९९ ९९-००	२.३४ ३.१७	मान्य मान्य	१.०१ १.९३	०.६२ १.३४	अभय योजनेअंतर्गत भरणा. वसुली पूर्ण. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४(आरआर)/५९०,दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.

१४.	ठाणे	मे हेमको रबर	९६-९७ ९७-९८	२.६३ २.५०	अमान्य अमान्य	- -	- -	व्यापारी हा यंत्र व यंत्राचे सुटे भाग यांचे उत्पादन करत नसुन फक्त रबरायझेशनचे काम करतो. त्यामुळे आकारण्यात आलेला ८% कर योग्य आहे. विचारणाः- व्यापारी टेक्सटाईल्स् मध्ये वापरण्यात येणा-या एमएस रोलरला रबरायझेशन करतो. सदर वस्तु ही यंत्र सामुग्रीचा सुटा भाग असून कार्यकंत्राट कायद्याखालील परिशिष्ट नोंद क्र.५(ड)नुसार २१% कर दरास पात्र आहे. विचारणेस उत्तरः- व्यापाऱ्याची वर्ष ९५-९६ ची निर्धारणा व्यापारी कार्यकंत्राट कायद्याखाली अनोंदीत असल्यामुळे २१% दराने करण्यात आली होती. मात्र व्यापाऱ्याने २६.३.९६ पासून नोंदणी दाखला घेतल्यानंतरच्या कालावधींची निर्धारणा १०% दराने करण्यात आली असून ती योग्य आहे. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/ सी-१५३/०३-०४(आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
१५.	वरळी	मे.जॅकोल एच पी.जी., डब्ल्युआयजी ६७०	९८-९९	७.९७	अमान्य	-	-	कार्यकंत्राटाच्या अंमलबजावणीमध्ये मालमत्तेमधील मालाचे हस्तांतरण होत नाही त्यामुळे अमान्य.
१६.	वरळी	मे.डिझेल पॉवर इंजि., डब्ल्युआयजी २२५	९९-०० ००-०१	९.११ ७.३४	अमान्य अमान्य	- -	- -	व्यापा-याने वेल्डींग रॉड व गॅस या वस्तुची खरेदी केली असून वस्तु वापरल्यानंतर नष्ट होत असल्याने मालाचे हस्तांतरण होत नाही या कारणास्तव कार्यकंत्राट कायद्यामध्ये येत नाही.
			एकूण	४९१.८९				

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांनी त्यांच्या सन २००३-२००४ च्या महसूली जमा रकमांच्या अहवालामधील **परिच्छेद क्र.२.३.९ (ब) "चुकीचा दर लावल्यामुळे कमी कर आकारणी"** या संदर्भात खालील अभिप्राय व्यक्त केले आहेत :-

अधिनियमानुसार सर्व प्रकारच्या कंत्राटांचा तडजोड कराचा (Composition Tax) दर हा ३१ मार्च १९९२ पर्यन्त चार टक्के होता. १ एप्रिल १९९२ आणि ३० एप्रिल १९९८ यामध्ये मंजूर केलेल्या परंतु ३० एप्रिल १९९८ पूर्वी पूर्ण न झालेल्या बांधकाम कंत्राटाच्या एकूण किमतीवर तडजोड योजनेखालील कराचा दर एक टक्का व इतर कंत्राटावर तीन टक्के होता. तडजोड कर १ मे १९९८ पासून बांधकाम कंत्राटाच्या एकूण किंमतीवर दोन टक्के दराने आणि प्राप्त किंवा प्राप्त होण्यायोग्य इतर कंत्राटाच्याबाबत एकूण कंत्राट मुल्यावर चार टक्के दराने होता. सर्व प्रकारच्या कंत्राटावरील तडजोड कराचा दर २०००-०१ सालात ३ टक्के दराने

सुधारीत केला गेला आणि त्यानंतर चार टक्के दराने सुधारीत केला गेला. अधिनियमातील तरतुदीनुसार व्याज आणि दंड आकारणीय आहे.

९ विभागातील २१ व्यापा-यांच्या जून २००० ते मार्च २००४यामध्ये पूर्ण् केलेल्या१९९८-९९ आणि२००१-२००२या मधील कालावधीच्या१९८९-९०आणि२०००-०१ मध्ये मंजुरी दिलेल्या कार्य कंत्राटाच्या निर्धारणांत चुकीच्या दराने कर आकारणी केल्यामुळे रु.५.९६कोटी (रु.१.०९ कोटी व्याज व रु.१.९२ कोटी दंडासहीत) न्यून निर्धारण झाले. १९९८ पासून मान्यता नाही.

हे निदर्शनास आणल्यावर, विभागाने ऑक्टोबर २००४ आणि डिसेंबर २००४ मध्ये १४ प्रकरणात लेखापरिक्षण आक्षेप मान्य करुन, जानेवारी २००४ मध्ये एका प्रकरणात रु.१.०३ कोटीची मागणी केली. सहा व्यापाऱ्यांच्या प्रकरणांत विभागाने दुरुस्ती कामे ही आयुक्तांच्या दि. ५ जानेवारी २००० च्या परिपत्रकानुसार बांधकामात मोडतात, असे कळविले. शासनाने दुरुस्ती कामे ही बांधकाम कंत्राटाखाली अधिसुचित न केल्यामुळे, हे उत्तर समर्थनीय नाही. उरलेल्या प्रकरणात विभागाने दोन टक्के आकारलेला कर बरोबर होता असे कळविले. कंत्राट एप्रिल १९९२ पूर्वी मंजूर झाले होते, त्यामुळे हे उत्तर समर्थनीय नाही.

अ.क्र	विभाग	व्यापा-याचे नाव व नों.दा.क्र.	कालावधी	अंतर्भूत रक्कम	मान्य/ अमान्य	वाढीव मागणी	वसुली	शेरा
१	२	३	४	५		७	८	९
१.	औरंगाबाद	मे.हरभजन ॲन्ड साब्रजित ॲन्ड असोसिएट एन-४३-के-००२८	९९-००	०.३२	मान्य	-	-	अहवाल प्रलंबित.
			००-०१	७.५२	मान्य	९.९१	(अंशत: भरणा) १.००	महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरणाकडे अपिल अद्यापही प्रलंबित.
			०१-०२	०.३३	मान्य	१.१४	०.१०	-वरीलप्रमाणे-
२.	औरंगाबाद	मे.घुगे ॲन्ड कं. डब्ल्यू-४३-के-०००५७	९९.००	१.३२	मान्य	३.००	-	महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरणाकडे अपिल अद्यापही प्रलंबित.
			००.०१	०.०८	मान्य	-	-	महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरणाकडे अपिल अद्यापही प्रलंबित. वसुलीस स्थगिती देण्यात आली आहे.
३.	औरंगाबाद	मे.देशमुख कन्स्ट्रक्शन कं. डब्ल्यू-एन-४३ के-००१	९८-९९	७९.३०	अमान्य	-	-	कार्यकंत्राट कायद्यामध्ये दि.१.१.२००० पूर्वी कंत्राटाच्या कराराबाबत स्पष्ट व्याख्या नमूद केलेली नव्हती. त्यामुळे परिपत्रक २४टी/१९९९ मधील परिच्छेद क्र.४ मध्ये दुरुस्ती कामे ही कंत्राट कामामध्ये अंतर्भूत असल्याचे नमूद केले होते. त्यानंतर मार्च २००० मध्ये कंत्राट कराराबाबत कलम ६अ मध्ये अधिसूचने व्दारे स्पष्टीकरण वाढविण्यात आले असून त्यामध्ये कंत्राटकराराची व्याख्या देण्यात

								आली आहे. सदर अधिसूचनेमध्ये कंत्राटाची १६ कामे अंतर्भूत केली आहेत, परंतु दुरुस्तीची कामे नमूद केली नव्हती. सदर प्रकरणातील दुरुस्तीच्या कामाचे कंत्राट दि.३१.३.१९९९च्या अगोदरचे असल्यामुळे परिपत्रक क्र.२४टी/१९९९ नुसार मान्य केलेला दावा योग्य आहे. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४(आरआर)/५९०,दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
४.	औरंगाबाद	मे.मॅस्कोट कन्स्ट्रक्शन अनोंदित	९८-९९	११.२७	अमान्य	-	-	कार्यकंत्राट कायद्यामध्ये दि.१.१.२००० पूर्वी कंत्राटाच्या कराराबाबत स्पष्ट व्याख्या नमूद केलेली नव्हती. त्यामुळे परिपत्रक २४टी/१९९९ मधील परिच्छेद क्र.४ मध्ये दुरुस्ती कामे ही कंत्राट कामामध्ये अंतर्भूत असल्याचे नमूद केले होते. त्यानंतर मार्च २००० मध्ये कंत्राटकरारा बाबत कलम ६अ मध्ये अधिसूचनेव्दारे स्पष्टीकरण वाढविण्यात आले असून त्यामध्ये कंत्राटकराराची व्याख्या देण्यात आली आहे. सदर अधिसूचनेमध्ये कंत्राटाची १६ कामे अंतर्भूत केली आहेत, परंतु दुरुस्तीची कामे नमूद केली नव्हती. सदर प्रकरणातील दुरुस्तीच्या कामाचे कंत्राट दि.३१.३.१९९९च्या अगोदरचे असल्यामुळे परिपत्रक क्र.२४टी/१९९९ नुसार मान्य केलेला दावा योग्य आहे. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४(आरआर)/५९०,दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
५.	वान्द्रे	मे.हुंडाई इंजि.ॲन्ड कन्स्ट्रक्शन डब्ल्यू-वन-एच-६३२ विभाग एकूण	९८-९९ ९९.००	४१.१६ ६२.३३	मान्य मान्य	४९.६६ ७०.२२	७ लाख (अंशत: भरणा) १२ लाख (अंशत: भरणा)	न्यायाधिकरणाकडे अपिल अद्यापही प्रलंबित आहे. (अपिल क्र.क्ष्द.अ.२९-३०/०४)

६.	बोरीवली	मे.सत्वर एंटरप्रायझेस डब्ल्यू-वन-पी-५२१	९८-९९ ९९-००	२३.१७ ०.८८	अमान्य अमान्य	- -	- -	कार्यकंत्राट कायद्यामध्ये दि.१.१.२००० पूर्वी कंत्राटाच्या कराराबाबत स्पष्ट व्याख्या नमूद केलेली नव्हती. त्यामुळे परिपत्रक २४टी/१९९९ मधील परिच्छेद क्र.४ मध्ये दुरुस्ती कामे ही कंत्राट कामामध्ये अंतर्भूत असल्याचे नमूद केले होते. त्यानंतर मार्च २००० मध्ये कंत्राट कराराबाबत कलम ६अ मध्ये अधिसूचने
								व्दारे स्पष्टीकरण वाढविण्यात आले असून त्यामध्ये कंत्राटकराराची व्याख्या देण्यात आली आहे. सदर अधिसूचनेमध्ये कंत्राटाची १६ कामे अंतर्भूत केली आहेत, परंतु दुरुस्तीची कामे नमूद केली नव्हती. सदर प्रकरणातील दुरुस्तीच्या कामाचे कंत्राट दि.३१.३.१९९९च्या अगोदरचे असल्यामुळे परिपत्रक क्र.२४टी/१९९९ नुसार मान्य केलेला दावा योग्य आहे. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४ (आरआर)/५९०,दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
७	बोरीवली	मे.परफेक्ट इंजि. डब्ल्यू-आयपी-००५२३	९८-९९ ९९-००	७.०१ ९.०१	अमान्य अमान्य	- -	- -	कार्यकंत्राट कायद्यामध्ये दि.१.१.२००० पूर्वी कंत्राटाच्या कराराबाबत स्पष्ट व्याख्या नमूद केलेली नव्हती. त्यामुळे परिपत्रक २४टी/ १९९९ मधील परिच्छेद क्र.४ मध्ये दुरुस्ती कामे ही कंत्राट कामामध्ये अंतर्भूत असल्याचे नमूद केले होते. त्यानंतर मार्च २००० मध्ये कंत्राटकरारा बाबत कलम ६अ मध्ये अधिसूचनेव्दारे स्पष्टीकरण वाढविण्यात आले असून त्यामध्ये कंत्राटकराराची व्याख्या देण्यात आली आहे. सदर अधिसूचनेमध्ये कंत्राटाची १६ कामे अंतर्भूत केली आहेत, परंतु दुरुस्तीची कामे नमूद केली नव्हती. सदर प्रकरणातील दुरुस्तीच्या कामाचे कंत्राट दि.३१.३.१९९९च्या अगोदरचे असल्यामुळे परिपत्रक क्र.२४टी/१९९९ नुसार मान्य केलेला दावा योग्य आहे. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/ ०३-०४(आरआर)/५९०,दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.

८	बोरीवली	मे.आर्मस्ट्रॉंग डब्ल्यू-वन-पी-५१७	९९-००	१२.०८	अमान्य	-	-	कार्यकंत्राट कायद्यामध्ये दि.१.१.२००० पूर्वी कंत्राटाच्या कराराबाबत स्पष्ट व्याख्या नमूद केलेली नव्हती. त्यामुळे परिपत्रक २४टी/ १९९९ मधील परिच्छेद क्र.४ मध्ये दुरुस्ती कामे ही कंत्राट कामामध्ये अंतर्भूत असल्याचे नमूद केले होते. त्यानंतर मार्च २००० मध्ये कंत्राटकरारा बाबत कलम ६अ मध्ये अधिसूचनेव्दारे स्पष्टीकरण वाढविण्यात आले असून त्यामध्ये कंत्राटकराराची व्याख्या देण्यात आली आहे. सदर अधिसूचनेमध्ये कंत्राटाची १६ कामे अंतर्भूत केली आहेत, परंतु दुरुस्तीची कामे नमूद केली नव्हती. सदर प्रकरणातील दुरुस्तीच्या कामाचे कंत्राट दि.३१.३.१९९९च्या अगोदरचे असल्यामुळे परिपत्रक क्र.२४टी/१९९९ नुसार मान्य केलेला दावा योग्य आहे.

								महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४(आरआर)/५९०,दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
९	बोरीवली	मे.आशिष वॉटर डब्ल्यूआयआर-५२०	९८-९९ ९९-००	५.९० ५८.०५	अमान्य अमान्य	- -	- -	कार्यकंत्राट कायद्यामध्ये दि.१.१.२००० पूर्वी कंत्राटाच्या कराराबाबत स्पष्ट व्याख्या नमूद केलेली नव्हती. त्यामुळे परिपत्रक २४टी/१९९९ मधील परिच्छेद क्र.४ मध्ये दुरुस्ती कामे ही कंत्राट कामामध्ये अंतर्भूत असल्याचे नमूद केले होते. त्यानंतर मार्च २००० मध्ये कंत्राट कराराबाबत कलम ६अ मध्ये अधिसूचनेव्दारे स्पष्टीकरण वाढविण्यात आले असून त्यामध्ये कंत्राटकराराची व्याख्या देण्यात आली आहे. सदर अधिसूचनेमध्ये कंत्राटाची १६ कामे अंतर्भूत केली आहेत, परंतु दुरुस्तीची कामे नमूद केली नव्हती. सदर प्रकरणातील दुरुस्तीच्या कामाचे कंत्राट दि.३१.३. १९९९ च्या अगोदरचे असल्यामुळे परिपत्रक क्र.२४टी/ १९९९ नुसार मान्य केलेला दावा योग्य आहे. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४(आरआर)/५९०,दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
१०	घाटकोपर	मे.मेस्त्री कन्स्ट्रक्शन कं. डब्ल्यू-सी-००००२	९८-९९ ९९-००	३.२८ १.२७	मान्य मान्य	२.६१ ०.२९	०.७४ ०.०५	व्यापाऱ्याने अभय योजनेअंतर्गत वर्ष ९८-९९ करीतां रु.७४,२४५/- व ९९-०० करीता रु.५,०७५/- एवढी रक्कम भरली. उर्वरीत रक्कम रु.१,८७,३६५/- व रु.२४,००५/- अभय योजनेअंतर्गत माफ करण्यात आली.

११	नरीमनपॉईंट	मे. युनिटी कन्स्ट्रक्शन कं. डब्ल्यू-ए-१८५	९८-९९	१.८२	मान्य	१४.०५	-	सह आयुक्त (अपिले)१, मुंबई यांचेकडे अपिल अद्यापि प्रलंबित आहे.
१२	पुणे-१	मे.एन.व्ही.ख्रारोटे डब्ल्यू-२४-बी-०००७	९८-९९	४.४७	अमान्य	-	-	तडजोड योजनेअंतर्गत निर्धारणा आदेश पारीत. एप्रिल, मे, जून ९१ पूर्वी कंत्राट मंजूर झाल्यामुळे आकारण्यात आलेला २%कराचा दर बरोबर आहे. **विचारणा क्र.२:-** जर कंत्राट दि.१/४/९२ ते ३०/४/९८ दरम्यानचे असेल व दि.१/५/९८ पासून पुढे पूर्ण केले असेल तर तडजोड योजनेअंतर्गत २% कर आकारावयास हवा. सदर प्रकरणातील कंत्राट १/४/९२ पूर्वीचे असल्याने ४% कर दरास पात्र आहे. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-**सदर कंत्राटे जरी एप्रिल,मे,जून ९१ मध्ये मिळाली असली तरी त्यांची अंमलबजावणी व पूर्तता करणेबाबत व्यापा-यास ९९-२००० पर्यन्त मुदतवाढ मिळाल्याचा पुरावा व्यापा-याने सादर केला आहे. संबंधित कंत्राटाची रक्कम ९८-९९ मध्ये मिळाल्याने आकारलेला २% कर बरोबर आहे. **विचारणा क्र.३:- सद**र कंत्राट दि.१/४/९२ पूर्वी मिळाले असल्यामुळे ४% कर दरास पात्र आहे. अधिसूचनेनुसार जर कराचा दर १:२ या प्रमाणात कमी केला असेल तर त्याची प्रत पाठवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.३:-**व्यापारी परिपत्रकाची प्रत महालेखापालांना पाठविण्यात आली आहे.
१३	पुणे-१	मे.जी.एच.अजवानी प्रा.लि. डब्ल्यू-२४-एन-२०	९८-९९ ९९.००	१०५.७१ १२९.१४	मान्य मान्य	- -	- -	व्यापा-याने मूळ निर्धारणा आदेशातील व्याज कमी करण्याकरीता वि.उ.आ.(अपिल) पी-३१ यांचेकडे अपिल दाखल केले होते. महालेखापालांचा मुद्दा अपिल अधिका-यांना कळविण्यात आला होता. अपिल निकाली काढतांना सदर मुद्दा विचारात घेवून त्यांनीरु.१,१४,०५,०७०/- एवढी अतिरिक्त मागणी काढली होती. सदर अपिल आदेशाविरुध्द व्यापा-याने न्यायाधिकरणाकडे क्ष्दतीय अपिल दाखल केले होते. न्यायाधिकरणाने त्यांच्या दि.२७.४.०७ च्या अपिल आदेशानुसार विक्रीकर उप आयुक्तांचा अपिल आदेश रद्दबातल ठरविला होता. सदर निकाला विभागाने दि.१४.१२.०७ रोजी हायकोर्टात अर्ज दाखल केला आहे.
१४	पुणे-२	मे. बी.बी.आल्हट	९९.०० ००.०१	१.४९	मान्य मान्य	०.४४ ०.३६	०.४४ ०.३६	कलम ५७ अन्वये सुधारीत आदेश पारीत करुन वर्ष ९९-०० करीतां रु.४३,६९३/- व

		डब्ल्यू-२४-के-०००५						००-०१ करीतां रु.३५,९०४/- ची वाढीव मागणी करण्यात आली. व्यापा-याने सदर रकमेचा संपूर्ण भरणा दि.६जुलै २००६ रोजी केलेला असून व्यापा-याकडे थकबाकी शिल्लक नाही. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४ (आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
१५	ठाणे	मे.डी.एस.कन्स्ट्रक्शन डब्ल्यू-१९-ए-००१४३	९८-९९ ९९-००	२.५९	मान्य मान्य	०.४८ ०.८०	०.२२ अभययोजने अंतर्गत भरणा ०.३५ अभययोजने अंतर्गत भरणा	सदर प्रकरणात वसूली पूर्ण होवून व्यापा-याकडे थकबाकी प्रलंबित नाही. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४ (आरआर)/५९०,दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.

१६	ठाणे	मे.पहवा कोरोशन इंजि. डब्ल्यू-१९-ई-००१७६	९८-९९ ९९-०० ००.०१	०.२० ०.७४ ०.१४	अमान्य अमान्य अमान्य	- - -	- - -	कार्यकंत्राट कायद्यामध्ये दि.१.१.२००० पूर्वी कंत्राटाच्या कराराबाबत स्पष्ट व्याख्या नमूद केलेली नव्हती. त्यामुळे परिपत्रक २४टी/१९९९ मधील परिच्छेद क्र.४ मध्ये दुरुस्ती कामे ही कंत्राट कामामध्ये अंतर्भूत असल्याचे नमूद केले होते. त्यानंतर मार्च २००० मध्ये कंत्राट कराराबाबत कलम ६अ मध्ये अधिसूचनेव्दारे स्पष्टीकरण वाढविण्यात आले असून त्यामध्ये कंत्राटकराराची व्याख्या देण्यात आली आहे. सदर अधिसूचनेमध्ये कंत्राटाची १६ कामे अंतर्भूत केली आहेत, परंतु दुरुस्तीची कामे नमूद केली नव्हती. सदर प्रकरणातील दुरुस्तीच्या कामाचे कंत्राट दि.३१.३.१९९९च्या अगोदरचे असल्यामुळे परिपत्रक क्र.२४टी/१९९९ नुसार मान्य केलेला दावा योग्य आहे. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४(आरआर)/५९०,दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
१७	ठाणे	मे. सुयोग एम.के.एस.लि. ४०००६०/डब्ल्यू/८५३	९८-९९ ९९-०० ००-०१	३.९० ४.४४ २.४३	मान्य मान्य मान्य	०.७७ २.५१ २.३९	.०७ १.३० १.४६	अभय योजनेअंतर्गत भरणा केला असून थकबाकी प्रलंबित नाही. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४(आरआर)/५९०,दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
१८	वरळी	मे.एम.ख्याती १८/डब्ल्यू-०८९९	९९.००	१.९६	अमान्य	-	-	कार्यकंत्राट कायद्यामध्ये दि.१.१.२००० पूर्वी कंत्राटाच्या कराराबाबत स्पष्ट व्याख्या नमूद

								केलेली नव्हती. त्यामुळे परिपत्रक २४टी/१९९९ मधील परिच्छेद क्र.४ मध्ये दुरुस्ती कामे ही कंत्राट कामामध्ये अंतर्भूत असल्याचे नमूद केले होते. त्यानंतर मार्च २००० मध्ये कंत्राटकरारा बाबत कलम ६अ मध्ये अधिसूचनेव्दारे स्पष्टीकरण वाढविण्यात आले असून त्यामध्ये कंत्राटकराराची व्याख्या देण्यात आली आहे. सदर अधिसूचनेमध्ये कंत्राटाची १६ कामे अंतर्भूत केली आहेत, परंतु दुरुस्तीची कामे नमूद केली नव्हती. सदर प्रकरणातील दुरुस्तीच्या कामाचे कंत्राट दि.३१.३.१९९९च्या अगोदरचे असल्यामुळे परिपत्रक क्र.२४टी/१९९९ नुसार मान्य केलेला दावा योग्य आहे. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४(आरआर)/५९०,दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.

१९	वरळी	मे.डी. व्ही. जाधव ॲन्ड कं. डब्ल्यू-१-जी-९११	९८-९९	२.०४ १.८८	मान्य मान्य	०.४६ ०.७८	०.१४ ०.३९	अभय योजनेअंतर्गत भरणा केला असून थकबाकी प्रलंबित नाही. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४ (आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
२०	वरळी	मे.रिसेटर्स डब्ल्यू-आय-जी-००५८४	९९.०० ९८.९९	१.४५ २.५०	मान्य मान्य	०.६५ ०.१६	०.२० ०.०५	सुधारीत आदेश पारीत करुन वर्ष ९८-९९ करीतां रु.०.१६लाख व ९९-०० करीतां रु.०.६५लाखा ची वाढीव मागणी करण्यात आली. व्यापा-याने अभय योजनेचा लाभ घेवून दोन्ही कालावधी करिता मिळून रु. ०.२५ लाखाचा भरणा केला. उर्वरीत रक्कम रु.०.५६ लाख अभय योजनेअंतर्गत माफ करण्यात आली. व्यापा-याकडे थकबाकी शिल्लक नाही. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४(आरआर)/५९०,दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
२१	वरळी	मे.प्रविण कन्स्ट्रक्शन १२-डब्ल्यू-४६९	९९-०० ९८-९९	७.१० -	मान्य -	- २.६७	- १.०३	अभय योजनेअंतर्गत भरणा केला असून थकबाकी प्रलंबित नाही. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४(आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांनी त्यांच्या सन २००३-२००४ च्या महसूली जमा रकमांच्या अहवालामधील **परिच्छेद क्र.२.३.१० "चुकीच्या वजातीस मान्यता"** या संदर्भात खालील अभिप्राय व्यक्त केले आहेत :-

अधिनियमातील तरतुदीनुसार व्यापाऱ्याने बाधकाम कंत्राटासाठी दोन टक्के आणि इतर कंत्राटासाठी चार टक्के दराने तडजोडकराची रक्कम एकत्रित भरल्यास 1 मे 1998 पासून कोणत्याही प्रकारच्या वजातीस मान्यता नाही. मात्र, आठ टक्के दराने तडजोड कर भरला असेल तर, करमुक्त मालाची करसुटीस पात्र असलेला मालाची आणि मुं.वि.क. अधिनियमाखाली नोंदीत व्यापाऱ्याकडून खरेदी केलेल्या मालाची उलाढाल वजातीस पात्र आहे.

११ विभागातील ६९ व्यापा-यांच्या जून २००० आणि जानेवारी २००४ यामधील एप्रिल १९९८ आणि मार्च २००२ यामधील कालावधीसाठीच्या निर्धारणात असे निदर्शनास आले की, मजुरी व इतर आकार यावरील रु.९९.५० कोटी अमान्य वजातीस मान्यता दिली. यामुळे रु.९.५४ कोटी व्याज व दंडासहित न्युन निर्धारण झाले.

हे निदर्शनास आणल्यावर, विभागाने ऑक्टोबर २००४ आणि डिसेंबर २००४ मध्ये २३ व्यापाऱ्यांचे लेखापरिक्षण आक्षेप मान्य केले, उरलेल्या ४६ प्रकरणात कंत्राटी कामे पूर्णपणे मजुरीची होती आणि कोणत्याही प्रकारचे मालाच्या स्वरुपात मत्तांचे हस्तांतरण झाले नव्हते, असे कळविले. हे उत्तर समर्थनीय नाही, कारण या दाव्यासंबधीचा ना कागदोपत्री पुरावा उपलब्ध होता ना याच्या समर्थनाकरीता सादर केला होता.

अ.क्र	विभाग	व्यापा-याचे नाव व नों.दा.क्र.	कालावधी	अंतर्भूत रक्कम	मान्य/ अमान्य	वाढीव मागणी	वसुली	शेरा
१	२	३	४	५		७	८	९
१.	अंधेरी	मे.जॉन्सन कंट्रोल इंडिया प्रा.लि. डब्ल्यू-वन-के-०१०६.	१९९८-९९	२.४५	अमान्य	--	--	लेखा आक्षेपास अनुसरुन अभिलेखांचे फेरतपासणी करण्याकरीता नमुना २३ काढून व्यापाऱ्यास बोलाविण्यात आले. तपासणीअंती असे आढळून आले की, १) व्यापा-यास मे.ईस्ट इंडिया हॉटेल लि. आणि मे.इंटीग्रेटेड प्रॉपर्टी मॅनजेमेंट सर्व्हिसेस लि. या दोन व्यापाऱ्यांचे पूर्णत: स्वतंत्र सर्व्हिस कॉन्ट्रक्ट मिळाले होते. ज्यामध्ये व्यापाऱ्याने स्वत:ची कोणतीही साधन सामुग्री वापरला नव्हती. हे एका प्रकारचे सेवा कंत्राट असून त्यामध्ये मालमत्तेचे कोणतेही हस्तांतरण होत नसल्यामुळे सदर दोन्ही कंत्राटे वजावटीस पात्र होती. त्यामुळे निर्धारणा आदेशात त्याबाबत दिलेली वजावट योग्य आहे. २) निर्धारणा अधिकाऱ्याने चुकीने मुं.वि.का.अंतर्गत केलेल्या रु.५,६२,८११/- ची उलाढाल कार्यकंत्राट कायद्याअंतर्गत निर्धारणा करताना कार्यकंत्राटाची उलाढाल म्हणून मोजली. परंतु सदर उलाढालीवर मुं.वि.का. अंर्तगत कर लावण्यात आला होता व तो वसुलही करण्यात आला होता. ३) राज्याबाहेरील मजुरी काम. व्यापाऱ्यास गुजराथ राज्यातील मे.टॉरेंट

								फार्मासिटीकल्स् लि. या कंपनीचे कंत्राट मिळाले होते. या कंत्राटामध्ये साधन सामुग्री मात्र महाराष्ट्रातून पुरविण्यात आली होती. निर्धारणा आदेशात चुकून राज्यांतर्गत कंत्राट दाखविले गेले. मात्र सदर कार्यकंत्राट कें.वि.का.अंतर्गत निर्धारणा करीत असताना सदर उलाढालीवर कर आकारण्यात येवून वसूलही करण्यात आला आहे. उपरोक्त तीनही बाबींचे पुरावे अभिलेखावर ठेवण्यात आलेले आहेत.
२.	अंधेरी	मे.विप्रो लि. डब्ल्यू-वन-के-००८४१.	१९९८-९९	११९.४६	अमान्य	--	--	कॉम्प्युटर सॉफटवेअर डेव्हलपमेंट चार्जेस हे कार्यकंत्राट कायद्याखाली येत नाहीत. आवश्यक कागदपत्रे दि.१२.१०.२००४ ला सादर केली आहेत. **विचारणा :-** कायद्यामधील तरतूदीचा स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात समावेश करावा. **विचारणेस उत्तर**:- लेखा आक्षेपाच्या अनुषगाने तपासणी केली असता सेवाशुल्क हे संगणक प्रणाली विकसित करण्याकरीता आकारण्यात आले होते. संगणक प्रणाली विक्री व्यवहार हा मुं.वि.का.परिशिष्ट-क -१-२६नुसार ४% दराने

								करास पात्र आहे. त्यामुळे जरी हा मुद्दा कार्यकंत्राट कायद्याच्या अनुषंगाने काढला असला तरी सुधारीत कार्यवाही मात्र मुं.वि.कायद्यानुसार करणे आवश्यक होते. त्यामुळे मुं.वि.का.कलम ५७ नुसार सुधारीत कार्यवाही करण्यात आली. सुधारीत कार्यवाही दरम्यान व्यापा-याने एकूण रु.५,४८,७१,२०५/- च्या संगणक प्रणाली विक्री व्यवहार संदर्भात रु.५,३६,६४,४६७/- चे निव्वळ सेवा शुल्काबाबतचे पुरावे व्यापा-याने सादर केले. उर्वरीत रक्कम रु.१२,०६,७४८/- च्या विक्रीवर ४%दराने रु.५६,९५९/- ची अतिरिक्त मागणी काढली. व्यापा-याने सदर रक्कम दि.२२/४/०६ रोजी भरलेली असल्याने थकबाकी शिल्लक नाही. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/ ०३-०४(आरआर)/५९०,दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
३.	अंधेरी	मे.आर.एम.गिलानी. डब्ल्यू-वन-के-०१३७०.	१९९८-९९ ९९-२०००	१.१९ ०.९६	मान्य --,,--	०.२५ ०.४३	०.१७ ०.४३	व्यापा-याने अभय योजनेचा लाभ घेतला. वसूली पूर्ण. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/ ०३-०४(आरआर)/५९०,दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
४.	औरंगाबाद	मे.सेट ऑन साईट इलेक्ट्रिकल्स प्रा.लि. डब्ल्यू-४३-के-५७२	९९-२००० २०००-	८.८४ ३.४४	मान्य --,,--	१.५३ ०.२८	१.५३ ०.२८	सह आयुक्त (अपिले) औरंगाबाद यांनी दि.३१/३/०६ रोजी अपिल आदेश पारीत केला व अपिल आदेशान्वये येणाऱ्या वाढीव मागणीचा

			०१					पूर्ण भरणा करण्यात आला आहे. थकबाकी प्रलंबित नाही. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४(आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
५.	औरंगाबाद	मे.एस.बी.इंजिनियरींग. डब्ल्यू-४३-के-००३५१.	१९९८-९९	५.०९	मान्य	२.८३	--	महालेखापालांच्या आक्षेपास अनुसरुन सुधारीत कार्यवाही केली. सुधारीत आदेशाविरुध्द व्यापारी अपिलात गेला असून अपिल अद्याप प्रलंबित.
६.	वांद्रे	मे.एस.एस.इंटेरिअर्स . डब्ल्यू-वन-जी-००१९९.	१९९८-९९ ९९-२०००	५.६२ ३.७८	अमान्य --,,--	-- -	-- -	स्वतंत्र करारान्वये केलेले निव्वळ मजुरीचे काम. या कराराचा आपसमेळ योजनेत समावेश नव्हता.
७.	वांद्रे	मे.ॲल्युपेक्स इंडिया प्रा.लि. डब्ल्यू-वन-एच-०००२८.	१९९८-९९	४.२७	मान्य	१.५७	१.५७	कार्यकंत्राट कलम ९ (वाचा कलम ३५) अन्वये सुधारीत कार्यवाही करुन रु.१,५६,९५६/- ची वाढीव मागणी केली आहे. व्यापा-याने सदर रकमेचा पूर्ण भरणा केला आहे. थकबाकी नाही. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४(आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.

८.	बोरीवली	मे.जेनको इंटरनॅशनल कॉर्पो . डब्ल्यू-वन-पी-१४७	९९-२००० २०००-०१	७.२६ ७.२७	अमान्य अमान्य	-- --	-- --	स्वतंत्र कराराप्रमाणे निव्वळ मजुरी काम. स्वतंत्र कराराप्रमाणे निव्वळ मजुरी काम. निव्वळ मजुरी कामाबाबतचे पुरावे सादर करण्यास संबंधित सह आयुक्तांना सांगण्यात आले असून पुरावे प्राप्त होताच महालेखापाल कार्यालयास सादर करण्यात येतील.
९.	बोरीवली	मे.सत्यकाम सेल्स प्रा.लि. डब्ल्यू-वन-पी-००७५८.	२०००-०१	३.५६	मान्य	०.४२	०.४२	लेखा आक्षेप मान्य करुन रु.०.४२ लाखाची वाढीव मागणी करण्यात आली. सदर रकमेचा भरणा व्यापाऱ्याने दि.२१.११.२००८ रोजी केलेला आहे.
१०.	बोरीवली	मे.तन्ना सिक्युरिटीज. अनोंदित	१९९८-९९	०.५५	अमान्य	--	--	स्वतंत्र कराराप्रमाणे निव्वळ मजुरीचे काम केल्याचे संबंधित सह आयुक्तांनी कळविले असून त्याबाबतचे पुरावे सह आयुक्तांना सादर करण्यास सांगण्यात आले आहे. पुरावे प्राप्त होताच आपल्या कार्यालयात सादर करण्यात येतील.
११.	घाटकोपर	मे.चंद्रा ॲण्ड कंपनी. डब्ल्यू-वन-एन-००८.	१९९८-९९	४.६७	अमान्य	--	--	स्वतंत्र कराराप्रमाणे निव्वळ मजुरीचे काम केल्याचे संबंधित सह आयुक्तांनी कळविले असून त्याबाबतचे पुरावे सह आयुक्तांना सादर करण्यास सांगण्यात आले आहे. पुरावे प्राप्त होताच आपल्या कार्यालयात सादर करण्यात येतील.
१२.	घाटकोपर	मे.ए.बी.बी लिनोझीन सर्व्हिसेस लि. ८८-डब्ल्यू-००१४.	९९-२००० २०००-०१	५.४४ १.६२	मान्य ---,,---	-- --	-- --	लेखा आक्षेपास अनुसरुन फेरतपासणी सुरु केली असून ती अद्याप पूर्ण झालेली नाही. तपासणी पूर्ण होताच अहवाल पाठविण्यात येईल.

१३.	घाटकोपर	मे.एस.एल.एन्टरप्रायजेस डब्ल्यू-सी-०१७०.	१९९८-९९ ९९-२००० २०००-०१ २००१-०२	५.१३. ३.२९ ०.२४ ०.९१	मान्य --,,-- --,,-- --,,--	२.७४ १.९० ०.२२ २.२२	०.३६ ०.५९ ०.०५ ०.९३	लेखा आक्षेपाच्या अनुषंगाने कार्यकंत्राट कलम ९ (वाचा मुं.वि.का.कलम ५७) अन्वये आदेश पारीत करुन अनुक्रमे रु.२.७४,रु.१.९०,रु.०.२२, व रु.२.२२ लाख इतकी वाढीव मागणी केली. व्यापा-याने अभय योजनेचा लाभ घेवून अनुक्रमे रु.०.३६, रु.०.५९, रु.०.०५ व रु.०.९३ लाख इतका भरणा केला. उर्वरीत रक्कम माफ करण्यात आली. थकबाकी शिल्लक नाही. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४(आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
१४.	घाटकोपर	मे.श्रीजी इंजिनियरींग. डब्ल्यू-वन-एम ०००६५.	९९-२००० २०००-०१ २००१-०२	२.०५ १.५२ ०.४९	अमान्य --,,-- --,,--	-- -- --	-- -- --	स्वतंत्र करारानुसार केलेले निव्वळ मजूरी काम असून वजावट मुंबई विक्रीकर कायद्याखाली देण्यात आलेली आहे.

१५.	घाटकोपर	मे.वतनसिंग ॲण्ड कं. डब्ल्यू-वन-एम-०००६५.	१९९८-९९ ९९-२०००	९.५५ १०.९७	अमान्य --,,--	-- --	-- --	लेखा आक्षेपानुसार सुधारीत कार्यवाही करण्यासाठी अभिलेखांची पडताळणी केली असता स्वतंत्र कंत्राटाव्दारे मजुरीचे काम मे.नागरी निवारा परीषदेकरीता केल्याचे आढळले. वास्तविक सदर लेबर चार्जेस कार्यकंत्राट कायद्याच्या उलाढालीत समाविष्ट करण्याची आवश्यकता नव्हती.
१६.	घाटकोपर	मे.सिमेक इंजि प्रा.लि. डब्ल्यू-वन-एम-००२०६.	१९९८-९९	७.५४	अमान्य	--	--	लेखा आक्षेपानुसार सुधारीत कार्यवाही करण्यासाठी अभिलेखांची पडताळणी केली असता स्वतंत्र कंत्राटाव्दारे मजुरीचे काम मे.भाभा ऑटोमिक रिसर्च सेंटर करीता केल्याचे आढळले. वास्तविक सदर लेबर चार्जेस कार्यकंत्राट कायद्याच्या उलाढालीत समाविष्ट करण्याची आवश्यकता नव्हती.
१७.	घाटकोपर	मे.श्रीराम असोसिएटस. एन-वन-एन-डब्ल्यू-सी-००१६६.	१९९८-९९	६.५५	अमान्य	-	-	स्वतंत्र मजुरी करार. व्यापारी हा मे.लार्सन ॲण्ड टुब्रो यांच्यासाठी लेबर वर्क करतो. परंतु सदर लेबर चार्जेस् चुकून कार्यकंत्राट रिसीटमध्ये दाखविण्यात आले होते.
१८.	घाटकोपर	मे.रिलायन्स एलिव्हेटर. ४०००७५/डब्ल्यु/३७५.	९९-२०००	७.३७	अमान्य	-	-	१) मुं.वि.का.खाली निव्वळ मजूरीचा दावा मान्य केला आहे. २) मे.ट्रिनिटी को.ऑ.हौ.सो.च्या देखभाली बाबतचे स्वतंत्र कार्यकंत्राट असल्यामुळे सदर उलाढाल कर आकारणीसाठी कार्यकंत्राट कायद्याखाली विचारात घेतली नाही.
१९.	घाटकोपर	मे.एस.एन.ठक्कर कन्स्ट्रक्शन प्रा.लि.	१९९८-९९	२६.१६	अमान्य	-	-	१) मुं.वि.का.खाली निव्वळ मजूरीचा दावा मान्य केला आहे.

		एन-१-डब्ल्यू-३२५.						२) स्वतंत्र कार्यकंत्राट असल्यामुळे सदर उलाढाल कर आकारणीसाठी कार्यकंत्राट कायद्याखाली विचारात घेतली नाही.
२०.	घाटकोपर	मे.डयुरेकॉन इंजि.कं. डब्ल्यू-वन-एन-०५२५.	२०००.०१	३.६७	अमान्य	-	-	व्यापाऱ्याची सदर प्रकरणात संक्षिप्त निर्धारणा करण्यात आली होती. व्यापा-यास गुजराथ राज्यात केवळ मजुरीचे काम (Job Work) मिळाले होते. त्याबाबतची देण्यात आलेली वजावट योग्य आहे.
२१.	घाटकोपर	मे.पारेख ॲपरल्स. ४०००७९/डब्ल्यु/०५१८.	१९९८-९९	११.४५	अमान्य	-	-	१)मुं.वि.का.खाली निव्वळ मजूरीचा दावा मान्य केला आहे. २)मे.अन्नपूर्णा ॲपरल्स्शी स्वतंत्र कार्यकंत्राट असल्यामुळे सदर उलाढाल कर आकारणीसाठी कार्यकंत्राट कायद्याखाली विचारात घेतली नाही.
२२.	घाटकोपर	मे.साबू इलेक्ट्रिकल. डब्ल्यू-२९-जी-०००२१.	२०००-०१ २००१-०२	०.७९ १.६४	अमान्य ---,,---	- -	- -	लेखा आक्षेपानुसार सुधारीत कार्यवाही करण्यासाठी अभिलेखांची पडताळणी केली असता स्वतंत्र कंत्राटाव्दारे मजुरीचे काम मे.एम.आय.डी.सी. आणि मे. एन.एम.एम.सी. करीता केल्याचे आढळले. वास्तविक सदर लेबर चार्जेस कार्यकंत्राट कायद्याच्या उलाढालीत समाविष्ट करण्याची आवश्यकता नाही.

२३.	घाटकोपर	मे.नोबल इंजिनिअर्स. डब्ल्यू-२९-जी-०००२१.	१९९८-९९ ९९-२००० २०००-०१ २००१-०२	९.९६ ६.७१ ६.२९ ५.७१	अंशत:मान्य अमान्य अमान्य ---,,---	०.०५ - - -	०.०५ - - -	१)मुं.वि.का.खाली निव्वळ मजूरीचा दावा मान्य केला आहे. २)मे.ओ. एन. जी. सी. करीतां स्वतंत्र कार्यकंत्राट असल्यामुळे सदर उलाढाल, कर आकारणीसाठी कार्यकंत्राट कायद्याखाली विचारात घेतली नाही.
२४.	घाटकोपर	मे.चंद्रिका कन्स्ट्रक्शन्स. डब्ल्यू-२९-जी-०००१२९.	२०००-०१ २००१-०२	०.२२ १.५७	मान्य ---,,---	०.१८ १.२५	-- --	सुधारित आदेश कलम ३५ नुसार पारीत. व्यापारी सापडत नाही. यास्तव वरीष्ठ पोलीस निरीक्षक, पोलीस कक्ष, माझगांव यांना दि.१६/८/०६ला कळविले आहे. त्यांचेकडून अद्याप काहीही उत्तर आलेले नाही.
२५.	कोल्हापूर	मे.बुर्ले कन्स्ट्रक्शन कं. डब्ल्यू ३२ ड-००००२	१९९८-९९	०.६२	मान्य	०.४४	०.४४	कार्यकंत्राट कायद्यान्वये निर्धारणा आदेश पारित करताना एकूण कार्यकंत्राटकर उलाढालीवर वजावट न देता १% दराने कर आकारणी केली आहे व व्यापा-याने दि.१०.३.२००३ रोजी रु.४४,०५५/- एकूण कर भरला आहे. वसुली पूर्ण झाली आहे.

तपशील	रक्कम	
वंर्ष ९८-९९ ची एकूण उलाढाल	रु.७२,२५,४९८/-	
उलाढालीवर आकारलेला१%दराने क र	रु.७२,२४४/-	
व्यापा-याने विवरणपत्रासोबत भरलेली रक्कम	रु.५०,५००/-	
शिल्लक करदेयता	रु.२१,७५५/-	
त्यावरील आकारलेले व्याज	रु.२२,३००/-	
एकूण मागणी	रु.४४,०५५/-	
दि.१०.३.०३रोजीचा भरणा	रु.४४,०५५/-	
शिल्लक	रिक्त	

								व्यापा-याने विवरणपत्रकामध्ये रु.२३,१२,१५९/- ची वजावट दर्शविली होती. मात्र ती वजावट मान्य न करता संपूर्ण उलाढालीवर १% दराने कर आकारणी केली आहे. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४ (आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
२६.	कोल्हापूर	मे.इंगळे ॲण्ड पेटकर इंजिनिअर्स ॲण्ड कॉन्ट्रॅक्टर्स . डब्ल्यू-३१-बी-०००१३.	२००१-०२	३.७९	अमान्य	--	--	लेखा आक्षेपास अनुसरुन फेरतपासणी करीता व्यापाऱ्यास बोलाविले असता तपासणीअंती असे आढळले की, मे.रिलायन्स इंजि.असोसिएटस प्रा.लि. व मे.नॅशनल बिल्डिंग कन्स्ट्रक्शन कॉर्पो. लि. अशी दोन स्वतंत्र कंत्राटे व्यापाऱ्याने घेतली होती. त्यापैकी मे. रिलायन्स इंजि.मध्ये व्यापाऱ्याने स्वत:ची कोणतीही साधन सामुग्री न वापरल्यामुळे त्या कामाची वजावट मंजूर करण्यात आली होती. तर मे.नॅशनल बिल्डिंग कन्स्ट्रक्शन कॉर्पो. लि. हे कंत्राट दि.१.४.२००१ पूर्वी सुरु झाल्यामुळे एकूण कंत्राटाच्या म्हणजेच रु.६,५७,३००/- च्या उलाढालीवर ३% दराने रु.१९,७१९/- इतका कर आकारण्यात आला होता. मे. रिलायन्स इंजि. च्या कंत्राटाकरीता केवळ मजुरी काम केलेले असल्यामुळे मे. रिलायन्स इंजि. बाबत दिलेली वजावट योग्य आहे.

२७.	कोल्हापूर	मे.सिध्दी इलेक्ट्रो सिस्टिम. डब्ल्यू-३१-बी-०००६१.	१९९८-९९ ९९-२००० २०००-०१ २००१-०२	०.७१ ०.८३ ०.३६ ०.३३	अमान्य ---,,--- ---,,--- ---,,---	-- -- -- --	-- -- -- --	लेखा आक्षेपास अनुसरुन फेरतपासणी करीता व्यापाऱ्यास बोलाविले असता तपासणीअंती असे आढळले की, व्यापाऱ्यास एमएसईबी ने केवळ मजुरी कामाचे कार्यकंत्राट दिले होते. ज्याची वजावट व्यापाऱ्यास देण्यात आली होती. एमएसईबी च्या आदेशाची प्रत अभिलेखावर ठेवण्यात आली असून त्यामध्ये संपूर्ण साधनसामुग्री एमएसईबी पुरविणार असल्याचे नमूद केले आहे. सदर कंत्राट हे पूर्णत: स्वतंत्र कंत्राट असल्यामुळे देण्यात आलेली वजावट योग्य आहे.
२८.	कोल्हापूर	मे.गुरु इलेक्ट्रिकल्स. डब्ल्यू-३१-बी-०००४०.	१९९८-९९ ९९-२००० २०००-०१ २००१-०२	२.३४ १.९३ १.१२ ०.३०	अमान्य ---,,--- ---,,--- ---,,---	-- -- -- --	-- -- -- --	लेखा आक्षेपास अनुसरुन फेरतपासणी करीता व्यापाऱ्यास बोलाविले असता तपासणीअंती असे आढळले की, व्यापाऱ्यास एमएसईबी ने केवळ मजुरी कामाचे कार्यकंत्राट दिले होते. ज्याची वजावट व्यापाऱ्यास देण्यात आली होती. एमएसईबी च्या आदेशाची प्रत अभिलेखावर ठेवण्यात आली असून त्यामध्ये संपूर्ण साधनसामुग्री एमएसईबी पुरविणार असल्याचे नमूद केले आहे. सदर कंत्राट हे पूर्णत: स्वतंत्र कंत्राट असल्यामुळे देण्यात आलेली वजावट योग्य आहे.
२९.	कोल्हापूर	मे.विनायक कन्स्ट्रक्शन. डब्ल्यू-३१-एम-०००४.	१९९८-९९	०.९५	अमान्य	--	--	व्यापा-याला सार्वजनिक कामाकरीता बांधकाम विभागाकडून मातीकाम व खोदाईकामा करीता स्वतंत्र कंत्राट मिळाले होते. त्याबाबतचे पुरावे, कार्यकारी अभियंता, टेंबु उपसा सिंचन, वि.क्र.२, ओगलेवाडी व वारणे कालवा विभाग क्र.१, इस्लामपूर यांनी दिलेले

								प्रमाणपत्र व मजुरीची बिले यांच्या प्रती अभिलेखावर ठेवण्यात आल्या आहेत.
३०.	नरीमन पॉईन्ट	मे.युनिटी कन्स्ट्रक्शन कं. डब्ल्यूवनअे-१८५.	१९९८-९९	९.८७	मान्य	१४.०५	--	लेखा आक्षेपास अनुसरुन कलम ५७ अन्वये सुधारीत आदेश पारीत करुन रु.१४,०५,४४०।- ची अतिरिक्त मागणी केली. व्यापा-याने सुधारीत आदेशाविरुध्द वि.स.आ. (अपिले)१, मुंबई यांचेकडे अपिल दाखल केले आहे.
३१.	पुणे-१	मे.न्याती इंजि.कन्स्ट्रक्शन-ा टेक्नॉलॉजी लि. डब्ल्यू-२४-एस-०००३२.	१९९८-९९ ९९-२००० २०००-०१	३.३८ ४.१४ ३.२३	अमान्य ---,,--- ---,,---	-- -- --	-- -- --	व्यापाऱ्याने पूर्णपणे मजूरी कामाचे कंत्राट घेतले होते. त्यामध्ये कोणत्याही प्रकारे मालमत्तेचे हस्तांतरण होत नसल्यामुळे त्याचा समावेश कार्यकंत्राट कायद्याच्या उलाढालीमध्ये कर आकारणीसाठी विचारात घेतला नाही. त्यामुळे देण्यात आलेली वजावट योग्य आहे.
३२.	पुणे-१	मे.बी.जी.शिर्के कन्स्ट्रक्शन टेक्नॉलॉजी लि. डब्ल्यू-२१-एफ-००३८५.	१९९८-९९	५.१४	अमान्य	--	--	व्यापा-यावर कार्यकंत्राट कायदा कलम ६(अ)(ii)अन्वये कर आकारणी करण्यात आलेली आहे. देण्यात आलेली वजावट ही ड्रिलींग चार्जेसची देण्यात आलेली आहे. ग्लॅव्हनायझिंग कॉन्ट्रक्ट, सिव्हील कॉन्ट्रक्ट आणि मजूरी कामाचे कंत्राट पूर्णत: स्वतंत्र कंत्राट आहे. त्यामुळे देण्यात आलेली वजावट योग्य आहे.

३३.	पुणे-१	मे.सिध्दटेक कंफर्ट प्रा.लि. डब्ल्यू-२४-एन-१३२.	२००१-०२	२.००	मान्य	०.१०	०.०८	कार्यकंत्राट कायदा कलम ९ नुसार (वाचा मुंविका कलम ५७) दि.२९.१.२००४ ला सुधारित आदेश पारित करुन रु.९,९१९/- इतकी वाढीव मागणी केली. व्यापाऱ्याने अभय योजनेचा लाभ घेवून रु.७,७३२/- चा भरणा केला. उर्वरीत रक्कम रु.२,१८७/- योजने अंतर्गत माफ करण्यात आली. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/ ०३-०४(आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
३४.	पुणे-२	मे.क्युमिन्स डिझेल सेल्स ॲण्ड सर्व्हिसेस इंडिया लि. डब्ल्यू-२९-एच-२१०.	१९९८-९९	१९.११	अमान्य	--	--	निव्वळ सेवा कंत्राट. सदर सेवा कंत्राट पूर्ण करण्यासाठी व्यापा-याने महाराष्ट्राबाहेरील ठिकाणांकरीता अभियंत्यांची नेमणूक केली होती. सदर अभियंत्यांनी केलेल्या कामाचा मोबदला व्यापा-यास मिळाला. त्याची वजावट देण्यात आली होती. पूर्वीच्या अहवालात नजरचुकीने महाराष्ट्रामध्ये विविध ठिकाणी नेमणूक केलेल्या अभियंत्यांकडून मिळालेल्या सेवेचा मोबदला असा उल्लेख झाला आहे.
३५.	पुणे-२	मे.साई सर्व्हिसेस स्टेशन लि. डब्ल्यू-२४-एन-००२०७.	१९९८-९९ १९९९-००	६.८० ३.५९	अमान्य ---,,---	-- --	-- --	सदर प्रकरणामध्ये व्यापा-याने ४% दराने जो स्वतंत्ररित्या कर गोळा केला होता. (Tax separately collected @ ४%) एकूण उलाढालीतून केवळ सदर रक्कमच वजा करुन नक्त उलाढालीवर कायद्याप्रमाणे कर आकारण्यात आला आहे.
३६.	पुणे-२	मे.टी.जे.नाईक. डब्ल्यू-२५-डी-	१९९८-९९	४.९६	मान्य	१.०२	१.०२	लेखा आक्षेपानुसार कार्यकंत्राट कायदा कलम ९ (वाचा मुं.वि.का.कलम ५७) अन्वये सुधारीत आदेश पारीत

		००१४.						करुन रु.१,०१,७६८/- ची अतिरिक्त मागणी काढण्यात आली. व्यापा-याने सदर रकमेचा भरणा दि.२७/३/०६ व दि.३/५/०६ रोजी केला आहे. थकबाकी प्रलंबित नाही. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४ (आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
३७.	पुणे-२	मे.एच.एच.इंजिनियर्स. डब्ल्यू-२५-ई-०००१.	१९९८-९९	१४.९१	अमान्य	--	--	सदर प्रकरणामध्ये प्रमुख कंत्राटदार मे.महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळ असून मुंबई-पुणे एक्सप्रेस हायवेवरील एक बोगदा बांधण्याचे कंत्राट त्यांनी मे.कोकण रेल्वे महामंडळास दिले. कोकण रेल्वे महामंडळाने सदर काम या व्यापा-यास दिले. (मे.एच.एच.इंजिनियर्स) सदर प्रकरणामध्ये महाराष्ट्र रस्ते विकास महामंडळाने टीडीएस व्दारे कोकण रेल्वे महामंडळाकडून कर कापून घेवून शासनाकडे भरला होता. त्या अनुषंगाने कोकण रेल्वेने या व्यापा-यास नमुना-XXXII दिला होता. सदर बाबी लक्षात घेवून विक्रीकर उप आयुक्त (प्रशा)एम-६८ यांनी सदर प्रकरणात सुधारीत कार्यवाही करुन व्यापा-याची करदेयता नव्याने निश्चित केली. त्यानुसार व्यापा-यास रु.२६,५४३/- ची खालीलप्रमाणे करदेयता येते.

								तपशील / रक्कम एकूण कंत्राट मुल्य: ८,०१,६१,३२६ राज्याबाहेरील उलाढाल: ०८,२९,४२६ **कलम ५(अ)(२)नुसार कंत्राटमुल्य नमुनाXXXIIनुसार सादर केलेले**: ७,८०,०४,७२७ करपात्र कंत्राटमुल्य: १३,२७,१७३ **तडजोड योजनेअंतर्गत २% दराने आकारण्यात आलेला कर**: २६,५४३ महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४ (आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
३८.	पुणे-२	मे.बी.बी.आल्हट. डब्ल्यू-२५ के ०००५.	९९-२००० २०००-०१	२.९८ १.६०	मान्य -"-	०.४४ ०.३६	०.४४ ०.३६	पुनरिक्षण आदेश पारीत. व्यापा-याने संपूर्ण रकमेचा भरणा दि.६/७/२००६ रोजी केला. थकबाकी शिल्लक नाही. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४ (आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
३९.	ठाणे	मे.मंगलसिंह ॲण्ड कं. एन-१९अे-डब्ल्यू-सी-०००१२.	१९९८-९९ १९९९-०० २०००-०१	०.८३ ६.२४ ५.९२	अमान्य --,,-- --,,--	-- -- --	-- -- --	स्वतंत्र करारान्वये केलेले निव्वळ मजूरी काम. निव्वळ मजूरी कामावर कार्यकंत्राट कायद्यान्वये कर लावता येत नाही. खरे पहाता ही उलाढाल कार्यकंत्राट कायद्याच्या उलाढालीमध्ये समाविष्ट करायला नको होती ती चुकीने करण्यात आली.
४०.	ठाणे	मे.प्रोग्रेसिव्ह	४/९८	२५.६	अमान्य	--	--	स्वतंत्र करारान्वये केलेले निव्वळ मजूरी काम. निव्वळ

		कन्स्ट्रक्शन कं. डब्ल्यू-७४३.	७/९८ ९८/९९	०				मजूरी कामावर कार्यकंत्राट कायद्यान्वये कर लावता येत नाही. खरे पहाता ही उलाढाल कार्यकंत्राट कायद्याच्या उलाढालीमध्ये समाविष्ट करायला नको होती ती चुकीने करण्यात आली.
४१.	ठाणे	मे.रोशन ॲण्ड असोसिएटस प्रा.लि. ४००६०२-डब्ल्यू-४५७.	२०००-०१	५.७५	मान्य	२.९८	०.२०	लेखा आक्षेपास अनुसरुन कार्यकंत्राट कायदा कलम ९ (वाचा मुंविका कलम ३५)अन्वये दि.२४.११.२००८ रोजी पुर्ननिर्धारणा आदेश पारीत करुन रु.२,९८,५२८/- ची अतिरिक्त मागणी करण्यात आली आहे. सदर आदेशाविरुध्द व्यापाऱ्याने विक्रीकर उप आयुक्त (अपिल)ठाणे यांचेकडे रु.२०,०००/- भाग भरणा करुन अपिल दाखल केले आहे. उर्वरीत वसुलीस स्थगिती असून अपिल अद्याप प्रलंबित आहे.
४२.	ठाणे	मे.गौरव असोसिएटस्. डब्ल्यू-१७-८६.	१९९८-९९ ९९-२०००	०.४९ ०.८२	मान्य --,,--	०.३६ ०.५ ४	०.०५ ०.०५	लेखा आक्षेपास अनुसरुन कार्यकंत्राट कायदा कलम ९ (वाचा मुंविका कलम ३५)अन्वये दि.२५.११.२००८ रोजी पुर्ननिर्धारणा आदेश पारीत करुन वर्ष ९८-९९ व ९९-०० करीता अनुक्रमे रु.३५,९९९/- व रु.५४,२५५/- ची अतिरिक्त मागणी करण्यात आली आहे. सदर आदेशाविरुध्द व्यापाऱ्याने विक्रीकर उप आयुक्त (अपिल)ठाणे यांचेकडे दोन्ही कालावधीकरीता प्रत्येकी ५,००,०००/- रु.भरुन भाग भरणा केला व अपिल दाखल केले आहे. उर्वरीत वसुलीस स्थगिती असून अपिल अद्याप प्रलंबित आहे.

४३.	ठाणे	मे.सर्फ केअर पेन्ट ॲण्ड कॉन्ट्रॅक्टर्स एन १९ अे-डब्ल्यू-५९६.	१९९८-९९	०.५८	मान्य	७.१४	४.७२ २९.११.०४	अभय योजने अंतर्गत कराचा पूर्ण भरणा.
			१९९९-००	०.५१	--,,--	२.८३	१.८१ २२.११.०४	अभय योजने अंतर्गत कराचा पूर्ण भरणा.
			२०००-०१	०.३०	--,,--	१.७३	१.३० २२.११.०४	अभय योजने अंतर्गत कराचा पूर्ण भरणा.
			२००१-०२	१.५१	--,,--	१.२१	०.९८ २२.११.०४	अभय योजने अंतर्गत कराचा पूर्ण भरणा. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/ ०३-०४(आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
४४.	ठाणे	मे.गायत्री इलेक्ट्रॉनिक ॲण्ड मेकॅनिकल वर्क्स. डब्ल्यू-६०१.	१९९८-९९	१.५५	मान्य	०.२९	०.१६ २४.१.०५	अभय योजने अंतर्गत कराचा पूर्ण भरणा. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/ ०३-०४(आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
४५.		मे.मॅक्स इलेक्ट्रिक कं. ४२१००३-डब्ल्यू-०२.	१९९८-९९	४.००	मान्य	--	--	सुधारित कार्यवाहीकरीता कालबाहय. १)वि.म.ले.प.ने लेखा आक्षेप काढला तो दिनांक २७/४/२००४. २)निर्धारणा आदेश पारीत दिनांक २८/६/२०००. ३)सुधारीत कार्यवाहीसाठी प्रकरण कालबाहय दि.३१/३/२००४.
४६.	वरळी	मे.लंडन लॅमिनेशन्स. डब्ल्युवनजी-००७०३.	१९९८-९९ १९९९-०० २०००-०१ २००१-०२	६.४५ ५.५८ १०.३७ २२.५५	अमान्य --,,-- --,,-- --,,--	-- -- -- --	-- -- -- --	स्वतंत्र करारान्वये केलेले निव्वळ मजुरीचे काम. सदर करार आपसमेळ योजनेचा भाग नसल्यामुळे कर आकारणी केली नाही.

४७.	वरळी	मे.फेन्सी. डब्ल्युवनई - ००१९१.	९९-२००० २०००-०१	०.७२ ५.८८	अमान्य --,,--	-- --	-- --	स्वतंत्र करारान्वये केलेले निव्वळ मजुरीचे काम. सदर करार आपसमेळ योजनेचा भाग नसल्यामुळे कर आकारणी केली नाही.
४८.	वरळी	मे.जी.व्ही.इलेक्ट्रिकल्स्. १९ डब्ल्यू-००३८.	१९९८-९९ १९९९-०० २०००-०१ २००१-०२	९.८९ ३.४६ १९.५१ १०.३८	अमान्य --,,-- --,,-- --,,--	-- -- -- --	-- -- -- --	स्वतंत्र करारान्वये केलेले निव्वळ मजुरीचे काम. सदर करार आपसमेळ योजनेचा भाग नसल्यामुळे कर आकारणी केली नाही.
४९.	वरळी	मे.आर.एस.फेब्रिकेशन्स. डब्ल्यू/एफ-३२२	१९९८-९९ १९९९-००	१.१९ २.२०	अमान्य --,,--	-- --	-- --	स्वतंत्र करारान्वये केलेले निव्वळ मजुरीचे काम. सदर करार आपसमेळ योजनेचा भाग नसल्यामुळे कर आकारणी केली नाही.
५०.	वरळी	मे.अलका इन्टरप्राईजेस. डब्ल्युवनबी- ७०४.	१९९८-९९	१.२२	अमान्य	--	--	स्वतंत्र करारान्वये केलेले निव्वळ मजुरीचे काम. सदर करार आपसमेळ योजनेचा भाग नसल्यामुळे कर आकारणी केली नाही.
५१.	वरळी	मे.अे.जे.आर्ट स्टुडिओ प्रा.लि. २८-डब्ल्यू-०९७४.	१९९८-९९	३.५१	मान्य	१.१३	०.५६	कार्यकंत्राट कायदा कलम ९ (वाचा मुं.वि.का. कलम ५७) अन्वये दि.२४/१/०५ रोजी सुधारीत आदेश पारीत करुन रु.१.१३ लाखाची अतिरिक्त मागणी केली. वसुली प्रलंबित. व्यापा-याने दि. २५.१.०५ रोजी रु.०.५६ लाखाचा भरणा केला असून उर्वरीत रक्कम रु.०.५७ साठी अभय योजना २००४ अंतर्गत सूट मिळालेली आहे.
५२.	वरळी	मे.ओपल एच.व्ही.अे.सी.इंजि. १४ डब्ल्यू-०४४१.	१९९८-९९ ९९-२०००	४.६० (दर्शविली नाही)	मान्य --,,--	०.२५ ०.५०	०.२५ ०.५०	लेखा आक्षेपास अनुसरुन सुधारीत कार्यवाही केली वर्ष ९८-९९ व ९९-०० करीता अनुक्रमे रु.०.२५ व ०.५० लाख इतकी अतिरिक्त मागणी केली. व्यापा-याने दि.६/८/०६ रोजी संपूर्ण भरणा केला. थकबाकी शिल्लक नाही.
५३.	वरळी	मे.जी.एम.इंजिनिअरींग. २५/एस-१८८२.	२०००-०१	०.४१	अमान्य	--	--	स्वतंत्र करारान्वये केलेले निव्वळ मजुरीचे काम. सदर करार आपसमेळ योजनेचा भाग नसल्यामुळे कर आकारणी केली नाही. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४ (आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
५४.	वरळी	मे.मिस्त्रि फर्निचर. डब्ल्यूवनएफ-८२६.	१९९८-९९ १९९९-०० २०००-०१	१.०६ ०.८० ०.७६	अमान्य --,,-- --,,--	-- -- --	-- -- --	स्वतंत्र करारान्वये केलेले निव्वळ मजुरीचे काम. सदर करार आपसमेळ योजनेचा भाग नसल्यामुळे कर आकारणी केली नाही.
५५.	वरळी	मे.मीडवे कन्फर्ट. २५ डब्ल्यू-२३४१.	९९-२०००	०.८३	मान्य	०.२६	०.०५	मुं.वि.का.च्या कलम ५७ अन्वये दि.१५/१२/०६ रोजी सुधारीत आदेश पारीत करुन रु.२६,४८०/- ची वाढीव मागणी केली त्याविरुध्द व्यापा-याने रु.५,०००/- चा भाग भरणा करुन विक्रीकर सह आयुक्त (अपिले)२, मुंबई यांचेकडे अपिल दाखल केले आहे. वसुलीस स्थगिती असून अपिल अद्यापि प्रलंबित आहे.
५६.	वरळी	मे.प्रवीण कन्स्ट्रक्शन. १२-डब्ल्यू-४६९.	१९९८-९९	४.०६	मान्य	२.६७	१.०३	लेखा आक्षेपास अनुसरुन सुधारीत कार्यवाही केली वर्ष ९८-९९ रु.२.६७ लाख इतकी अतिरिक्त मागणी केली. व्यापाऱ्याने अभय योजने अंतर्गत रु.१,०३,११४/- चा भरणा केला. व्यापा-यास अभय योजने अंतर्गत रु.१,६३,४८३/- इतकी रक्कम माफ करण्यात आली.

								महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४ (आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
५७.	वरळी	मे.गोदरेज जी.इ.अप्लायन्सेस. डब्ल्युवनएफ-००३३०.	९९-२००० २०००-०१	१७६.३१ १३९.६८	मान्य --,,--	४.४९ ३.४५	-- --	कार्यकंत्राट कलम ९ (वाचा मुंविका कलम ५७)अन्वये कालावधी ९९-०० व ००-०१ करीतां अनुक्रमे दि.२३/२/२००७ व दि.२९/३/२००७ रोजी पुनरिक्षण आदेश पारीत करुन रु.४,४८,७१८/- व रु.३,४४,९७६/- ची वाढीव मागणी केली आहे. व्यापा-याने म.वि.न्या.कडे अपिल दाखल केले असून (अपिल क्र.७६व८८/०७) अपिल अद्याप प्रलंबित आहे.
५८.	वरळी	मे.विजयनाथ प्रिंटिंग. २५-एस-डब्ल्युसी-१३८७.	२००१-०२	४.१७	अमान्य	--	--	स्वतंत्र करारान्वये केलेले निव्वळ मजुरीचे काम. सदर करार आपसमेळ योजनेचा भाग नसल्यामुळे कर आकारणी केली नाही.
५९.	वरळी	मे.अरुणोदय स्टील इंड. डब्ल्युवनजी-५१०.	१९९८-९९	२४.३३.	अमान्य	--	--	स्वतंत्र करारान्वये केलेले निव्वळ मजुरीचे काम. सदर करार आपसमेळ योजनेचा भाग नसल्यामुळे कर आकारणी केली नाही.
६०.	वरळी	मे.ओरियंट प्रिंटर्स . ११ डब्ल्युसी-५४२.	२००१-०२	३.०१	अमान्य	--	--	स्वतंत्र करारान्वये केलेले निव्वळ मजुरीचे काम. सदर करार आपसमेळ योजनेचा भाग नसल्यामुळे कर आकारणी केली नाही.
६१.	वरळी	मे.टाईम प्रिंटींग प्रेस. ११ डब्ल्युसी-४३४.	२०००-०१ २००१-०२	०.९५ १.३४	अमान्य --,,--	-- --	-- --	स्वतंत्र करारान्वये केलेले निव्वळ मजुरीचे काम. सदर करार आपसमेळ योजनेचा भाग नसल्यामुळे कर आकारणी केली नाही.
६२.	वरळी	मे.एम.एस.बर्वे डब्ल्यूवनजी-७८५.	१९९८-९९	१.३६	अमान्य	--	--	स्वतंत्र करारान्वये केलेले निव्वळ मजुरीचे काम. सदर करार आपसमेळ योजनेचा भाग नसल्यामुळे कर आकारणी केली नाही.
६३.	वरळी	मे.विचारे ॲण्ड कं. डब्ल्यूवनएफ-००२४२.	१९९८-९९ १९९९-०० २०००-०१	६.३४ ०.०८ ०.१४	मान्य --,,-- --,,--	रिक्त २.८६ ०.२०	-- ०.२५ ०.०२	कार्यकंत्राट कायदा कलम ९ (वाचा मुंविका कलम ५७)अन्वये कालावधी ९८-९९,९९-००,००-०१ करीता दि.३०/११/०६ रोजी पुनरिक्षण आदेश पारीत करुन अनुक्रमे रु.रिक्त, रु.२,८५,५९२/- व रु.१९,९०२/- ची अतिरिक्त मागणी केली सदर आदेशा विरुध्द व्यापा-याने विक्रीकर सह आयुक्त (अपिले)७ यांचेकडे अपिल दाखल केले आहे. वसुलीस स्थगिती असून अपिल अद्याप प्रलंबित आहे.
६४.	वरळी	मे.साई इलेक्ट्रिकल्स वर्क्स. डब्ल्युवनएफ-००२६९.	१९९९-००	६.६०	अमान्य	--	--	स्वतंत्र करारान्वये केलेले निव्वळ मजुरीचे काम. सदर करार आपसमेळ योजनेचा भाग नसल्यामुळे कर आकारणी केली नाही.
६५.	वरळी	मे.मिलिंद वाय गोखले. डब्ल्यूवनजी-००३००.	१९९९-०० २०००-०१	०.९२ ०.३४	अमान्य --,,--	-- --	-- --	स्वतंत्र करारान्वये केलेले निव्वळ मजुरीचे काम. सदर करार आपसमेळ योजनेचा भाग नसल्यामुळे कर आकारणी केली नाही.
६६.	वरळी	मे.जे.विश्वंभर. डब्ल्युवनजी-००७८१.	१९९८-९९ ९९-२०००	१.४१ १.६२	अमान्य --,,--	-- --	-- --	स्वतंत्र करारान्वये केलेले निव्वळ मजुरीचे काम. सदर करार आपसमेळ योजनेचा भाग नसल्यामुळे कर आकारणी केली नाही.

६७.	वरळी	मे.जगन्नाथ मोटर्स गॅरेज. डब्ल्युवनजी-१२६.	१९९८-९९	०.८४	अमान्य	--	--	स्वतंत्र करारान्वये केलेले निव्वळ मजुरीचे काम. सदर करार आपसमेळ योजनेचा भाग नसल्यामुळे कर आकारणी केली नाही.
६८.	वरळी	मे.पटेल इलेक्ट्रिकल्स कॉर्पो, डब्ल्युवनजी-००१०३.	१९९९-०० २०००-०१	२.१८ १.९७	अमान्य --,,--	-- --	-- --	स्वतंत्र करारान्वये केलेले निव्वळ मजुरीचे काम. सदर करार आपसमेळ योजनेचा भाग नसल्यामुळे कर आकारणी केली नाही.
६९.	वरळी	मे.बालाजी प्रिंटिंग. डब्ल्युवनजी-००५४४.	९९-२०००	०.९०	अमान्य	--	--	स्वतंत्र करारान्वये केलेले निव्वळ मजुरीचे काम. सदर करार आपसमेळ योजनेचा भाग नसल्यामुळे कर आकारणी केली नाही.
			एकूण	**९५४.९२**				

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांनी त्यांच्या सन २००३-२००४ च्या महसूली जमा रकमांच्या अहवालामधील **परिच्छेद क्र.२.३.१४ "कागदपत्रे सादर न करता वजातीस मान्यता"** या संदर्भात खालील अभिप्राय व्यक्त केले आहेत :-

अधिनियमातील तरतुदीनुसार कंत्राटदार कामांच्या अंमलबजावणीचे (पूर्णपणे किंवा अशत:) काम उप-कंत्राटदारास करुन घेतलेल्या मालाचे मुल्य एकूण कंत्राट मुल्यातून वजा करु शकतात. अधिनियमातील या सवलतीचा फायदा कंत्राटदारास, फक्त जर उपकंत्राटदार हा नोंदीत असेल आणि उपकंत्राटदाराकडून केलेल्या कामाबद्दल कर भरल्याबद्दलचे विहित नमुन्यातील घोषणापत्र सादर केले असेल तर मिळतो. कंत्राटदार आणि उपकंत्राटदार हे संयुक्तकरित्या आणि स्वतंत्रपणे अशा प्रकारच्या कामातील मत्तांच्या हस्तांतरणावरील कर भरण्यास पात्र असतात.

नऊ विभागातील १७ व्यापा-यांच्या फेब्रुवारी १९९९ आणि सप्टेंबर २००३ या मध्ये पूर्ण केलेल्या १९९६-९७ आणि २००१-०२ यामधील कालावधीतील निर्धारणात असे निदर्शनास आले की, विक्रीच्या उलाढालीतून विहित नमुन्यात घोषणापत्रे सादर केली नसताना किंवा अपूर्ण घोषणापत्रे सादर केली असताना सुध्दा रु.५४.७९ कोटी उपकंत्राट वजातीस मान्यता दिली होती. चुकीच्या वजातीस मान्यता दिल्यामुळे रु.१.५६ कोटी कमी कर आकारणी झाली.

हे निदर्शनास आणल्यावर, विभागाने ऑक्टोबर २००४ आणि डिसेंबर २००४ मध्ये १६ प्रकरणात लेखापरिक्षण आक्षेप मान्य केले. उरलेल्या प्रकरणात, व्यापाऱ्यांची संक्षिप्त निर्धारणा झाल्याबद्दल कळविले. मान्य केलेल्या वजाती घोषणापत्राने पुष्टीत नसल्यामुळे हे उत्तर समर्थनीय नाही.

अ.क्र	विभाग	व्यापा-याचे नाव व नों.दा.क्र.	कालावधी	अंतर्भूत रक्कम	मान्य/ अमान्य	वाढीव मागणी	वसुली	शेरा
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१.	अंधेरी	मे. सुनंदा स्पेशालिटी प्रा.लि.	९६-९७ ९७-९८	०.२१ ०.०९	अमान्य अमान्य	- -	- -	अभिलेखावर ठेवण्यात आलेला नमुना-२ मधील रकमेपेक्षा जास्त रकमेची वजा

		डब्ल्यू-वन-के- ०००५९						मंजूर केल्याचा आक्षेप होता. अभिलेख्यांची तपासणी केली असता असे आढळले की, वर्ष ९६-९७ व ९७-९८ करीता व्यापाऱ्यास अनुक्रमे मे.महिन्द्र ॲण्ड महिन्द्र व मे.कामत हॉटेल्स् इं.प्रा.लि. यांचेकडून रु.१२,०७,८५४/- व रु.१९,४६,४३६/- इतक्या रकमेचे कंत्राट मिळाले होते. व्यापाऱ्याने सदर कंत्राटे मे.स्टील सेम कन्स्ट्रक्शनस् या व्यापाऱ्यास अनुक्रमे रु.६,८४,१४१/- व रु.१७,६१,६०८/- इतक्या रकमेस बहाल केली. मे. स्टील सेम कन्स्ट्रक्शन हा व्यापारी नोंदीत असून त्याने त्याला जे कंत्राट मिळाले त्या रकमेचा नमुना-३१दिलेला असून तोच अभिलेख्यावर ठेवण्यात आलेला आहे. फरकाची रक्कम ही व्यापाऱ्याचा नफा असल्यामुळे फरकाच्या रकमेवर कर आकारता आला नाही.
२.	बोरीवली	मे.टर्मेट कन्स्ट्रक्शन प्रा.लि. डब्ल्यू-वन-पी.०००६७	९७-९८	४.१८	मान्य	-		रु.२,००,४३,२००/-चा नमुना ३२ अभिलेख्यावर ठेवण्यात आला आहे. उर्वरीत रक्कम रु.८,५६,९०५/-करीता व्यापाऱ्याने रु.८५,६९९/- चा कर भरणा केलेला आहे.

३.	बोरीवली	मे.किरण कन्स्ट्रक्शन डब्ल्यू-वन-डी-९१३	९९-०० ००-०१	१.१९ ०.३५	अमान्य अमान्य	- -	- -	नमुना ३२ मध्ये कर भरणाऱ्या कंपनीचे नाव नमूद केले आहे. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४ (आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
४.	औरंगाबाद	मे.एस.बी.इंजिनिअरिंग डब्ल्यू-सी-४३-के- ०००५१	९९-००	२.१९	मान्य	-	-	सुधारीत कार्यवाही आदेशाविरुध्द व्यापा-याने अपिल केले आहे. अपिल अद्याप प्रलंबित.
५.	औरंगाबाद	मे.निर्माण कन्स्ट्रक्शन के-३४८-एस-११४४	९७-९८ ९८-९९ ९९-०० ००-०१	३.२० ३.४८ ३.६९ १३.६१	मान्य मान्य मान्य मान्य	३.७९ ६.८३ ६.३३ २८.३७	- - - -	दि.१७.६.०५ रोजी सुधारीत आदेश पारीत करण्यात आला मात्र व्यापा-याने अपिल स्तरावर नमुना-२५,नमुना-३१ व नमुना-३२ तसेच इतर पुरावे सादर केल्यामुळे सुधारीत कार्यवाही अपिल आदेशान्वये (अपिल आदेश क्र.डीसीएसटी/अेपीपी-१/औरंगाबाद/ डब्ल्युसीए/६१/०५-०६/बी-६९,औरंगाबाद, दि.३१.८.०५ अन्वये रद्दबातल करण्यात आला. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४ (आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
६.	वान्द्रे	मे.दामिन डब्ल्यू-वन-एच-२८८	९६-९७	१३.९४	मान्य	-	-	सब कॉन्ट्रॅक्टरचे प्रमाणपत्र अभिलेख्यावर ठेवले आहे. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-

								०४(आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
७.	वान्द्रे	मे.हुंडाई इंजि.ॲन्ड कं. डब्ल्यू-वन-एच-६३२	९८-९९ ९९-००	३०.६६ ७.०३	मान्य मान्य	४९.६६ ७०.२२	अंशत:कर भरणा ७.०० १२.००	लेखा आक्षेपास अनुसरुन फेरतपासणी आदेश पारीत करण्यात आला. व्यापा-याने न्यायाधिकरणाकडे अपिल दाखल केले असून न्यायाधिकरणाने वसुलीस स्थगिती दिली असून सदर अपिल अद्यापि प्रलंबित आहे.
८.	घाटकोपर	मे.नितिन फायर प्रोटेक्शन(इं)लि. ४०००८६/डब्ल्यू-००४४५	९९.००	२.२३	मान्य	-	-	नमुना ३२ अभिलेखावर ठेवण्यात आला आहे. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४ (आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
९.	घाटकोपर	मे.ॲरो इंजिनिअरिंग ४०००८६/डब्ल्यू-८९५	०१-०२	५.७०	अमान्य	-	-	महालेखापालांनी सबळ पुराव्याशिवाय (XXXII) वजावट मंजूर केल्याने महसूल हानी झाल्याचा मुद्दा उपस्थित केला होता. याबाबत असे सादर करण्यात येते की, आयुक्तांनी संक्षिप्त निर्धारणेसाठी प्रसृत केलेल्या निकषांच्या आधारे व्यापा-याची विवरणपत्रके परिपूर्ण व अचूक असल्यामुळे ती स्विकारुन संक्षिप्त निर्धारणा करण्यात आली आहे. त्यामुळे नमुना-XXXII अभिलेखावर ठेवण्यात आले नाही.

१०.	घाटकोपर	मे.आयटीटी किचन इटालिया डब्ल्यू-१-एम-३१५	९८-९९	७.६१	मान्य	.-	-	नमुना २४ मधील प्रमाणपत्र अभिलेखावर ठेवण्यात आले आहे. तसेच योग्य परतावा मंजूर करुन त्यावरील व्याज कमी केले आहे.
११.	घाटकोपर	मे.लेबॉंड इंक डब्ल्यू-सी-८०-०१६०	००.०१	१.६१	अमान्य	-	-	महालेखापालांनी सबळ पुराव्याशिवाय (XXXII) वजावट मंजूर केल्याने महसूल हानी झाल्याचा मुद्दा उपस्थित केला होता. याबाबत असे सादर करण्यात येते की, आयुक्तांनी संक्षिप्त निर्धारणेसाठी प्रसृत केलेल्या निकषांच्या आधारे व्यापा-याची विवरणपत्रके परिपूर्ण व अचूक असल्यामुळे ती स्विकारुन संक्षिप्त निर्धारणा करण्यात आली आहे. त्यामुळे नमुना-XXXII अभिलेखावर ठेवण्यात आले नाही.
१२.	घाटकोपर	मे.एस.बी.अजवानी डब्ल्यू-वन-सी-००१२९	९९-००	०.७५	मान्य	-	-	नमुना २५ टीडीएस प्रमाणपत्र अभिलेखावर ठेवले आहे. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४ (आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
१३.	कोल्हापूर	मे.कनिष्क इंजि. डब्ल्यू-३२-ए-००१४१	९८-९९	१.४७	मान्य	०.२७ (अपिल आदेशा प्रमाणे)	०.२७	कार्यकंत्राटकर कायदा कलम ९ (वाचा- मुंविका कलम ३५)अन्वये पुर्ननिर्धारणा आदेश पारीत करुन रु.२,९५,६९७/- इतकी अतिरिक्त मागणी करण्यात आली. व्यापा-याने सदर आदेशाविरुध्द विउआ (प) ४१, यांचेकडे अपिल दाखल केले. अपिल आदेशानुसार व्यापा-याची करदेयता रु.२७,१०१/- ठरविण्यात आली. व्यापा-याने सदर रकमेचा भरणा दि.१६/१२/०६ रोजी केला असून थकबाकी प्रलंबित नाही. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४

								(आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
१४.	पुणे-१	मे.स्वस्तिक अस्बेस्टस प्रॉडक्टस डब्ल्यू-२४-डी-१०६	९९-००	२०.०२	मान्य	-	-	सुधारीत नमुना ३२ अभिलेखावर ठेवला आहे. ती एक कारकुनी चूक होती ज्यामध्ये चुकून सब कॉन्ट्रॅक्टरच्या ऐवजी संबंधित रकान्यामध्ये मे.स्वस्तिक ॲसबेसटॉस या कंपनीचे नांव देण्यात आले. सब कॉन्ट्रक्टरने कायंकंत्राट कर भरला आहे. त्यामुळे महसुल हानी झालेली नाही. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४ (आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
१५.	पुणे-२	मे.एच.एच.इंजिनिअर्स डब्ल्यू-२५-ई-००१	९८-९९	९.८०	मान्य	-	-	अभिलेखावर ठेवण्यात आलेल्या नमुना ३२ वर सब कॉन्ट्रक्टरचे नांव नाही. तसेच त्यावर स्वाक्षरी नसल्याचा आक्षेप होता. आता सुधारीत नमुना-३२ अभिलेखावर ठेवण्यात आला आहे. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/ ०३-०४ (आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
१६.	ठाणे	मे.गौरव एंटरप्रायझेस डब्ल्यू-वन-७८६	९८-९९ ९९-०० ००-०१ ०१-०२	०.३१ ०.४० ३.३३ २.२९	अमान्य अमान्य अमान्य अमान्य	- - - -	- - - -	दुय्यम कंत्राटाच्या अनुषंगाने मंजूर केलेल्या वजावटीबाबतची टीडीएस सर्टिफिकेटस अभिलेखावर ठेवण्यात आलेली आहेत. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/ ०३-०४(आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.
१७.	ठाणे	मे. सर्फ केअर कॉन्ट्रॅक्टर्स १९ए-डब्ल्यू-५९६	९९-०० ००-०१ ०१-०२	५.०३ १.९८ ७.००	मान्य मान्य मान्य	२.८३ १.७३ १.२१	१.८२ १.३० ०.९८	अभय योजने अंतर्गत भरणा. वसुली पूर्ण. महालेखापालांचे पत्र क्र.एसआरए/सी-१५३/०३-०४ (आरआर)/५९०, दि.१३.८.०८ नुसार या प्रकरणात महालेखापालांचे अभिप्राय निरंक आहेत.

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांनी त्यांच्या सन २००३-२००४ च्या महसूली जमा रकमांच्या अहवालामधील **परिच्छेद क्र.२.४.४ "बंद घटकांकडून प्रोत्साहन वसूली न करणे"** या संदर्भात खालील अभिप्राय व्यक्त केले आहेत :-

सामुहिक प्रोत्साहन योजना व त्यांअंतर्गत दिलेले प्रमाणपत्र आणि प्रक्रिया नियमानुसार जर एखादे घटक प्रोत्साहन लाभ घेत असताना बंद झाले किंवा प्रमाणपत्र रद्द केले तर, प्रोत्साहनाचा उपभोग घेतलेला विक्रीकर, व्याज/दंडासहीत लागलीच वसूल करण्याची तरतूद आहे. विक्रीकर प्राधिकाऱ्यांना देय विक्रीकराची महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ (MLRC) खालील जमीन महसूलाच्या थकबाकीप्रमाणे वसूलीचे प्राधिकार मुंबई विक्रीकर कायद्यानुसार दिलेले आहेत.

मार्च १९९८ ते डिसेंबर २००३ मधील वेगवेगळया कालावधीसाठी तीन विभागांच्या अभिलेख्यांच्या चाचणीत उघडकीस आले की, रु.१६७.८५ कोटीचे प्रोत्साहन घेतलेले १८१ पात्र घटक एप्रिल १९९८ आणि

एप्रिल २००३ या कालावधीमध्ये प्रमाणपत्राच्या विहित मुदतीत/करार मुदतीत बंद झाले. त्यांचा तपशील पुढील तक्त्यांत दिलेला आहे.

(रक्कम रुपये कोटीत)

विभाग		सूट		लांबणीवर टाकलेले			एकूण	
जिल्हा	लाभ घेतलेला कालावधी दरम्यान	घटक संख्या	रक्कम	लाभ घेतलेला कालावधी दरम्यान	घटक संख्या	रक्कम	घटक संख्या	रक्कम
१. कोल्हापूर विभाग								
कोल्हापूर	४/८४ आणि १२/०१	९	३.०८	१०/८७ आणि ३/२०००	६	०.९२	१५	४.००
सातारा	४/८८ आणि ३/०१	२	०.३७	३/८३ आणि ३/०२	३	०.४६	५	०.८३
रत्नागिरी	१/८६ आणि ३/९७	६	७.२६	४/९१ आणि ३/९९	२	४९.३२	८	५६.५८
एकूण		१७	१०.७१		११	५०.७०	२८	६१.४१

शेरा :- १८ प्रकरणात वसूलीची कोणतीही कार्यवाही केली नव्हती. दोन प्रकरणांत महाराष्ट्र जमीन महसूल संहितेखाली (MLRC) वसूलीची कारवाई प्रगतीवर होती. आठ प्रकरणात कार्यान्वयन संस्थेकडे अहवाल पाठवला होता.

निर्धारणा अधिकाऱ्यांनुसार एका प्रकरणांत महाराष्ट्र जमीन महसूल संहितेअंतर्गत (MLRC) वसूलीची कारवाई सुरु होती. दोन प्रकरणांत वसूली प्रगतीपथावर होती. एका घटकांची मालमत्ता (SICOM) सिकॉमने ताब्यात घेतली. एका प्रकरणांत पात्रता प्रमाणपत्राची मुदत संपल्यानंतर घटक बंद झाले होते. इतर प्रकरणांत उत्तर प्रलंबित होते (फेब्रुवारी, २००५.)

१. नाशिक विभाग								
धुळे	६/८८ आणि ३/९०	१४	१७.१२	१/९४ आणि ३/२०००	४	५.४१	१८	२२.५३
जळगांव	६/९० आणि ३/०१	१३	५.७४	१०/९२ आणि ३/२०००	३	३.५५	१६	९.२९
नाशिक	११/८३ आणि १२/०३	१४	२२.१०	४/८४ आणि ३/०२	१८	५.८४	३२	२७.९४
एकूण		४१	४४.९६		२५	१४.८०	६६	५९.७६

शेरा :- कार्यान्वयन संस्थेस एका प्रकरणांत योग्यता प्रमाणपत्र रद्द करण्याची व दोन प्रकरणांत घेतलेल्या प्रोत्साहन लाभ काढून घेण्याची विनंती केली होती. तीन घटक BIFR कडे वर्ग होते. इतर ६० प्रकरणांत वसूलीसंबंधात कारवाई केली गेली नाही.

निर्धारणा अधिकाऱ्यांनी सहा प्रकरणात घेतलेल्या प्रोत्साहन लाभांची माहिती कार्यान्वयन संस्थाना कळविली जाईल आणि पाच प्रकरणात तपशीलवार उत्तर पाठविले जाईल, असे कळविले. उरलेल्या प्रकरणात उत्तर प्रलंबित होते (फेब्रुवारी, २००५.)

अ.क्र	परिच्छेद क्र.	प्रा.प.क्र.	विभाग	व्यापाऱ्याचे नाव नोंदणी दाखला क्र.	वर्ष	महसूल अंतर्भूत रक्कम (लाखात)	शेरा
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	२.४.४ सूट (Exemption)	८९ २००३-०४	कोल्हापूर	मे.युनिव्हर्सियल इंजि.कं. एन-३२-के-६३१.	१९८५ ते ९१	०.४३.	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर**:-दि.३१.५.०६ रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल कळवावा **विचारणेस उत्तर**:- करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३१.५.२००६ रोजी **घटक बंद झाल्याबाबत** कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबत माहिती प्राप्त झाली आहे काय? **विचारणेस उत्तर**:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.

२.	२.४.४ सूट (Exemption)	८९ २००३-०४	कोल्हापूर	मे.जगदाळे इंडस्ट्रीज. एन-३२-के-६५२	१९८३ ते ९०	११.४५	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर**:-दि.३१.५.०६ रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुली चा प्रगतीशील अहवाल कळवावा **विचारणेस उत्तर**:- करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३१.५.२००६ रोजी **घटक बंद झाल्याबाबत** कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबत माहिती प्राप्त झाली आहे काय? **विचारणेस उत्तर**:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.
३.	२.४.४ सूट (Exemption)	८९ २००३-०४	कोल्हापूर	मे.पुष्पा प्लॅस्टिक्स. एन-३२-डी-८५६.	१९८२ ते ८९	३६.६६	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर**:-दि.३१.५.०६ रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुली चा प्रगतीशील अहवाल कळवावा **विचारणा क्र.२ :-** वसुली चा प्रगतीशील अहवाल कळवावा

							विचारणेस उत्तर:- करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३१.५.२००६ रोजी **घटक बंद झाल्याबाबत** कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबत माहिती प्राप्त झाली आहे काय? **विचारणेस उत्तर**:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.
४.	२.४.४ सूट (Exemption)	८९ २००३- ०४	कोल्हापूर	मे.डायमंड रिपेअरींग. एन-३२-एस-८५	१९८४ ते ९३	१६२.६२	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर**:-दि.३१.५.०६ रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुली चा प्रगतीशील अहवाल कळवावा **विचारणेस उत्तर**:- करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३१.५.२००६ **घटक बंद झाल्याबाबत** रोजी कळविले आहे.

							विचारणा क्र.३ :- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबत माहिती प्राप्त झाली आहे काय? **विचारणेस उत्तर**:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.
५.	२.४.४ सूट (Exemption)	८९ २००३- ०४	कोल्हापूर	मे.म्हैसूर रोलिंग मिल्स एन-३२-जी-८६.	१९८५ ते ९४	१४.७६	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर**:-दि.३१.५.०६ रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुली चा प्रगतीशील अहवाल कळवावा **विचारणेस उत्तर**:- करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३१.५.२००६ रोजी **घटक बंद झाल्याबाबत** कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबत माहिती प्राप्त झाली आहे काय? **विचारणेस उत्तर**:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.
६.	२.४.४ सूट	८९ २००३-	कोल्हापूर	मे.भाग्यलक्ष्मी कँडल इंड. एन-३२-आय-३३.	१९८३ ते ९२	१.९१	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर**:-दि.३१.५.०६ रोजी

	(Exemption)	०४					कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुली चा प्रगतीशील अहवाल कळवावा **विचारणेस उत्तर:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३१.५.२००६ रोजी **घटक बंद झाल्याबाबत** कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबत माहिती प्राप्त झाली आहे काय? **विचारणेस उत्तर:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.
७.	२.४.४ सूट (Exemption)	८९ २००३- ०४	कोल्हापूर	मे.कलरेज. एन-३२-डी-८९५७	१९८४ ते ९०	४.८३	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर:-**दि.३१.५.०६ रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुली चा प्रगतीशील अहवाल कळवावा **विचारणेस उत्तर:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची

							असते. त्यांना दि.३१.५.२००६ रोजी **घटक बंद झाल्याबाबत** कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबत माहिती प्राप्त झाली आहे काय? **विचारणेस उत्तर:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.
८.	२.४.४ सूट (Exemption)	८९ २००३- ०४	कोल्हापूर	मे.टेक्सास इंडस्ट्रीज. एन-३२-एफ-९७६४.	१९८३ ते ९०	६.७८	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर:-**दि.३१.५.०६ रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुली चा प्रगतीशील अहवाल कळवावा **विचारणेस उत्तर:- करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३१.५.२००६ रोजी घटक बंद झाल्याबाबत कळविले आहे.** **विचारणा क्र.३ :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबत माहिती प्राप्त झाली आहे काय? **विचारणेस उत्तर:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.

९.	२.४.४ सूट (Exemption)	८९ २००३- ०४	कोल्हापूर	मे.रॉयल रबर प्रा.लि. एन-३०-सी-४५२.	१९९० ते ९९	६७.९७	प्रलंबित **विचारणा क्र.२ :-** कार्यवाही प्रलंबित रहाण्याची कारणे स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नमूद करावी. **विचारणेस उत्तर :-** :- **करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.२५.५.२००७ रोजी घटक बंद झाल्याबाबत कळविले आहे.** **विचारणा क्र.३ :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबत माहिती प्राप्त झाली आहे काय? **विचारणेस उत्तर**:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.
				विभाग	**एकूण**	३०७.४१	

अ.क्र	परिच्छेद क्र.	प्रा.प.क्र.	विभाग	व्यापाऱ्याचे नाव नोंदणी दाखला क्र.	वर्ष	महसूल अंतर्भूत रक्कम (लाखात)	शेरा
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	२.४.४(defered) लांबणीवर टाकलेले	८९ २००३-०४	कोल्हापूर	मे.मिलिंद टायर ॲण्ड रबर ४१६११४/एस/२	१९९० ते ९१	५१.६०	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर**:-दि. १.१२.०५ रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुली चा प्रगतीशील अहवाल कळवावा **विचारणेस उत्तर :-** करविलंबनाच्या प्रकरणामध्ये अंमलबजावणी अभिकरणाने अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याशिवाय विक्रीकर विभाग थकित रकमेची वसुली विलंबित तारखेच्या अगोदर करु शकत नाही. अंमलबजावणी अभिकरणाकडून करविलंबनाच्या प्रकरणांमध्ये अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याची माहिती अद्याप या विभागास प्राप्त झालेली नाही.
२.			---,,---	मे.विनविन इंडस्ट्रीज. ४१६१२२/एस/७२८.	१९९८ ते ०६	९.३१	देय दिनांक उलटला नाही. **विचारणेस उत्तर**:-दि. १.१२.०५ रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुली चा प्रगतीशील अहवाल कळवावा **विचारणेस उत्तर :-** करविलंबनाच्या प्रकरणामध्ये अंमलबजावणी अभिकरणाने अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याशिवाय विक्रीकर विभाग थकित रकमेची वसुली विलंबित तारखेच्या अगोदर करु शकत नाही. अंमलबजावणी अभिकरणाकडून करविलंबनाच्या प्रकरणांमध्ये अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याची माहिती अद्याप या विभागास प्राप्त झालेली नाही.
३.	२.४.४(defered) लांबणीवर टाकलेले	८९ २००३-०४	कोल्हापूर	मे.महालक्ष्मी केमिकल्स. एन-३२-बी-९६५.	९९ ते २०००	४.३१	देय दिनांक उलटला नाही. **विचारणेस उत्तर**:-दि. ३१.५.०६रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुली चा प्रगतीशील अहवाल कळवावा **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करविलंबनाच्या प्रकरणामध्ये अंमलबजावणी अभिकरणाने अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याशिवाय विक्रीकर विभाग थकित रकमेची वसुली विलंबित तारखेच्या अगोदर करु शकत नाही. अंमलबजावणी अभिकरणाकडून करविलंबनाच्या प्रकरणांमध्ये अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याची माहिती अद्याप या विभागास प्राप्त झालेली नाही.

४.			---,,---	मे.मारुती रबर प्रॉडक्टस. एन-३४-जी-१५६.	१९९२ ते ९९	४.१४	देय दिनांक उलटला नाही. **विचारणेस उत्तर**:-दि. ३१.५.०६रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुली चा प्रगतीशील अहवाल कळवावा **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करविलंबनाच्या प्रकरणामध्ये अंमलबजावणी अभिकरणाने अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याशिवाय विक्रीकर विभाग थकित रकमेची वसुली विलंबित तारखेच्या अगोदर करु शकत नाही. अंमलबजावणी अभिकरणाकडून करविलंबनाच्या प्रकरणांमध्ये अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याची माहिती अद्याप या विभागास प्राप्त झालेली नाही.
५.	२.४.४(defered) लांबणीवर टाकलेले	८९ २००३-०४	कोल्हापूर	मे.आशीर्वाद प्रा.लि. एन-३२-के-९७३.	१९९१ ते ९६	२०.२५	देय दिनांक उलटला नाही. **विचारणेस उत्तर**:-दि. ३१.५.०६रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुली चा प्रगतीशील अहवाल कळवावा **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करविलंबनाच्या प्रकरणामध्ये अंमलबजावणी अभिकरणाने अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याशिवाय विक्रीकर विभाग थकित रकमेची वसुली विलंबित तारखेच्या अगोदर करु शकत नाही. अंमलबजावणी अभिकरणाकडून करविलंबनाच्या प्रकरणांमध्ये अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याची माहिती अद्याप या विभागास प्राप्त झालेली नाही.
६.			---,,---	मे.योगेश केमिकल. एन-३२-सी-४५७.	१९८७ ते ९१	१.८५	देय दिनांक उलटला नाही. **विचारणेस उत्तर**:-दि. ३१.५.०६रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुली चा प्रगतीशील अहवाल कळवावा **विचारणेस उत्तर क्र.२:- करविलंबनाच्या प्रकरणामध्ये अंमलबजावणी अभिकरणाने अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याशिवाय विक्रीकर विभाग थकित रकमेची वसुली विलंबित तारखेच्या अगोदर करु शकत नाही. अंमलबजावणी अभिकरणाकडून करविलंबनाच्या प्रकरणांमध्ये अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याची माहिती अद्याप या विभागास प्राप्त झालेली नाही.** **जमीन महसूल कायद्याखाली कारवाई. व्यापाऱ्याच्या मालमत्तेवर बोजा ठेवण्यात आले आहे.**
				विभाग	**एकूण**	**९१.४६**	

अ.क्र	परिच्छेद क्र.	प्रा.प.क्र.	विभाग	व्यापाऱ्याचे नाव नोंदणी दाखला क्र.	वर्ष	महसूल अंतर्भूत रक्कम (लाखात)	शेरा
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	२.४.४(Defered) लांबणीवर टाकलेले	८९ २००३-०४	कोल्हापूर (सातारा)	मे.पतीजा ब्रदर्स फोर्जिंग ॲण्ड स्टॅम्पिंग लि. एन-२६-अे-१२९३.	१९८३ ते ९२	२३.८४	मालमत्ता आयसीआयसीआय बँकेच्या ताब्यात आहे. MIDC कोल्हापूर यांनी मालमत्तेवर बोजा ठेवला आहे. दि. १२/०३/१० नुसार तहशिलदार सातारा यांना लिलावातील रक्कक़्म विक्रीकरापोटी वर्ग करावी असे सादर करण्यात आले आहे. ब १२४७ दि.१२/०३/१०
२.			---,,---	मे.हर्षल इंजिनिअरिंग. ४१५००४/एस/२०८.	९६ ते २००३	५.४४	नोंदणी दाखला रद्द दि.१५.६.२००२ पासून. विचारणा क्र.२ :-नोंदणी दाखला रद्द करतेसमयी उपभोगलेल्या सवलतींची वसूली झाली होती काय? विचारणेस उत्तर क्र.२:- नाही. कलम ३९ अन्वये कार्यवाही सुरु आहे. अमंलबजावणी अभिकरण यांना व्यापाऱ्याचे प्रात्रता प्रमाणपत्र रद्द करण्याविषयी कळविले आहे दि. ०४/०८/२०१०
३.			---,,---	मे.सायक्लो एम्प्लॉईज. फाउंडरी लि. ४१५०११/एस/१२.	९६ ते २००३	१६.३६	दि.१.४.२००१ पासून रिक्त विवरणपत्र भरण्यात आले आहे. अहवाल प्रलंबित. **विचारणेस उत्तर**:-दि. १४.२.०५रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुली चा प्रगतीशील अहवाल कळवावा **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करविलंबनाच्या प्रकरणामध्ये अंमलबजावणी अभिकरणाने अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याशिवाय विक्रीकर विभाग थकित रकमेची वसुली विलंबित तारखेच्या अगोदर करु शकत नाही. अंमलबजावणी अभिकरणाकडून करविलंबनाच्या प्रकरणांमध्ये अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याची माहिती अद्याप या विभागास प्राप्त झालेली नाही. अमंलबजावणी अभिकरण यांना व्यापाऱ्याचे अर्हता प्रमाणपत्र रद्द करण्याविषयी कळविले आहेद दि. ०४/०८/२०१०. MSFC यांना मालमत्तेवर बोजा ठेवण्याविषयी कळविले आहे.
				विभाग	**एकूण**	४५.६४	

अ.क्र	परिच्छेद क्र.	प्रा.प.क्र.	विभाग	व्यापाऱ्याचे नाव नोंदणी दाखला क्र.	वर्ष	महसूल अंतर्भूत रक्कम (लाखात)	शेरा
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	२.४.४(सूट) Exemption	८९ २००३-०४	कोल्हापूर (सातारा)	मे.समृध्दी पॉलिमर्स. एन-२६-अे-१९१८	१९८८ ते ९५	११.२२	प्रलंबित **विचारणा क्र.२ :-** वसुली चा प्रगतीशील अहवाल कळवावा **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** :- करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.०७.०७.२००७ रोजी घटक बंद झाल्याबाबत कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबत माहिती प्राप्त झाली आहे काय? **विचारणेस उत्तर**:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही. अंमलबजावणी अभिकरण WMDC पुणे यांनी व्यापाऱ्यास दि ९/६/२००८ रोजी पत्र पाठवून विक्रीकराची सर्व उपभोगलेली रक्कम भरण्यास सांगितले आहे.`. या कायालयाने विसआ कोल्हापूर यांना दि. २८/०८/०८ रोजी व्यापाऱ्याने उपभोगलेल्या रक्कमेचा तपशिल सादर केला आहे.
२.			---,,---	मे.विनटेज फूडस प्रा.लि. ४१२८०३-एस-१६६.	१९९५ ते ०२	२५.४१	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर :-** दि.१४.२.२००५ रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुली चा प्रगतीशील अहवाल कळवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.१४.०२.२००५ रोजी घटक बंद झाल्याबाबत कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबत माहिती प्राप्त झाली आहे काय? **विचारणेस उत्तर**:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही. अंमलबजावणी अभिकरण WMDC पुणे यांनी ३१०२२८६/- या वसुली साठी जिल्हाधिकारी सातारा यांना कळविले आहे. या कायालयाने दि. १२/४/१० रोजी जिल्हाधिकारी सातारा यांना वसुली बाबत विनंती केली आहे.
					एकूण	**३६.६३**	

अ.क्र	परिच्छेद क्र.	प्रा.प.क्र.	विभाग	व्यापाऱ्याचे नाव नोंदणी दाखला क्र.	वर्ष	महसूल अंतर्भूत रक्कम (लाखात)	शेरा
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	२.४.४ सूट (exemption)	८९ २००३-०४	कोल्हापूर (रत्नागिरी)	मे.रतन आईस ॲण्ड कोल्ड स्टोअरेज. एन-३०-जे-३६१.	८६ ते ९३	७.९२	अपवादात्मक करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.०८.१२.१९९९ रोजी घटक बंद झाल्याबाबत कळविले आहे. अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुली बाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.
२.			---,,---	मे.रत्नागिरी ड्रग्ज प्रा.लि. एन-३०-जे-४३६.	८९ ते ९६	२.०४	अपवादात्मक करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.०८.१२.१९९९ रोजी घटक बंद झाल्याबाबत कळविले आहे. दि.२६.८.९४ पासून नोंदणी दाखला रद्द. अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबत माहिती प्राप्त झाली आहे काय? अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुली बाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.
३.	२.४.४ सूट(exemption)	८९ २००३-०४	कोल्हापूर (रत्नागिरी)	मे.इंडो डच मेटल केमिकल्स लि. ४१५७२३/एस/१३६.	८९ ते ९१	८९.५८	दि.०१.०१.२००० पासून नोंदणी दाखला रद्द.अपवादात्मक करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.०८.१२.१९९९ रोजी घटक बंद झाल्याबाबत कळविले आहे अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.
४.	२.४.४ सूट (exemption)	८९ २००३-०४	कोल्हापूर (रत्नागिरी)	मे.इंडो डच मेटल केमिकल्स लि. ४१५७२३/एस/१३६.	९१ ते ९३	८५.९५	दि.०१.०१.२००० पासून नोंदणी दाखला रद्द.अपवादात्मक करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.०८.१२.१९९९ रोजी घटक बंद झाल्याबाबत कळविले आहे अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.

५.	२.४.४ सूट (exemption)	८९ २००३-०४	कोल्हापूर (रत्नागिरी)	मे.इंडो डच मेटल केमिकल्स लि. ४१५७२३/एस/१३६.	९३ ते ९६	११०.१४	दि.०१.०१.२००० पासून नोंदणी दाखला रद्द.अपवादात्मक करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.०८.१२.१९९९ रोजी घटक बंद झाल्याबाबत कळविले आहे अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.
६.	२.४.४ सूट(exemption)	८९ २००३-०४	कोल्हापूर (रत्नागिरी)	मे.मिसाळ झिंक इंड.प्रा.लि. ४१५७२७/एस/१७१.	९६ ते ९७	४३०.५१	दि.०१.०१.२००० पासून नोंदणी दाखला रद्द.अपवादात्मक करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.०८.१२.१९९९ रोजी घटक बंद झाल्याबाबत कळविले आहे अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.
					एकूण	७२६.१४	

अ.क्र	परिच्छेद क्र.	प्रा.प.क्र.	विभाग	व्यापाऱ्याचे नाव नोंदणी दाखला क्र.	वर्ष	महसूल अंतर्भूत रक्कम (लाखात)	शेरा
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले (Defered)	८९ २००३-०४	कोल्हापूर (रत्नागिरी)	मे.अरिअर प्लॅस्टिक्स. एन-३०-एच-१००२.	९१ ते ९३	९.२६	घटक बंद झाले आहे. रु ९.२६ लाख वसुली अद्याप बाकी. MIDC रत्नागिरी यांना दिनांक १५/१०/२००९ रोजी व्यापाऱ्याच्या संपत्तीवर बोजा ठेवण्याबाबतम कळविण्यात आले आहे.
२.			--,,--	मे.मिसाळ झिंक इंड प्रा.लि. ४१५७२२-एस-१७१.	९७ ते २०१०	४९३०.१२	कंपनीवर समन्स बजावण्यात आले आहे. दि ३१/०८/२००७ रोजी वि अ रत्नागिरी यानी व्यापाऱ्याच्या बैंकेच्या सर्व शाखांवर तसेच जंगम व स्थायी मालमत्तेवर बोजा ठेवण्यात आला आहे. तसेच व्यापाऱ्याच्या कोणत्याही संपत्तीच्याबाबतीत लिलावाच्या वेळी विक्रीकर ख्यात्याच्या वसूलीस प्रथम प्राधान्य देण्याचे सुचित करण्यात आले आहे. दि.१.५.९६ पासून अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केले आहे. धंदा बंद आहे. कलम ३९ अन्वये वसूली कार्यवाहीची नोटीस बजावली आहे. प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास मंडळ, रत्नागिरी या वित्तीय संस्थेला, सदर भूखंडाचे हस्तांतरण या विभागाचे परवानगीशिवाय करु नये असे कळविले आहे.

							सदर भूखंडाचे हस्तांतरण, विक्री इत्यादी बाबतचे प्रस्ताव प्राप्त झाल्यास कळविले जाईल तसेच या विभागाचे ना हरकत प्रमाणपत्र प्राप्त झाल्यानंतरच पुढील कार्यवाही करण्यात येईल असे प्रादेशिक अधिकारी, म.औ.वि.मं. यंनी या कार्यालयास कळविले आहे. व्यापारी सापडत नाही. याकरितां खेड, घाटकोपर व नरीमन पॉईन्ट या पोलीस स्थानकांना कळविले आहे. रत्नागिरी येथील मालमत्तेमधून थकबाकी वसूल झाल्यानंतरच संचालकांच्या वैयक्तिक मालमत्तेवर टाच आणून वसूली करता येईल असे कळविण्यात आले आहे. दि.३१.८.०७ रोजी विक्रीकर अधिकारी, रत्नागिरी यांनी फॅक्टरीमधील जंगम मालमत्ता/मशिनरी याचा पंचनामा केलेला आहे व याबाबतची माहिती देना बॅन्क, कुलाबा शाखा, मुंबई यांना जंगम मालमत्तेचा लिलाव करतांना विक्रीकर थकबाकीचा विचार करावा असे कळविले आहे.
					एकूण	**४९३९.३८**	

अ.क्र	**परिच्छेद क्र.**	**प्रा.प.क्र.**	**विभाग**	**व्यापाऱ्याचे नाव नोंदणी दाखला क्र.**	**वर्ष**	**महसूल अंतर्भूत रक्कम (लाखात)**	**शेरा**
१	**२**	**३**	**४**	**५**	**६**	**७**	**८**
१.	२.४.४ सूट	८९ ०३-०४	नाशिक	मे.चंपक स्टील ब्राइट बार्स प्रा.लि एन-२३११-५६९	९३ ते ०३	६५.५२	उद्योग घटक बंद आहे. पश्चिम महाराष्ट्र विकास महामंडळ पुणे यांना वसुलीबाबत दि. १०/१०/०५ व दि. ३१/०५/०६ व दि. २९/०८/०८ रोजी कळविले आहे. वसुली अद्याप प्रलबित आहे.
२.				मे. राम रेमडीज प्रा.लि. ४२२१०३/एस/२०४	९६ ते ०५	११७.०१	उद्योग घटक बंद आहे. पश्चिम महाराष्ट्र विकास महामंडळ पुणे यांना वसुलीबाबत दि. ११/०८/०८ रोजी कळविले आहे. वसुली अद्याप प्रलबित आहे.
३.				मे.अे. एन. इंडस्ट्रीज ४२२१०३/एस/२०३	९३ ते ०१	७.५१	उद्योग घटक बंद आहे. जिल्हा औद्योगिक केंद्र नाशिक यांना वसुलीबाबत दि. ३०/०५/०५ व दि १७/१२/०८ रोजी कळविले आहे. वसुली अद्याप प्रलबित आहे.
४.	२.४.४ सूट	८९ ०३-०४	नाशिक	मे. इंडस्ट्रीयल डिस्परसीज एन-२३-ए-७५१८	८८ ते ९१	६.५१	सिकॉम नाशिक यांना वसुलीबाबत दि. ११/०८/०८ रोजी कळविले आहे. वसुली अद्याप प्रलबित आहे.
५.	२.४.४ सूट	८९ ०३-०४	नाशिक	मे. सूर्या मुर्ती एन-२३-ए-८३६५	९३ ते ९६	६४.६१	उद्योग घटक बंद आहे. जिल्हा औद्योगिक केंद्र नाशिक यांना वसुलीबाबत दि ११/०८/०८ रोजी

							कळविले आहे. वसुली अद्याप प्रलबित आहे.

६.				मे. कुमार सी.आर.बी.थर्मोप्लस एन-२३-ई ३१६	९२ ते ०१	८१.५०	उद्योग घटक बंद आहे. जिल्हा औद्योगिक केंद्र नाशिक यांना वसुलीबाबत दि ११/०८/०८ रोजी कळविले आहे. वसुली अद्याप प्रलबित आहे.
७.	२.४.४ सूट	८९ ०३-०४	नाशिक	मे. श्री विंध्या पेपर मिल्स लि. एन-२१-ई-४२९	९६ ते ०६	८९९.१६	सिकॉमला दि.१५.२.०५ ला वसुलीबाबत कळविले आहे. **विचारणा क्र.२:-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल कळवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२ :-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि. १५.२.२००५ रोजी कळविले आहे.
८.	२.४.४ सूट	८९ ०३-०४	नाशिक	मे. फयुचर होम प्रॉडक्टस लि. ४२२१०३/एस/३५६	९६ ते ०५	११४.५०	उद्योग घटक अद्याप सुरु आहे. व्यापाऱ्याची निर्धारणा दि ३१/०३/२००१ पर्यंत पूर्ण झाली आहे.
९.	२.४.४ सूट	८९ ०३-०४	नाशिक	मे. लेले स्टील प्रा.लि ४२११०३/एस/३९३	९६ ते ०६	६६.३९	पश्चिम विकास महामंडळास दि.१५.०२.०५ रोजी वसुलीबाबत कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर**:-दि. ३०.३.०५रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२:-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल कळवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२ :-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.१५.२.२००५ रोजी कळविले आहे. अर्हता प्रमाणपत्र दि.१५.११.२००६ रोजी व अनुज्ञेयता प्रमाणपत्र दि.६.३.२००७ रोजी रद्द करण्यात आले आहे. **विचारणा क्र.३:-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल कळवावा. **विचारणेस उत्तर**:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.
१०.	२.४.४ सूट	८९ ३०-०४	नाशिक	मे. श्री विंध्या पेपर मिल्स लि. एन-२१-इ/२२९	८३ ते ९०	६३३.६२	दि.१९.०७.०४ रोजी जिल्हा औदयोगिक केंद्राला वसुलीबाबत कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर**:-दि. २५.२.०५रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२:-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल कळवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.१९.७.२००४ व २५.२.२००५ रोजी कळविले आहे.
११.	२.४.४ सूट	८९ ३०-०४	नाशिक	मे. आर्ट रबर इंडस्ट्रीज एन-२३-ए-६२४४	८५ ते ८८	८५.४५	व्यापा-याने रु.१७.७९ लाख २८.८.०४रोजी भरणा केला व उर्वरीत रु.६६.७५लाख अभय योजनेअंतर्गत सूट मंजूर केली. वसूली पूर्ण.

१२.				मे. यशोदा पेट्रो केमिकल्स एन-२३११/४६१	९० ते ९७	२२.९४	उद्योग घटक बंद आहे. पश्चिम महाराष्ट्र विकास महामंडळ पुणे यांना वसुलीबाबत दि. २०/०२/०४ व दि ३१/०५/०६ व दि २९/०८/०८ रोजी कळविले आहे. वसुली अद्याप प्रलबित आहे.
१३.	२.४.४ सूट	८९ ३०-०४	नाशिक	मे.सेमीटिप्स प्रा.लि. एन-२९४/४२८	८९ ते ९६	७.८६	सिकॉमला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर**:-दि. १०.१०.०५रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२:-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल कळवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३१.०५.२००६ रोजी कळविले आहे.
१४.				मे.इंद्रायणी इंडस्ट्रीज एन-२३-ए-८०३३	८८ ते ९१	३५.९९	जिल्हा औद्योगिक केंद्र नाशिक यांना वसुलीबाबत दि. ११/०८/२००८ रोजी स्मरणपत्र पाठविले आहे.
					एकूण	२२०९०.००	

अ.क्र	परिच्छेद क्र.	प्रा.प.क्र.	विभाग	व्यापाऱ्याचे नाव नोंदणी दाखला क्र.	वर्ष	महसूल अंतर्भूत रक्कम (लाखात)	शेरा
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	नाशिक	मे. पार्क इलेक्ट्रॉनिक्स प्रा.लि एन-२३-ए-७१५८	८६ ते ९१	२६.३०	महाराष्ट्र इंडस्ट्रीयल कार्पोरेशनला दि.२०.२.०४ रोजी मालमत्ता जप्त करण्याबाबत कळवले. अंमलबजावणी अभिकरणाने दि.१४.७.२००६ रोजी अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केले असून दि.६.१२.२००६ रोजी अनुज्ञेयता प्रमाणपत्र रद्द करण्यात आले आहे. संबंधित विक्रीकर अधिका-यांनी मालमत्तेवर टाच आणली असून पश्चिम महाराष्ट्र विकास महामंडळाला वसूलीबाबत कळविले आहे.
२.				मे.त्रिंबक इस्पात एन-२३-ए-४८२६	८३ ते ८६	२६.३७	सदर प्रकरण बी.आय.एफ.आर.कडे प्रलंबित.
३.	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	नाशिक	मे. कॉन्टीनेंटल कास्टिंग लि. एन-२३-ए-६००४	८४ ते ८७	१०.६५	सदर उद्योग घटकाचा उच्च न्यायालयामध्ये प्रलंबित आहे.
४.				मे. रेयॉन इंडस्ट्रीज एन-२३-ए-५८८७	८८ ते ९३	२०.७८	उद्योग घटक बंद आहे. पश्चिम महाराष्ट्र विकास महामंडळ पुणे यांना वसुलीबाबत दि. ११/०८/०८ रोजी कळविले आहे. वसुली अद्याप प्रलबित आहे.
५.				मे. जे.के.इंजिनिअरिंग एन-२३-ए-६७३४	८६ ते ८९	५.०५	उद्योग घटक बंद आहे. पश्चिम महाराष्ट्र विकास महामंडळ पुणे यांना वसुलीबाबत दि. २०/०२/२००४ रोजी कळविले आहे. वसुली

							अद्याप प्रलबित आहे.

६.	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	नाशिक	मे. रसवेल अलाईज प्रा.लि. एन-२३-के-४२३	९१ ते ९८	११.५९	उद्योग घटक बंद आहे. पश्चिम महाराष्ट्र विकास महामंडळ पुणे यांना वसुलीबाबत दि. २०/०२/२००४, १०/०५/२००५ व २९/०८/२००८ रोजी कळविले आहे. वसुली अद्याप प्रलबित आहे.
७.				मे. सेठ टेलिकम्युनिकेशन एन-२३-ए-८२७३	८८ ते ९१	६३.१८	सिकॉम नाशिक दि १८/०८/२००८ रोजी वसुली बाबत पत्र पाठ्विले आहे. वसुल अद्याप प्रलंबित आहे.
८.	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	नाशिक	मे. स्टोवॅक इंडिया लि. एन-२३-ए-७०२६	८६ ते ८९	१५.७०	व्यापा-याने रु.१५.७० पैकी रु १०.९९ इतक्या रकमेचा भरणा केला आहे. सिकॉम नाशिक यांना वसूलीबाबत पत्र पाठविले आहे तसेच जमीन महसूल कायद्यांन्वये कार्यवाही सुरु आहे. वसुली अद्याप प्रलबित आहे.
९.	२.४.४	८९ ०३-०४	नाशिक	मे. आर्टसन इंजि.लि. एन-२३-ए-८०२९	९५ ते ९८	४९.४०	सदर उद्योग घटकाचा दावा उच्च न्यायालयामध्ये प्रलंबित आहे. उद्योग घटक बंद आहे
१०.	२.४.४	८९ ०३-०४	नाशिक	मे. स्वरुप स्टील प्रा.लि. एन-२३-ए-७८९३	८८ ते ९१	७०.६०	पश्चिम विकास महामंडळास दि. २५.१.०५ ला कळविले आहे. **विचारणा क्र.२ :-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्यानंतर वसुलीबाबतीत पुढील अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२** : - करविलंबनाच्या प्रकरणामध्ये अंमलबजावणी अभिकरणाने अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याशिवाय विक्रीकर विभाग थकित रकमेची वसुली विलंबित तारखेच्या अगोदर करु शकत नाही. युनिट बंद झाले असून सिकॉमला वसूलीबाबत कळविण्यात आले आहे. **विचारणा क्र.३:-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल कळवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.३ :** अहवाल प्रलंबित.
११.	२.४.४	८९ ०३-०४	नाशिक	मे. सात्विक इलेक्ट्रिकल कॉन्ट्रॅक्ट प्रा.लि एन-२३-ए-५७५४	९३ ते ९८	३५.३५	सदर उद्योग घटकाचा दावा उच्च न्यायालयामध्ये प्रलंबित आहे. उद्योग घटक बंद आहे
१२.	२.४.४	८९ ०३-०४	नाशिक	मे. साईबाबा कास्टिंग (कमलवाला इंडस्ट्रीज) एन-२३-यू-५३९	९१ ते ०१	१३८.०१	संपुर्ण रकमेचा भरणा केला आहे.
१३.	२.४.४	८९ ०३-०४	नाशिक	मे. इंडस्ट्रीयल डिस्पर्स एन-२३-ए-७५१८	९७ ते ०१	३७.०१	सिकॉम नाशिक यांना वसुलीबाबत दि ३०/०८/२००८ रोजी कळविले आहे. वसुली अद्याप प्रलबित आहे.
१४.	२.४.४	८९ ०३-०४	नाशिक	मे. मृणाल इंडस्ट्रीज ४२२१०१/एस/१५३	९७ ते ०१	११.१७	जिल्हा औद्योगिक केंद्र नाशिक यांना वसुलीबाबत दि ३०/०८/०८ रोजी कळविले आहे. वसुली अद्याप प्रलबित आहे.
१५.	२.४.४	८९ ०३-०४	नाशिक	मे. राम रेमडीज प्रा.लि	९९ ते ०६	१२.११	उद्योग घटक बंद आहे. जिल्हा औद्योगिक केंद्र नाशिक यांना वसुलीबाबत दि ११/०८/०८ रोजी

				४२२१०३/एस/२०४			कळविले आहे. वसुली अद्याप प्रलबित आहे.

१६.				मे. जे.टी.सी.इंजि.प्रा.लि ४२२१०१/एस/९९५	९७ ते ०२	३२.०९	उद्योग घटक बंद आहे. M S F C यांचे कडे विक्रीकरइंज्चही थकबाकी रु ३३.७४ लाख बोजा ठेवण्यात आला आहे.
१७.	२.४.४	८९ ०३-०४	नाशिक	मे. आनंद फूडस एन-२३-ए-६३३४	८६ ते ८९	७.६८	उद्योग घटक बंद आहे. पश्चिम महाराष्ट्र विकास महामंडळ पुणे जिल्हा औद्योगिक केंद्र नाशिक यांना मालमत्ता जप्त करण्याबाबत दि १८/०१/२००३ रोजी कळविले आहे. न्यायाधिकरणाने वसुलीस स्थगिती दिली आहे. स्थआक्र २७/००-बी-१४९७ दि १६/१२/२०००
१८.				मे.जॅकोब स्वीच गिअर्सन-२३-ए-७३६५	८८ ते ९१	१०.९२	कंपनी बंद. महाराष्ट्र औद्योगिक केंद्रास मालमत्ता जप्त करण्याबाबत पुणे दि.१८.१.२००० ला कळविले आहे. वसुली अद्याप प्रलबित आहे.

अ.क्र	परिच्छेद क्र.	प्रा.प.क्र.	विभाग	व्यापाऱ्याचे नाव नोंदणी दाखला क्र.	वर्ष	महसूल अंतर्भूत रक्कम (लाखात)	शेरा
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	२.४.४ सूट Exemption	८९ २००३-०४	नाशिक (धुळे)	मे.कॉन्टिनेंटल पेपर मिल्स. एन-२२५-एच-५१.	८८ ते ९७	७९०.८६	दि.३१.३.२००० पर्यन्त निर्धारणा पूर्ण. सवलत प्रमाणपत्र रद्द करण्याबाबत २७.६.०५ ला कळविले आहे. **विचारणा क्र.२ :-**प्रकरणातील सद्य:स्थिती अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२ :-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३१.५.२००६ रोजी कळविले आहे. युनिट बंद झाल्याबाबतची माहिती अंमलबजावणी अभिकरणास दि.३१.५.०६ रोजी कळविण्यात आले आहे. **विचारणा क्र.३:-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल कळवावा. **विचारणेस उत्तर:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही तसेच दिनांक २०/४/२०१० रोजी स्मरणपत्र पाठविले आहे.

२.			---,,---	मे.जगदिश सोप ॲण्ड केमि. एन-२२-डी-५७६.	३.१०.९२ ते २.१०.९९	३.७७	दि.३१.३.२००४ पर्यन्त निर्धारणा पूर्ण. सवलत प्रमाणपत्र रद्द करण्याबाबत कळविले. **विचारणा क्र.२ :-**प्रकरणातील सद्य:स्थिती अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२ :-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३१.५.२००६ रोजी कळविले आहे.

							युनिट बंद झाल्याबाबतची माहिती अंमलबजावणी अभिकरणास दि.३१.५.०६ रोजी कळविण्यात आलेली आहे. **विचारणा क्र.३:-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल कळवावा. **विचारणा क्र.३ चे उत्तर:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्याप प्राप्त झाली नाही. पश्चिम महाराष्ट्र विकास महामंडळ यांना दि.१३.७.०७ला सवलत प्रमाणपत्र रद्द करण्याबाबत पत्र पाठविले आहे. तसेच दिनांक २०/४/२०१० रोजी स्मरणपत्र पाठविले आहे.
३.	२.४.४ सूट Exemption	८९ २००३-०४	नाशिक (धुळे)	मे.श्री.प्रॉडक्शन . एन-२२-३१९७.	१५.९.८७ ते १४.९.९४	४.२८	दि.३१.३.९० पर्यन्त निर्धारणा पूर्ण. सवलत प्रमाणपत्र रद्द करण्याचा प्रस्ताव पाठविण्यांत येत आहे. **विचारणा क्र.२ :-**प्रकरणातील सद्य:स्थिती अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३१.५.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३:-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल कळवावा. **विचारणा क्र.३ चे उत्तर:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्याप प्राप्त झाली नाही. पश्चिम महाराष्ट्र विकास महामंडळ यांना दि.१३.७.०७ला सवलत प्रमाणपत्र रद्द करण्याबाबत पत्र पाठविले आहे. तसेच दिनांक २०/४/२०१० रोजी स्मरणपत्र पाठविले आहे.
४.	२.४.४ सूट Exemption	८९ २००३-०४	नाशिक (धुळे)	मे.श्री.मुरारी पेपर मिल. एन-२२-आय-१५७	९३ ते २००२	१६९.८१	व्यापा-याने डिसेंबर २००४ पासून मे.भोलेनाथच्या नावाने उत्पादन सुरु केले आहे व मे.२००५ पर्यन्त विवरणपत्रे भरली आहेत. **विचारणेस उत्तर :-** घटक चालू आहे. **विचारणा क्र.२ :-** व्यापा-याने ऑगस्ट २००० पासून धंदा बंद केला होता. कृपया तपासावे. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** माहे ऑगस्ट २००० ते नोव्हेंबर २००४ पर्यन्त धंदा बंद होता.

५.			---,,---	मे.जवाहर शेतकरी सूत गिरणी लि. एन-२२-बी-३९७.	१.६.९४ ते ३१.५.२००३	९६.८५	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर :-** सिकॉमला कळविले आहे. **विचारणा क्र.२ :-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर :-** दि.१३/९/९४ रोजी प्रमाणपत्र रद्द करण्याबाबतचा प्रस्ताव सादर केला आहे. **विचारणा क्र.३:-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल कळवावा.
							विचारणेस उत्तर:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.
६.			---,,---	मे.जुगराज मदनलाल अशोक प्लॅस्टर इंडस्ट्रीज. एन-२२-अे-२१८८.	१.१.९१ ते ३१.८.९९	३२.९६	दि.३१.३.२००० पर्यन्त निर्धारणा पूर्ण. सवलत प्रमाणपत्र रद्द करण्याचा प्रस्ताव दि.१३.९.२००४ ला पाठविण्यात आला. **विचारणेस उत्तर :-** दि. १९.३.२००४ रोजी कळविले. **विचारणा क्र.३:-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल कळवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.३ :** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अद्याप अहवाल प्राप्त झाला नाही. तसेच दिनांक २०/४/२०१० रोजी स्मरणपत्र पाठविले आहे.
७.	२.४.४ सूट Exemption	८९ २००३-०४	नाशिक (धुळे)	मे.मुहम्मदअली स्टील इंडस्ट्रीज. ४२३३११-एस-९९	१.५.९७ ते १.४.२००६	३०.८७	दि.३१.३.२००३ पर्यन्त निर्धारणा पूर्ण. सवलत प्रमाणपत्र रद्द करण्याचा प्रस्ताव पाठविण्यांत येत आहे. **विचारणेस उत्तर :-** दि.१९.३.२००४ रोजी कळविले. **विचारणा क्र.३:-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल कळवावा. **विचारणा क्र.३चे उत्तर:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्याप प्राप्त झाली नाही. पश्चिम महाराष्ट्र विकास महामंडळ यांना दि.२१.७.०७ला सवलत प्रमाणपत्र रद्द करण्याबाबत पत्र पाठविले आहे. तसेच दिनांक २०/४/२०१० रोजी स्मरणपत्र पाठविले आहे.
८.			---,,---	मे.मंगल प्रिंटिंग प्रेस. एन-२२-एफ-५२६.	१.७.९५ ते ३०.६.२००४	२.१३	दि.३१.३.२००१ पर्यन्त निर्धारणा पूर्ण. दि.१.४.०१पासून नोंदणी प्रमाणपत्र रद्द करण्याचे आवेदन प्राप्त झाले. **विचारणा क्र.२ :-**प्रकरणातील सद्य:स्थिती अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३१.५.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३:-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल कळवावा. **विचारणा क्र.३ चे उत्तर:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्याप प्राप्त झाली नाही. पश्चिम महाराष्ट्र विकास महामंडळ यांना दि.८.८.०७ला सवलत प्रमाणपत्र रद्द करण्याबाबत पत्र पाठविले आहे. तसेच दिनांक २०/४/२०१० रोजी स्मरणपत्र पाठविले आहे.
९.				मे.लॉर्डवाईन को.प्रा.लि.	१.२.९४ ते	२९.९५	कंपनी बंद. सवलत प्रमाणपत्र रद्द करण्याचा प्रस्ताव सादर.

				एन-२२-बी-३५३.	३१.३.२००३		**विचारणा क्र.२ :-**प्रकरणातील सद्य:स्थिती अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३१.५.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३:-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल कळवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.३ :** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अद्याप अहवाल प्राप्त झाला नाही. तसेच दिनांक २०/४/२०१० रोजी स्मरणपत्र पाठविले आहे.

१०.	२.४.४ सूट Exemption	८९ २००३-०४	नाशिक (धुळे)	मे.स्क्रॅपवेल एंटरप्रायजेस. एन-२२-बी-३४४.	१५.५.९३ ते १४.१०.२००९	९.३०	दि.३१.३.९६ पर्यन्त निर्धारणा पूर्ण. सवलत प्रमाणपत्र रद्द करण्याचा प्रस्ताव सादर. **विचारणा क्र.२ :-**प्रकरणातील सद्य:स्थिती अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३१.५.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३:-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल कळवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.३ :** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अद्याप अहवाल प्राप्त झाला नाही. तसेच दिनांक २०/४/२०१० रोजी स्मरणपत्र पाठविले आहे.
११.	२.४.४ सूट Exemption	८९ २००३-०४	नाशिक (धुळे)	मे.आर.एम.केमकल्स ४२४३११-एस-१०४	१६.१.९९ ते १५.११.२००७	१८१.२६	सदर एककाचे उत्पादन चालू आहे. अटीचा भंग झालेला नाही. **विचारणेस उत्तर :-** घटक बंद नाही. **विचारणा क्र.२ :-** मे २००१ मध्ये व्यापा-याने धंदा बंद केला होता व केवळ कंत्राटी काम चालू होते. दि.१७.५.२००२ रोजी व्यापा-यास दिलेल्या सवलती काढून घेण्याबाबत अंमलबजावणी अभिकरणास कळविण्यात आले होते. त्यामुळे विचारणा क्र. १ ला दिलेले उत्तर तपासून पहावे. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-**व्यापा-याने स्वत:चे उत्पादन बंद केले असून मे.हिंदुस्थान लिव्हर लि. करीतां कंत्राटी काम सध्या व्यापारी करतो आहे. सदर घटक बंद झालेला नसून पूर्ण क्षमतेने हिंदुस्थान लिव्हर करीतां उत्पादनाचे काम करीत आहे.
१२.	२.४.४ सूट Exemption	८९ २००३-०४	नाशिक (धुळे)	मे.आर.एम.केमकल्स ४२४३११-एस-१०४	१.७.०७ ते ३०.४.०९	१७१.९६	सदर एककाचे उत्पादन चालू आहे. अटीचा भंग झालेला नाही. **विचारणेस उत्तर :-** घटक बंद नाही. **विचारणा क्र.२ :-** मे २००१ मध्ये व्यापा-याने धंदा बंद केला होता व केवळ कंत्राटी काम चालू होते. दि.१७.५.२००२ रोजी व्यापा-यास दिलेल्या सवलती काढून घेण्याबाबत अंमलबजावणी अभिकरणास कळविण्यात आले होते. त्यामुळे विचारणा क्र. १ ला दिलेले उत्तर तपासून पहावे. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** व्यापा-याने स्वत:चे उत्पादन बंद

							केले असून मे.हिंदुस्थान लिव्हर लि. करीतां कंत्राटी काम सध्या व्यापारी करतो आहे. सदर घटक बंद झालेला नसून पूर्ण क्षमतेने हिंदुस्थान लिव्हर करीतां उत्पादनाचे काम करीत आहे.
१३.	२.४.४ सूट Exemption	८९ २००३-०४	नाशिक (धुळे)	मे.स्वराज एनर्जी फूड लि. ४२४३०७-एस-३७.	१.१.९६ ते ३१.७.०५	१७२.६८	दि.३१.३.१९९७ पर्यन्त निर्धारणा पूर्ण. सवलत प्रमाणपत्र रद्द करण्याचा प्रस्ताव १३.९.०४ ला पाठविला. **विचारणा क्र.२ :-**प्रकरणातील सद्य:स्थिती अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा.

							विचारणेस उत्तर क्र.२:- करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३१.५.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३:-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल कळवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.३ :** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अद्याप अहवाल प्राप्त झाला नाही. तसेच दिनांक २०/४/२०१० रोजी स्मरणपत्र पाठविले आहे.
१४.	२.४.४ सूट Exemption	८९ २००३-०४	नाशिक (धुळे)	मे.रॅनवॉल ऑफसेट. एन-२२-अे-३५२२	९१ ते ९८	४.०५	दि.३१.३.९८ पर्यन्त निर्धारणा पूर्ण. सवलत प्रमाणपत्र रद्द करण्याचा प्रस्ताव सादर **विचारणा क्र.२ :-**प्रकरणातील सद्य:स्थिती अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३१.५.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३:-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल कळवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.३ :** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अद्याप अहवाल प्राप्त झाला नाही. तसेच दिनांक २०/४/२०१० रोजी स्मरणपत्र पाठविले आहे.
१५.	२.४.४ सूट Exemption	८९ २००३-०४	नाशिक (धुळे)	मे.पार्थ स्टील प्रा.लि. ४२४३११-एस-४४.	९७ ते ०६	११.६८	सवलत प्रमाणपत्र रद्द करण्याचा प्रस्ताव दि.१३.९.०४ ला पाठविला. **विचारणा क्र.२ :-**प्रकरणातील सद्य:स्थिती अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाचीअसते. त्यांना दि.३१.५.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३:-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल कळवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.३ :** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अद्याप अहवाल प्राप्त झाला नाही तसेच दिनांक २०/४/२०१० रोजी स्मरणपत्र पाठविले आहे..
					एकूण	**१७१२**	

अ.क्र	**परिच्छेद क्र.**	**प्रा.प. क्र.**	**विभाग**	**व्यापाऱ्याचे नाव नोंदणी दाखला क्र.**	**वर्ष**	**महसूल अंतर्भूत रक्कम (लाखात)**	**शेरा**
१	**२**	**३**	**४**	**५**	**६**	**७**	**८**
१.	२.४.४	८९	नाशिक	मे.श्री.सातपुडा तापी	९४ ते	४८८.१५	दि.३१.३.२००२ पर्यन्त निर्धारणा पूर्ण. विलंबित रक्कम

	लांबणीवर टाकलेले (Defered)	२००३-०४	(धुळे)	लि. एन-२२-जे-६२	२००३		हप्त्याने वसूल करण्यांत येत आहे. **विचारणेस उत्तर :-** घटक बंद नाही. **विचारणा क्र.२ :-** व्यापा-याने पेपर बोर्ड शाखेकरीता एप्रिल २००२ पासून विवरणपत्रे दाखल केलेली नाहीत. व्यापारी साखर व मद्य विभांगाकरीता विवरणपत्र दाखल करीत आहे. त्यामुळे याबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मकज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** व्यापा-याने एप्रिल २००२ पासून पेपर बोर्ड शाखा बंद केलेली असल्यामुळे सदर शाखेकरीता व्यापारी विवरणपत्र भरत नाही.

२.			---,,---	मे.सुयोग प्लॅस्टिक्स. एन-२२-बी-३५९.	९४ ते २००२	८.२२	९८-९९ पर्यन्तच्या कालावधीची निर्धारणा पूर्ण केली आहे. **विचारणा क्र.२ :-** व्यापारी वर्ष २००२-०३ पासून कोणतेही उत्पादनकार्य करीत नसून केवळ कंत्राटी काम करीत आहे. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** :- करविलंबनाच्या प्रकरणामध्ये अंमलबजावणी अभिकरणाने अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याशिवाय विक्रीकर विभाग थकित रकमेची वसुली विलंबित तारखेच्या अगोदर करु शकत नाही. अर्हता प्रमाणपत्र रद्द करण्याचा प्रस्ताव दि.२२/१२/०६ रोजी सादर करण्यात आला आहे. तसेच दिनांक २०/४/२०१० रोजी स्मरणपत्र पाठविले आहे.
३.	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले (Defered)	८९ २००३-०४	नाशिक (धुळे)	मे.गोवर्धन रेटरे केमि. एन-२२-एल-१४०५.	९७ ते २००६	३१.९६	डिसेंबर २००३ पासून व्यापा-याने उत्पादन सुरु केले असून १०.८७ लाख रक्कम २००३-०४ करीता व ५३.७८ लाख २००४-०५ करीता भरलेली आहे. **विचारणेस उत्तर :-** घटक बंद नाही. **विचारणा क्र.२ :-** व्यापा-याचा धंदा ऑक्टोबर २००१ ते डिसेंबर २००३ या कालावधीत म्हणजेच योजनेच्या कार्यकालावधीत बंद होता. याबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल कळवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-**व्यापा-याने डिसेंबर २००३ पासून उत्पादन सुरु केले. करविलंबनाचा विकल्प स्विकारला आणि नियम ३१ब च्या आदेशानुसार हप्ते मंजूर केले आहेत. सदर घटक हप्त्याप्रमाणे भरणा करीत आहे.
४.			---,,---	मे.महाराष्ट्र मेटल ॲण्ड अलाईड लि.	९८ ते २००८.	१२.८४	विलंबित कालावधीची निर्धारणा पूर्ण केली आहे. सवलत प्रमाणपत्र रद्द करण्याचा प्रस्ताव १३.९.२००४ ला पाठविला. **विचारणा क्र.२ :-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल कळवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** :- करविलंबनाच्या प्रकरणामध्ये अंमलबजावणी अभिकरणाने अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याशिवाय विक्रीकर विभाग थकित रकमेची वसुली विलंबित तारखेच्या अगोदर करु शकत नाही. अभियोगाच्या कार्यवाही बाबत दि १०/०५/२०१० रोजी पत्र पाठविले आहे. तसेच व्यापाऱ्याच्या संपत्तीवर बोजा ठेवण्याची कार्यवाही सुरु आहे. वर्ष ९७-९८ पर्यन्त निर्धारणा पूर्ण. कर विलंबन कालावधीची निर्धारणा

							अद्याप पूर्ण झालेली नाही. आणि अर्हता प्रमाणपत्र रद्द करण्यासाठी प्रस्ताव दि.१३/९/०४ रोजी सादर करण्यात आला आहे. २००४-०५ पर्यंतची निर्धारणा दि. ३०/०७/२०१० रोजी पुर्ण झाली असून मुदत न संपल्यामुळे वसुलीस उपलब्ध नाही.
					एकूण	**५४१.१७**	

अ.क्र	प्रा.प.क्र.	विभाग	व्यापाऱ्याचे नाव नोंदणी दाखला क्र.	वर्ष	महसूल अंतर्भूत रक्कम (लाखात)	शेरा
१	२	३	४	५	६	७
१.	८९/ २.४.४ ०३-०४ सूट Exemption	नाशिक (जळगांव)	मे. खांदेश ॲग्रो इंडिया प्रा.लि. एन-२१-एल-६००	८८ ते ९५	६.९३	जिल्हा औदयोगिक केंद्रास सवलत प्रमाणपत्र रद्द व वसुलीबाबत दि.३१.२.२००४ ला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** दि.२३.२.२००५ रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.२३.२.२००५ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-**अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केलेल्या प्रकरणांमध्ये वसूलीसाठी केलेली कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर**:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.
२.		--,,--	मे. गुजरात इंडस्ट्रीज एन-२१-ए-३३९०	९१ ते ९६	१०.३२	जिल्हा औदयोगिक केंद्रास सवलत प्रमाणपत्र रद्द व वसुलीबाबत दि.३१.२.२००४ ला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** दि.२३.२.२००५ रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.२३.२.२००५ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-**अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केलेल्या प्रकरणांमध्ये वसूलीसाठी केलेली कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर**:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.
३.	८९/ २.४.४ ०३-०४ सूट Exemption	नाशिक (जळगांव)	मे.डागा प्लॅस्टिक्स इंडिया प्रा.लि. एन-२१-ए-४९३७	९० ते ९५	८२.२०	जिल्हा औदयोगिक केंद्रास सवलत प्रमाणपत्र रद्द व वसुलीबाबत दि.३१.२.२००४ ला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** दि.२३.२.२००५ रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि. २३.२.२००५ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-**अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केलेल्या प्रकरणांमध्ये वसूलीसाठी केलेली कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये दर्शवावी.

						विचारणेस उत्तर:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.
४.	८९/ २.४.४ ०३-०४ सूट Exemption	नाशिक (जळगांव)	मे. ॲरिक फायर केमि. प्रा.लि. एन-२१-ए-४१९५	८७ते ९२	३१.०३	जिल्हा औदयोगिक कैंद्रास सवलत प्रमाणपत्र रद्द व वसुलीबाबत दि.३१.२.२००४ ला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** दि.२३.२.२००५ रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि. २३.२.२००५ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-**अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केलेल्या प्रकरणांमध्ये वसूलीसाठी केलेली कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर**:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.
५.	८९/ २.४.४ ०३-०४ सूट Exemption	नाशिक (जळगांव)	मे. धनश्री पेपर कन्व्हर्टर्स एन-२१-ए-५४०६	९३ ते ९९	५.२६	जिल्हा औदयोगिक कैंद्रास सवलत प्रमाणपत्र रद्द व वसुलीबाबत दि.३१.२.२००४ ला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** दि.२३.२.२००५ रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि. २३.२.२००५ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-**अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केलेल्या प्रकरणांमध्ये वसूलीसाठी केलेली कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.३ :** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अद्याप अहवाल प्राप्त झाला नाही.
६.		--,,--	मे. महालक्ष्मी प्लॅस्ट लि. एन-२१-ए-५९०८	९४ ते ०२	२५.६३	जिल्हा औदयोगिक कैंद्रास सवलत प्रमाणपत्र रद्द व वसुलीबाबत दि.३१.२.२००४ ला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** दि.२३.२.२००५ रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि. २३.२.२००५ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-**अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केलेल्या प्रकरणांमध्ये वसूलीसाठी केलेली कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर**:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.
७.	८९/ २.४.४ ०३-०४ सूट Exemption	नाशिक (जळगांव)	मे. महाराष्ट्र बॉयलर ॲन्ड टयूनिंग कार्पोरेशन एन-२१-ए-५६०७	९६ ते ०२	११.८३	जिल्हा औदयोगिक कैंद्रास सवलत प्रमाणपत्र रद्द व वसुलीबाबत दि.३१.२.२००४ ला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** दि.२३.२.२००५ रोजी कळविले.

						विचारणा क्र.२ :- वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि. २३.२.२००५ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-**अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केलेल्या प्रकरणांमध्ये वसूलीसाठी केलेली कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर**:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.
८.		--,,--	मे. आनंद प्लॅस्टिक्स एन-२१-ए-५२२४	९१ ते ००	१२.९५	जिल्हा औदयोगिक कैंद्रास सवलत प्रमाणपत्र रद्द व वसुलीबाबत दि.३१.२.२००४ ला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** दि.२३.२.२००५ रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि. २३.२.२००५ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-**अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केलेल्या प्रकरणांमध्ये वसूलीसाठी केलेली कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर**:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.
९.	८९/ २.४.४ ०३-०४ सूट Exemption	नाशिक (जळगांव)	मे. फास्टनर इंडिया एन-२१-ए-५३४२	९३ ते ०१	१३.३६	जिल्हा औदयोगिक कैंद्रास सवलत प्रमाणपत्र रद्द व वसुलीबाबत दि.३१.२.२००४ ला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** दि.२३.२.२००५ रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि. २३.२.२००५ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-**अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केलेल्या प्रकरणांमध्ये वसूलीसाठी केलेली कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर**:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.
१०.		--,,--	मे. ट्रिडेंट स्टील लि. एन-२१-ए-४३७५	९३ ते ०१	३३३.३४	जिल्हा औदयोगिक कैंद्रास सवलत प्रमाणपत्र रद्द व वसुलीबाबत दि.३१.२.२००४ ला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** दि.२३.२.२००५ रोजी कळविले. **विचारणा क्र.२ :-** वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि. २३.२.२००५ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-**अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केलेल्या प्रकरणांमध्ये वसूलीसाठी केलेली कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर**:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.

<table>
<tr>
<td>११.</td>
<td>८९/ २.४.४
०३-०४ सूट
Exemption</td>
<td>नाशिक
(जळगांव)</td>
<td>मे.आधुनिक सिंथेटिक लि.
एन-२१-ए-४३७५
४२५००३/एस/३२४</td>
<td>९० ते ९८</td>
<td>१६.४३</td>
<td>०१-०२ पर्यन्त निर्धारणा पूर्ण. १६.४३ लाख रकमेची सवलत घेतली नाही.
विचारणा क्र.२ :- व्यापा-याने रु.१६.४३ लाखाची सवलत खालीलप्रमाणे उपभोगलेली आहे.
<table>
<tr><th>वर्ष</th><th>रक्कम</th></tr>
<tr><td>१९९०-९१</td><td>१,९१,३८१/-</td></tr>
<tr><td>१९९१-९२</td><td>१२,५९,०३१/-</td></tr>
<tr><td>१९९२-९३</td><td>१,१४,००१/-</td></tr>
<tr><td>१९९३-९४</td><td>१९,४१४/-</td></tr>
<tr><td>१९९४-९५</td><td>५९,३१०/-</td></tr>
<tr><td>१९९५-९६ ते १९९८-९९</td><td>रिक्त</td></tr>
<tr><td>एकूण</td><td>१६,४३,१३७/-</td></tr>
</table>
सद्य:स्थिती काय आहे याचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा.
विचारणेस उत्तर क्र.२:- मान्य.
उपरोक्त सवलत व्यापा-याने उपभोगलेली आहे.
विचारणा क्र.३ :-अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केलेल्या प्रकरणांमध्ये वसूलीसाठी केलेली कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये दर्शवावी.
विचारणेस उत्तर:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.</td>
</tr>
<tr>
<td>१२.</td>
<td></td>
<td></td>
<td>मे. धुनीलाल स्टील ॲन्ड ब्राईट बार लि.
४२५००२-एस-१३८</td>
<td>९९ ते ०९</td>
<td>८.७३</td>
<td>जिल्हा औदयोगिक केंद्रास दि.२३.२.२००४ ला सवलत प्रमाणपत्र रद्द करण्याबाबत व वसुलीबाबत कळविले आहे.
विचारणेस उत्तर :- दि.२३.२.२००५ रोजी कळविले.
विचारणा क्र.२ :- वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा.
विचारणेस उत्तर क्र.२:- करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.२३.२.२००५ रोजी कळविले आहे.
विचारणा क्र.३ :-अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केलेल्या प्रकरणांमध्ये वसूलीसाठी केलेली कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये दर्शवावी.
विचारणेस उत्तर:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.</td>
</tr>
<tr>
<td>१३.</td>
<td>८९/ २.४.४
३०-०४ सूट</td>
<td>नाशिक
(जळगांव)</td>
<td>मे. अशोका इंडस्ट्रीज
४२५००३-एस-३८५१</td>
<td>९८ ते २०००</td>
<td>१६.०९</td>
<td>जिल्हा औदयोगिक केंद्रास सवलत प्रमाणपत्र रद्द व वसुलीबाबत दि.३१.२.२००४ ला कळविले आहे.
विचारणेस उत्तर :- दि.२३.२.२००५ रोजी कळविले.
विचारणा क्र.२ :- वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा.
विचारणेस उत्तर क्र.२ :- करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३१.५.२००६ रोजी कळविले आहे.
विचारणा क्र.३ :-अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केलेल्या प्रकरणांमध्ये वसूलीसाठी केलेली कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये दर्शवावी.
विचारणेस उत्तर:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही.</td>
</tr>
</table>

अ.क्र	प्रा.प.क्र.	प्रा.प.क्र.	विभाग	व्यापा-याचे नाव व नोंदणी दाखला क्र.	वर्ष	महसूल अंतर्भूत	शेरा
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	८९ ०३-०४	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले (Defrred)	नाशिक (जळगाव)	मे. पंचमलाल पेपर मिल्स लि. ४२५००१/एस/२३४४	९२ ते ००	२४८.३६	दि. २४.१२.९८ ला बी.आय.एफ.आर.कडे दावा दाखल केला आहे. **विचारणा क्र.२ :-** सद्य:स्थिती स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** प्रकरण अद्यापि बी.आय.एफ.आर.कडे प्रलंबित. **विचारणा क्र.३ :-** वसुलीचा प्रगतीचा अहवाल कळवावा. **विचारणा क्र.३ चे उत्तर:-** प्रकरण अद्यापि बी.आय.एफ.आर.कडे प्रलंबित.
२.				मे. एसेस कॅटलिस्ट लि. ४२५२०१/एस/६३९	९३ ते ०१	१०१.०१	दि. २३.८.९९ ला बी.आय.एफ.आर.कडे दावा दाखल केला आहे. **विचारणा क्र.२ :-** सद्य:स्थिती स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** प्रकरण अद्यापि बी.आय.एफ.आर.कडे प्रलंबित. **विचारणा क्र.३ :-** वसुलीचा प्रगतीचा अहवाल कळवावा. **विचारणा क्र.३ चे उत्तर:-** प्रकरण अद्यापि बी.आय.एफ.आर.कडे प्रलंबित.
३.	८९ ०३-०४	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले (Defrred)	नाशिक (जळगाव)	मे. धनश्री पेपर कन्व्हर्टर ४२५००३/एस/२५७	९६ ते ००	६.११	जिल्हा औदयोगिक केंद्रास दि.२३.२.०४ ला वसुली व सवलत प्रमाणपत्र रद्द करण्याबाबत कळविले आहे. **विचारणा क्र.२ :-** वसुलीचा सद्य:स्थिती अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** :- करविलंबनाच्या प्रकरणामध्ये अंमलबजावणी अभिकरणाने अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याशिवाय विक्रीकर विभाग थकित रकमेची वसुली विलंबित तारखेच्या अगोदर करु शकत नाही. अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याबाबतचा अंमलबजावणी अभिकरणाचा अहवाल अद्याप प्राप्त झालेला नाही. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीसाठी वसुलीचा पाठपुरावा करावा. **विचारणा क्र.३ चे उत्तर:-** अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याबाबतचा अंमलबजावणी अभिकरणाचा अहवाल अद्याप प्राप्त झालेला नाही. वसुली प्रलंबित.
					एकूण	**३५५.४८**	

अ.क्र	प्रा.प.क्र.	प्रा.प.क्र.	विभाग	व्यापा-याचे नाव व नोंदणी दाखला क्र.	वर्ष	महसूल अंतर्भूत	शेरा
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. रामनिवास सिंथेटीक प्रा.लि एन-१९-पी-२३६	८७ ते ९२	७.७३	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अहवाल प्रलंबित असण्याची कारणे. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-**घटक बंद झालेला नाही. निर्धारणा २००२-२००३ पर्यन्त पूर्ण झालेली आहे.
२.	२.४.४ पृ.२९		ठाणे (कल्याण)	मे. आयपी रामनदास ४२१४०१-एस-६९	८७ ते ९१	१२.१२	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अहवाल प्रलंबित असण्याची कारणे. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** व्यापा-याने वर्ष ८७ ते ९१ या कालावधीकरिता करमाफीचा विकल्प निवडला होता तर ९१-९२ करीतां करविलंबनाचा विकल्प स्विकारला होता. व्यापा-याने विलंबित कराचा सर्व भरणा केलेला आहे. करमाफीच्या रकमेबाबत अंमलबजावणी अभिकरणास वसूलीकरितां दि.३.४.०६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर क्र.३ :** अंमलबजावणी अभिकरणाला दि.२२.१.२००७ रोजी स्मरणपत्र पाठविले. अद्याप अहवाल प्राप्त झाला नाही.
३.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे.क्वालिटी प्लॅस्टिक्स ४२१४०१-एस-४९	८८ ते ९३	३.१३	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अहवाल प्रलंबित असण्याची कारणे. **विचारणेस उत्तर :- :-**घटक बंद झालेला नाही. निर्धारणा २००१-२००२ पर्यन्त पूर्ण झालेली आहे.
४.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे.ओमिनी प्रिंटर्स (इं) लि. ४२१४०१-एस-३००	९४ ते ९९	७९.४३	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अहवाल प्रलंबित असण्याची कारणे. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.१०.१२.२००५, ४.३.२००७ आणि १७.२.२००७ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.

५.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. मेटल पूलराईझर ४२१६०४/एस/४४	८५ ते ९०	४.५४	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अहवाल प्रलंबित असण्याची कारणे. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.१७.४.२००६ आणि २२.१.२००७ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.
६.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. निधी पॉलिस्टर लि. एन-१९-पी-३९७	९४ ते ०२	१२६.२९	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अहवाल प्रलंबित असण्याची कारणे. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.१८.२.२००६, ८.११.२००६ आणि २२.१.२००७ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.
७.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. फॅन्टॅस्टीक प्लॅस्टर ॲन्ड प्रिटिंग प्रा.लि. एन-१९-पी-४१४	९४ ते ०३	३०.७८	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अहवाल प्रलंबित असण्याची कारणे. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.१७.८.२००६रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.
८.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे.ॲडव्हान्स पी बॅरल्स प्रा.लि ४२१४०१-एस-२१७	९५ ते ०४	४.२९	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :- :-** अहवाल प्रलंबित असण्याची कारणे. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.१८.२.२००६ रोजी कळविले आहे.

९.							**विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.
१०.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. ए.जे.ब्रदर्स प्रा.लि. एन-१९-पी-३४०	९५ ते ००	१०२.९१	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अहवाल प्रलंबित असण्याची कारणे. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.८.९.२००५ आणि ११.८.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** :-प्रकरण बी.आय.एफ.आर.कडे प्रलंबित व अंमलबजावणी अभिकरणास वसुलीबाबत कळविले आहे.
११.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. महिराम महाराजा सर्जिकल प्रा.लि. एन-१९-पी-३४५	९२ ते ००	६.३४	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अहवाल प्रलंबित असण्याची कारणे. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.१८.२.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.
१२.			ठाणे (कल्याण)	मे. श्रीजी प्लास्ट केम. ४२१६०१-एस-१२२	९१ ते ००	११.९६	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अहवाल प्रलंबित असण्याची कारणे. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.१८.२.२००६ आणि १७.४.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** डीआयसी, एमएस एफसी व तहसिलदार ऑफिस, शहापूर यांना वसुलीसाठी

							कळविले.

१३.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. डॉट प्लॅस्टिक प्रा.लि. ४२१६०१-एस-२४६	९८ ते ०६	१२.८५	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अहवाल प्रलंबित असण्याची कारणे. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.१७.४.२००६ आणि ११.८.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** डीआयसी, एमएस एफसी व तहसिलदार ऑफिस, शहापूर यांना वसुलीसाठी कळविले.
१४.			ठाणे (कल्याण)	मे. बीट शॅल सिस्टीम ४२१६०१/एस/१०९	९५ ते ०४	६.५१	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त(प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अहवाल प्रलंबित असण्याची कारणे. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.२३.१२.२००५ आणि १६.१.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.
१५.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे.अंबिका प्लॅस्टो केम ४२१६०१/एस/३१	९५ ते ०४	१७.८६	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अहवाल प्रलंबित असण्याची कारणे. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.१७.३.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.

१६.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. हरनानी प्लॅस्टीक्स प्रा.लि ४२१६०१/एस/१५३	९७ ते ०५	४.५८	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अहवाल प्रलंबित असण्याची कारणे. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि १७.१.२००६ आणि ११.८.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** डीआयसी, एमएस एफसी व तहसिलदार ऑफिस, शहापूर यांना वसुलीसाठी कळविले.
१७.			ठाणे (कल्याण)	मे. कला प्रॉडक्टस प्रा.लि ४२१६०४/एस/२३	९६ ते ०४	५.९५	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अहवाल प्रलंबित असण्याची कारणे. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.१८.२.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** डीआयसी, एमएस एफसी व तहसिलदार ऑफिस, शहापूर यांना वसुलीसाठी कळविले.
१८.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. मस्करा प्रॉडक्ट प्रा.लि. ४२१४०१/एस/१४०	९६ ते ०३	१०६.३३	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अहवाल प्रलंबित असण्याची

							कारणे. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.१.४.२००२, १८.२.२००६ आणि २२.१.२००७ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** डीआयसीला वसुलीसाठी कळविले.

१९.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. स्वागत प्रॉडक्ट प्रा.लि ४२१४०१/एस/१८७	९५ ते ०५	६.०५	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अहवाल प्रलंबित असण्याची कारणे. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.१८.२.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** एमएसएफसी व एमआयडीसी ठाणे यांना वसुलीसाठी कळविले.
२०.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. सरीन पॅकिंग प्रा.लि. ४२१६०१/एस/३५८	९६ ते ०४	३९.९१	प्रलंबित **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अहवाल प्रलंबित असण्याची कारणे. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.१६.१.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** एमएसएफसी व डीआयसी यांना वसुलीसाठी कळविले.
२१.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. सलासार प्लॅस्टीक ४०१५०६/एस/२७	८८ ते ९३	२८.२७	डीआयसीला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक व केलेल्या पाठपुराव्याची कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावी.

							विचारणेस उत्तर क्र.२:- करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३०.१२.२००४ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.

२२.			ठाणे (कल्याण)	मे. ब्रीज रशिश ॲन्ड पेन्टस प्रा.लि. ४०१५०६/एस/२४३	८८ ते ९२	६.४०	डीआयसीला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक व केलेल्या पाठपुराव्याची कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३०.१२.२००४ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.
२३.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. बॉम्बे ॲल्युमिनियम प्रा.लि. एन-१९-के-२६२२	८९ ते ९४	१५.०७	डीआयसीला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर:-** विक्रीकर सह आयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचे कडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२:-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक व केलेल्या पाठपुराव्याची कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३०.१२.२००४ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.
२४.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. रेव्हलॉन रेन कं.लि. ४०१५०६/एस/२३८	८६ ते ९१	६९.६४	डीआयसीला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२:-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक व केलेल्या पाठपुराव्याची कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावी.

							विचारणेस उत्तर क्र.२ :- करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३०.१२.२००४ आणि २०.४.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.

२५.			ठाणे (कल्याण)	मे. मॅन्ग्रा लॅब प्रा.लि. ४०१४०४/एस/१२३६	९० ते ९४	२६.०१	डीआयसीला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२:-**अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक व केलेल्या पाठपुराव्याची कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३०.१२.२००४ आणि १९.५.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.
२६.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. बालाजी पॉलिवूड इंड.प्रा.लि. ४०१५०६/एस/६३३	९३ ते ९४	४६.०५	डीआयसीला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२:-**अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक व केलेल्या पाठपुराव्याची कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.२ :-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३०.१२.२००४ आणि २०.४.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.

२७.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. प्लॅस्टोमेक इंड.प्रा.लि एन-१९-के/२४३९	९० ते ९५	२२.१४	डीआयसीला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२:-**अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक व केलेल्या पाठपुराव्याची कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.२ :-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३०.१२.२००४ आणि २०.४.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.

२८.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. डी.के.कॅम्पोप्लास्ट लि. एन-१९के-/२९३१	९४ ते ९९	१०८.८७	डीआयसीला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२:-**अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक व केलेल्या पाठपुराव्याची कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३०.१२.२००४ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.
२९.			ठाणे (कल्याण)	मे.श्री. दामोदर एक्स्पोर्टर्स ४०१५०६/एस/६२२	९० ते ९७	९७.७६	डीआयसीला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२:-**अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक व केलेल्या पाठपुराव्याची कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३०.१२.२००४ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.

३०.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. ॲटमेट इंड. ४०१५०६/एस/१५०	८७ ते ९२	२८.३४	डीआयसीला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२:-**अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक व केलेल्या पाठपुराव्याची कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३०.१२.२००४ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.

३१.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. निकिता इंड.प्रा.लि. ४०१५०६/एस/२९१	९५ ते ०२	१२.२७	डीआयसीला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२:-**अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक व केलेल्या पाठपुराव्याची कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३०.१२.२००४ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.
३२.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे.स्पन रबर ४०१४०४/एस/२३	९४ ते ९९	३९.७०	डीआयसीला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२:-**अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक व केलेल्या पाठपुराव्याची कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३०.१२.२००४ आणि १९.५.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.३ :** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अद्याप अहवाल प्राप्त झाला नाही.

३३.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. कोजी जिन्स प्रा.लि ४०१४०४/एस/५२९	९७ ते ०२	५४.६०	डीआयसीला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२:-**अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक व केलेल्या पाठपुराव्याची कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३०.१२.२००४ आणि १९.५.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.

३४.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. पॅशन प्लॅस्टिक्स प्रा.लि एन-१९-के-३४९२	९३ ते ९८	४२.७८	डीआयसीला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२:-**अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक व केलेल्या पाठपुराव्याची कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३०.१२.२००४ आणि १९.५.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.
३५.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. ग्रॅन्ड मॅश्मो एन-१९-के-३०६०	९१ ते ९८	२०.२८	डीआयसीला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२:-**अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक व केलेल्या पाठपुराव्याची कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३०.१२.२००४ आणि १९.५.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.

३६.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. श्री. महावीर इस्पात लि. ४०१५०६/एस/४३५	९४ ते ९८	९७.०१	डीआयसीला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२:-**अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक व केलेल्या पाठपुराव्याची कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३०.१२.२००४ आणि २०.४.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.

३७.	२.४.४ पृ.२९	८९ ०३-०४ सूट	ठाणे (कल्याण)	मे. मेहता रबर केमिकल्स लि. ४०१५०६/एस/६७५	९६ ते ००	८५.३२	डीआयसीला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२:-**अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक व केलेल्या पाठपुराव्याची कार्यवाही स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करमाफीच्या प्रकरणामध्ये वसुलीची जबाबदारी पूर्णपणे अंमलबजावणी अभिकरणाची असते. त्यांना दि.३०.१२.२००४ आणि २०.४.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** व्यापा-याने उपभोगलेल्या विक्रीकर सवलतीच्या वसुलीचा अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावा . **विचारणेस उत्तर :-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसुलीबाबतची माहिती प्राप्त झाली नाही.
					एकूण	**१४३३.०५**	

अ.क्र	परिच्छेद क्र.	प्रा.प.क्र	विभाग	व्यापा-याचे नाव व नोंदणी दाखला क्र.	वर्ष	महसूल अंतर्भूत	शेरा
१	२	३	४	५	६	७	८
१)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे	मे.गोल्ड स्टार इलेक्ट्रॉनिक प्रा.लि. एन-१९-ए-८५२५	९३-००	८२.८०	व्यापा-याने मार्च २००३ पर्यंतची रिक्त विवरणपत्रे सादर केली आहेत. धंदा बंद केलेला नाही. दि.१.५.०६ पासून हप्ते सवलत मंजूर केली आहे. **विचारणा क्र.२ :-** व्यापा-याने रिक्त करदेयता विवरण २००३ पर्यन्त भरले असल्याचे कळविले आहे. त्या दरम्यान त्याचे उत्पादन चालू होते काय१ **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** घटक दि.८.६.२००४ पासून बंद आहे.
२)			ठाणे कल्याण	मे.मुर्बाड अलाईज एन-१९-पी-२९३	९०-९५	११२.३२	तहशिलदार मुरबाड, यांना कळविण्यात आले आहे.

३)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे कल्याण	मे. मुर्बाड स्टील इंड. एन-१९-पी-२५०	८७ ते ९२	४४.२८	दि ३१/३/०५ रोजी व्यापाऱ्यावर बोजा ठेवण्यात आला आहे. प्रोहिबिटरी आदेश क्र ब-३२३३ दि. ०३/०३/२००६.
४)				मे.ओम शिवशक्ती इ एन -१३-पी-३२७	९१ ते ९५	५.८५	०१/०४/२००६ रोजी कंपनी बंद करण्यात आली आहे. प्रोहिबिटरी आदेश क्र ब-२१२ दि. ३१/०३/२००६.
५)				मे. आयपी लॅमिनेटस ४२१४०४/एस-६९	९१ ते ९२	३.७१	वसूलीकरीता डी.आय.सी. ला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** वसुर्लीकरिता संबंधित अधिकाऱ्यांस दि.१७.२.२००७ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** बंद घटकाकडून वसूली झाली असेल तर स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर :-**व्यापा-याने रु.३.७१ लाखाचा भरणा केला आहे.

६)				मे. मॉडर्न इक्विपमेंट ॲन्ड डेव्हलपमेंट कार्पो. एन-१९-बी-२७१	८७ ते ९५	७.५९	**विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. तसेच एम.एस.एफ.सी.ला दि.२२/१/२००७ रोजी आणि एम.आय.डी.सी.ला दि.३/४/२००६ आणि ११/८/०६ रोजी कळविण्यात आले आहे..
७)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे	मे. सिंगल स्वरुप इस्पात लि. एन-१९-पी-२८९	९२ ते ९७	२१२.०८	ऋणमहसूल न्यायाधिकरणाकडे वसूलीची कार्यवाही चालू आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** सद्य:स्थिती स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** ऋण वसूली न्यायाधिकरण-१, मुंबई यांचेकडे क्र.१६२६/१९९९, आरपी क्र.३१०/२०३ अन्वये दावा दाखल केला आहे. प्रकरण अद्यापि प्रलंबित. **विचारणा क्र.३ :-** वसुलीचा सद्य:स्थिती अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर :-**वसुली अद्याप प्रलंबित.
८)			ठाणे कल्याण	मे. शान पॅकेजिंग इन्व्हेस्टमेंट प्रा.लि एन-१९-एम-५५५	८७ ते ९२	१०.५१	DIC ला दि २६/०३/२००४ रोजी कळविले आहे.
९)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे कल्याण	मे. के.के.इलेक्ट्रॉनिक्स प्रा.लि ४२१५०१-एस-२७३	८९ ते ९५	१८.९१	व्यापारी सापडत नाही
१०)	२.४.४	८९	ठाणे	मे. फॉरवर्ड	८७ ते ९४	३८.३६	व्यापारी सापडत नाही.

	लांबणीवर टाकलेले	०३-०४	कल्याण	टेलिव्हिजन लि. ४२१५०६-एस-५७			
११)			ठाणे कल्याण	मे. बॉम्बे कूलर्स प्रा.लि एन-१०-पी-३११	८९ ते ९८	६७.२२	DIC ला दि ३१/०३/२००६ रोजी कळविले आहे. तसेचा एम.एस.एफ.सी.ला कळविले आहे.
१२)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे कल्याण	मे. ओम पॅकेजिंग प्रा.लि. ४२१४०१-एस-३३	९१ ते ०९	५०.०३	DIC ला दि १०/०७/२००७ रोजी कळविले आहे. नमुना १ दि ०५/१२/०७ रोजी व १५/१२/०७ रोजी बजावण्यात आला आहे.
१३)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे कल्याण	मे. मुर्बाड ग्लास प्रा.लि. ४२१४०१-एस-१४७	९२ ते ०१	७७.९४	TIN NO २७३५००२५८०० V

१४)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे कल्याण	मे. कॉमिक ॲलाईज प्रा.लि ४२१४०१/एस/१२३	९१ ते ००	७८.२९	दि.२२.१.०७ ला डी आय सी ला कळविले. प्रोहिबिटरी आदेश क्र ब-३२३३ दि. ३१/०३/२००६.
१५)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे कल्याण	मे. गणात्रा स्ट्रिप्स प्रा.लि. ४२१४०१/एस/५९	९२ ते ०१	७८.१८	वसूलीकरीता डीआयसी ला दिनांक २२/०१/०७ ला कळविले आहे. उद्योग घटक बंद आहे दि.२२.१.२००७ रोजी प्रतिबंधक आदेश (Prohibitory Order) पारीत केला.
१६)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे कल्याण	मे. कंपाता प्लॅस्टिक उद्योग प्रा.लि. ४२१४०१/एस/३१	९५ ते ९८ ९८ ते ०३	३४.१३	वसूलीकरीता डीआयसी ला कळविले आहे. तसेच एम.एस.एफ.सी.ला एम.आय.डी.सी.ला कळविण्यात आले आहे..
१७)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे कल्याण	मे. नरेंद्र जय मेटल ४२१४०१/एस/१४२	९३ ते ०२ ९८ ते ०५	२२०.९१	दि ०१/०४/२००० पासून उद्योग घटक बंद आहे. दि.३१/०३/२००६ रोजी प्रतिबंधक आदेश (Prohibitory Order) पारीत केला.
१८)				मे. कनकधारा कास्टिंग प्रा.लि. ४२१४०१/एस/१३९	९४ ते ०३	८९.६२	दि ०१/०४/२००० पासून उद्योग घटक बंद आहे. दि.३१/०३/२००६ रोजी प्रतिबंधक आदेश (Prohibitory Order) पारीत केला. तसेच एम.एस.एफ.सी.ला व सिकॉम ला कळविण्यात आले आहे..
१९)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे कल्याण	मे. ए.जे.ब्रदर्स प्रा.लि. एन-१९-पी-३४०	९१ ते ९५	६२.६६	सिकॉम ला कळविण्यात आले आहे..सदर प्रकरण BIFR अंतर्गत दाखल. प्र क्र १८४/९९
२०)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे कल्याण	मे.इलिजियन्ट ॲलाईज प्रा.लि एन-१९-पी-३२६	९० ते ९९	९०.१७	दि ०१/०४/२००१ पासून उद्योग घटक बंद आहे. दि.३१/०३/२००६ रोजी प्रतिबंधक आदेश (Prohibitory Order) पारीत केला.
२१)	२.४.४	८९	ठाणे	मे. मखराम	९१ ते ९२	१.६४	DIC ला कळविले आहेतसेच एम.एस.एफ.सी.ला आणि

	लांबणीवर टाकलेले	०३-०४	कल्याण	मखरिया सर्जिकल प्रा.लि एन-१९-पी-३४५			एम.आय.डी.सी.ला कळविण्यात आले आहे..
२२)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे कल्याण	मे.साईकुंज पॅकेजिंग ४२१६०१/एस/१२३	९४ ते ०३	२२.५५	दि २६/०३/०४ रोजी डीआयसी ला कळविले आहे.
२३)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे कल्याण	मे. श्री ड्रग्ज इंडस्टीज ४२४६०१/एस/२३०	९७ ते ०४	४.५७	डीआयसी ला कळविले आहे **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-**अहवाल प्रलंबित.

							विचारणा क्र.३ :- बंद घटकाकडून वसूली झाली असेल तर स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर :-**दि.१.४.०७ रोजी प्रतिबंधक आदेश (Prohibitory Order) पारीत केला.
२४)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे कल्याण	मे. मित्तल गिप-टस ४२१६०१/एस/१०१	९६ ते ०४	४७.२७	उद्योग घटक बंद आहे दि १६/०१/२००६ डीआयसी ला कळविले आहे.तसेच तहसिलदार शाहपूर यांना १७/०४/२००४ रोजी कळविले आहे. तसेच एम.एस.एफ.सी.ला दि.११/७/२००६ रोजी कळविण्यात आले आहे..
२५)				मे. जगजनानी मेटल वर्क्स प्रा.लि ४२१४०१/एस/१४४	९५ ते ०३	१२६.८६	घटक बंद झालेला नाही.
२६)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे कल्याण	मे. हायटेक इंडस्ट्रीज एन-१९-पी-४५०	९५ ते ०३	७५.७७	दि. १.४.०४ रोजी डीआयसी ला कळविले आहे
२७)				मे. समर्थ रोलिंग मिल प्रा.लि ४२१६०१/एस/९३	९७ ते ०४ एकूण	३०.३९ १४६८.८९	दि २१/०४/२००६ डीआयसी ला कळविले आहे. तहसिलदार शाहपूर यांना २३/०४/२००६ रोजी कळविले आहे. तसेच एम.एस.एफ.सी.ला दि १०/०८/२००६ रोजी कळविण्यात आले आहे. उद्योग घटक बंद आहे.
२८)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे पालघर	मे. युनिक ऑईल इंड.लि एन-१९-के-१९०३	८७ ते ९२	१६२.७२	सदर दावा liquidator अधिकारी यांच्याकडे दाखल केला आहे. अहवाल प्रलंबित. तसेच सद्य स्थितीबाबत कळविले आहे. पत्र क्र ब-३६७३ दि २२/०५/९५. कलम ६२ अ आदेश.
२९)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे कल्याण	मे. के.एन.होलिंग्ज ॲन्ड फायनान्स प्रा.लि. ४०१५०६/एस/४४३	९० ते ९५	४५.८३	डीआयसी ला पुढील कार्यवाहीकरीता कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-**दि ३०.१२.२००४ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** बंद घटकाकडून वसूली झाली असेल तर

							स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.३:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही. वसुली प्रलंबित.
३०)				मे. नॉर्थअतर पेन्टस ॲन्ड केमिकल्स ४०१५०६/एस/७ २९	९१ ते ९५	२३.१७	डीआयसी ला पुढील कार्यवाहीकरीता कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-**दि.३०.१२.२००४ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** बंद घटकाकडून वसूली झाली असेल तर स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.३:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही. वसुली प्रलंबित.

३१)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे कल्याण	मे. एस.एन.आर.कॉर्पोरेट ४०१४०४/एस/६ ३७	८८ ते ९३	१९.१९	डीआयसी ला पुढील कार्यवाहीकरीता कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकड अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्या दिनांक स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-**दि.३०.१२.२००४ रोजी कळविले आहे **विचारणा क्र.३ :-** बंद घटकाकडून वसूली झाली असेल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.३:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अर्ह प्रमाणपत्र रद्द केल्याबाबतची माहिती अद्यापि प्रा झाली नाही. वसुली प्रलंबित.
३२)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे कल्याण	मे. अरविंद जामी एन-१९-के-२४४५	८९ ते ९४	२५.०७	डीआयसी ला पुढील कार्यवाहीकरीता कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकड अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्या दिनांक स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** धंदा बंद. व्यापारी सापडत ना पोलीस कक्ष, माझगांव यांना कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** बंद घटकाकडून वसूली झाली असेल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.३:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अर्ह प्रमाणपत्र रद्द केल्याबाबतची माहिती अद्यापि प्रा झाली नाही. वसुली प्रलंबित.
३३)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे कल्याण	मे. चॅम्पीयन फूडस प्रा.लि. ४०१५०६/एस/५ ६७	८८ ते ९३	४४.९२	धंदा बंद झाल्याने डीसीके आय ला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकड अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्या दिनांक स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-**दि.३०.१२.२००४ रोजी कळविले आहे **विचारणा क्र.३ :-** बंद घटकाकडून वसूली झाली असेल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावी.

							विचारणेस उत्तर क्र.३:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही. वसुली प्रलंबित.
३४)				मे. विश्वास स्टील प्रा.लि. ४०१५०६/एस/२१९	९५ ते ००	१३८.५९	जमीन महसूल कायद्यान्वये कार्यवाही. नमुना १ ची नोटीस दि.१७.३.०४ ला काढण्यात आली. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** वसुलीचा सद्य:स्थिती अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करविलंबनाच्या प्रकरणामध्ये अंमलबजावणी अभिकरणाने अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याशिवाय विक्रीकर विभाग थकित रकमेची वसुली विलंबित तारखेच्या अगोदर करु शकत नाही. अंमलबजावणी अभिकरणास दि.३०/१२/२००४ रोजी कळविण्यात आलेले आहे.

							विचारणा क्र.३ :- बंद घटकाकडून वसूली झाली असेल तर स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.३:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही. वसुली प्रलंबित.
३५)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे पालघर	मे. मुरा ब्लॅक इंडिया लि. ४०१५०६/एस/७४	९५ ते ००	३५४.८५	जमीन महसूल कायद्यान्वये कार्यवाही. नमुना १ ची नोटीस दि.१७.३.०४ ला काढण्यात आली. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** वसुलीचा सद्य:स्थिती अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करविलंबनाच्या प्रकरणामध्ये अंमलबजावणी अभिकरणाने अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याशिवाय विक्रीकर विभाग थकित रकमेची वसुली विलंबित तारखेच्या अगोदर करु शकत नाही. अंमलबजावणी अभिकरणास दि.३०/१२/२००४ रोजी कळविण्यात आलेले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** बंद घटकाकडून वसूली झाली असेल तर स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.३:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही. वसुली प्रलंबित.
३६)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे कल्याण	मे.विराट इस्पात प्रा.लि ४०१५०६/एस/२७९	९२ ते ००	१११.०९	सिकॉमला कळविले. जमीन महसूल कायद्यान्वये कार्यवाही. नमुना १ ची नोटीस दि.१७.३.०४ ला काढण्यात आली. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** वसुलीचा सद्य:स्थिती अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करविलंबनाच्या प्रकरणामध्ये अंमलबजावणी अभिकरणाने अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याशिवाय विक्रीकर विभाग थकित रकमेची वसुली विलंबित तारखेच्या अगोदर करु शकत नाही. अंमलबजावणी अभिकरणास दि.३०/१२/२००४ रोजी

							कळविण्यात आलेले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** बंद घटकाकडून वसूली झाली असेल तर स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.३:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही. वसुली प्रलंबित.
३७)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे कल्याण	मे. चंद्रा इस्पात लि. ४०१५०६/एस/१८४	९० ते ९७	८८.७०	जमीन महसूल कायद्यान्वये कार्यवाही. नमुना १ ची नोटीस दि.१७.३.०४ ला काढण्यात आली. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** वसुलीचा सद्य:स्थिती अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** करविलंबनाच्या प्रकरणामध्ये अंमलबजावणी अभिकरणाने अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याशिवाय विक्रीकर विभाग थकित रकमेची वसुली विलंबित तारखेच्या अगोदर करु शकत नाही.

							अंमलबजावणी अभिकरणास दि.३०/१२/२००४ रोजी कळविण्यात आलेले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** बंद घटकाकडून वसूली झाली असेल तर स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.३:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही. वसुली प्रलंबित.
३८)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे पालघर	मे. पर्च लॅबॅरेटरी प्रा.लि. एन-१९-के-३५७९	९३ ते ९८	३८.९०	धंदा बंद झाल्याचे डी.सी.के.आय ला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-**दि.३०.१२.२००४ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** बंद घटकाकडून वसूली झाली असेल तर स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.३:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही. वसुली प्रलंबित.
३९)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे पालघर	मे.बेहगाड इंजि.प्रा.लि. एन-१९-के-२४७५	९० ते ९७	२५.२१	धंदा बंद झाल्याचे डी.सी.के.आय ला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-**दि.३०.१२.२००४ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** बंद घटकाकडून वसूली झाली असेल तर स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.३:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही. वसुली प्रलंबित.
४०)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे कल्याण	मे. विभूत टेक्सो प्लास्ट प्रा.लि ४०१४०४/ए	९३ ते ९९	२०.७१	धंदा बंद झाल्याचे डी.सी.के.आय ला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक

				स/८९५			स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-**दि.३०.१२.२००४ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** बंद घटकाकडून वसूली झाली असेल तर स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.३:-**अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही. वसुली प्रलंबित.
४१)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे पालघर	मे. मेहता सप्लायर (इं) प्रा.लि ४०१५०६/ए स/६८४	९३ ते ९८ ९३ ते ९७	८०.६२	धंदा बंद झाल्याचे डी.सी.के.आय ला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-**दि.३०.१२.२००४ आणि २०.४.२००६ रोजी कळविले आहे.
							विचारणा क्र.३ :- बंद घटकाकडून वसूली झाली असेल तर स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.३:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही. वसुली प्रलंबित.
४२)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे पालघर	मे. ट्रान्सप्रिंट कंटेनर्स लि. ४०१५०६/ए स/१४२	९२ ते ९८	१६५.६१	धंदा बंद झाल्याचे डी.सी.के.आय ला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-**दि. ३०.१२.२००४ आणि २०.४.२००६रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** बंद घटकाकडून वसूली झाली असेल तर स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.३:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही. वसुली प्रलंबित.
४३)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे कल्याण	मे. के.के.एंटरप्रायझेस एन-१९-२-३९६	९६ ते ०३	८.३९	धंदा बंद झाल्याचे डी.सी.के.आय ला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-**दि.३०.१२.२००४ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** बंद घटकाकडून वसूली झाली असेल तर स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.३:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही. वसुली प्रलंबित.
४४)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे पालघर	मे. कोनार्क रबर एन १९८-३४१	९४ ते ०२ ९५ ते ०३	५३.५९	Fully Paid
४५)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे पालघर	मे. रोझवूड पॉलिमर्स प्रा.लि	९७ ते ०४	४५.८७	धंदा बंद झाल्याबाबत पुढील कार्यवाहीकरीता डी.सी.के.आय ला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक

							स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-**दि. २३.३.२००४ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** बंद घटकाकडून वसूली झाली असेल तर स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.३:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही. वसुली प्रलंबित.
४६)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे कल्याण	मे. विश्वास स्टील प्रा.लि. ४०१५०६/एस/२१९	९७ ते ०२	८१.५०	धंदा बंद झाल्याबाबत पुढील कार्यवाहीकरीता डी.सी.के.आय ला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-**दि.३०.१२.२००४ आणि २०.४.२००६ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** बंद घटकाकडून वसूली झाली असेल तर स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावी.

							विचारणेस उत्तर क्र.३:- अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अर्हता प्रमाणपत्र केल्याबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही. वसुली प्रलंबित.
४७)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे पालघर	मे. सिटीजन कंटेनर्स प्रा.लि. ४०१६०६/एस/८५	९५ ते ०३	४१.८३	धंदा बंद झाल्याबाबत पुढील कार्यवाहीकरीता डी.सी.के.एल ला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहव प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिन स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-**दि. २५.३.२००४ आणि २०.४.२००६ रोजी कळवि आहे. **विचारणा क्र.३ :-** बंद घटकाकडून वसूली झाली असेल तर स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.३:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अर्हता प्रमाणपत्र केल्याबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही. वसुली प्रलंबित.
४८)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे पालघर	मे. रमाईका इं.प्रा.लि एन-१९-के-१३८३	९४ ते ९८	९१.०७	धंदा बंद झाल्याबाबत पुढील कार्यवाहीकरीता डी.सी.के.एल ला कळवि आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहव प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिन स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-**दि. ३०.१२.२००४ आणि २०.४.२००६ रोजी कळवि आहे. **विचारणा क्र.३ :-** बंद घटकाकडून वसूली झाली असेल तर स्पष्टीकरणात्म ज्ञापनात दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.३:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अर्हता प्रमाणपत्र केल्याबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही. वसुली प्रलंबित.
४९)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे पालघर	मे.लॅबको ट्रेडर्स एन-१९-के-२२३२	८८ ते ९३	४.३७	डीआयसी ला कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिन स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा.

							विचारणेस उत्तर क्र.२:-दि.३०.१२.२००४ रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** बंद घटकाकडून वसूली झाली असेल तर स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.३:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही. वसुली प्रलंबित.
५०)	२.४.४ लांबणीवर टाकलेले	८९ ०३-०४	ठाणे पालघर	मे. इंपिरियल प्रोसेस ॲन्ड प्रिटिंग प्रा.लि. ४०१५०६/एस/११८	९३ ते ९८	१४.३०	डीआयसी ला पुढील कार्यवाहीसाठी कळविले आहे. **विचारणेस उत्तर :-** विक्रीकर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अंमलबजावणी अभिकरणास कळविल्याचा दिनांक स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-**दि.३०.१२.२००४ आणि २०.४.२००६रोजी कळविले आहे. **विचारणा क्र.३ :-** बंद घटकाकडून वसूली झाली असेल तर स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात दर्शवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.३:-** अंमलबजावणी अभिकरणाकडून अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याबाबतची माहिती अद्यापि प्राप्त झाली नाही. वसुली प्रलंबित.
५१)					**एकूण**	३२३७.२९	

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांनी त्यांच्या सन २००३-२००४ च्या महसूली जमा रकमांच्या अहवालामधील **परिच्छेद क्र.२.४.६ (अ) "प्रोत्साहन लाभांची चुकीची निर्धारणा"** या संदर्भात खालील अभिप्राय व्यक्त केले आहेत :-

सामुहिक प्रोत्साहन योजनेनुसार पात्र उद्योग घटक प्रमाणपत्रातील कालावधीत निक्श्चत केलेल्या आर्थिक मर्यादेत विक्रीकर प्रोत्साहन लाभ घेण्यास पात्र असतात. घेतलेला लाभ विहित आर्थिक मर्यादेतच असल्याबद्दल खात्री करुन घेण्यासाठी ठराविक कालावधीनंतर आढावा/संनियंत्रण केले जाते. निक्श्चत केलेल्या आर्थिक मर्यादेपेक्षा जास्त घेतलेल्या कोणत्याही लाभांची व्याज/दंड यासहीत वसुली केली जाते.

नाशिक व ठाणे विभागात तीन व्यापा-यांकडून चुकीने कर लांबणीवर टाकल्यामुळे घेतलेल्या रु.१४.९३ कोटी जास्त प्रोत्साहन लाभांचा तपशील खालील तक्त्यात दिला आहे.

अ.क्र	प्रा.प.क्र	विभाग	व्यापा-याचे नाव व नोंदणी दाखला क्र.	अंतर्भूत रक्कम (लाखात)	वाढीव मागणी	वसुली	शेरा
१	२	३	४	५	६	७	८
१)	८९ ०३-०४	नाशिक	मे.मोटार इंडस्ट्रीज कं.लि., ४२२००७/एस/५५१	४७.९३	६०.२५	६०.२५ भरणा दि.३०.१२.०२	चुकीची विलंबनाच सवलत दिली. पात्रता प्रमाणपत्र दि.०१.०४.९८ पासुन मंजूर असतांना विलंबनाची सवलत वसुली पूर्ण दि.०१.०१९६ पासुन देण्यात आली. उत्तर :-पुनर्विलोकन आदेश पारित करुन रु. ६०.२५ (लाख) ची मागणी नोंटीस पाठवून रक्कम पुर्णपण वसुल करण्यात आली. वसुली पुर्ण.
	--,,--	ठाणे	मे.श्रीमान ऑरगेनिक ४०१५०६/एस/६३६	७.१७	१	१	व्यापा-याने मुळ एप्रिल ९९ महिन्याचे विवरणपत्र दाखल करतांना मु.वि.का. व के.वि.का खाली रु.७.१७ (लाख) विलंबन सवलत दर्शविली होती. व्यापा-याची पात्रता प्रमाणपत्रानुसार सवलत

							दि. ३१.०३.९९ रोजी संपली होत. **उत्तर :-** व्यापा-याने रिक्त रकमेचे सुधारित विवरणपत्र १.४.९९ ते ३०.६.९९ या कालावधीकरिता दि.६.४.२००० ला भरले. त्यामध्ये रु.१६.०४ लाखाचे करदायित्व व रु.२०.२० लाखाची वजावट आणि रु.४.१७ लाख केंविका खाली समायोजित केल्याचे दर्शविले. त्यामुळे लांबणीवर टाकलेला कर योग्य आहे.
	--,,--	ठाणे	मे.एसेल पॅकेजिंग लि.वडवली, पालघर	१४३७.७६			सिकॉमने एसेल पॅकेजिंग ला लिहिलेल्या पत्रानुसार को-एक्स्ट्रक्युटेड प्लास्टीक टयूब व मल्टी लेयर प्लास्टीक लॅमिनेटेड टयूब या दोन्ही वस्तुंचे उत्पादन एकाच यंत्रसामुग्रीवर केले जाते. **विचारणेस उत्तर :-** बदल नाही. **विचारणा क्र.२ :-** मल्टीलायर प्लास्टिक लॅमिनेटेड टयूब्ज अर्हता प्रमाणपत्रामध्ये समाविष्ट असल्याचा अभिलेखावरील पुरावा स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापना सोबत जोडावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** अहवाल प्रलंबित.

							विचारणा क्र.३ :-या प्रकरणात सविस्तर स्पष्टीकरणाची आवश्यकता आहे. **विचारणेस उत्तर क्र.३:-**सदर व्यापा-याच्या अर्हता प्रमाणपत्रामध्ये मल्टीलायर प्लास्टीक टयूब्जचा समावेश असल्याबाबतचे सिकॉमचे पत्र या कार्यालयाच्या पत्र क्र. ब-२३८१ दि.१८.९.२००७ नुसार महालेखापालांना पाठविले आहे.

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांनी त्यांच्या सन २००३-२००४ च्या महसूली जमा रकमांच्या अहवालामधील **परिच्छेद क्र.२.४.६ (ब) "प्रोत्साहन लाभांची चुकीची निर्धारणा"** या संदर्भात खालील अभिप्राय व्यक्त केले आहेत :-

नाशिक व औरंगाबाद विभागात दोन व्यापा-यांना अनुक्रमे मे २००१ आणि जून २००२ मध्ये १९९८-९९ आणि १९९९-२००० या वर्षाच्या निर्धारणा पूर्ण करताना रू.३२.१३ लाख वजावटीचा कराच्या दायित्वात समायोजित करण्याऐवजी परतावा दिला. यामुळे रू.३२.१३ लाखाचे न्यून निर्धारण झाले.

अ.क्र	प्रा.प.क्र	विभाग	व्यापा-याचे नाव व नोंदणी दाखला क्र.	अंतर्भूत रक्कम (लाखात)	वाढीव मागणी	वसुली	शेरा
१	२	३	४	५	६	७	८
१)	८९ ०३-०४	नाशिक	मे.संगमनेर भाग सहकारी साखर कारखाना लि. ४२२६०८/एस-०५	२५.१६	२५.१६	-	न्यायाधिकरणाकडे अपिल क्र.(८८४/२००३) नुसार प्रलंबित. **विचारणेस उत्तर :-** अपिल अद्यापही प्रलंबित. **विचारणा क्र.२ :-** अपिल सद्य:स्थिती अहवाल स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनात नोंदवावा. **विचारणेस उत्तर क्र.२:-** अपिल निकाली निघाले असून अपिल आदेशानुसार पात्र घटकास (विस्तारवाढ) करीता पात्र असलेली वजावट ही विलंबनामधून वजा होण्यास विचारयोग्य

							असल्याने फेरगणना करण्याचे आदेशित केले होते. त्याप्रमाणे फेरगणनेचा व्यापा-यास रु.५,६१,३५०/- एवढा परतावा देय आहे. **विचारणा क्र.३:-**अपिल आदेशाची प्रत पाठवावी. **विचारणेस उत्तर क्र.३:-**अपिल आदेशाची प्रत महालेखाकारांना पाठविली आहे.
२)		औ.बाद	मे.मॅसो ऑटोमोटिव्ह प्रा.लि. ४३११३३/एस-३५	६.९७	६.९७	६.९७ २३.९.०३	के.वि.का खाली वर्ष ९९-२००० चे आदेश पारित करतांना विलंबनाची रक्कम ६.९७ (लाख) जादा दर्शविण्यात आली होती. उत्तर :- चुक दुरुस्ती आदेश पारीत करुन सदरील सवलत रकमेची वसुली करण्यात आली. वसुली पूर्ण.
३)					३२.१३		

साक्ष :

विभागाने पुरविलेल्या उपरोक्त लेखी माहितीच्या आधारे अधिक माहितीसाठी समितीने दिनांक १० ऑगस्ट, २०१० रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेतली. याबाबत अधिक माहिती घेताना समितीने अशी विचारणा केली की, दिनांक ३१ मार्च, २००३ रोजी ८१२८ इतक्या थकबाकीच्या वसुलीच्या प्रकरणांवर कार्यवाही केली जाणार होती. सन २०१० मध्ये त्याबाबतच्या किती प्रकरणांवर काय कार्यवाही करण्यात आलेली आहे? याबाबत सचिवांनी खुलासा केला की,

सन २००३ मध्ये ८१२८ इतक्या केसेस होत्या त्याच्यामध्ये ३९.९३ कोटी एवढ्या रक्कमेच्या वसुलीचा समावेश आहे. ८४७९ केसेसमध्ये १२५.७२ कोटी एवढी वसुली आहे ही दिनांक ३१-३-२०१० पर्यंतची परिस्थिती आहे. त्याच्यामध्ये दिसून येते की, सध्या २०६० प्रकरणांमधून २१.९५ कोटी एवढ्या रक्कमेची वसुली व्हायची आहे. त्यापैकी अपिलात प्रलंबित असलेली प्रकरणे २६६ असून त्यातील वसुलीची रक्कम ८.६१ कोटी रुपये इतकी आहे. अवसायनात असलेल्या प्रकरणाची संख्या ९० असून त्यातील वसुलीची रक्कम ३.२२ कोटी रुपये इतकी आहे. महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता अंतर्गत ८२३ प्रकरणे असून त्यातील वसुलीची रक्कम ४.९८ कोटी रुपये इतके आहे. बीआयएफआर अंतर्गत १३ प्रकरणे असून त्यातील वसुलीची रक्कम ०.७३ कोटी रुपये इतकी आहे. ४० प्रकरणांमध्ये मालमत्ता उपलब्ध नसून त्यातील वसुलीची रक्कम २.२८ कोटी रुपये इतकी आहे.

समितीने अशी विचारणा केली की,या कंपन्यांचे रजिस्ट्रेशन चुकीचे होते म्हणून त्या सापडत नाहीत का? की तो माणूसच अस्तित्वात असत नाही? म्हणून हे सारे घडते ?

याबाबत विभागाने असा खुलासा केला की, सन २००३ मध्ये जी एकूण ८१२८ प्रकरणे होती त्यापैकी ८३४ प्रकरणांतील डिलर्स हे सापडत नव्हते आणि आता अशा प्रकरणांची संख्या ८२३ इतकी आहे. त्यामुळे त्यांच्या संख्येत मोठी वाढ झालेली नाही.

त्यावर समितीने विचारणा केली की, त्यांच्या संख्येत वाढ झालेली नाही हे खरे आहे. परंतु, या कंपन्या सापडत नाहीत यामध्ये दोनच शक्यता वाटतात एक म्हणजे या कंपन्याच बोगस असाव्यात आणि दुसरे म्हणजे हे लोक अस्तित्वातच नसावेत.काही लोक कोर्टातही गेले असतील. समितीला मागच्या काळातील अशा प्रकरणांची माहिती द्यावी की, ज्यामध्ये अशा लोकांवर/कंपन्यांवर कार्यवाही केली गेली आहे.

त्यावर विभागाने खुलासा केला की,एकूण ८९.९३ कोटी रुपये इतक्या महसुली थकबाकी पैकी २.२८ कोटी प्रलंबित रक्कमेच्या वसुलीचे काम अद्याप करावयाचे आहे.ते काम येत्या ६-८ महिन्यांत पूर्ण करण्याचा प्रयत्न केला जाईल.

त्यावर समितीने अशी विचारणा केली की, ज्या कंपन्या सापडत नाहीत त्यांची संख्या खूप मोठी आहे. याकरिता ज्यांनी त्यांना मान्यता दिली, ज्यांनी यांचे रजिस्ट्रेशन केले त्यांनी त्याकरिता कोणते निकष लावले

होते? कारण कोणतीही कंपनी स्थापन करताना, त्या कंपनीचा मालक त्याचे नाव, त्याचे रजिस्ट्रेशन केले जाते, त्याचा फोटो असतो, पत्रव्यवहाराचा पत्ता असतो, स्थावर मालमत्ता असते एवढे सारे असतानाही तो माणूस अथवा कंपनी सापडत नाही. तर मग यांचे रजिस्ट्रेशन कशाप्रकारे केले व त्याला कोणी मान्यता दिली? या कंपन्या शोधण्यासाठी आपल्या विभागाने काय प्रयत्न केले? आपल्याला साधे पोस्टामध्ये खाते उघडावयाचे असेल तर अनेक गोष्टींची पूर्तता करावी लागते. मग इथे तर कंपनी आहे, बँकेचा व्यवहार आहे, जामिनदार आहेत तरीही हे लोक सापडत नाहीत?

याबाबत विभागाने असा खुलासा केला की, यामध्ये केवळ कंपन्याच नाहीत तर स्वतंत्र व्यक्तींचीही संख्या मोठी आहे. यापूर्वीया कंपन्यांचे रजिस्ट्रेशन करताना त्यांचा पत्ता कन्फर्म आहे की नाही ते आणि त्यांचा त्या दिवसाचा टर्नओव्हर पाहिला जात होता.

त्यावर समितीने अशी विचारणा केली की, त्यांचा टर्नओव्हर पाहताना इतर कागदपत्रेही चेक केली पाहिजेत. त्यांच्याकडून रेशनिंग कार्ड, पासपोर्ट इत्यादी कागदपत्रांची तसेच, बँक स्टेटमेंटची मागणी केली जात नाही का?

त्याबाबत विभागाने खुलासा केला की त्यावेळेस अशाप्रकारचे बँक स्टेटमेंट त्यांच्याकडून घेतलेले नाही. त्यावेळी या कंपन्यांना मान्यता देताना प्रामुख्याने दोनच गोष्टींचा विचार करण्यात आला. एक म्हणजे त्यांचा पत्ता आणि दुसरे म्हणजे त्यांचा टर्नओव्हर. परंतु, त्यांनी जर स्वतःचा बदललेला पत्ता आम्हाला कळविला नसेल तर असे प्रश्न निर्माण होतात.

समितीने अशी विचारणा केली की १९६९ मध्ये मुंबई अधिनियम क्रमांक ५१ मुंबई अधिनियम विक्री कर कायदयातील कलम २२ व कलम २२ (अ) मध्ये या संदर्भात विस्तृतपणे सांगितले आहे रजिस्ट्रेशनच्या संदर्भात आवश्यक बाबीच्याबाबत सविस्तर माहिती या पुस्तकात दिलेली आहेत. साधारणपणे ८०० कंपन्या/व्यापारी आज आपल्याला सापडत नाहीत ॲक्टप्रमाणे आपण रजिस्ट्रेशन केले असते तर त्यांना शोधणे अवघड झाले नसते ८२३ कंपन्यांची थकीत रककम किती आहे याबाबत सचिवांनी खुलासा केला की, ८२३ व्यापारी सापडत नाही त्यांच्याकडे ४.९८ कोटी रुपये रक्कम शिल्लक आहे. या प्रकरणांच्या संदर्भात आम्ही सर्व कागदपत्रे व्हेरीफाय करुन घेऊ तसेच याबाबत विभागाने खुलासा केला की, १० हजार पेक्षा अधिक थकबाकीची रक्कम असल्यास पोलीसांकडे तक्रार केली जाते. अशा प्रकारे पोलीसांकडे तक्रार केलेल्या अनेक केसेस आहेत.यावर समितीने विचारणा केली की, ८२२ व्यापारी किंवा कंपन्या इंडीव्हीज्यूअली रजिस्टर्ड झालेल्या आहेत आपण एखाद्या बँकेमध्ये खाते उघडावयाचे असल्यास किंवा पोस्टात खाते उघडावयाचे असल्यास रेशन कार्डची झेरॉक्स, ओळखपत्र वास्तव्याचा दाखला इ. अनेक प्रकारची कागदपत्रे मागितली जातात. मात्र कंपनी रजिस्टर्ड करताना कोणतीही काळजी घेतली जात नाही म्हणून आज हे व्यापरी आपल्याला सापडत नाहीत. याबाबत विभागाने खुलासा केला की ज्या कंपन्या सापडत नाही त्या कंपन्यांच्या संदर्भात आतापर्यंत कोणती कार्यवाही करण्यात

आलेली आहे, याबाबत विभागाने खुलासा केला की, सुरुवातीला १२५ कोटी रुपयांची थकबाकी होती आता ही रक्कम केवळ २.२८ कोटी रुपये एवढी शिल्लक राहिलेली आहे काही ठिकाणी रक्कम वसूल झाली तर काही प्रकरणे अपीलात गेलेली आहेत उर्वरित ७५२ केसेस आहेत २.२८ कोटी रुपये पुढील ६ महिन्यात निकाली लावण्याचा प्रयत्न केला जाईल.

समितीने अशी विचारणा केली की, कराच्या फरकातील वसुलीचा पाठपुरावा न केल्यामुळे २७६४ कोटी रुपये कमी कराची वसुली झालेली आहे यासंदर्भात स्पष्टीकरण करण्यात यावे. विभागातील अधिकाऱ्यांनी कराची वसुली कमी केलेली आहे. ४२३६ केसेसमध्ये २७.६४ कोटी रुपये रकमेची वसुली कमी झालेली आहे असा आक्षेप आहे दि.१.४.२००० पर्यंत टीडीएसचा रेट रजिस्टर्ड किंवा अनरजिस्टर्ड व्यापाऱ्यांकरिता कराचा दर २ टक्के होता. त्यानंतर पुढील वर्षी हा दर ३ टक्के व त्यानंतर ४ टक्के अशा प्रकारे वाढविण्यात आला. एजींचे असे म्हणणे आहे की, कराच्या दरामध्ये १ टक्के वाढ झालेली आहे त्यामुळे फरकाची रक्कम वसूल का करण्यता आली नाही यावर महालेखापालांनी विचारणा केली की, It has been seen that many companies are closing their business and restart it by registering it on another name. The pepople who functions on behalf of company name i.e. Directors of that company should be held responsible in these matters. They should be held liabe if they are doing anything on the name of Company There is a provision also in the Companies Act, 1956 as amended form time to time by which the Directors of the company can be held responsible.

याबाबत सचिवांनी खुलासा केला की, टीडीएसच्या वसूलीमुळे ही फरकाची रककम आपल्याला दिसत आहे सुरुवातीला एकूण ४ हजार २०० प्रकरणे होती त्याची पडताळणी केलेली आहे. त्यापैकी ३२९७ केससना नोटीस दिलेली आहे तसेच ३०९ केसेसमध्ये कराची रक्कम ५० रुपयांपेक्षा कमी होती, त्यामुळे त्यांना नोटीस दिलेली नाही या प्रकरणांमध्ये व्यापारी रजिस्टर आहेत त्यांचे असेसमेंट नियमितपणे केले जाते व त्यांच्याकडून कराची रक्कम देखील नियमितपणे भरली जाते हे व्यापरी अनरजिस्टर्ड असते तर ते कराच्या जाळयात आले नसते साधारणपणे ९९ टक्के केसेस रजिस्टर नोंद असून या संदर्भातील नमुना डेटा देखील आहे

महालेखाकार यांनी अशी विचारणा केली की, Do you have details of these registered delears? विभागाने खुलासा केला की, we have all details with us त्यावर महालेखाकारांनी पुन्हा विचारणा केली की, If they are registered companies then you have not show such records at the time of audit.

विक्रीकर आयुक्तांनी खुलासा केला की All these registered dealers and their TDs also deducted from time to time

महालेखाकारंनी अशी विचारणा केली की, We have had the details by the Enforcement branch. I think this brach is deals with the unregistered dealrs matter and now you are saying these are registered delears विभागाने खुलासा केला की, We have all the details of these registered dealers . we all will give you details त्यावर महालेखाकारांनी पुन्हा विचारणा केली की,There is discrepancy in 4236 cases and you are only talking about 3927 statements there is gap of 309 cases in these 309 cases the recovery amount is below Rs.50 We do not have the particulars The Enforcement branch E207 is dealing with these unregistered dealers. These unregistered dealers had not submitted their statments. We have doubt in our mind that whether these Dealers are registered or unregistered

विभागाने खुलासा केला की These are registered dealers and they ar individual small dealers. we hae also done sample checking of their statements

त्यावर महालेखाकारांनी पुन्हा विचारणा केली की Thre are many dealers who have registered their companies in other state adn they also have their business in Mumbai, Have you verifya such delears registeration record that whether they have registered therir company in other State? Do you have any sample of their assessment and records of payment of tax and their TDS विक्रीकर आयुक्तांनी खुलासा केला की, होय, यासंदर्भात सुरुवातील टीडीएसचा दर २ टक्के होता. या दरानुसार व्यापाऱ्याकडून विक्री कराची वसुली केली गेली त्या नंतर पुढील वर्षी हा दर ३ टक्के झाला . म्हणजेच कराची रक्कम १ टक्के या दराने वाढली त्यामुळे वाढलेल्या दरानुसार फरकाच्या रकमेची वसुली केली गेली आहे की नाही असा मुद्दा एजींनी उपस्थित केलेला आहे. साधारणपणे ९९ टक्के व्यापारी रजिस्टर्ड आहेत त्यांनी रिटर्न्स ३ टक्के व ४ टक्के या दराने भरलेले आहेत. जे व्यापरी अनरजिस्टर्ड ओत त्यांच्याकडून १ टक्के कराच्या फरकाची रक्कम वसूल करण्याबाबत या ठिकाणी प्रश्न विचारला गेला आहे मात्र सर्व व्यापारी रजिस्टर्ड निघाल्यामुळे हा प्रश्न उद्भवत नाही विक्रीकर सचिवांनी असा खुलासा केला की महालेखाकार यांनी "Short levy of tax due to incorrect application of rate of tax" संदर्भात सदर मुद्दा काढलेला आहे. यामध्ये एकूण १६ प्रकरणांपैकी ८ प्रकरणांमध्ये विक्रिकर विभागाने आक्षेप मान्य केला होता. सदर ८ प्रकरणांच्या संदर्भात ऑडिट ऑब्जेक्शन विभागाला मान्य नव्हते. त्यामुळे कोणताही बदल झालेला नाही. तसेच ते टॅक्सेशनसाठी लायबल नाही.

महालेखाकार यांनी अशी विचारणा केली की, While delivering the judgment in case of M/s. Liberty Process Work the Court had quoted the judgement of High Court, Mumbai in case of M/s. Matoshri Textile Ltd. according to which they had given a relief in tax. The M/s. Matoshri Textile Ltd. is a textile mill it is not a photofilm company. Therefore, my

question is, whether this relief in tax is applicable to the dealers who are undertaking the activity of scanning, cutting and proffing of photofilms?

सचिवांनी खुलासा केला की The Government had passed a Government Resolution dated 7-8-2004 in order to extend the administrative relief from Textile Processing Industry to Photofilms scanning, cutting and proofing etc.. They have removed the liability. According to that Government Resolution the Sales Tax along with interest shall not be recovered.

समितीने अशी विचारणा केली की, Then it clearly seems that at the time of Audit the Government Resolution is not there. Then how do you take this circular as a base for your explanation for this audit para?.

सचिवांनी खुलासा केला की यामध्ये महालेखाकारांनी मान्य केले होते. त्याप्रमाणे व्यापाऱ्यांकडून फेर निर्धारणा केली आहे. या विषयाच्या संदर्भात सन २००४ पर्यंत शासनाचे आदेश घ्यावयाचे होते.

तसेच याबाबत विभागाने असा खुलासा केला की,अशा प्रकारच्या खूप केसेस आहेत. काही कंपन्यांवर टॅक्स लावला पाहिजे होता. परंतु ते कोणताही पुरावा देत नव्हते. त्याच्या ओव्हर ऑल रिर्पकशन झालेले आहे. त्यावेळी शासनाने काही कंपन्यांना रिलिफ दिला होता.

सुधारित कार्यवाही आदेशाविरुध्द व्यापाऱ्यानी केलेल्या अपिलाबाबतची सद्य:स्थिती काय आहे?

विभागाने असा खुलासा केला की,यामध्ये संबंधित कंपन्यांची रक्कम ९.७६ लाख एक वर्षासाठी होती. यामध्ये एकुण २१.७४ लाख एवढी रक्कम होती. महालेखाकार यांनी ऑडिट पॅरा काढला होता. ९.३० लाख आणि ९.२९ लाख रुपयांची डिमांड केली होती. त्याविरुध्द अपिलात गेले होते. पहिल्याचा निर्णय लागल्यानंतर रिॲसेसमेंट ऑर्डर रद्द करण्यात आली होती. आता सदरहू प्रकरणाचे अपिला प्रलंबित आहे.

मे.स्कॅना कलर या कंपनीकडून करण्यात येणाऱ्या वसूलीची सद्य:स्थिती काय आहे ? असे समितीने विचारले असता विभागाने खुलासा केला की, यामध्ये मे.स्कॅना कलर यांचे ९८-९९ या वर्षाकरीता १९.५४ लाख आणि ४०.३७ लाख एवढी कराची रक्कम आहे. हा मुद्दा विभागाने मान्य केलेला आहे. यामध्ये सदरहू कंपनी कडून अपिलाच्या वेळी ६०,००० एवढी रक्कम पार्ट पेमेंट म्हणून वसूल करण्यात आली आहे. या संदर्भात २००५ मध्ये स्टे ऑर्डर देण्यात आली होती. सदरहू प्रकरण अजूनपर्यंत अपिलात प्रलंबीत आहे. त्यावर सचिवांनी खुलासा केला की, तीन महिन्याच्या आत संबंधितांवर कारवाई केली जाईल.

समितीने अशी विचारणा केली की, वर्षानुवर्षे अनेक प्रकरणे पेंडिग राहत आहेत. यामध्ये एखादी व्यक्ति अपिलात गेल्यानंतर विभागाने स्वस्थ बसणे हे काही बरोबर नाही. यामध्ये विभागाने काय उपाययोजना केली आहे ?

त्यावर विभागाने खुलासा केला की, माननीय न्यायालयीन प्रकरणांच्या संदर्भात नियमामध्ये तीन ॲडर्जनमेन्टसचे बंधन टाकण्याचा आम्ही विचार करीत आहोत.

सचिवांनी खुलासा केला की, यामध्ये विभागाकडून योग्य तो विचार केला जात आहे. सेल्स टॅक्स रुल्समध्ये बदल करण्याचा विभागाचा मानस आहे. अथवा यासाठी आपल्याला एखादी क्वासी-ज्युडीशिअल ॲथॉरिटी तयार करावी लागेल.

यावर समितीने अशी विचारणा केली की, स्कॅना कलरचे प्रकरण किती वर्षापासून पेंडिग आहे?

याबाबत सचिवांनी खुलासा केला की,स्कॅना कलरचे प्रकरण हे १९९८-१९९९ चे प्रकरण आहे. २००५ मध्ये संबधित लोक अपिलात गेले होते.

समितीने अशी विचारणा केली की, या प्रकरणाला आतापर्यंत जवळ जवळ ७ वर्षे झालेली आहेत. एक-एक केस निकालात काढण्यासाठी विभागाला १५ वर्षे लागत असतील तर ही बाब योग्य नाही. यासंदर्भात विभागाने योग्य तो विचार करण्याची गरज आहे. अमुक वर्षात एखाद्या केसचा निकाल लागला पाहिजे, अशा प्रकारचे बंधन विभागावर आहे की नाही ?

विभागाकडून अधिनियमामध्ये दुरुस्ती करण्याचा विचार केला जात आहे असे सांगण्यात आले.

प्रलंबित असलेल्या अपिलाला प्राधान्य देऊन लवकरात लवकर निकालात काढण्याचा प्रयत्न विभागाकडून केला जात आहे.समितीने अशी विचारणा केली की, विक्रीकर विभागामध्ये अनेक केसेस वर्षानुवर्षे प्रलंबित आहेत. १९९७-१९९८ मध्ये एखादे अपिल आले तर त्याला २००५ ची तारीख दिली जाते. आता २०१० वर्ष संपत आले आहे. एखाद्या प्रकरणाच्या संदर्भात विभागाकडून विचार करण्याची प्रक्रिया बऱ्याच दिवसांपर्यत चालू राहते हे जरी खरे असले तरी प्रत्यक्षात मात्र म्हणावी तशी अंमलबजावणी होत नाही. या विषयाच्या संदर्भात विभागाने १५ दिवसाच्या आत समितीला रिपोर्ट सादर करावा. असे समितीने सचिवांना निदेश दिले व प्रलंबित प्रकरणे त्वरीत निकाली काढण्यासंदर्भात विभागाकडून निश्चित स्वरुपाची कोणती ठोस उपाययोजना केली जाणार आहे याबाबतचा स्पष्ट अभिप्राय आपल्या अहवाल समिती नमूद करेल असे सचिवांना सूचित करण्यात आले.

त्यावर सचिवांनी खुलासा केला की, माननीय न्यायालयात कोट्यावधी दावे प्रलंबित आहेत. त्यांचा निकाल लवकर लागत नाही, ही वस्तुस्थिती आहे. यामध्ये काही प्रमाणात दंड लावता येईल. यामध्ये लवकरात लवकर सुधारणा करण्याचा विभागाचा मानस आहे.

विक्रीकर अधिनियमातील कलम ३९ नुसार वसुली कार्यवाही सुरु करणाऱ्या निर्धारण अधिकाऱ्याचे नाव काय आहे व याबाबत त्यांच्यावर काय कारवाई करण्यात आली तसेच या प्रकरणाला १५ वर्षाचा काळ लागलेला आहे. हे लक्षात घेता त्यांच्यावर वेगळ्या पध्दतीने कारवाई करुन रक्कम वसूल करता आली असती असे समितीने प्रतिपादन केले असता त्याबाबत

विभागाने खुलासा केला की, सन २००४ मध्ये करेक्टिव्ह ॲक्शन झालेली आहे. अशा प्रकारची सिस्टिम पूर्वी अस्तित्वात होती. त्यानंतर सन २००३ मध्ये ती सिस्टिम बंद पडली होती.वित्त विभाग, भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांचा सन २००३-२००४ चा महसूली जमा अहवातील नमूद करण्यात आले आहे की, "वसुलीची सद्यःस्थिती कळवावी.", अभिप्रायासंदर्भात लेखी उत्तर देताना असे नमूद करण्यात आले आहे की, "निर्धारणा अधिकाऱ्यांनी नजरचुकीने १९९८-१९९९ या कालावधीसाठी या कालावधीचे अपिल फेटाळल्याचे समजून कलम ३९ ची वसुली कार्यवाही सुरु केली होती. परंतु अपिल कार्यालयात चौकशी केली असता कालावधी १९९१-१९९२ चे अपिल फेटाळले होते व सदर कालावधीसाठी अपिलामध्ये स्थगिती असल्याचे समजले." जे स्पष्टीकरण ज्ञापनामध्ये नमूद केले आहे यासंदर्भात विभागाने खुलासा करावा असे समितीने सूचित केले.

विभागाने खुलासा केला की त्यासंदर्भातील इंटरिम रिपोर्ट विभागाकडे उपलब्ध आहे. अपिलामध्ये स्टे होता. संबंधित अधिकाऱ्याने वसूलीची कार्यवाही सुरु केली परंतु सदर अपिल स्टे मध्ये असल्यामुळे ती कार्यवाही थांबविण्यात आली होती.

समितीने अशी विचारणा केली की, मे. यु.बी.इंजिनियरींग यांनी रुपये ५३.३४ लाख कर परतावा प्रकरणी माननीय उच्च न्यायालयात केलेल्या अपिलांची सद्यःस्थिती व उर्वरित थकबाकी वसुलीबाबतची सद्यःस्थिती काय आहे ? याविषयी

सचिवांनी असा खुलासा केला की, मे. यु.बी.इंजिनियरींग कंपनीच्या अपिलाचा निर्णय झाला. त्यांना १९९५-१९९६ मध्ये ५३ लाख रुपयांची रक्कम देय होती. ही थकबाकी नाही. सदर पॉईंट ऑडिट पॅरामध्ये काढण्यात आला होता. सदरहू रक्कम नंतर ॲडजेस्ट करुन घेण्यात आल्यामुळे यामध्ये थकबाकी कोणत्याही प्रकारची प्रलंबित नाही तसेच या रिफंडबाबत शासनाने हायकोर्टामध्ये अपिलही केले आहे.

त्यावर समितीने अशी विचारणा केली की, या व्यापाऱ्यांच्या मालमत्तेवर बोजा ठेवता येतो का? जर ठेवता येत असेल तर तो कोणत्या कलमाखाली ठेवता येतो? समजा एखादी केस एखाद्या व्यापाऱ्याविरुद्ध सुरू आहे. त्याने त्या विरुद्ध अपिल केले व स्टे मिळविला. या केसच्या निकालामध्ये वर्षानुवर्षे निघून जातात. मग कधीतरी कळते की, त्याने त्याची मालमत्ता विकून टाकली आहे मग अशावेळी विभाग काय करू शकणार? याकरिता त्याच्या मालमत्तेवर बोजा ठेवण्याची कार्यवाही व्हायला पाहिजे. याबाबत विभागाने खुलासा केला की, त्यावर जर स्टे असेल तर ती मालमत्ता विकता येत नाही.त्यावर समितीने अशी विचारणा केली की, त्याने जर अपिल केले आणि स्टे मिळवला म्हणजे मूळ कार्यवाहीलाच स्टे मिळवला. समजा तुम्ही एखाद्या व्यापाऱ्यावर रिकव्हरी लावली आणि त्याला ती मान्य नाही म्हणून तो हायर ऑथॉरिटीकडे गेला, तेथे अपिल केले व त्याने स्टे मिळविला. परंतु, या दरम्यानच्या काळात जर त्याने ती मालमत्ता विकली तर त्याला तसे करण्यापासून थांबविण्यासाठी तुमच्याकडे काही प्रोव्हीजन आहे का ? काही लोक आपली प्रॉपर्टी वारसदारांच्या नावे

करतात, खरे तर अशा लोकांची प्रॉपर्टी जप्त केली गेली पाहिजे तर अशा लोकांवर काय कारवाई करण्याची तरतूद आहे ?

यासंदर्भात विभागाने खुलासा केला की,बॉम्बे सेल्स टॅक्स ॲक्टच्या कलम ६२ A (१) मध्ये असे नमूद केले आहे की, "Where, during the pendency of any proceeding under this Act any dealer, liable to pay tax or any other sum payable under this Act, the total, amount of which exceeds Rs. 25,000 creates a charge on, or parts with the possession by way of sale, mortgage, gift, exchange or any other mode of transfer whatsoever of, any of the assets of his business valued at Rs. 10,000 or more in favour of any other person with intention of defrauding the revenue, such chagre or transfer shall be void as against any claim in respect of any tax or any other sum payable by the dealer as a result of the completion of such proceeding." या तरतूदीनुसार कंपन्यावर चार्ज ठेवू शकतात.

समितीने अशी विचारणा केली की, ज्या कंपन्या रजिस्टर केल्या जातात, त्या नंतर बंद करून दुसऱ्याच नावाने नवीन उद्योग सुरू केले जातात. तर त्यांची लाएबिलिटी तशीच राहते काय याबाबत काही कायदा आहे काय ? अशा प्रकारांमुळे शासनाचे नुकसान होते. याबाबत काय केले जाणार आहे ?

याबाबत विभागाने खुलासा केला की, अशाप्रकारच्या काही केसेसमध्ये विभागाने डमी कंपनी आणि बेनेफिशरी कंपनी या दोघांचेही जॉईट असेसमेंट केले व त्यांच्यावर कारवाई केली आहे.

याबाबत विभागाने खुलासा केला की,आमच्याकडे व्हॅटचे रजिस्टर आहे. कंपन्यांचे रजिस्ट्रेशन करताना त्यांचा पॅन नंबर घेतला जातो. परंतु, परत रजिस्ट्रेशन करताना जर त्यांनी नवीन पॅन नंबर घेतला तर प्रश्न निर्माण होतो.

हा पॅन क्रमांक चेक केला जातो आता प्रत्येक व्यवहारात पॅन क्रमांक देणे बंधनकारक असल्याने एकच पॅन नंबर आढळल्यास ती कंपनी रद्द केली जाते.

घाटकोपर येथील चंद्रिका कन्स्ट्रक्शन्स कंपनीबाबत सुधारित कलम ३५ नुसार पारीत वसुली कार्यवाही करण्यात येत आहे. या कलम ३५ बद्दल समितीला माहिती द्यावी.याबाबत विभागाने खुलासा केला की, या प्रकरणातील व्यापारी सापडत नसल्याने वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक, पोलीस कक्ष, माझगांव, यांना दि. १६-८-२००६ रोजी कळविले आहे. हा पोलीस कक्ष माझगांव येथील सेल्स टॅक्स कार्यालयाच्या इमारतीतच कार्यरत असतो. त्यांच्याकडून याबाबत अद्याप काहीही उत्तर आलेले नाही.असे सचिवांनी सांगितले असता समितीने अशी विचारणा केली की, ही कंपनी घाटकोपर येथील असताना माझगांव पोलीस कक्षात त्याची तक्रार का करण्यात आली ? व अद्याप त्याबाबत उत्तर आलेले नसल्याबाबत त्यांच्याकडे काही फॉलोअप केला गेला का ? त्यांना रिमाईंडर पाठविले गेले होते का? तसेच ज्याप्रकारे एमआयडीसीसाठी स्वतंत्र पोलीस स्टेशन

असतात त्याच धर्तीवर आपल्या विभागासाठीही स्वतंत्र पोलीस स्टेशन आहेत काय? जेथे आपल्या सगळ्या केसेस पाठविल्या जातात. तसेच कर्मचारी वर्ग हे कोणत्या तेथील दर्जाचे अधिकारी आहेत याचीही समितीला माहिती देण्यात यावी त्यावर विभागाने खुलासा केला की, माझगाव येथील सेल्स टॅक्स इमारतीतील पोलीस कक्षात अशाप्रकारच्या कंपन्यांच्या केसेस एफआयआर दाखल करण्यापूर्वी चौकशीसाठी जातात. त्यांच्या चौकशी नंतर मग समजा ठाणे किंवा ज्या हद्दीतील ती कंपनी असेल तेथील पोलीस स्टेशनमध्ये एफआयआर दाखल करण्यात येते व त्यानंतर तेथील क्राईम ब्रँचकडे ती केस पुढील तपासासाठी पाठविली जाते. त्यावर समितीने अशी विचारणा केली की, या केसेस आपण इकॉनॉमिक ऑफेन्स विंगकडे पाठवित नाही काय समितीने अशी विचारणा केली की,

यासंदर्भात आय.जी. बरोबर बैठक झालेली आहे. तसेच, होम सेक्रेटरींबरोबरही याबाबत चर्चा झालेली आहे. असे सचिवांनी समितीला सांगितले

ज्या कंपन्यांची थकबाकी ५ लाख रुपयाच्या वरती आहे अशा कंपन्याच्या नावाची यादीची मागणी समितीने केली समितीने अशी विचारणा केली की, एकूण ७ कंपन्या अपीलात गेल्या असून सदर प्रकरणे प्रलंबित असण्याची कारणे काय आहेत याबाबत सचिवांनी खुलासा केला की, या ७ कंपन्यांपैकी सुनंदा स्पेशालिटी प्रा.लि. चे २ वर्षाचे असेसमेंट केले असून एकूण रक्कम रु.३०००० असून फरकाची रक्कम नफा आहे.नफयावर कर लावता येत नाही मे. टर्मेट कन्सट्रक्शन प्रा.लि. ४ लाख १८ हजार रुपयांचा आक्षेप काढण्यात आला असूनसदर रकमेचा कर भरणा कंपनीने केलेला आहे. मे.किरण कन्सट्रक्शन या कंपनीची थकीत रक्कम १ लाख ५४ हजार आहे. मे.एस.बी. इंजिनिअरींग कंपनीची रक्कम २ लाख १९ हजार रुपये आहे सुधारित कार्वाही आदेशाविरुध्द व्यापाऱ्याने अपील केले आहे वसुलीची कार्यवाही प्रलंबित आहे. एल अँड टी कंपनीची देखील अशीच केस होती या कंपनीचे एक कॉंट्रॅक्ट २ कोटी रुपयोल घेतले नंतर दुसऱ्या एका कंपनीला ते कॉंट्रॅक्ट १ कोटी रुपयाला दिले सुप्रिम कोर्टने एल अँड टी कंपनीच्या संदर्भात निर्णय दिलेला आहे की, यामधील फरकाची रककम लक्षात घेता येणार नाही. प्रत्यक्ष मटेरियलवर कॉस्टवरच आपणाला विक्रीकर लावता येतो मात्र नफयाच्या रकमेवर विभागला विक्रकर लावता येत नाही आपल्याला कायद्याची कक्षा केवळ मटेरियल कॉस्टपुरती मर्यादित आहे आपल्याला नफयावर कर लावता येत नाही, या संदर्भात केंद्र शसनाने आयकर विभागामार्फत कर लावलेला आहे. आपल्याला कर लावण्याचा अधिकार नाही.

समितीने विचारणा केली की व्यापारी प्रत्येक ठिकाणी कर वाचविण्यासाठी प्रयत्न करतात.काही लोक अपील करतात त्यामुळे बराच वेळ निघून जातो.आपल्या कायद्यमध्ये देखील काही लूप होल्स असतात.सध्याच्या कर प्रणालीमध्ये बऱ्याच चुका आहेत.ही प्रणाली सुधारण्याकरिता काही सुधारणा करण्याची आवश्यकता आहे.तसेच काही संज्ञा स्पष्ट नसल्यामूळे काही घोटाळे होतात त्यामूळे या संज्ञा आपण प्रथम स्पष्ट केल्या पाहिजेत.याबाबत सचिवांनी खुलासा केला की,खरे तर पुर्वीचा बॉम्बे सेल्स टॅक्स ॲक्ट अतिशय किचकट

होतात.त्यात त्या कायद्याच्या बाबतीतील आमच्या अधिकाऱ्याचे इंटरप्रिटेशन, त्या नंतर ट्रायब्युनल, उच्च न्यायालय व सर्वोच्च न्यायालयत जाण्याची सोय यामुळे प्रकरण निकाली निघण्यास बराच अवधी लागतो व त्यामध्ये बरीच क्लिष्टता होती.आता नवीन जीएसटी करपध्दतीत ही पध्दत सोपी केली जाणार आहे. प्रत्येक व्यापाराने सेल्फ असेसमेंट करुन कर भरावयाचा आहे.नमुना पध्दतीने ५ टक्के प्रकरणाचे सखोल ऑडीट करावयाचे आहे.त्यामुळे अपीलांची संख्या कमी होईल असा विश्वास वाटतो आहे. दुसरी गोष्ट अशी आहे.प्रत्येक कर विभाग हा स्वत: एक वेगळी संस्था असल्यासारखे वागत असतो.एक्साईज विभागाचा विक्री कर विभागाशी समन्वय नसतो तर आयकर विभागाचा एक्साईजची संबंध नसतो.असे होता कामा नये. आता सिस्टीमचे संगणकीकरण झाल्यामूळे डेटा देखील शेअर करता येईल.कर प्रणाली सूटसुटीत झाल्यामुळे, बरीचशी प्रकरणे निकाली निघतील व माहिती देखील लगेच मिळू शकेल.तसेच विभागानेही खूलासा केला की, बीएसटी कायदा बराच किचकट होता त्या नंतर तयार केलेला व्हॅट त्या मनाने कमी किचकट आहे.आता जीएसटी आणला जाणार आहे.हा कायदा अधिक सुटसुटीत असणार आहे.यामुळे अपीलात जाणाऱ्या प्रकरणांची संख्या बरीच कमी आहे.जीएसटीमध्ये सर्व्हिस टॅक्स व सेंट्रल एक्साईज,व्हॅट एकत्र केला जाणार आहे.त्यामुळे ३ ठिकणी रिटर्न्स फाईल करण्याऐवजी एकदाच रिटर्न्स फाईल करावे लागणार आहे.तसेच मॅन्युफॅक्चरींग कॉस्ट ॲड करुन पुर्वी सेल्स टॅक्स लावला जात होता.आता मल्टीप्लीसीटी ऑफ टॅक्स ही पध्दत संपुष्टात येणार असल्यामुळे कॅस्केडींग ऑफ टॅक्स संपणार आहे.ग्राहकांचा देखील यामूंळे बराच फायदा होईल.ज्या ज्या देशांनी ही प्रणाली अंमलात आणली आहे.त्या देशाचा जीपीडी १ टक्कयाने वाढलेला आहे.

मे. संगमनेर भाग सहकारी साखर कारखाना लि. यांचे न्यायाधिकरणाकडे असलेल्या अपील आदेशाची प्रत महालेखापालांना मिळाली आहे काय व त्याबाबत महालेखापालांचे अभिप्राय काय आहेत अशी समितीने विचारणा केली असता विभागाने असा खुलासा केला की, ही प्रत महालेखापालांना दिलेली आहे या साखर कारखान्याचे २ युनीट होते.एक युनिटमध्ये साखर कारखाना होता व दुसरे युनीट डिस्टीलरीचे होते कराची रक्कम ४० हफत्यामध्ये भरण्याची डेफरल सवलत दिली जाते. डेफरल म्हणजे कराची रक्कम विलंबाने भरण्याची सवलत ही सवलत पॅकेज इनसेन्टीव्ह स्कीम अंतर्गत दिली जाते. एजीचे असे म्हणणे आहे की टॅक्सेबल भाग सेट ऑफ करुन डेफरल मधून कमी कर करता येतो. यासंदर्भातील उद्योग विभागाने सवलत दिलेली आहे या संदर्भात सेल्स टॅक्स ट्रिब्युनलने सांगितले आहे की, पॅकेज इंन्सेटीव्ह स्कीम हा त्यांना दिलेला अधिकार आहे तो आपल्याला कमी करता येणार नाही यावर समितीने अशी विचारणा केली की, उद्योग विभागाकडे सर्व कंपन्यांचे रजिस्ट्रेशन केले जाते. काही चालू असलेल्या कंपन्या बंद होतात नंतर तीच कंपनी दुसऱ्या नावाने चालू केली जाते. नवीन इंडस्ट्री सुरु करताना बोर्ड ऑफ डायरेक्टर्स किवा प्रमोटर यांच्याकडे पूर्वी कोणती कंपनी होती काय याबाबत माहिती घेतली जाते काय,याबाबत सचिवांनी खुलासा केला की, सुरुवातीच्या काळात तात्पुरत्या स्वरुपात एसएसआय रजिस्ट्रेशन केले जात होते आता रजिस्ट्रेशन ची मर्यादा

ही ५ कोटी आहे. सुरवातीला ही मर्यादा ३० लाख रुपये इतकी होती नंतर ती ६० लाख रुपये व त्या नंतर १ कोटी रुपयांच्या वर गेली आहे एखादे युनीट सेट अप करावयाचे असेल तर त्याचे तात्पुरते रजिस्ट्रेशन करुन त्यानंतर त्यांचे प्रोडक्शन सुरु झाल्यानंतर त्याची तपासणी केली जात असे व त्यांच्याकडून निरनिराळे कागदपत्रे घेतली जात असे परंतु आता केंद्र शासनाने सन २००५ मध्ये एक कायदा तयार केला. या कायद्यामध्ये अशी तरतूद आहे की रजिस्ट्रेशनासाठी अर्ज केल्यानंतर त्यांनी सर्व कागदपत्रे दिली पाहिजेत तसेच त्यांचे ॲफीडेव्हिट व अंडरटेंकिग घेतले पाहिजे. तसेच अर्ज केल्यावर ॲकनॉलजमेंटचे उत्तर एका आठवडयाच्या आत दिले गेले पाहिजे.या विषयाच्या संदर्भात केंद्र शासनाने आक्षेप घेतला होता. असेही सचिवांनी समितीला सांगितले. समितीने अशी विचारणा केली की, There should be co-ordination between your Department and Sales Tax Department. आता विभागाला काय करता येईल ? मघाशी सांगण्यात आले होते की, एकूण ८०० कंपन्या आहेत. आता पुन्हा सदर प्रश्न कॅटेगरिवाईज निर्माण होणार आहे. यासाठी संबंधित विभांगामध्ये को-ऑर्डिनेशन असणे गरजेचे आहे. यामध्ये एकूण किती कंपन्या डिफॉल्टर आहे त्याची लिस्ट काढली पाहिजे.सचिवांनी खुलासा केला की, सदर केस अतिशय जुनी आहे. रजिस्ट्रेशनच्या माध्यमातून फारसे काही करता येणार नाही, तरी सुध्दा विभागाकडून या संदर्भात योग्य ती तपासणी केली जाईल. यामध्ये रजिस्ट्रेशन आता संगणकीकृत करण्यात येणार आहे. ऑनलाईन सिस्टीम केल्यामुळे आपल्याला संबंधीत कंपनीचे डायरेक्टर, पार्टनर यांचा डेटा सहज उपलब्ध होण्यास मदत होणार आहे.तसेच देशात सर्वप्रथम आपल्या राज्यामध्ये ई-रिफंड, ई-रिर्टन, ई-डिक्लेरेशन, ई- रजिस्ट्रेशन, ई-पेमेंट ची सुविधा सुरु झाली आहे. संपुर्ण देशात ॲडव्हान्स सिस्टीम ही आपल्या राज्याची आहे. दुस-या राज्यातील अधिकारी आपल्या सिस्टीमची माहिती घेण्यासाठी येत आहेत. अशी यंत्रणा फक्त महाराष्ट्र आणि केरळ या दोन राज्यातच कार्यरत आहे.

समितीने विचारणा केली की, नवी टॅक्स सिस्टिम काय आहे ? २००३ पासून २००९ पर्यंत अनेक प्रकरणे आहेत. मूल्यवर्धीत कर प्रणाली लावल्यामुळे आता अडचण निर्माण होणार नाही असे मला वाटते. या विषयाच्या अनुषंगाने मला विभागाच्या सचिवांना विचारावयाचे आहे की, सद्य:स्थितीमध्ये विभागात एकूण किती पदे रिक्त आहेत ? आज राज्यात अनेक लोकांनी टॅक्स न भरण्याची पध्दत आत्मसात केली आहे. मालाच्या खरेदीची पावती न घेणाऱ्या ग्राहकांना दंड लावू शकतो किंवा कसे. शहरी विभागातील अनेक मोठ-मोठ्या दुकांनामध्ये लाखो रुपयांचा सेल होत असतो. त्यावेळी क्वचित प्रसंगी मूल्यवधीत कराची अंमलबजावणी होत असल्याचे दिसून आले आहे. परिणामी करोडो रुपयांचा शासनाला महसूल मिळत नाही. What system do you have for vigilance and monitoring? एखाद्या दुकानात होणाऱ्या सेलच्या संदर्भात डे टू डे नियंत्रण नसते. परिणामी शासनाचा महसूल बुडत असतो. याकरीता शासनाला जास्तीत जास्त महसूल कसा मिळेल यासाठी विभागाने काय कार्यवाही केली आहे? यासाठी विभागाने सर्व्हे करुन नियंत्रण ठेवण्याची

आवश्यकता आहे. संबंधित ग्राहकांना संगणकीकृत पावती मिळाली पाहिजे. दुकानात माल किती आहे आणि किती माल विकला यासंदर्भातील माहिती विभागाकडे असली पाहिजे, यासाठी काही संगणकप्रणालीचा उपयोग विभागाकडून केला जाणार आहे काय ? तसेच एखाद्या ग्राहकाला बिलाशिवाय माल घेता येणार नाही अशी सिस्टिम अवलंबिली जाणार आहे काय ?

याबाबत विभागाने खुलासा केला की,हा खूप मोठा प्रश्न आहे. रिटेरलच्या संदर्भात गडबड चालू आहे. राज्यात मूल्यवर्धीत कर प्रणाली अस्तित्वात आहे. एखाद्या कंपनीने एक पेन मॅन्युफॅक्चर केला तर ती कंपनी त्या पेनाचे झाकण इतर कंपनीकडून खरेदी करीत असते. त्यामुळे त्याला टॅक्समध्ये वजावट मिळते. जास्तीत जास्त लोक चेनमध्ये आले तर विभागाला फायदा होईल. परंतु शेवटच्या ग्राहकाला ते अडचणीचे होणार आहे.

तसेच दुकानदाराने पावती दिली नाही तर त्याला किती रुपयांचा दंड लावला जातो ? त्यावर विभागाने असा खुलासा केला की, दुकानदाराने संबंधित ग्राहकाला पावती दिली नाही तर त्याला पूर्वी १०० रुपयाचा दंड लावला जात होता. आता त्यात बदल करुन १००० रुपयांचा दंड वसूल केला जाणार आहे.

याच संदर्भात समितीने अशी विचारणा केली की, पोलीसांचा जसा फ्लाईंग स्क्वॅड असतो त्याप्रमाणे सेल्स टॅक्स विभागाने स्क्वॅड निर्माण करुन एखाद्या ठिकाणी चेकींग केली पाहिजे. एखाद्या दुकानात जाऊन कॅश किती जमा झाली आणि ग्राहकांना दिलेल्या पावत्यांची बेरीज करुन दुकानातील कॅश बरोबर आहे की नाही, त्याची खातरजमा करण्याची गरज आहे.या सर्व गोष्टींची तपासणी करण्यासाठी बेरोजगार तरुणांना कॉन्ट्रॅक्ट बेसेसवर नियुक्ती देण्याची गरज आहे. विभागाने एक्साईज स्कॉड निर्माण करण्याची गरज आहे.

त्यावर विभागाने खुलासा केला की, विभागाकडून नेहमी अनेक ठिकाणी धाडी टाकण्याचे काम केले जाते. शासनाचा महसूल बुडविणाऱ्यांविरुध्द काही प्रकरणे आहेत काय ?

विभागाने पालघरच्या केसच्या संदर्भात कारवाई केली होती. यामध्ये ६ वरिष्ठ अधिकाऱ्यांना निलंबित केले होते. नाफ्ता कंपनीच्या संबंधित अधिकाऱ्यांच्या विरोधात देखील एफआयआर दाखल करण्यात आलेला आहे. असेही सचिवांनी समितीला सांगितले.

समितीने अशी विचारणा केली की, मे.हेमको रबर या कंपनी संदर्भात नमूद केले आहे की सुधारित कार्यवाहीसाठी प्रकरण कालबाहय झाले म्हणजे काय यावर विभागांने खुलासा केला की,या प्रकरणात सुधारित कार्यवाहीची गरज नाही. व्यापाऱ्याच्या नोंदणी दाखला नंतरच्या कालावधीची निर्धारणा पूर्ण करुन १०% दराने कर आकारणी केली आहे व ती योग्य आहे. महालेखापालांचे यावर दि.१३.०८.०८ च्या पत्रानुसार अभिप्राय निरंक आहे.

समितीने अशी विचारणा केली की, १) में. हरभजन ॲन्ड साब्रजित २) मे. घुगे ॲन्ड कंपनी ३) मे. हुंडाई इंजिनिअरींग या कंपन्यांच्या प्रकरणातील अपिलांची सद्य:स्थिती काय आहे याबाबत याप्रकरणाती अपिल अद्याप प्रलंबित आहे. त्यावर विभागांने खुलासा केला की, समितीने अशी विचारणा

केली की, १) मे. मेस्त्री कन्स्ट्रक्शन २) मे.युनिटी कन्ट्रक्शन कं ३) मे.एन.व्ही.खारोटे ४) मे.जी.एच अजवानी या कंपन्यांच्या प्रकरणातील अपिलांची सद्य:स्थिती काय आहे याबाबत विभागांने खुलासा केला की, अपिल प्रलंबित आहे. त्यावर समितीने अशी विचारणा केली की, मे. युनिटी कन्ट्रक्शन कंपनी प्रकरणाच्या सुधारित आदेशाविरुध्द दाखल करण्यात आलेल्या अपिलाची सद्य:स्थिती काय आहे. सदर अपिल प्रलंबित असल्याचा विभागाने खुलासा केला.

तसेच समितीस अशी माहिती दिली की, १) मे. मिडवे कंम्फर्टस २) मे.प्रवीण कन्स्ट्रक्शन ३) मे. गोदरेज जी.इ. अप्लायन्सेस कंपन्यांचे अपिलही प्रलंबित आहे.

१) मे.मिलिंद टायर ॲण्ड रबर २)मे.विनविन इंडस्ट्रीज ३) मे. महालक्ष्मी केमिकल्स ४) मे. मारुती रबर प्रॉडक्टस ५) मे. आशिर्वाद प्रा.लि. ६) मे. योगेश केमिकल या कंपन्याच्या प्रकरणामध्ये अंमलबजावणी अभिकरणाकडून कर विलंबनाच्या प्रकरणामध्ये अर्हता प्रमाणपत्र रद्द केल्याची माहिती देण्यात येणाऱ्या विलंबाची कारणे काय आहेत अशी समितीने विचारणा केली असता विभागाने खुलासा केला की, कर विलंबानाची प्रकरणे असून वसुली प्रलंबित आहे पात्रता प्रमाणपत्र रद्द झाले अथवा नाही याबाबत उद्योग विभागाशी समन्वय साधून वसुलीची पुढील कार्यवाही करण्यात येत आहे.

मे. मिसाळ झिंक इंड. प्रा.लि. ही कंपनी बंद पडली असून त्या कंपनीकडे थकित विक्री कराच्या रकमेची वसुली करण्याबाबत काय कार्यवाही करण्यात आली आहे समितीने अशी विचारणा केली असता विभागाने खुलासा केला की, -कर विलंबानाची प्रकरणे असून वसुली प्रलंबित आहे. सदर प्रकरणी बँकेद्वारे डी.आर.टी.दावा दाखल करण्यात आला असून विक्रीकराच्या वसुलीबाबत डी.आर.टी.ला कळविण्यात आले आहे.

मे. चंपक स्टील ब्राइट २) मे. राम रेमडीज प्रा.लि. ३) मे. अे.एन. इंडस्ट्रीज ४) मे. इंडस्ट्रीयल डिस्परसीज ५) मे.सूर्या मुर्ती ६) मे. कुमार सी.आर.बी. थर्मोप्लस मधील या प्रकरणात तसेच अशा प्रकारच्या अन्य प्रकरणात अंमलबजावणी अभिकरणाकडून वसूली बाबतची माहिती मिळण्यास काय अडचणी आहेत. अशी समितीने विचारणा केली असता विभागाने खुलासा केला की, करमाफीची प्रकरणे असल्याने अभिकरण संस्थेला वसुलीची कार्यवाही करण्याबाबत कळविले आहे.

समितीने अशी विचारणा केली की, मे कॉन्टीनेंटल कास्टींग लि. प्रकरणी वसुलीचा प्रगतीशील अहवाल समितीला सादर करावा तसेच इंडस्ट्रीयल डिस्पर्स युनिट चालू असल्यास, त्यांच्याकडून अद्यापि विक्रीकराची किती रक्कम येणे बाकी आहे व वसुलीची सद्य:स्थिती काय आहे व मे.जेकोब स्वीच

गिअरर्सच्या प्रकरणातील वसुलीबाबतचा प्रगतशील अहवाल समितीला द्यावा. याबाबत विभागाने खुलासा केला की, कर विलंबनाचे प्रकरण असून वसुली प्रलंबित आहे. सदर प्रकरण अवसायानात असून विक्रीकराच्या थकबाकीबद्दल दावा दाखल करण्यात आला आहे कर विलंबनाच्या प्रकरण आहे. सदर व्यापाऱ्याने विलंबित कराची संपूर्ण रक्कम NPV खाली भरली असून अभिकरण संस्थेच्या (WMDC) परवानगीने मे. मेग्ना पालीमर या कंपनीत विलिनीकरण झाले आहे करमाफीची प्रकरणे असल्याने अभिकरण संस्थेला वसुलीची कार्यवाही करण्याबाबत कळविले आहे.

१) मे. कॉन्टिनेटल पेपर मिल्स २) मे.जगदिश सोप ॲन्ड केमि.३) मे.श्री. प्रॉडक्शन ४) मे.जवाहर शेतकरी सूत गिरणी लि. ५)मे.जुगराज मदनलाल अशोक प्लॅस्टर इंडस्ट्रीज ६) मे.मंगल प्रिटिंग प्रेस ७) मे. लॉडवाईनप को.प्रा.लि. ८) मे.स्प्रे पवेल इंटरप्रायेजस ९) मे.आर.एम केमिकल्स या कंपन्यांकडून प्रकरणातील वसुलीबाबतचा प्रगतशील अहवाल समितीला सादर करावा. करमाफीची प्रकरणे असल्याने अभिकरण संस्थेला वसुलीची कार्यवाही करण्याबाबत कळविले आहे.

१) मे. क्विालिटी प्लॅस्टिक्स २) मे.अेमिनी प्रिंटर्स (इं)लि. ३) मे.मेटल पूलराईझर ४) मे. फॅन्टॅस्टीक प्लॅस्टर ॲन्ड प्रिटिंग प्रा.लि.५) मे. ॲडव्हान्स पी बॅरल्स प्रा.लि.६) मे. क्विालिटी प्लॅस्टिक्स प्रकणांमध्ये विक्रीवर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित रहाण्याची कारणे काय आहेत व मे. अमिनो प्रिंटर्स (ई) लि. विक्रीवर सहआयुक्त (प्रशा) ठाणे यांचेकडून अहवाल प्रलंबित रहाण्याची कारणे काय आहेत समितीने अशी विचारणा केली असता विभागाने खुलासा केला की, अहवाल प्रलंबित नाही करमाफीची प्रकरणे असल्याने अभिकरण संस्थेकडून वसुलीची कार्यवाही चालू आहे व विभागाने खुलासा केला की, अहवाल प्रलंबित नाही करमाफीची प्रकरणे असल्याने अभिकरण संस्थेकडून वसुलीची कार्यवाही चालू आहे

मे.गोल्ड स्टार इलेक्ट्रानिक प्रा.लि व मे.मुरबाड या प्रकरणातील दिनांक ८.६.२००४ नंतरच्या वसुलीची सद्यस्थिती काय आहे ? मे.गोल्ड स्टार इलेक्ट्रानिक प्रा.लि व मे.मुरबाड स्टील इंड सादर घटकाकडून किती रकमेची वसुली बाकी होती व त्याच्या जप्त केलेल्या मालमत्तेची किंमत किती आहे ? मे.गणात्रा स्ट्रिप्स प्रा.लि. नरेन्द्र जय मेंटल याप्रकरणी पारित केलेल्या प्रतिबंधक आदेशाचे स्वरुप काय आहे ? मे.श्री ड्रग्ज इंडस्ट्रीज प्रतिबंधक आदेशाचे स्वरुप काय आहे? मे.के.एन.होलिंग्ज ॲन्ड फायनान्स प्रा.लि, मे. नॉर्थअतर पेन्टस ॲन्ड केमिकल्स, मे.एस.एन.आर.कपॅसिटर,मे.अरविंद जामी, मे.चॅम्पीयन फूडस प्रा.लि. मे. विश्वास स्टील प्रा.लि, मे. मुराब्लॉक इंडिया प्रा.लि., मे.विराट इस्पात प्रा.लि., मे.चंद्रा इस्ताप प्रा.लि., मे.पर्च लॅबॉरेटरी प्रा.लि., मे.बेहरगाड इंजि. प्रा.लि., मे.विभूत टेक्सो प्लास्ट

प्रा.लि., मे.मेहता सप्लायर(इं) प्रा.लि., मे. ट्रान्सप्रिंट कंटनेर्स लि. मे.के.के. एंटरप्रायझेस, मे. कोनार्क रबर, मे.रोझवूड पॉलिमर्स प्रा.लि, मे.विश्वास स्टील प्रा.लि. मे. सिटीजन कंटेनर्स प्रा.लि., मे. स्माईका इं. प्रा.लि.,मे.लॅबको ट्रेडर्स, मे. इंपिलरियल प्रोसेस ॲन्ड प्रिटिंग, प्रा.लि. या प्रकरणामध्ये प्रलंबित अहवालाची सद्य:स्थिती काय आहे ? अशी समितीने विचारणा केली असता विभागाने खुलासा केला की,

१) करविलंबाचे प्रकरण असून वसुली प्रलंबीत आहे. सदर व्यापाऱ्यांकडे ९३-९४ ते ९५-९६ वा कालावधिकरीता मु.वि.का. खाली रु.७७,०४,६४३/- व के.वि.का.खाली रु. १६४५,४५७/- अशी एकूण रु.९३,५०,१००/- थकबाकी प्रलंबित आहे. व्यापाऱ्यावर कलम ६२ अ अन्वये प्रतिबंधात्मक कारवाई करण्यात आली आहे.

२) करविलंबनाचे प्रकरण असून वसुली प्रलंबीत आहे.सदर व्यापाऱ्याकडे ८७-८८ ते ९२-९३ पर्यंतची विक्रीवर थकबाकी रु. ४४,२७,८२४/-आहे. सदर व्यापाऱ्याच्या मशिनवर प्रतिबंधात्मक कारवाई करण्यात आली आहे. तसेच तहसीलदार मुरबाड, यांना व्यापाऱ्याकडे असलेल्या थकबाकीबाबत कळविण्यात आले आहे.

३) मे.गणात्रा स्ट्रिप्स प्रा.लि. या व्यापाऱ्याचे नाव प्रत्यक्षात मे. गौरव स्ट्रिप्स असे आहे. या व्यापाऱ्याकडे ९१-९२ ते ९५-९६ पर्यंतची थकबाकी रु७८,१७,८७१/- शिल्लक आहे. सदर प्रकरणात मशिनरीवर प्रतिबंधात्मक कारवाई करण्यात आली आहे. तसेच तहसीलदार मुरबाड, यांना व्यापाऱ्याकडे असलेल्या थकबाकीबाबत कळविण्यात आले आहे . मे.नरेन्द्र जय मेंटल या व्यापाऱ्याकडे ९३-९४ ते २०००-२००१ पर्यंतची थकबाकी रु. २,३२,७५,४७६/-शिल्लक आहे सदर प्रकरणात मशिनरीवर प्रतिबंधात्मक कारवाई करण्यात आली आहे. तसेच तहसीलदार मुरबाड, यांना व्यापाऱ्याकडे असलेल्या थकबाकीबाबत कळविण्यात आले आहे.

४) करविलंबनाचे प्रकरण असून वसुली प्रलंबीत आहे. सदर व्यापाऱ्याचे नाव मे.श्री.दुर्गा इंड्स्ट्रीज असे असून व्यापाऱ्याकडे ९६-९७ ते ०१-०२ पर्यंतची थकबाकी रु.४,४६,६३१/- आहे. सदर प्रकरणात मशिनरीवर प्रतिबंधात्मक कारवाई करण्यात आली आहे

५) करविलंबनाचे प्रकरण असून वसुली प्रलंबीत आहे. पात्रता प्रमाणपत्र रद्द झाले अथवा नाही याबाबत उद्योग विभागाशी समन्वय साधून वसुलीची पुढील कार्यवाही करण्यात येत आहे सदर प्रकरणात मशिनरीवर प्रतिबंधात्मक कारवाई करण्यात आली आहे.

अभिप्राय व शिफारशी -

समितीसमोर आलेल्या उपरोक्त माहितीवरुन असे दिसून येते की, १९६९ मध्ये मुंबई अधिनियम क्रमांक ५१ मुंबई अधिनियम विक्री कर कायदयातील कलम २२ व कलम २२ (अ) मध्ये या संदर्भात विस्तृतपणे

सांगितले आहे. रजिस्ट्रेशनच्या संदर्भात माहिती दिलेली आहे. साधारणपणे ८०० कंपन्या/व्यापारी सापडत नाहीत. ॲक्टप्रमाणे रजिस्ट्रेशन केले असते तर त्यांना शोधणे अवघड झाले नसते. ८२३ कपन्यांची थकीत रक्कम रुपये ४.९८ कोटी रुपये आहे. १० हजार पेक्षा अधिक थकबाकीची रक्कम असल्यास पोलीसांकडे तक्रार केली जाते. अशा प्रकारे पोलीसांकडे तक्रार केलेल्या अनेक केसेस आहेत. ८२३ व्यापारी किंवा कंपन्या व्यक्तीगत नोंदणी झालेल्या आहेत. एखाद्या बँकेमध्ये खाते उघडावयाचे असल्यास किंवा पोस्टात खाते उघडावयाचे असल्यास रेशन कार्डची झेरॉक्स, ओळखपत्र वास्तव्याचा दाखला इत्यादी अनेक प्रकारची कागदपत्रे मागितली जातात. मात्र कंपनी नोंदणी करताना कोणतीही काळजी घेतली जात नाही म्हणून व्यापारी सापडत नाहीत. तसेच त्या कंपन्यांचा शोध घेवून त्यांचे विरुध्द कार्यवाही करण्यासाठी विभागाने कार्यतत्परता दाखविलेली दिसत नाही. त्यामुळे शासनाचे सद्य:स्थिती मध्ये २.२८ कोटी रुपयांचे नुकसान झालेले आहे. **सबब कंपनी व्यापारी यांच्या व्यवसायाची नोंदणी झाल्यानंतर मुंबई विक्रिकर अधिनियम नुसार त्या व्यापारी किंवा कपंनीच्या कडून नोंदणी अभावी विक्रीकर वसूल होवू शकला नाही अशा व या प्रकरणास जे अधिकारी व कर्मचारी जबाबदार आहेत अशा संबंधीत अधिकारी व कर्मचाऱ्यावर शासनाने कारवाई करावी व केलेल्या कारवाईची माहिती समितीला ३ महिन्यात देण्यात यावी अशी शिफारस समिती करीत आहे.**

वित्त विभागाकडून प्राप्त झालेल्या लेखी माहितीच्या अनुषंगाने साक्षीच्या वेळी सचिवांनी दिलेल्या माहितीवरुन समितीच्या असे निदर्शनास आले आहे की, कंपनी किंवा व्यापारी यांची नोंदणी व्यवसायाची झाल्यानंतर विक्रीकर कायद्याप्रमाणे त्याने शासनास कर देणे आवश्यक आहे. तथापि सन २००३-२००४ या वर्षाचे भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांनी केलेल्या ऑडिट दरम्यान असे आढळून आले की बऱ्याच कंपन्यांचे कर संबंधीचे अनेक अपिल प्रकरणे प्रलंबित आहे. अशी प्रकरणे १५ वर्षापासून प्रलंबित असल्याचे समितीस साक्षीच्या वेळसचिवांनी सांगितले. वर्षानुवर्षे प्रलंबित राहणाऱ्या प्रकरणाबाबत विभागाने उपाययोजना करणे आवश्यक आहे असे समितीचे मत आहे. समितीने साक्षीच्या वेळी १० कंपन्यांची अपिलाची सद्य:स्थिती विचारली असता केवळ अपिल प्रलंबित असल्याचे समितीस माहिती देण्यात आलेले आहे. सदर प्रकरणाचे अपिल सद्य:स्थितीत कोणाकडे किती रक्कमेचे व किती कालावधीपासून प्रलंबित आहे. याची माहिती समितीला देण्यात आली नाही. तसेच काही प्रकरणात वसूलीच्या कार्यवाही करण्याबाबत कळविले आहे. काही प्रकरणात उद्योग विभागाशी समन्वय साधावयाचा आहे. तर काही प्रकरणात प्रतिबंधात्मक कारवाई करण्यात येत असल्याचे समितीला कळविण्यात येत आहे. यासर्व प्रकरणावरुन समितीचे असे मत झाले आहे की, **विक्रीकर प्रकरणी अनेक दावे प्रलंबित आहेत व ते वर्षानुवर्षे प्रलंबित आहेत. विभागाकडून ठोस कारवाई केली जात नाही व्यापारी तसेच कंपन्यांना अधिनियमात असलेल्या त्रूटींचा फायदा मिळतो. यासर्व बाबींवर विभागाने सर्वंकश विचार करुन अधिनियमात दुरुस्ती करावी व केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीला ३ महिन्यात देण्यात यावी अशी शिफारस समिती करीत आहे.**

ज्या प्रकरणात व्यापारी सापडत नाहीत अशा प्रकरणात पोलीस स्टेशनला तक्रार करण्यात येते परंतु पोलीसाकडे असलेल्या कामाचा ओघ लक्षात घेता विक्रीकराची प्रकरणे निकाली काढण्यासाठी पुरेसा वेळ दिला जात नाही. त्यामुळे शासनाचे कोटयावधी रुपयांचे नुकसान होते तसेच याप्रकरणी गैरव्यवहार होण्याची संभावना असते. **त्यामुळे ज्या प्रकारे एम.आय.डी.सी. साठी स्वतंत्र पोलीस स्टेशन असते त्याच धर्तीवर विक्रीकर विभागासाठी स्वतंत्र पोलीस स्टेशन सुरु करण्यात यावे व तेथे वरिष्ठ दर्जाच्या अधिकाऱ्यासह कर्मचारी वर्ग नेमण्यात यावा व त्यामध्ये नोंदविण्यात येणाऱ्या तक्रारी इकॉनॉमिक ऑफेन्स विंगकडे पाठविण्यात याव्यात. याबाबत केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीला ३ महिन्यात देण्यात यावी अशी शिफारस समिती करीत आहे.**

व्यापारी प्रत्येक ठिकाणी कर वाचविण्यासाठी प्रयत्न करतात काही लोक अपिल करतात त्यामुळे प्रकरण अंतिमरित्या निकालात निघण्यात बराच वेळ निघून जातो कायदयाप्रमाणे काही त्रुटी आहे. तसेच कर प्रणालीमध्ये बऱ्याच चुका आहेत. यामध्ये सुधारणा करण्याची आवश्यकता आहे. काही संज्ञा स्पष्ट नसल्यामुळे घोटाळे होतात. त्यामुळे प्रथम संज्ञा स्पष्ट करणे आवश्यक आहे. प्रत्येक व्यापाऱ्याने सेल्स असेसमेंट करुन कर भरावयाचा आहे. नमुना पध्दतीने ५ टक्के प्रकरणांचे सखोल ऑडीट करावयाचे आहे. त्यामुळे अपिलाची संख्या कमी होईल प्रत्येक कर विभाग एक वेगळी संस्था असल्यासारखी वागतात. **राज्य उत्पादन शुल्क विभागाचा विक्रीकर विभागाशी समन्वय नसतो तर आयकर विभागाचा राज्य उत्पादन शुल्क विभागाशी संबंध नसतो. आता करप्रणालीचे संगणकीकरण झालेले आहे. त्यामुळे आता समन्वय ठेवणे सोपे होईल. तरी राज्य उत्पादन शुल्क विकीकर व आयकर या तिन्ही विभागामध्ये समन्वय ठेवण्याच्या दृष्टीने विक्रीकर विभागाने कार्यवाही करावी व केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीला ३ महिन्यात देण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे.**

राज्यात मूल्यवर्धीत कर प्रणाली अस्तित्वात आहे. एखाद्या कंपनीने एका पेनाचे उत्पादन तर ती कंपनी त्या पेनाचे झाकण इतर कंपनीकडून खरेदी करीत असते. त्यामुळे त्याला करामध्ये वजावट मिळते. जास्तीत जास्त लोक चेनमध्ये आले तर विभागाला फायदा होईल. परंतु शेवटच्या ग्राहकाला ते अडचणीचे होणार आहे. **दुकानदाराने संबंधीत ग्राहकाला पावती दिली नाही तर त्याला पूर्वी १०० रुपयांचा दंड लावला जात होता. आता त्यात बदल करुन १००० रुपयांचा दंड वसूल केला जाणार आहे. हे लक्षात घेता याबाबत शासनाने त्वरीत निर्णय घेवून त्याची अंमलबजावणी विनाविलंब करावी अशी समितीची शिफारस आहे याच अनुषंगाने दंड वसूलीची अंमलबजावणी काटेकोरपणे होण्यासाठी समिती अशी शिफारस करीत आहे की, पोलीसांच्या भरारी पथकाप्रमाणे विक्रीकर विभागाने स्वत:चे भरारी पथक स्थापन करुन त्यामध्ये करारपध्दतीवर वाणिज्यक पदवीधर सुशिक्षित बेरोजगार तरुणांची नियुक्ती करणे कितपत संयुक्तिक होईल यादृष्टीने विचार करावा व याबाबत केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीला ३ महिन्यात देण्यात यावी.**

महसूल व वन (महसूल) विभाग

मुद्रांक शुल्क वसुलीच्या कार्यपध्दतीमधील अंतर्गत नियंत्रणाचा आढावा

"जमेच्या विभागाचे आकडे (प्रत्यक्ष) व वित्तीय लेखांमधील आकडे यामधील विसंगती"

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांनी त्यांच्या सन २००३-०४ या वर्षाच्या महसूली जमा रक्कम या अहवालातील परिच्छेद क्र.३.५.५ मध्ये "जमेच्या विभागाचे आकडे (प्रत्यक्ष) व वित्तीय लेखांमधील आकडे यामधील विसंगती" यासंदर्भात खालील अभिप्राय व्यक्त केले आहेत :-

मुद्रांक अधिनियमाचे व्यवस्थापन महसूल व वन विभागाकडे आहे, परंतू, मुद्रांकाची विक्री किंमत वसूल करणारी कोषागारे ही वित्त विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखाली आहेत. म्हणून या दोन विभागांमधील जमेचा परिणामकारक ताळमेळ आवश्यक आहे.

नोंदणी महानिरीक्षकांनी दिलेल्या माहितीप्रमाणे रु.११,०२३.८२ कोटी मूल्याचे बिगर न्यायिक मुद्रांक १९९७-९८ ते २००२-०३ या वर्षात विकले गेले. परंतु, वित्तीय लेख्यांमध्ये महसूलाची वसूली खालील तपशिलाप्रमाणे रु.१०,५६४.७६ कोटी दर्शविलेली आहे.

(रक्कम रु. कोटीत)

प्रत्यक्ष जमा बिगर न्यायिक			
वर्ष	**मुद्रांक महानिरीक्षक**	**वित्तीय लेखे**	**तफावत**
१९९७-१९९८	१४४३.२०	१४५३.१५	९.९५
१९९८-१९९९	१४०६.४३	१२६३.२७	(-) १४३.१६
१९९९-२०००	१६८०.९५	१५००.०९	(-) १८०.८६
२०००-२००१	१९३६.९२	१९०१.८६	(-) ३५.०६
२००१-२००२	२०९९.८३	२०७३.७९	(-) २६.०४
२००२-२००३	२४५६.४९	२३७२.६०	(-) ८३.८९
एकूण	**११०२३.८२**	**१०५६४.७६**	**(-) ४५९.०६**

या आकड्यांमधील तफावतीमुळे असे उघडकीस आले आहे की, दोन विभागांमध्ये आकड्यांचा ताळमेळ झाला नाही.

सचिव, मुदत व पुनर्वसन सहाय्य यांनी प्रतिसाद माहे नोव्हेंबर, २००४ मध्ये दावा केला की, दोन विभाग व नोंदणी महानिरीक्षक यांच्यामध्ये पुरेसा समन्वय आहे. तथापि, त्यांनी मान्य केले की, मुद्रांक अधिक्षक ते कोषागारे आणि कोषागारे ते महालेखापाल यात अहवाल पाठविण्याच्या कार्यपध्दतीत चूका आहेत.

ज्ञापन :

उपरोक्त अभिप्रायाच्या संदर्भात महसूल व वन (महसूल) विभागाने सादर केलेल्या लेखी ज्ञापनात असे नमूद केले आहे की, लेखा कोषागारे हा वित्तीय विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखाली आहे तर मुद्रांक विभाग हा नोंदणी महानिरीक्षक व महसूल व वन विभाग यांचे नियंत्रणाखाली आहे. या दोन्ही विभागामध्ये पुरेसा समन्वय आहे. तथापि, मुद्रांक अधिक्षक ते कोषागारे आणि कोषागारे ते महालेखापाल यांत अहवाल पाठविण्याच्या कार्यपध्दतीत चूका आहेत. याबाबत माहे नोव्हेंबर, २००४ मध्ये शासन स्तरावर बैठक घेण्यात आली होती. यात झालेल्या चर्चेनुसार सुधारणा करण्यात येत आहेत.

या मुद्यांबाबत संचालक, लेखा व कोषागारे यांच्याकडून फेर अभिप्राय व सद्य:स्थितीचा अहवाल घेऊन त्याचा समावेश सदर स्पष्टीकरणात करणे संयुक्तिक होईल.

"फ्रँकींग मशीनवर नियंत्रणाचा अभाव"

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांनी त्यांच्या सन २००३-०४ या वर्षाच्या महसूली जमा रक्कम या अहवालातील परिच्छेद क्र.३.५.७. मध्ये "फ्रँकींग मशीनवर नियंत्रणाचा अभाव" यासंदर्भात खालील अभिप्राय व्यक्त केले आहेत :-

फ्रँकींग मशीन चालविण्यातील विसंगतींना आळा घालण्यासाठी फ्रँकींग संबंधी नियमांना अंतिम रुप दिले गेले व ते प्रसिध्द झाले. कार्यपध्दती नियम तयार केले असले तरी जळगांव जिल्ह्यात असे दिसून आले की, मुद्रांक महानिरीक्षकांनी दिलेल्या रु.१ कोटीच्या प्राधिकारपत्रावर संयुक्त जिल्हा उप निबंधकाने, एका उप निबंधकाला रु.५ कोटीसाठी फ्रँकींग मशीन लोड करुन दिली. सचिव, सहाय्य व पुनर्वसन यांनी माहे नोव्हेंबर, २००४ मध्ये नमूद केले की, अशा चूका टाळण्यासाठी नवीन नियम व अहवाल प्रणाली अंमलात आणण्यासाठी आवश्यक कार्यवाही केली आहे.

मुद्रांकाच्या जमेचे चुकीचे लेखे ठेवणे

कोषागार अधिकारी पूर्ण जिल्ह्याकरीता महिन्यातील सुरुवातीचा संग्रह, विक्री केलेले मुद्रांक व अखेरच्या शिलकेचे मूल्य दर्शविणारे एकत्रित अधिक/उणे निवेदन तयार करतात. पूर्ण जिल्ह्याकरीता मुद्रांकांची विक्री सामान्यत: जिल्ह्याच्या जमा अनुसूचिबरोबर जुळावयास पाहिजे.

तीन जिल्हा कोषागारांच्या अभिलेख्याची १९९७-९८ ते २००२-०३ या कालावधीकरीता चाचणी तपासणी केली असता असे आढळून आले की, जमा अनुसूचीप्रमाणे एकूण जमा ही अधिक/उणे निवेदनापेक्षा खालील तपशीलाप्रमाणे रु.५५.९२ कोटीने जास्त होती.

(रक्कम रु. कोटीत)

कोषागाराचे नाव	कालावधी	अधिक/उणे निवेदनाचे आकडे	जमा अनुसूचीचे आकडे	तफावत
अहमदनगर	४/१९९७ ते ३/२००३	१३५.७९	१८७.६३	(-) ५१.८४
धुळे	५/१९९८ ते ३/२००३	३३.१७	३४.९१	(-) १.७४

सोलापूर	२/२००१ ते ३/२००३	२५.१३	२७.४७	(-) २.३४
एकूण				**(-) ५५.९२**

संचालक, लेखा व कोषागारे यांनी माहे नोव्हेंबर, २००४ मध्ये नमूद केले की, दोन संचातील फरक हा जमा अनुसूचीच्या बेरजेमध्ये फ्रँकींग प्रभाराची जमा व नोंदणी विभागाच्या इतर जमा यांचा अंतर्भाव केल्यामुळे आहे. त्यामुळे मुद्रांकाच्या विक्रीचा एकूण आकडा हा ००३० मुद्रांक व नोंदणी विभागाच्या लेखाशीर्षाखालील जमा अनुसूचीच्या एकूण बेरजेची कधीही जुळणार नाही. हे उत्तर मान्य होण्यासारखे नाही. कारण नोंदणी शुल्कासाठी वेगळी उपमुख्य लेखाशीर्ष आहे. पुढील उत्तर प्राप्त झालेले नाही. (फेब्रुवारी, २००५)

ज्ञापन :

उपरोक्त अभिप्रायाच्या संदर्भात महसूल व वन (महसूल) विभागाने सादर केलेल्या लेखी ज्ञापनात असे नमूद केले आहे की, परिच्छेद क्र.३.५.७. मध्ये नमूद केल्यानुसार या फ्रँकींगबाबत नवीन नियमावली तयार करण्यात आली असून त्यातील भाग १ मधील नियम क्रमांक ४.३ नुसार संबंधित अधिकाऱ्यांनी मशिन लोडींग करतांना तपासणी करण्याबाबत निर्देश दिले आहेत.

"निवडक विक्रेत्यांच्या लेख्यांचे विश्लेषण"

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांनी त्यांच्या सन २००३-०४ या वर्षाच्या महसूली जमा रक्कम या अहवालातील परिच्छेद क्र.३.५.८. मध्ये "निवडक विक्रेत्यांच्या लेख्यांचे विश्लेषण" यासंदर्भात खालील अभिप्राय व्यक्त केले आहेत :-

- सांख्यिकी नमूना चाचणीच्या आधारावर निवडलेल्या २६५ विक्रेत्यांच्या अभिलेख्यांच्या चाचणी तपासणीत असे उघडकीस आले की, २५ विक्रेत्यांच्या प्रकरणांत, सहा कोषागारांकडून १९९६ ते २००४ या काळात विकलेल्या मुद्रांकांचे मूल्य कोषागाराकडून मिळालेल्या मुद्रांकांच्या किंमतीपेक्षा सूट वगळून रु.३६.८८ लाखाने जास्त होते.
- १९९५-९६ ते २००१-०२ या वर्षादरम्यान जळगांव, मुंबई व पुणे येथील अनुज्ञप्तीधारक मुद्रांक विक्रेत्यांनी संबंधित कोषागारातून खरेदी केलेल्या विमा मुद्रांकापेक्षा रु.८.४८ कोटी जास्तीचे मुद्रांक आयुर्विमा महामंडळाच्या राज्याबाहेरच्या शाखांना विकले.
- एप्रिल, १९९४ ते मार्च, २००३ मध्ये संशयास्पद अनुज्ञप्ती असलेल्या मुद्रांक विक्रेत्यांनी आयुर्विमा महामंडळाच्या राज्याबाहेरील शाखांना रु.८.०७ कोटीचे विमा मुद्रांक विकले.

ज्ञापन

उपरोक्त अभिप्रायाच्या संदर्भात महसूल व वन (महसूल) विभागाने सादर केलेल्या लेखी ज्ञापनात असे नमूद केले आहे की, परिच्छेद क्र.३.५.८. मधील मुद्यांच्या अनुषंगाने सादर करण्यात येते की, शासनाने दिनांक २/४/२००५ पासून नवीन मुद्रांक विक्री परवाने देण्याला स्थगिती दिलेली आहे.

साक्ष :

उपरोक्त लेखी माहितीच्या संदर्भात समितीने दिनांक १७ ऑगस्ट, २०१० व २९ सप्टेंबर, २०१० रोजी प्रधान सचिव महसुल व वन (महसुल) यांची साक्ष घेतली साक्षीवेळी सचिवांनी समितीस अशी माहिती दिली की, यामध्ये सन २००३-०४ च्या अहवालात तीन मुद्दे उपस्थित झाले आहेत. पहिला मुद्दा असा होता की, आकड्यांचा ताळमेळ झालेला नाही. दुसरा मुद्दा फ्रँकींग मशीनवरील नियंत्रणाच्या संदर्भात होता आणि तिसरा मुद्दा मुद्रांक विक्रेत्यांच्या लेख्यांच्या विश्लेषणाबाबतचा होता. या सन १९९७-९८ ते २००२-०३ च्या संदर्भातील बाबी आहेत.

यावर समितीने यामध्ये तेलगी प्रकरण आहे काय अशी विचारणा केली असता विभागीय सचिवांनी असा खुलासा केला की,तेलगीचे प्रकरण झाल्यानंतर महालेखाकारांनी जे ऑडिट केले त्याबाबतीत हे परिच्छेद आलेले आहेत. या आकड्यांमध्ये तफावत आहे. तेलगी घोटाळा झाला आहे परंतु तो यामध्ये रिफ्लेक्ट होत नाही. समितीने उपस्थित केलेल्या या मुद्दयाला दुजोरा देत महालेखाकारांनी असे सांगितले की, The figures of the IGR and Treasury should match. यावर समितीने विचारणा केली की, फिगर्स किती रूपयांचे आहेत ? यावर महालेखाकारांनी असे सांगितले की सन १९९८-९९ व १९९९-२००० मध्ये १४३ कोटी रुपये आणि १८० कोटी रुपये चे फिगर्स आहेत यावर सचिवांनी खुलासा केला की, या सहा वर्षामध्ये आमच्या आकडेवारीप्रमाणे ११०२३ कोटी रुपये एवढा रेव्हेन्यू जमा झाला पण ट्रेझरीचा आकडा १०५६४ कोटी इतका आहे. विक्रेते जे स्टॅम्प विकतात त्याचा रेकॉर्ड विभागाकडे नसतो. पाच रुपये, दहा रुपये, शंभर रुपयांच्या स्टॅम्पवर व्यवहार चालतात. व्हेंडर लोकांनी किती स्टॅम्प विकले हे विभागाने तपासले आहे काय ? यामध्ये बोगसपणा झालेला आहे. अजूनही गुन्हेगार जेलमध्ये आहेत. त्याची रक्कम किती आहे यामध्ये येणाऱ्या तफावत किती आहे याची छाननी केली आहे काय ? अशी समितीने विचारणा केली असता विभागीय सचिवांनी सांगितले की, सहा वर्षामध्ये ४६० कोटी रुपयांची तफावत आहे.

तेलगी घोटाळयामध्ये १० हजार कोटी रुपयांपेक्षा जास्त तफावत असावयास पाहिजे.तेलगी घोटाळा १० हजार कोटी रुपयांचा आहे असा आरोप होतो तो आकडा यामध्ये दिसत नाही. ही जी तफावत आहे त्यामध्ये जास्त तफावत कोणत्या भागातील आहे ? असे समितीने विचारले असता सचिवांनी सांगितले की,: जास्त तफावत मुंबई, पुणे, ठाणे या भागातील आहे.यावर महालेखाकरांनी अभिप्राय देताना असे मत व्यक्त केले की, The periodical reconciliation between the Finance department and the IGR has not been done. The amount involved in this is huge and the Hon. Members feel that it may be much more. What system has been deployed to have this reconciliation ? यावर सचिवांनी ४६० कोटी रुपयांची तफावत असल्याचे सांगितले. समिती तेलगी प्रकरणामध्ये १० हजार कोटी रुपयांचा घोटाळा झाल्याचा आरोप करते त्यामुळे ही तफावत १०४६० कोटी रुपयांची असली पाहिजे असे सांगितले.

नियमानुसार शासनाच्या व्यवहारात स्टॅम्प लावावा लागतो असा बंधनकारक नियम आहे. कॉर्पोरेशन असेल, ग्रामपंचायत असेल, सगळीकडे स्टॅम्प लावावा लागतो. यामध्ये ४००-५०० कोटी रुपयांची जी तफावत आहे ती छापलेल्या स्टॅम्पच्या संदर्भात मेळ झालेला नाही त्याबाबतीत आहे. जे स्टॅम्प शासनाने बाजारात आणले नाहीत त्याबाबत विभागाला काहीच माहीत नाही. त्यामध्ये छोट्या रकमेचे स्टॅम्प नाहीत तर एक हजार रुपयांच्या पुढच्या किमतीचे स्टॅम्प शासनाच्या नकळत बाजारात आले. मोठ्या रकमेचे स्टॅम्प बाजारात आले. परंतु वेगवेगळ्या व्यवहारांचे जे रजिस्ट्रेशन होते त्याच्या स्टॅम्पची किंमत किती आहे आणि शासनाने किती स्टॅम्प छापले याची विभागाने पडताळणी केली आहे काय विभागामध्ये यासंदर्भात तपासणी करण्याची काय पध्दत आहे ? यासंदर्भात विभागामार्फत कसे नियंत्रण ठेवले जाते ? ५ टक्के स्टॅम्प ड्युटी आणि १ टक्का रजिस्ट्रेशन फी आहे. ती फी रजिस्ट्रेशन कार्यालयामध्ये भरावे लागते. स्टॅम्प किंवा फ्रँकींगच्या माध्यमातून ती रक्कम भरली जाते. किती रकमेचे स्टॅम्प आपल्यापर्यंत आले आणि शासनाने किती स्टॅम्प छापले होते याचा जर आपण हिशेब केला तर किती बोगस स्टॅम्प बाजारात आले हे आपल्याला कळेल. अशा पध्दतीने आपण तपास केला का ?यावर महालेखाकार यांनी सांगितले की, There is a system of reconciliation. The sub-registrar gives the figures to the Joint Registrar. The Joint Registrar is the nodal officer in the district and he is supposed to reconcile the figures with the Treasury every month. If at all there is discrepancy in the figures then at that stage itself it would be known. Further more, information regarding monthly sale of stamps can be known. So, if monthly reconciliation had been done then the difference in the figures would have been known.

स्टॅप डयुटीतील तफावत ही किती वर्षाची आहे ? असे समितीने विचारले असता विभागिय सचिवांनी सांगितले की, ही तफावत सन १९९७-९८ ते २००२-२००३ या ६ वर्षाची आहे. आता ए.जीं.नी सांगितले की, दरमहा रिकंसिलिएशन करावयास पाहिजे. सन २००४ नंतरची आकडेवारी कोषागाराकडे पाठविलेली आहे. कोषागाराकडे खर्च मेळ झालेले नाही. सिस्टिमच्या संदर्भात नोंदणी महानिरीक्षक हे समितीला अधिक माहिती सांगतील असे सचिवांनी समितीला सांगितले

लेख्याच्या मेळ बाबत महालेखाकारांनी सद्य:स्थिती विचारली असता सचिवांनी असे सांगितले की, विभागाने रिव्ह्यू घेतला आहे, सन १९९७-९८ पासून खर्च मेळ झालेले नाही.

यावर समितीने विचारले की, यापूर्वी सुध्दा लोकलेखा समितीने हा विषय उपस्थित केला होता. त्याला किती वर्षे झाली ? यावर सचिवांनी उत्तर दिले की, त्याला चार वर्षे होऊन गेली आहेत. चार वर्षानंतरही खात्याने काही सुधारणा केलेली नाही. बोगस स्टॅम्प पेपर्स अजूनही चालतात आणि अधिकारी त्याला प्रोत्साहन देतात असा याचा अर्थ होतो. असे समितीने विचारले असता विभागिय सचिवांनी सांगितले की, विभागाने याबाबत रिव्ह्यू घेतला. कमीतकमी दरमहा खर्च मेळ झाले पाहिजे आणि दरवर्षी महालेखापालांबरोबर खर्च मेळ

झाले पाहिजे. त्यांनी सर्व अकाऊंट्स कोषागाराकडे पाठविले आहेत. कोषागाराबरोबर खर्च मेळ व्हावयाचे आहे. काही ठराविक बाबतीत खर्च मेळ झालेले आहे. वर्षवार खर्च मेळ का झाले नाही आणि त्याला कोण जबाबदार आहेत ? दरमहा खर्च मेळ व्हावयास पाहिजे असे महालेखाकारंनी सांगितले. यासंदर्भात विभागाची काय सिस्टिम आहे ? असे समितीने विचारले असता विभागाने अशी माहिती दिली की, जिल्ह्याला सबरजिस्ट्रार असतात त्यांच्याकडे मुद्रांकाची आकडेवारी प्राप्त होते. ती आकडेवारी ते जिल्ह्याच्या सहनिबंधकांकडे पाठवितात. सहनिबंधक कोषागार आणि सबरजिस्ट्रारचे आकडे टॅली करतात आणि त्यानंतर जिल्ह्याची माहिती राज्यस्तरावर येते. ही पध्दत किमान दरमहा करावयास पाहिजे पण ते काम प्रलंबित राहिलेले आहे. त्यानंतर विभागाने ड्राईव्ह घेतला. सन २००४ ते २००९ पर्यंतच्या कालावधीमधील जे अपूर्ण राहिलेले आहे त्याचे खर्च मेळ करीत आहोत. सन २००४ पासून सन २००९ पर्यंत प्रत्येक सबरजिस्ट्रार कार्यालयाचे आयटेमवाईज खर्च मेळ केलेले आहे. पाच वर्षाची आकडेवारी कोषागाराकडे पाठविलेली आहे. कोषागाराकडून खर्च मेळ करुन मान्य झाल्यानंतर त्याबाबत खर्च मेळ होईल.

समितीच्या माहितीप्रमाणे शासनाने तेलगी प्रकरणातील चार्जशीटमध्ये ९७०० कोटी रुपयांचा उल्लेख आहे. जे बोगस स्टॅम्प पेपर्स होते त्यांची नोंद झाली. म्हणजे जे ओरिजनल स्टॅम्प पेपर्स होते ते शिल्लक राहावयास पाहिजे होते. कारण मूळ स्टॅम्प पेपर्सऐवजी बोगस स्टॅम्प पेपर्स वापरले गेले. त्यामुळे आपले ओरिजनल स्टॅम्प पेपर्स वाचले असतील. शासन एका बाजूला चार्जशीटमध्ये ९७०० कोटी रुपयांचा उल्लेख करते आणि या अहवालामध्ये आपण ४६० कोटी रुपयांचा उल्लेख करीत आहोत. जर बोगस स्टॅम्प पेपर्स विकले गेले असतील आणि त्यावर एवढे व्यवहार झाले असतील तर आपले ओरिजिनल स्टॅम्प पेपर्स शिल्लक राहिले पाहिजेत आणि ते आपल्या रेकॉर्डला दाखविले पाहिजेत. यावर अधिक माहीती देताना महालेखाकारांनी सांगितले की, The stamp Vender sell stamp paper to people and parties of other states.The stamp venders sell the stamp papers to the LIC and other Institutions. It may be possible that people are purchasing stamp paper here and may be using it elsewhere. This will not be reflected in the figures which are with us.If that is the case then the figure would be much more. यावर समितीने अशी विचारणा केली की, आज बाजारामध्ये नकली स्टँम्प पेपर उपलब्ध नाहीत याची गॅरंटी आहे काय ? विभागाकडे अशी काही सिस्टम आहे का की, ज्यामुळे या नकली स्टँम्प पेपर्सचा शोध लागेल, किंवा शासन अशाप्रकारे चेकिंग करण्यासाठी काय करते आहे व आतापर्यंत अशाप्रकारे किती नकली स्टँम्प पेपर्सची तपासणी करण्यात आली ?या तपासणीसाठी व्हिजीलन्स स्कॉड किती आहेत? यावर विभागाने असा खुलासा केला की, बोगस स्टँम्प पेपर्सच्या चेकिंगसाठी ज्या पेपर्स बाबत ते बोगस असल्याचा संशय येतो ते पेपर्स हैद्राबाद, नाशिक किंवा जेथून छापले जातात तेथे तपासणीला पाठविले जातात. त्यांच्या रिपोर्ट आल्यानंतर पुढील कार्यवाही केली जाते.

या कामाकरिता विभागाकडे पुरेसा मॉनिटरिंग स्टाफ आहे काय? तसेच यासाठी व्हीजिलन्स स्क्वॉड किती आहे? तसेच राज्याच्या बाहेरील अशाप्रकारची तपासणी कोणाकडून केली जाते? अशी समितीने विचारणा केली असता विभागाने सांगितले की, प्रत्येक जिल्हयामध्ये डीडीआरच्या अंडर २० लोकांचा ॲव्हरेज स्टाफ आहे. मुंबई येथे दोन व्हीजिलन्स स्क्वॉड आहेत. पुणे वगैरे राज्याच्या बाहेर अशाप्रकारची पथके नाहीत. राज्याच्या बाहेरील अशाप्रकारची तपासणी तेथील रेग्युलर लोकांकडून केली जाते.

अजूनही बाजारात जुने स्टँम्प पेपर्स आहेत. ज्यांनी अद्याप डॉक्युमेंट रजिस्ट्रेशन केले नाही त्यांना सहा महिन्यांची मुदत वाढ दिली जाते व जुन्या दरानेच हे स्टँम्प पेपर्स वापरले जातात परिणामी शासनाच्या तिजोरीवर याचा भार पडतो. असा समितीने आक्षेप घेतला असता या संदर्भात विभागाने असे सांगितले की, जेव्हा पासून नकली स्टँम्प पेपर्स बाजारात आले तेव्हा शासनाने याला आळा घालण्याकरिता एक वेगळा प्रयत्न म्हणून प्रिंट ऐवजी मशिन फ्रँकिंग सुरु केले.

जे डॉक्युमेंट रजिस्टर झाले नाहीत त्यांना कालमर्यादा दिल्याने लोक जुने स्टॅम्प पेपर्स आणतात त्यामुळे स्टँम्प डयुटीपण कमी होते आणि तो स्टँम्प पेपर कदाचित बोगस असेल तरी त्यावर रजिस्ट्रेशन होऊन जाते. याला आळा घालण्यासाठी विभागाकडून काय केले जाते ? अशी समितीने विचारणा केली असता विभागाने अशी माहिती दिली की, स्टँम्प पेपरवर जे व्यवहार केले जातात त्या १०० टक्के व्यवहारांपैकी केवळ ५० टक्के व्यवहारांचे रजिस्ट्रेशन कंपल्सरी आहे की, ज्यावर विभागाला नियंत्रण ठेवता येते. दुसरा जो अन रजिस्टर्ड एरिया आहे तेथेही स्टँम्प पेपर्सवर व्यवहार होतो त्याचे तसेच बँकेचे व्यवहार आहेत त्यामध्येही स्टँम्प पेपर्सचा वापर होतो त्या व्यवहारांचेही रजिस्ट्रेशन करणे कंपल्सरी नसल्याने त्यावर विभागाला नियंत्रण ठेवता येत नाही. हे व्यवहारही जर रजिस्टेशन करणे सक्तीचे केले तर त्यावर विभागाला नियंत्रण ठेवता येईल व अशा व्यवहारांना काही प्रमाणात आळा घालता येईल.

याबाबतीत व्हिजीलन्स स्क्वॉडने काय तपास केला? जवळजवळ सन १९९६-१९९७ पासून इयर वाईस रिकन्सिलेशन का झाले नाही? त्याकरिता कोण जबाबदार आहेत? त्यांच्यावर काय कारवाई केली गेली? अशाप्रकारची कारवाई करण्याकरिता विभागाची पॉवर कमी पडते का? व जर कमी पडत असेल तर कशामुळे? ही सारी माहिती समिती समोर आली पाहिजे. असे समितीने आग्रहाने प्रतिपादन केले महालेखाकारांनी सांगितल्याप्रमाणे ट्रेझरी आणि विभागाचे खाते मिळून दर एक महिन्याने रिकन्सिलेशन केले पाहिजे. समजा ते दर महिन्याला नाही करु शकले तरी, ते एका वर्षाच्या कालावधीत केले पाहिजे असे बंधनच आहे, मग दर महिन्याला जे रिकन्सिलेशन होत नाही त्याला जबाबदार कोण आहेत ?यावर विभागाने खुलासा केला की, जिल्हयातील रकमेच्या बाबतीत जिल्हा सह निबंधक हे जबाबदार असतात.

याबाबतीत जबाबदार लोकांवर कोणती कारवाई केली गेली तसेच याबाबतचा ॲक्शन रिर्पोटबाबत विभाग त्यांना याची चौकशी करणारे पत्र तरी सबंधितांना पाठवते आहे काय विभागाकडून अशी कोणती

कारवाई केली जाते ? तसेच हेड ऑफ द डिपार्टमेंट म्हणून विभागाच्या अधिकाऱ्यांनी याबाबत चौकशी केली पाहिजे. असे समितीने प्रतिपादन केले असता सचिवांनी याबाबतीत असे सांगितले की, ट्रेझरीच्या ऑफिसर्स बरोबर तसेच वित्त विभागाच्या सचिवांशी विभागाचे बोलणे झालेले आहे.वित्त विभागानेही २-३ महिन्यांमध्ये सगळे जुने खर्च मेळ झाले पाहिजे असे मत व्यक्त केले आहे. मुंबईमध्ये रेडी रेकनर वरून दिले आहेत. आता तो टी. डी. आर झाला आहे. यामध्ये ही बाब येते की टी.डी.आर चा दर कोण ठरवतो? जमीनीचे रजिस्ट्रेशन होते. त्या जमीनीवर किती किंमतीची इमारत तयार होणार. या सर्व बाबी यामध्ये येतात. रेटेबल व्हॅल्युच्या ३५-३६% इतक्या प्रमाणात टॅक्स असतो. समितीचे असेही मत आहे की, एखाद्या गोष्टीची किती व्हॅल्यू होईल याबाबतीत रेडी रेकनर असताना ते ठरविण्याचे अधिकार अधिकाऱ्यांना देऊन त्यांचे महत्त्व वाढविण्याचा हा प्रयत्न आहे. समितीने या बाबतीतील सचिवांचा वैयक्तिक अनुभव विचारला असता त्यांनीही या गोष्टीला होकार दिला.

समितीन पुढे अशी विचारणा केली की, नकली स्टँम्प पेपर रजिस्ट्रेशनची रक्कम तपासली पाहिजे. स्टँम्प पेपर व रजिस्ट्रेशन हे शासनाचे उत्पन्नाचे मोठे साधन आहे. यातील जबाबदारांवर काय कारवाई केली आहे याची माहिती समितीला कळली पाहिजे. एकही संबंधित जबाबदार अधिकारी/कर्मचारी यातून निर्दोष सुटता कामा नये. हे खर्च मेळाचे काम वेळेत न होण्यास जे अधिकारी जबाबदार आहेत त्यांना ते निवृत्त झाले असले तरी त्यांना चौकशीसाठी बोलावले पाहिजे. तशाप्रकारचे सुप्रिम कोर्टाचे जजमेंटही आहे. त्यानुसार अशा सेवानिवृत्त अधिकाऱ्यांना चौकशीसाठी बोलाविता येते व त्यांच्याविरुध्द फौजदारी कारवाई देखील करता येते. कामगार संघटनांशी संबंधित महत्त्वाचा असा विषय आहे. अशाप्रकारे कित्येक वर्षांपासून ऑडिट केले जात नाही, खर्च मेळाचे काम केले जात नाही. समिती ही अमाऊंट कोणत्याही परिस्थितीत मान्य करणार नाही.

या संदर्भात समितीने दिनांक २९ सप्टेंबर,२०१० रोजी पुन्हा प्रधान सचिव, महसूल व वन (महसूल) यांची साक्ष घेतली. साक्षीवेळी समितीने सूचित केल्यानुसार मुद्रांक शुल्क विभागाने संचालक, लेखा व कोषागारे तद्वत महालेखाकार कार्यालय यांची एकत्रितपणे प्रलंबित मुद्यांबाबतची पुढीलप्रमाणे साक्ष घेतली त्यावेळी त्यांनी समितीस अशी माहिती दिली की, मुद्रांक शुल्क विभागाची तीन प्रमुख कर्तव्ये आहेत. ज्यामध्ये दस्त नोंदणी, दस्तांचे अभिलेख जतन करणे व महसूल गोळा करणे ही महत्वाची कार्ये आहेत. ही महत्वाची कर्तव्ये अंमलात आणताना भारतीय नोंदणी अधिनियम, १९०८; भारतीय मुद्रांक अधिनियम, १८९९ हे दोन केंद्रीय कायदे व महाराष्ट्र नोंदणी संहिता, १९६१; मुंबई मुद्रांक अधिनियम, १९५८ या दोन राज्यस्तरीय कायद्यातील तरतुदीनुसार दस्त नोंदणी व महसूल गोळा करणे ही महत्वाची कामे केली जातात.

केंद्र शासनाच्या भारतीय नोंदणी अधिनियमामध्ये डॉक्यूमेंट डिफाईन केलेले आहेत. ज्यामध्ये बिल ऑफ एक्स्चेंज, प्रॉक्सी, लेटर ऑफ क्रेडिट, रीसीट, पॉलिसी ऑफ इन्शोरन्स, ट्रान्स्फर बिल ऑफ लँडिंग या दस्तांचा समावेश आहे. हे दस्त नियमानुसार नोंदणी करणे सक्तीचे आहे. संबंधित पक्षकाराने ठराविक

काळात दस्त नोंदणी न केल्यास त्या संदर्भात दंड आकारणे व कारवाई करण्यात येते. मुद्रांक शुल्क आकारणी करण्यासंबंधीचा राज्याचा कायदा आहे. या कायद्यानुसार मुद्रांक शुल्क आकारण्यात येते. अनुसूचित दराने मुद्रांक शुल्क भरले न गेल्यास दंड आकारणी करणे व पुढील कारवाई करण्याचे मुद्रांक शुल्क विभागास अधिकार आहेत. मुद्रांक शुल्क दोन प्रकारे आकारण्यात येते. काही दस्तांची सक्तीने नोंद करणे आवश्यक असते तर काही दस्तांची नोंदणी ही वैकल्पिक असते. सक्तीची नोंदणी ज्या दस्तांसाठी आवश्यक आहे त्या दस्तांची नोंदणी केली नसेल तर दंडात्मक कारवाई केली जाते. केंद्र शासनाने डिफाईन केलेल्या सहा प्रकारच्या दस्तांवर आकारण्यात येणारे मुद्रांक शुल्क व राज्याच्या मुद्रांक शुल्क अधिनियमानुसार आकारण्यात येणारे मुद्रांक शुल्क असे हे दोन प्रकार आहेत. संपूर्ण देश पातळीवर मुद्रांक शुल्क दरामध्ये सुसूत्रता असावी यादृष्टीने केंद्र सरकारकडून भारतीय नोंदणी अधिनियम, १९०८ मध्ये नमूद केलेल्या दस्तांबाबतच्या मुद्रांक शुल्काचा दर निश्चित करण्यात येतो.

मुद्रांक शुल्क गोळा करीत असताना न्यायिक मुद्रांक व न्यायिकेतर मुद्रांक अशा दोन मार्गाने शुल्काची वसुली केली जाते. न्यायिक मुद्रांकामध्ये कोर्ट फी लेबल स्टॅम्प व कोर्ट फी स्टॅम्प पेपर असे दोन प्रकार आहेत तर न्यायिकेतर मुद्रांकामध्ये सात प्रकार आहेत. जनरल स्टॅम्प, स्पेशल ॲडेसिव्ह स्टॅम्प हे चार-पाच प्रकारच्या कामासाठी वापरले जातात. इन्शूरन्स कामासाठी तद्वत शेअर्स डिलिंगसाठी वेगळया प्रकारचे स्टॅम्प वापरले जातात. नोटरी स्टॅम्प, फॉरेन बिल एक्स्चेंज स्टॅम्प हे स्वतंत्र आहेत. मुद्रांक जिल्हाधिकारी यांचे प्रमाणपत्र उपलब्ध करुन घेणे हे देखील मुद्रांक शुल्क भरल्यासारखे असते. पक्षकाराने दस्त निष्पादित केल्यापासून २४ तासाच्या आत किंवा पुढील कामाच्या दिवसापर्यंत मुद्रांक शुल्क भरले पाहिजे, अन्यथा दंड आकारण्यात येतो. मुद्रांक जिल्हाधिकाऱ्यांना शिक्षणाचे अधिकार दिलेले आहेत. दस्त निष्पादित केल्याची तारीख उलटून गेल्यामुळे मुद्रांक जिल्हाधिकाऱ्यांपुढे कागदपत्र सादर केल्यानंतर त्यांच्याकडून चलनाद्वारे आवश्यक ते शुल्क भरण्यास सांगितले जाते व शुल्क भरल्यानंतर दस्तावर नोंदणी केली जाते. मुद्रांक जिल्हाधिकाऱ्यांनी दिलेले प्रमाणपत्र म्हणजे मुद्रांक शुल्काचा भरणा केला गेला आहे असे ग्राह्य धरण्यात येते. मुद्रांक कार्यालयास तपासण्याचे अधिकार आहेत. परंतु आयकर विभागामार्फत ज्याप्रमाणे धाडी घालण्यात येतात, तसे प्रकार मुद्रांक शुल्क विभागाकडून केले जात नाहीत. धाडी घालण्याच्या संदर्भात आयकर विभाग व मुद्रांक शुल्क विभागाच्या अधिकारामध्ये काही प्रमाणात तफावत आहे. न्यायिकेतर मुद्रांकामध्ये कोणकोणत्या मुद्रांकाचा समावेश होतो. त्यानंतर पूर्वी वापरात असलेले मुद्रांक व सध्या वापरात असलेले मुद्रांक यामधील फरक याठिकाणी दाखविण्यात आला आहे. सध्याच्या न्यायिकेतर मुद्रांकावर देवनागरीमध्ये "महाराष्ट्र" असे नमूद केले असून क्रमांक, वॉटर मार्क व मेटल फिलामेंटचा समावेश केलेला आहे. ज्या कोषागारातून मुद्रांक अदा केले जाते त्याठिकाणची तारीख व संबंधित विक्रेत्याचे नाव व सही त्यावर नमूद केली जाते. जेणेकरुन कोणत्या कोषागारातून मुद्रांक अदा केले आहे याची त्वरित माहिती कळून येते. मुद्रांक लावण्याच्या पध्दतीमध्ये

पारंपारिक पध्दतीचे मुद्रांक कागद, फ्रँकिंग मशिनद्वारे उमटविलेले मुद्रांक व ई-स्टॅम्पिग प्रणालीद्वारे दिलेल्या मुद्रांक प्रमाणपत्राचा समावेश होतो.

केंद्र शासनाने ई-स्टॅम्पिंग करण्याबाबत सर्व राज्यांना सूचित केले आहे. भारतातील सर्व वित्तीय संस्थांनी मिळून स्टॉक होल्डिंग कार्पोरेशन ऑफ इंडिया लिमिटेड ही कंपनी स्थापन केलेली आहे. त्यांच्याकडून ई-स्टॅम्पिंगची सुविधा उपलब्ध करुन देण्यात आलेली आहे. या व्यतिरिक्त राष्ट्रीयकृत बँकांना देखील मुद्रांक शुल्क आकारणी करण्याबाबत परवाना दिला जातो. ई-स्टँम्पिंग प्रणालीद्वारे मुद्रांक शुल्काचा भरणा केल्यानंतर जे प्रमाणपत्र दिले जाते त्यावर डिजिटल वॉटरमार्क, २-डी बारकोड व मायक्रोप्रिंटचा समावेश असतो. राज्यातील सर्व मुद्रांक कार्यालयांमध्ये अद्याप अद्यावत इंटरनेटची सुविधा उपलब्ध करुन दिलेली नाही. परंतु यापुढे संबंधित मुद्रांक पेपर लॉक करण्याची आणखी एक विशेष सुविधा यामध्ये असणार आहे. जेणेकरुन हा मुद्रांक पेपर लॉक केल्यामुळे दुसऱ्या कोणाला त्याचा पुनर्वापर करता येणार नाही.

दस्त नोंदणी करण्यासाठी सामान्य व्यक्तीला मुद्रांक कार्यालयात गेल्यानंतर काय काय करावे लागते हे नमूद केले आहे. दुय्यम निबंधकांकडून दस्तांची छाननी केल्यानंतर नोंदणी फी भरण्यास सुचविले जाते व फी भरल्यानंतर पावती दिली जाते. त्यानंतर पक्षकारांचे कबुलीजबाब घेणे, ओळख पटविणे व नोंदणी पूर्ण झाल्याचे प्रमाणपत्र देणे ही कामे पूर्ण केली जातात. त्यानंतर नोंदणी झालेल्या दस्ताचे स्कॅनिंग करुन घेण्यात येते व पक्षकाराला त्याचे मूळ दस्त परत करण्यात येते. या सर्व प्रक्रियेला साधारणपणे ३० मिनिटांचा अवधी लागतो. पूर्वीच्या काळात नोंदणी केलेले दस्त परत मिळण्यास वर्षानुवर्षाचा कालावधी लागत होता. आता मुद्रांक कार्यालयात दस्त नोंदणी करुन अर्ध्यातासात मूळ दस्त परत केले जातात.मुद्रांक शुल्क किती असावे हे निश्चित करण्याचे या विभागाचे मुख्य काम आहे. दस्तनोंदणी दुय्यम निबंधकांसमोर होते. यातील मेकॅनिकल पार्टचे २००२ पासून आऊटसोर्सिंग केले आहे. त्यामुळे ३० ते ४० मिनिटात दस्त नोंदणी होऊन फोटोग्राफसहित मूळ दस्त परत केले जातात. नोंदणी प्रक्रिया अत्यंत सुलभ झालेली आहे.

यावर महालेखाकारांनी विभागीय सचिवांना विचारले की, A person has to pay 1% registration fees for the registration of the document. In E-stamping, how that duty is paid ? यावर नोंदणी महानिरीक्षक यांनी खुलासा केला की, the duty is paid through challan. The person who wants to register his documents goes to the Bank and pays the 1% Registration Fee through challan. मुद्रांक कार्यालयाच्या अभिलेखासाठी चलनाची पावती ठेवली जाते व दस्तामध्ये पावतीच्या क्रमांकाची नोंद करण्यात येते.

यावर सचिवांनी अशी माहिती दिली की, सन १९९७-९८ मध्ये मुद्रांक शुल्क विभागाचे वार्षिक उत्पन्न केवळ १६०० कोटी रुपये होते. सन २००२-०३ साली ते वाढून २८०० कोटी रुपये इतके झाले. आजच्या तारखेस हेच उत्पन्न सुमारे १०००० कोटी रुपये इतके झालेले आहे. राज्याचा विक्रीकर विभाग महसूल

उत्पन्नामध्ये पहिल्या क्रमांकावर असून मुद्रांक शुल्क विभाग दुसऱ्या क्रमांकावर आहे. मुद्रांक शुल्क विभागाकडून गोळा होणारा वार्षिक महसूल १० हजार कोटी रुपये असला तरी त्यामानाने प्रशासकीय खर्च अत्यंत अल्प आहे.

उत्पन्नाच्या तुलनेत प्रशासकीय खर्चाची टक्केवारी किती आहे ? असे समितीन विचारले असता विभागीय सचिवांनी सांगितले की, वेतन खर्चासहित प्रशासकीय खर्चाची आकडेवारी ०.०१२ टक्के इतकी आहे. प्रतिवर्षी मुद्रांक कार्यालयामध्ये २० लाख दस्तांची हाताळणी होते.

राज्यातील मुद्रांक कार्यालयांमध्ये किती टक्के संगणकीकरण झाले आहे? असे समितीने विचारले असता विभागिय सचिवांनी सांगितले की, मेकॅनिकल पार्ट १०० टक्के करावयास पाहिजे. प्रोसीजरल पार्टमध्ये दुय्यम निबंधकांनी व्हॅल्यूएशन करावयाचे आहे. जूने दस्त पडून आहेत त्यांची नोंदणी करुन पक्षकारांना परत करावयाचे आहेत, अशा दस्तांची अंदाजे आकडेवारी ३ लाख इतकी आहे.यावर समितीने विचारणा केली की, किती वर्षापासून हे दस्त नोंदणीविना पडून आहेत ? यावर विभागाने सांगितले की, अनेक वर्षापासून हे दस्त नोंदणीविना प्रलंबित आहेत.

या संदर्भात दस्त नोंदणीसाठी धडक कृती कार्यक्रम हाती घ्यावा. कंत्राट बेसीसवर देखील हे काम पूर्णत्वास नेता येईल, यावर विभागिय सचिवांनी खुलासा केला की, या दस्तांची नोंदणी करावीच लागणार आहे. त्यासाठी विभाग धडक कार्यक्रम हाती घेत आहे. महत्वाची कागदपत्रे ही मुंबई येथील कार्यालयात पडून आहेत. विभागाला असे दिसून आले की, मागील १०-१२ वर्षाच्या काळात लोकांनी आपल्या निवासाची जागा बदलली आहे. त्यामुळे विभागाकडून संबंधितांना पाठविलेली पत्रे परत येत आहेत. ग्रामीण भागात ही अडचण येत नाही. तहसीलदारांमार्फत संबंधितांना पत्र पाठविता येते.

याबाबत अधिक माहिती देताना विभागीय सचिवांनी सांगितले की, याठिकाणी जे महत्वाचे लोकाभिमुख बदल केले आहेत त्याची माहिती देण्यात आली आहे. पूर्वी नोंदणी केलेले दस्त परत मिळण्यास अंदाजे १५ दिवसांचा कालावधी लागत होता. आता ३० मिनिटात दस्तांची नोंदणी होऊन ते परत केले जातात. पूर्वी दुय्यम निबंधकांना मुद्रांक शुल्क आकारणी करण्याबाबत स्वेच्छाधिकार होते, आता स्वेच्छाधिकार वापरण्यावर मर्यादा घालण्यात आली आहे. पूर्वी कागदपत्रांसाठी दस्त प्रलंबित ठेवण्यात येत होते. आता पूर्ण दस्त स्वीकारुनच नोंदणी केली जाते. त्यामुळे सर्वसामान्य लोकांमध्ये जो संभ्रम होता तो दूर होऊन या प्रक्रियेमध्ये सुसूत्रता निर्माण झालेली आहे. लोकांना होणारा त्रास कमी झाला आहे.

मुद्रांक शुल्क नोंदणी कार्यालयात गेल्यानंतर दस्तावरील मुद्रांकाची किंमत काढून घेणे आणि मुद्रांक कार्यालयाबाहेर असणारा एजंटांचा सुळसुळाट, त्या एजंटांचे मुद्रांक कार्यालयातील कर्मचाऱ्यांशी असणारे संगनमत याबाबत काहीही लपून राहिलेले नाही. मुद्रांक शुल्क आकारणी करण्याबाबत क्षेत्रानुसार किंमत निश्चित केलेली असते. एखाद्या गावामध्ये अ, ब, क व ड असे झोन असतात. त्या त्या झोनबाबतची मुद्रांक

शुल्काची रक्कम वेगवेगळी असते. परंतु त्या त्या विभागाच्या कार्यालयात स्पष्टपणे क्षेत्रानुसार किती मुद्रांक शुल्क भरावे लागेल याचा तक्ता किंवा फलक का लावू शकत नाही? जेणेकरुन ५०० चौ.फुटाची सदनिका घेणाऱ्या पक्षकाराला किती मुद्रांक शुल्क भरावे लागेल याची निश्चित माहिती मिळू शकते. साधारणपणे ५०० ते २००० चौ.फुटापर्यंतच्या सदनिकेसाठी खरेदीदाराला किती मुद्रांक शुल्क भरावे लागणार आहे याची माहिती मिळाली पाहिजे. नोंदणी फी आणि मुद्रांक शुल्क मिळून एकूण किती रक्कम द्यावी लागेल हे निश्चितपणे कळले पाहिजे. नवीन तंत्रज्ञानाचा वापर विविध कार्यालयामध्ये केला पाहिजे. कोणतीही व्यक्ती कागदपत्राची नोंद करण्यासाठी कार्यालयात गेल्यानंतर कोणतीही माहिती विचारण्याची त्याला गरज पडता कामा नये. त्याने कागदपत्रे सादर केले की त्याचे काम सुरळीतपणे् पार पडले पाहिजे. प्रत्येक गावातील मूल्यांकनाचा दर किती आहे हे त्या व्यक्तीला सहजपणे समजले पाहिजे. यावर खुलासा करताना नोंदणी महानिरीक्षक यांनी सांगितले की, एका सब रजिस्ट्रारच्या कार्यक्षेत्रात जो काही क्षेत्र येतो त्या क्षेत्रातील मूल्यांकनाची माहिती दर्शविणारा तक्ता लावणे शक्य नाही. म्हणून विभागाने रेडी रेकनरची कॉपी त्या कार्यालयात ठेवतो. त्यामध्ये सर्व्हेनंबरसह माहिती दिलेली आहे. परंतु संबंधित कार्यालयातील कर्मचारी सर्व सामान्य जनतेला ही माहिती कळू देत नाहीत. ही सर्व माहिती संकेतस्थळाव्दारे जनतेला उपलब्ध कशी होईल या दृष्टीने आम्ही प्रयत्न करु.

समितीचे असेही मत आहे की, प्रत्येक डॉक्युमेन्टची रजिस्ट्रेशन फी निश्चित केलेली असते. एखाद्या व्यक्तीला डॉक्युमेन्ट रजिस्टर करावयाचे असेल आणि ती व्यक्ती जर दलाला मार्फत गेली तर कमी रेट लावला जातो. काही सब रजिस्ट्रार दलालांना जवळ येऊ देत नाहीत. त्यामुळे हे दलाल त्या अधिकाऱ्याविरुध्द खोट्या तक्रारी करीत असतात असा प्रकार मध्यंतरी पुणे येथील कार्यालयात घडला होता. त्या ठिकाणच्या सब रजिस्ट्रारच्या विरुध्द दलालांनी खोटया तक्रारी केल्या होत्या. There is a need for a large space to display the rates for the entire taluka or city. It is not practically possible to display such a thing in a chart. संगणकाचा उपयोग करुन एखाद्या विशिष्ट भागाचा मुद्रांक शुल्काचा दर किती आहे हे सामान्य जनतेला कळू शकेल अशा प्रकारची योजना विभागाने तयार करावी की, तसेच या बाबतीत विभागाने लोकांनासुध्दा आवाहन करावे. ज्याप्रमाणे रेल्वे स्टेशनवर आरक्षणसंबंधीची माहिती मिळविण्यासाठी मशिनची व्यवस्था करण्यात आली असून त्यामध्ये पीएनआर नंबर टाकला की आरक्षणाची माहिती मिळू शकते तशा प्रकारची व्यवस्था आपणास करता येईल काय त्याबाबत विभागाने विचार करावा, असे समितीने विभागाच्या निदर्शनास आणले.

त्याबाबत अधिक माहिती देताना विभागीय सचिवांनी सांगितले की, स्टॅम्प व्हेंडर्सना नवीन लायसन्स देणे आता बंद करण्यात आले आहे. बॅकेच्या ए.टी.एम.मध्ये जाऊन ज्याप्रमाणे पैसे काढण्यात येतात त्याप्रमाणे स्टॅम्प डयुटी आणि डॉक्युमेन्ट रजिस्ट्रेशनची पध्दत सोपी करण्याचा आम्ही प्रयत्न करीत आहोत. इंटरनेटचा वापर करुन बॅकेच्या मार्फत व्यवहार कसा करता येईल याचा आम्ही विचार करीत असून स्टॅम्प डयुटी किती भरावी लागेल हे त्या व्यक्तीला घरी बसून कळेल व हे पैसे भरल्यानंतर त्याचे डॉक्युमेन्ट रजिस्टर होईल.

अशा प्रकारे सर्व सामान्य व्यक्तींना सोयीचे व्हावे यादृष्टीने विभागाचा प्रयत्न सुरु आहे.सब रजिस्ट्राराच्या काही कार्यालयातील रचनेमध्ये सुधारणा करण्यात आली आहे. या कार्यालयामध्ये जागा अपुरी पडत असल्यामुळे बसण्यासाठी लोकांना त्रास होत असतो त्यामुळे जागा घेऊन लोकांना सुविधा देण्याचा प्रयत्न केला आहे. त्याचबरोबर आणखी जागा लागल्यास ती खरेदी करण्यासाठी देखील शासनाने परवानगी दिली आहे. त्या कार्यालयामध्ये सतत गर्दी् होत असल्यामुळे लोकांना त्रास होत असतो. सब रजिस्ट्रारच्या कार्यालयातील जागा वाढविण्याचा प्रयत्न केला जात असून इ स्टॅम्पीग पध्दत सुरु करण्यात येणार आहे.

डाक्यूमेंट रजिस्ट्रेशनची कागदपत्रे किती वर्षापर्यंत ठेवली जातात असे समितीने विचारले असता विभागाने सांगितले की, त्यासाठी कोणतीही मर्यादा ठरविण्यात आलेली नाही. ही कागदपत्रे कायम स्वरुपी ठेवले जातात.मुंबई सारख्या ठिकाणी सब रजिस्ट्रारच्या कार्यालयात डॉक्युमेन्ट रजिस्टर करण्यासाठी टोकन घेण्याकरिता लोकांना रांग लावावी लागते. त्याचबरोबर एका व्यक्तीने घेतलेले टोकन दुसऱ्या व्यक्तीला देण्याचे देखील प्रकार घडतात यात सुधारणा करुन टोकन घेण्यासाठी प्रत्यक्ष कार्यालयात जाण्या ऐवजी इंटरनेटचा वापर करुन वेळ व तारीख बुक करता येते.

दहा आणि वीस रुपयांचे स्टॅम्प पेपर्स उपलब्ध होत नाहीत. त्यामुळे सर्वसामान्य जनतेची गैरसोय होते, अशी विचारणा समितीने केली असता विभागाने सांगितले की, काही दिवसांपूर्वी तशी परिस्थिती होती परंतु आता हे स्टॅम्प पेपर्स उपलब्ध आहेत.

समितीने पुढे अशी विचारणा केली की, बऱ्याच स्टॅम्प विक्रेत्याकडे जुन्या तारखेचे स्टॅम्प पेपर्स मिळत असतात तेव्हा असे घडू नये यासाठी काही पध्दती ठरविता येणार नाही काय ? एका वर्षात त्याने किती स्टॅम्प पेपर्स खरेदी केले होते त्यापैकी किती विकले आणि किती शिल्लक राहिले याचा हिशेब घेतला जात नाही काय? जर काही स्टॅम्प विकले गेले नसतील तर ते त्याने परत करावयास पाहिजे परंतु तसे न करता मागील तारखेचे स्टॅप पेपर्स विकले जातात. याबाबत खुलासा करताना विभागाने सांगितले की, आता तशी परिस्थिती राहिलेली नाही. त्याने किती स्टॅम्प पेपर्स खरेदी केले आणि किती विकले याची पूर्ण तपासणी केली जाते त्याचबरोबर इन्सपेक्टर्स देखील भेट देत असतात आणि पूर्ण स्टॅम्प पेपर्सची विक्री केल्याशिवाय नवीन स्टॅम्प पेपर त्यांना दिले जात नाहीत.

मागील तारखेचे स्टॅम्प पेपर्स मिळतात. एखाद्या व्यक्तीला जुना व्यवहार करावयाचा असेल तर स्टॅम्प विक्रेत्याकडून त्याला जुन्या तारखांचे स्टॅम्प पेपर दिले जातात, असे समितीने विचारले असता अतिरिक्त मुद्रांक नियंत्रक यांनी खुलासा केला की, एखाद्या ठिकाणी जुना स्टॅम्प पेपर असू शकेल परंतु आता नवीन पध्दत सुरु केल्यामुळे स्टॅम्प पेपरवर कोषागाराचा शिक्का मारला जातो त्याच बरोबर दुसऱ्या बाजूला सिरिअल नंबर दिलेला असतो.

परिच्छेद क्र.३.५.५

सदरहू परिच्छेदात नमूद केलेली ४५९ कोटी रुपयाची तफावत असल्याचे दि.१७ ऑगस्ट, २००१ रोजीच्या बैठकीत सांगण्यात आले होते. आता त्यात काही फरक पडला आहे काय ? असे समितीने विचारले असता विभागीय सचिवांनी खुलासा केला की, सन १९९७-१९९८ ते सन २००२-२००३ या पाच वर्षाचे तसेच सन २००८-०९ च्या आर्थिक वर्षाचे खर्च मेळाचे काम करण्यात आले आहे. ज्युडिशिअल स्टॅम्प, नॉन ज्युडिशिअल स्टॅम्प आणि रजिस्ट्रेशन फी असे तीन हेड आहेत. नॉन ज्युडिशिअल स्टॅम्पच्या जमा रकमे मध्ये ४५९ कोटी रुपयांचा फरक असल्याचे पूर्वी दाखविण्यात आले होते परंतु खर्च मेळाचे काम केल्यानंतर २२ कोटी रुपयांचा फरक पडला आहे. याबाबतीत महालेखाकार यांनी आपले असे नोंदविले की, In this case, the reconcillation has been done, but, as the voucher details are not available, there is no further scope for checking up the Accounts. यावर विभागाचे असे मत होते की, एकूण २२ कोटी रुपयांचा फरक पडला आहे आणि १२ हजार कोटी रुपयाच्या तुलनेने हा आकडा अत्यंत नगण्य आहे तेव्हा तो मान्य करावा अशी विभागाने समितीला विनंती केली. त्याचबरोबर चलन नोंदवित असताना ज्युडिशिअल स्टॅम्पची नोंद चूकून नॉन जुडिशिअल स्टॅम्पमध्ये झाली आहे. यानतंर समितीने सिस्टीमधील सुधारणेविषयी विचारणा केली असता विभागीय सचिवांनी सांगितले की, The Department has already checked up the above figure with the Office of the Accountant General

परिच्छेद क्र.३.५.७

याबाबतीत महालेखाकारांनी असे सांगितले की, They have now framed a new Rule. By the framing of this new Rule, Franking Machines will be monitored and controlled effectively. Earlier, there was no such Rule. यावर समितीनेही असे विचारले की, आता फ्रँकींग मशिनच्या वापरावर नियंत्रण आले आहे काय, त्या मशिनच्या वापरासाठी जी लोडींग मर्यादा घालून देण्यात आलेली आहे, त्याप्रमाणेच त्याचा वापर होत आहे काय, याबाबत सचिवांनी सांगितले की, आता या मशिनच्या वापरावर नियंत्रण आलेले आहे आणि त्याचा तेवढया प्रमाणातच वापर होत आहे.

याठिकाणी जी माहिती देण्यात आलेली आहे, त्यामध्ये म्हटल्याप्रमाणे एका कार्यालयात फ्रँकींगसाठी लोडींग कोड पुरवणाऱ्या कंपनीने एका वेळेस १ कोटीची लोडींग मर्यादा असताना देखील संबंधित अधिकाऱ्यांच्या अपरोक्ष ५ कोटीची रक्कम लोड करुन देण्यात आली. याबाबतीत पुढे कोणती कारवाई करण्यात आली आहे ? असे समितीने विचारले असता नोंदणी महानिरीक्षक यांनी सांगितले की, याठिकाणी फ्रँकींगसाठी एका वेळेस १ कोटीची लोडींग मर्यादा करण्यात यावी अशा सूचना आहेत. परंतु प्रत्यक्षात कंपनीने ५ कोटीची रक्कम लोड करुन दिली. ते विभागाचे मशीन आहे आणि विभागाला ५ कोटी रुपये मिळाले आहेत. परंतु आता

फ्रँकींग मशीन कसे वापरावे यासंबंधात नियम तयार करण्यात आले असून, त्याचे पुस्तक देखील बनविण्यात आले आहे.

समितीने अशीही विचारणा केली की, याठिकाणी एखाद्या कर्मचाऱ्याकडून चुकीचे वर्गीकरण असल्यास संबंधितांविरुध्द काय कारवाई करण्यात आली आहे? या अनुषंगाने संबंधितांवर कारवाई झाली नाही तर या गोष्टींना पायबंद बसणार नाही. अनेक कर्मचाऱ्यांनी चुकीचे वर्गीकरण चुकीच्या नोंदी केलेल्या असून, संबंधितांच्या विरुध्द विभागाने कारवाई केली आहे काय, जर अशा प्रकारे संबंधितांच्या विरुध्द कारवाई केली नसेल तर ती का करण्यात आली नाही ? तसेच

महसूल व पुनर्वसन विभागामध्ये दर महिन्याला खर्चमेळ होते काय? या विभागाच्या अंतर्गत तशी पध्दत आहे काय ? यावर विभागीय सचिवांनी खुलासा केला की, तसा नियम असून, विभाग आता तो सादर करीत आहे. त्यानुसार एक चतुर्थांश खर्चमेळ व्हावयास पाहिजे. याबाबत डी.डी.आर.कडे जबाबदारी देण्यात येणार आहे. त्यांनी त्या-त्या जिह्यातील डी.बी.टी.सी. बरोबर खर्चमेळाचे काम केले पाहिजे. यावर समितीने असा प्रश्न विचारला की, ही पध्दत सर्व जिल्ह्याला करणार काय ? यावर सचिवांनी सांगितले की, आता उक्त २००९-२०१० वर्ष संपत आले आहे आणि आता ते सक्तीचे केलेले आहे. आता अंमलबजावणी कडक केलेली आहे. पूर्ण राज्यामधून जी स्टॅम्प ड्युटी जमा होते, त्यापैकी मुंबईमधून ५५ टक्के जमा होते आणि मुंबई ऑफीसकडून त्याचे खर्चमेळ सन २००५ पासून आजपर्यंत १०० टक्के पूर्ण करण्यात आलेले आहे.

परिच्छेद क्र.३.५.८

उपरोक्त परिच्छेदासंदर्भात विभागीय सचिवांनी असा खुलासा केला की, मुद्रांक विक्रेत्यांनी इन्शुरन्स मुद्रांक राज्याबाहेरील इन्शुरन्स कंपन्यांना विकले आहेत. यावर समितीने अशी विचारणा केली की, याबाबतीत कोणती कारवाई करण्यात आली, रायगड, औरंगाबाद, पुणे, जळगाव, नागपूर व सांगली अशा सहा कोषागार कार्यालयाकडून कमी रक्कम जमा झालेली आहे. याबाबतीत नोंदणी महानिरीक्षक यांनी स्पष्टीकरण दिले की, इंटरनल ऑडीटच्या संबंधातील मुद्दा वेगळा आहे आणि इन्शुरन्स मुद्रांक राज्याबाहेरील इन्शुरन्स कंपन्यांना विकले आहेत. त्यामध्ये तीन भाग आहेत. पहिला भाग म्हणजे महालेखाकार यांच्याशी संबंधित असलेला विषय आहे, दुसरा भाग म्हणजे २५ लाख रुपयांच्या पावतीबाबत आहे आणि तिसरा भाग म्हणजे त्यांच्याकडून येणारा पैसा, संबंधितांनी विकलेले स्टॅम्प यामध्ये फरक आहे. अशा प्रकारे इन्शुरन्स स्टॅम्प राज्याबाहेर विकता येत नाहीत. तेव्हा याबाबतीत बंधन नव्हते, परंतु आता बंधन टाकण्यात आलेले आहे.

याबाबतची अधिक माहिती देतांना अतिरिक्त मुद्रांक नियंत्रण अधिकारी यांनी सांगितले की, रजिस्टार डिपार्टमेंटने स्टॅम्प वेंडर्स्नां लायसन्स दिल्यानंतर त्यांनी कुठे व्यवहार करावयाचा याचे ज्युरिडिक्शन ठरवून दिलेले असते. पूर्वी इन्शुरन्स स्टॅम्प बल्कमध्ये घेतल्यानंतर त्याचा राज्याबाहेर वापर केला तरी त्याबाबत बंधन नव्हते. पण आता स्टॅम्पवर "महाराष्ट्र" असा उल्लेख करण्यात आला असल्याने, आता तसे करता येत नाही.

यावर समितीने असे सुचविले की, राज्याबाहेर स्टॅम्प विकण्यात आले आहेत, त्याची नोंद देखील करण्यात आलेली नाही. ते सक्तीचे करावयास पाहिजे.

राज्याबाहेर स्टॅम्प विकण्याच्या बाबतीत स्पेसिफीक बंधन घालण्यात आले नव्हते. परंतु आता याबाबत बंधन घातलेले आहे की, स्टॅम्प राज्याबाहेर विकू नयेत. परंतु यापूर्वी जर बाहेरच्या राज्यातून येऊन कोणी स्टॅम्प घेऊन गेले तर त्यावेळी विभागाकडून बंधन टाकण्यात येत नव्हते. मात्र ज्यांनी अशा प्रकारे स्टॅम्प विकलेले आहेत, त्यांच्यावर आता सीबीआय मार्फत केस सुरु आहे. यावर समितीने असा मुद्दा उपस्थित केला की, जरी एखादी व्यक्ती स्टॅम्प बाहेरच्या राज्यामध्ये घेऊन गेली तरी देखील त्या स्टॅम्पवर संबंधितांचे नाव आणि ठिकाण याची नोंद असते.यावर विभागाने असा खुलासा केला की, जे इन्शुरन्स स्टॅम्प असतात, त्याबाबत कुठेही रेकॉर्ड नाही. स्टॅम्प पेपर असला तरी त्याबाबतीत आपण फक्त हे रजिस्टर करतो की, सदर व्यक्ती एवढे स्टॅम्प पेपर घेऊन गेली आहे. मग संबंधितांवर कारवाई कशी करणार आहात ? असा समितीने प्रश्न विचारला असता सचिवांनी सांगितले की, एकंदर २५ लोक होते त्यापैकी ६ जणांची चौकशी करण्यात आली. त्यातील ४ लोकांकडून चूक झालेली आहे. १६ लोकांमध्ये त्यांनी ॲक्सेस सेट केलेला नाही.

राज्याबाहेरील स्टॅम्प विक्रीमध्ये किती लोक आहेत आणि ते राज्याबाहेर मुद्रांकाची विक्री करण्यासाठी कसे गेले ? समितीने विचारलेल्या या प्रश्नाला उत्तर देताना सचिवांनी सांगितले की, त्यांनी विभागाकडून मुद्रांक घेतल्याचे दाखविले आहे. यामध्ये दोन प्रकारच्या केसेस आहेत. याबाबत एकाने सांगितले आहे की,आम्ही महाराष्ट्रातील वेंडर आहोत.

याठिकाणी सांगण्यात आले आहे की, संबंधित सर्व मुद्रांक विक्रेत्यांचे परवाने स्थगित करण्यात आले आहेत आणि त्यांची सीबीआय चौकशी सुरु आहे. असे समितीने विचारले असता विभागीय सचिवांनी सांगितले की, याबाबतीत विभागाच्या स्तरावर लायसन्स ताबडतोब निलंबीत केली जातात आणि पोलीस केसच्या निकालाप्रमाणे कारवाई करण्यात येते. समितीने पुढे अशीही विचारणा केली की, तेलगी ज्युडिशिअल स्टॅम्प वापरुन रजिस्ट्रेशन करीत असे आणि ज्या काळामध्ये सौदा केलेला आहे, तो रद्द झाल्याचे दाखवून, मग तेच स्टॅम्प पुन्हा वापरले जात होते. तेलगी केसमध्ये विभागातील अशा प्रकारच्या कोणीच व्यक्ती सापडल्या नाहीत काय ? यावर विभागाने सांगितले की, आता उपलब्ध असलेल्या माहितीप्रमाणे मुंबईतील दोन अधिकारी या केसमध्ये आहेत.

संबंधितांनी ज्युडिशिअल स्टॅम्प वापरुन रजिस्ट्रेशन झाल्यानंतर ते रद्द केले आणि रजिस्ट्रेशनचे पैसे परत घेतले. अशा प्रकारे त्यांनी शासनाचे डबल नुकसान केलेले आहे. असे समितीने विचारले असता विभागाने खुलासा केला की, कायद्यामध्ये अशी तरतूद केलेली आहे की, एखादा व्यवहार झाल्यानंतर आणि तो रजिस्टर केल्यानंतर, जर काही कारणामुळे बिल्डरकडून ताबा मिळाले नाही तर तो व्यवहार रद्द करण्यात येतो आणि पैसे परत करण्यात येतात. बोगस स्टॅम्प घेऊन रजिस्ट्रेशन केल्यानंतर मग रिफंड क्लेम केला आहे असे

नाही. जर सदरहू स्टॅम्प वापरला नसेल, वापरलेला स्टॅम्प खराब झाला असेल आणि दोन वर्षाच्या आत बिल्डरने पजेशन दिले नाही तर त्याला स्टॅम्पड्युटी सर्टीफीकेट देतो, पण रिफंड दिलेले नाही.

दहा हजाराच्या पुढील स्टॅम्प हे पार्टीवाईज डिपॉझिट होतात आणि त्यांचे ट्रेझरीमध्ये नाव असते. ते रिफंडसाठी ट्रेझरीमध्ये येतात, त्यावेळी त्याची त्याविरुध्द नोंदणी केलेली असते. तेव्हा ते रिफंड करतो.

अभिप्राय व शिफारशी

यासंदर्भात समितीने अशी विचारणा केले की, सध्या प्रत्येक रिफंड चेक केला जातो काय ? सहा केसेस नाशिक प्रिंटींग प्रेसकडे ज्येन्युईन आहे की नाही हे पहाण्यासाठी पाठविल्या जातात काय? तसेच आजच्या काळामध्ये संगणकामुळे बऱ्याच गोष्टी सोयीच्या झालेल्या आहेत. **एखाद्या माणसाने स्टॅम्प पेपरच्या बाबतीत कळविले की, त्याला डॉक्युमेंट रजिस्टर करावयाचे आहे तर विभागाने त्याला कळविले पाहिजे की, त्याने संबंधित कार्यालयामध्ये जावे. असे झाले तर याबाबतीत जी लबाडी होते, त्यावर कंट्रोल येईल. यासाठी फार मोठया प्रमाणात टेक्नॉलॉजी लागते असे नाही. विभागाकडे एरियावाईज डाटा असतो. सध्या एखादा टक्का इकडे-तिकडे झाला तर जी १०० टक्के फसवणूक होते, ती होणार नाही. याबाबतीत विभागाने तज्ञ लोकांबरोबर चर्चा करावी. या संबंधात लोकांची जी फसवणूक होते, ती थांबली पाहिजे आणि जर तशी ती झाली तर ते तपासता आले पाहिजे आणि विभागाकडे त्याचे नियंत्रण असावयास पाहिजे.**

शासनाला मुद्रांक शुल्काच्यारुपाने करोडो रुपये मिळतात अशा वेळी या विषयांच्या संबंधात संपूर्ण माहिती असलेले अधिकारी/कर्मचारी कार्यालयामध्ये ठेवावयास पाहिजेत. जेणेकरुन लोकांना माहिती मिळू शकेल. विभागाने रिसर्च, मार्केटिंग आणि डेव्हलपमेंट या विभागामध्ये चांगल्या पगारावर तज्ञ अधिकारी/कर्मचारी ठेवावेत. एक नवी दृष्टी ठेवून विभागात आमुलाग्र बदल करावयास पाहिजे. जुन्या पध्दती बंद करुन संगणकाच्या मदतीने नवीन कार्यप्रणाली अवलंबावी. त्यासाठी एखाद्या चांगल्या कन्सल्टन्सी कंपनीची मदत घ्यावी अशी समितीची शिफारस असून यासंदर्भात केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीला कळविण्यात यावी अशीही समितीची शिफारस आहे.

महालेखापालांनी सन २००३-०४ या वर्षाचे चाचणी दाखल महसूल विभागाचे मुद्रांक शुल्क संबंधात लेखे तपासले असता त्यामध्ये शासनाची मोठया प्रमाणात महसूलाची हानी झाल्याचे आढळून आले आहे.

स्टॅम्प पेपर व रजिस्ट्रेशन हे महसूल विभागातील शासनाचे उत्पन्नाचे मोठे साधन आहे. सन १९९६ - १९९७ पासून प्रत्येक वर्षी खर्चाचा मेळ घालण्याचे काम करण्यात आले नाही. जे दर महिन्याला होणे आवश्यक होते. कमीत कमी एक वर्षाच्या आत करणे बंधन कारक असताना सन १९९६-९७ पासून प्रत्येक वर्षी करण्यात आलेले नसल्यामुळे महालेखाकार विभागात ४६० कोटीची तफावत दिसून येत होती त्यामुळे ही बाब गंभीर आहे. खर्च मेळाचे काम वेळेत न करण्यास जे अधिकारी जबाबदार आहेत त्यांना ते निवृत्त झाले असतील तर

चौकशीसाठी बोलावून चौकशीत दोषी आढळल्यास त्यांच्यावर फौजदारी कारवाई करण्यात यावी. तसेच विभागाने खर्च मेळाचे काम दर महिन्यास करावे अशी शिफारस समिती करीत आहे.

राज्यातील मुद्रांक कार्यालयामध्ये संगणकीकरण झाले आहे. परंतु या कर्यालयामध्ये ३ लाख जुनी दस्तऐवज पडून आहेत त्यांची नोंदणी करुन पक्षकारांना परत करावयाचे आहे. अनेक वर्षापासून हे दस्तऐवज नोंदणीविना प्रलंबित आहे. हे काम पूर्णत्वास नेण्यासाठी शासनाने धडक कृती कार्यक्रम हाती घ्यावा व हे काम करण्यासाठी कंत्राट बेसीसवर कर्मचाऱ्यांची नियुक्ती करावी अशी शिफारस ही समिती करीत आहे.

मुद्रांक शुल्क कार्यालयाबाबत समितीच्या असे निदर्शनास आले की, मुद्रांक शुल्क कार्यालयात मोठया प्रमाणात दलाल वावरत असून त्यांचे कार्यालयातील कर्मचाऱ्यांशी संगनमत आहे याबाबत विभागाने योग्य ती खबरदारी घ्यावी तसेच दलाल व त्यांच्याशी संगनमत असलेल्या कर्मचाऱ्यांवर कठोर कारवाई करावी अशी समिती शिफारस करीत आहे.

खरेदीदाराला किंवा त्याअनुषंगाने मुद्रांक शुल्क भरणाऱ्याला किती मुद्रांक शुल्क भरावे लागणार आहे याची माहिती मिळाली पाहिजे नोंदणी फी आणि मुद्रांक शुल्क मिळून एकूण किती रक्कम द्यावी लागेल हे निश्चितपणे कळले पाहिजे. **यासाठी नवीन तंत्रज्ञानाचा वापर विविध कार्यालयात करण्यात यावा. कोणतीही व्यक्ती कागदपत्राची नोंद करण्यासाठी मुद्रांक शुल्क व नोंदणी कार्यालयात गेल्यानंतर त्याचे सहज व सुरळीतपणे नोंदणीचे काम व्हावे यासाठी आवश्यक ती उपाययोजना करण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे.**

शासनाला मुद्रांक शुल्काच्या रुपाने मोठ्या प्रमाणात उत्पन्न मिळते. त्यामुळे या विषयाच्या संबंधात संपूर्ण माहिती असलेले अधिकारी/कर्मचारी कार्यालयामध्ये नियुक्त करण्यात यावे. त्याच धर्तीवर मुद्रांक शुल्क व नोंदणी कार्यालयात तज्ञ व्यक्तीची नियुक्ती करावी. तसेच जुन्या पध्दती बंद करुन संगणकाच्या मदतीने नवीन कार्यप्रणाली अवलंबवावी व त्यासाठी चांगल्या कन्सल्टन्सी कंपनीची मदत घ्यावी अशी शिफारस समिती करीत आहे.

सहकार, नगरविकास व महसूल विभाग

"मुद्दल आणि व्याजाची वसुली न करणे"

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २००३-२००४ या वर्षाच्या महसूली जमा अहवालामधील **परिच्छेद क्र.६.२.१० "मुद्दल आणि व्याजाची वसुली न करणे"** यासंदर्भात महालेखाकारांनी आपल्या अहवालात पुढीलप्रमाणे अभिप्राय व्यक्त केले आहेत.

सन १९९५ आणि सन १९९९-२००० या वर्षी दरम्यान सहकारी संस्था/सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रम/ नगर परिषदा आणि महानगरपालिका यांना एकूण रु.३५३.५३ कोटी कर्ज मंजूर झाले होते त्याची सहा महिने ते २० वर्षाच्या काळात व्याजासह परतफेड करावयाची होती. परतफेडीस कसूर केल्यास दंडनीय व्याज देंय होते. अभिलेख्यांची चाचणीदाखल तपासणी केली असता असे आढळून आले की, परतफेडीच्या वेळा पत्रकाप्रमाणे (Schedule) कर्ज घेतलेल्या १३ जणांनी व्याजासह कर्जाची परतफेड केली नाही. एप्रिल १९९८ आणि मार्च २००३ मधील काळातील मुद्दल रु.३४७.६५ कोटी आणि व्याज आणि दंडनीय व्याजाची रु.२०६.५४ कोटी रक्कमेची थकबाकी पुढीलप्रमाणे होती.

(रक्कम कोटी रुपयांत)

								देय रक्कम	
अ. क्र	**विभागाचे नाव/ कार्यालयाचे नाव**	**कर्ज घेणाऱ्या संस्थाची संख्या**	**मंजूर केलेला महिना वा दरम्यान**	**कर्जाची रक्कम**	**परतफेडीचा कालावधी**	**व्याजाचा दर टक्के**	**व्याज देय असलेला कालावधी**	**मुद्दल**	**दंडनीय व्याजासह व्याज**
१	**२**	**३**	**४**	**५**	**६**	**७**	**८**	**९**	**१०**
	सहकार आणि वस्त्रोद्योग महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघ मर्यादित	१	११/९९ आणि ३/२०००	३३४.४	६ महिन्याच्या आत	१४.५ दंडनीय व्याज २	११/९९ आणि ३/०३	३३४.४०	१९६.४९
	नगरविकास (i) महानगरपालिका	२	२/९५ आणि ३/२०००	५.६६	१०/२० वर्षे	१२.७५ पासून १४.५ पर्यंत कसूर केल्यास १८	१९९८'९९ आणि ३१.३.०३ २००० आणि ३/२००३	१.८०	३.५९
	(ii) संचालक महा पालिका प्रशसन	९	३/९९ आणि ३/२०००	२.२७	१५ वार्षिक हप्ते	१३		०.२५	०.४२

	महसूल व वन खाते महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ	१	५/९९ आणि ८/२०००	११.२०	५ वार्षिक हप्ते	१८.५ कसूर केल्यास अधिक २.७५	५/९९ ३/०३	११.२०	६.०४
		१३	३५३.५३					३४७.६५	२०६.५४
									५५४.१९

यासंदर्भात सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाने पाठविलेल्या लेखी स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये असे नमूद करण्यात आले आहे की, एकाधिकार कापूस खरेदी योजनेअंतर्गत महाराष्ट्रात सन १९७२-७३ ते सन १९८३-८४ पर्यंत महाराष्ट्र शासनाचा मुख्य अभिकर्ता म्हणून महाराष्ट्र सहकारी मार्केटिंग फेडरेशन यांची नेमणून कापूस खरेदीसाठी करण्यात आली होती.

तद्नंतर याच योजनेखाली सन १९९८४-८५ पासून सन २००७-२००८ पर्यंत महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघाची नेमणूक करण्यात आली. राज्यात सन २००८-२००९ पासून केंद्र शासनाच्या आधारभूत किंमतीखाली नाफेड या संस्थेचे सब एजंट म्हणून/राज्यस्तरीय अभिकर्ता म्हणून महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस महासंघाकडून कापूस खरेदी करण्यात येत आहे.

सन १९९९-२००० या कालावधीत एकूण १७६.०३ लाख क्विंटल कापसाची खरेदी करण्यात आली. या कापसाची खरेदी किंमत रु.२७१६.६९ कोटी एवढी होती. एकाधिकार कापूस खरेदी योजनेअंतर्गत या कालावधीत केंद्र शासनाने प्रति क्विंटल हमी दर रु.१५२५ ते १७७५ एवढे दर FAQ साठी ठरविण्यात आले होते. या व्यतिरिक्त शेतकऱ्यांच्या हितासाठी राज्य शासनाकडून प्रति क्विंटल ५२५ एवढा दर अतिरिक्त देण्यात आला होता या हंगामात कापसाची खरेदी करण्यासाठी राज्य शासनाकडून रु.५४२.४० कोटी एवढा निधी दुराव्यापोटी (Margin Money) कापूस पणन महासंघास अल्प मुदतीच्या कर्ज स्वरुपात १४.५% या दराने उपलब्ध करुन दिला होता. यापैकी रुपये २०८ कोटी एवढा निधी कापूस पणन महासंघाने शासनास परत केला.उर्वरित रु.३३४.४० कोटी व त्यावरील दंडनीय व्याजासह रु.१९६.४९ कोटी अशी एकूण रु.५३०.८९ कोटीची थकबाकीची रक्कम कापूस पणन महासंघाने शासनास परत केली नाही. या योजनेखाली राज्य शासनाने हमी आधारभूत किंमतीपेक्षा शेतकऱ्यांना रु.५२५/- एवढा अधिक दर प्रति क्विंटल दिल्यामुळे सन १९९९-२००० मध्ये रु.७७८.८३ कोटी इतका तोटा या हंगामामध्ये राज्य शासनास सहन करावा लागला. यदाकदाचित हा अधिकचा प्रति क्विंटल दर शेतकऱ्यास वाढवून दिला नसता तर, कापूस पणन महासंघास रु.१२७.०७ कोटी एवढा नफा शासनास/कापूस पणन महासंघास झाला असता.

सन १९९९-२००० ते २००६-०७या कालावधीत शेतकऱ्यांना केंद्र शासनाच्या आधारभूत किंमतीपेक्षा अधिक भाव दिल्यामुळे रुपये ५.५१२९ कोटी एवढा तोटा/तूट राज्य शासनास सहन करावी लागणार आहे. ही रक्कम निर्लेखित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

नगरविकास विभाग

यासंदर्भात नगरविकास विभागाने पाठविलेल्या लेखी स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये असे नमूद करण्यात आले आहे की, सोलापुर महानगरपालिकेने शासनाकडून सन १९९४-९५ ते १९९९-२००० पर्यत पाणीपुरवठा व इतर शहर विकासासाठी रक्कम रु.५.०६ कोटी इतके एकुण ७ वेळी कर्ज घेतले आहे. त्यापैकी सन २००१-२००२ पर्यत सदर ७ कर्जाची नियमित परतफेड करण्यात आलेली आहे मार्च २००२ अखेरपर्यंत परतफेड करण्यात आलेली कर्जाची रक्कम रु.२,१०,८०,०००/- व त्यावरील व्याजाची रक्कम रु.२,७१,९०,८५५/- इतकी आहे. सन २००२ नंतर सोलापूर महानगरपालिकेची आर्थिक परिस्थिती सदृढ राहिली नसल्यामुळे शासनाच्या कर्जाची परतफेड करणे महानगरपालिकेस शक्य झाले नाही असे महानगरपालिकेने स्पष्टीकरण केले.

महानगरपालिकेने शासनाकडून घेतलेल्या कर्जाची उर्वरित रक्कम व त्यावरील व्याजाची रक्कम शासनाकडून महानगरपालिकेस देय रस्ते अनूदान, १३ वा वित्त आयोग निधी व इतर योजनांमधून देय होणाऱ्या रकमेतून समायोजनाने वळती करुन घेण्यात येत आहे. तसेच दंडनीय व्याजाची रक्कम "खास बाब" म्हणून माफ करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे.

शासनाने विर्दभ वैधानिक विकास महामंडळाच्या शिफारशीचा विचार करुन अमरावती महानगरपालिकेस शहरातील साफसफाई व स्वच्छता विषयक कामासाठी साहित्य खरेदीकरता रु.५० लक्ष इतके कर्ज दिनांक ३१ मार्च १९९७ च्या शासन निर्णयान्वये खालील अटीवर मंजुर केले होते.

१) सदर कर्जाच्या व्याजाचा दर हा १४% दरसाल दर शे. इतका असेल

२) कर्जाची मुदत ५ वर्षाइतकी असून कर्जाच्या परत फेडी विषयक विभागाच्या लेखा शाखेकडून विहित करण्यात आलेल्या हप्त्याचे महानगरपालिकेकडून शासनाकडे वेळोवेळी भरणा करण्यात यावा.

३) परत फेडीविषयक हप्त्याचा भरणा करण्यास महानगरपालिकेकडून कसूर झाल्यास त्यावर १६% दराने विलंब आकार लागू होईल.

अमरावती महानगरपालिकेने उक्त अटीनुसार कर्जाचा स्विकार केला आहे तथापि अद्याप पर्यन्त कर्जाची परतफेड किंवा व्याजाचा भरणा शासनास केलेला नाही, ही वस्तुस्थिती आहे. अमरावती महानगरपालिकेने दिनांक ३०/७/२०१० च्या पत्रान्वये रु.५० लक्ष इतक्या कर्जाची परतफेड करणे शक्य नसल्यामूळे कर्जाचे रुपांतर अनुदानात करण्याबाबत शासनास विनंती केली होती. तथापि शासनाने सदर विनंती अमान्य करुन मुद्दलाची रक्कम रु ५० लक्ष त्यावरील व्याजासह अमरावती महानगरपालिकेस शासनाकडून १३ व्या वित्त आयोगाच्या शिफारसीनुसार देय निधीतून किंवा रस्ता उपदानातून वळती करुन घेण्याचा निर्णय घेतला आहे. अमरावती महानगरपालिकेने अद्यापपर्यन्त कर्जाची परतफेड न केल्यामुळे अमरावती महानगरपालिकेने शासनाकडून रु.५० लक्ष व १४ % घेतलेल्या कर्जाची एकुण रक्कम व्याज दराने प्रतीवर्ष रु.७ लक्ष या प्रमाणे सन १९९८-२०१० पर्यन्त एकूण ९१ लक्ष असे एकूण रुपये १ कोटी ४१ लक्ष इतके देय होतात व याच

कालावधीत दंडनीय व्याज १६ % दराने रु.१ कोटी ४ लक्ष इतके देय होतात. शासनाने अमरावती महानगरपालिकेची आर्थिक स्थिती विचारात घेऊन रु.५० लक्ष कर्जावरील दंडनीय व्याजाची रक्कम रु.१ कोटी ४ लक्ष खास बाब म्हणून माफ करण्याचा निर्णय घेतला आहे. त्यामुळे अमरावती महानगरपालिकेने शासनाकडून घेतलेल्या कर्जाची एकुण रक्कम रु.५० लक्ष १४ % व्याज दराने प्रतीवर्ष रु.७ लक्ष याप्रमाणे सन १९९८-२०१० पर्यन्त एकूण ९१ लक्ष असे १ कोटी ४१ लक्ष इतकी रक्कम शासनाकडून अमरावती महानगरपालिकेने दिल्या जाणाऱ्या विविध अनुदानातून (जसे रस्ता अनुदान,१३ वा वित्त आयोगाचा निधी इ.) समायोजनाने वळती करुन घेण्यात येणार आहे.

२) शासनाने सन १९९८-९९ या वित्तीय वर्षात नाशिक महानगरपालिका, लोहा, लातूर, देगलपूर, अचलपूर नगरपरिषदांना जी.आय.सी. कडून उपलब्ध झालेले अग्निशमन सेवा विकासासाठी रु.१०० लक्ष इतके कर्ज दिनांक ३० मार्च, १९९९ च्या शासन निर्णयान्वये तसेच सन १९९९-२००० या वित्तीय वर्षात नागपूर महानगरपालिका, सटाणा, बीड, तुमसर, भुसावळ, राहूरी या नगरपरिषदांना अग्निशमन सेवा विकासासाठी रु.२०० लक्ष इतके कर्ज दिनांक ३१ मार्च, २००० च्या शासन निर्णयान्वये खालील अटींवर मंजूर केले होते.

१) सदर कर्जाच्या व्याजाचा दर हा १३% दरसाल दर शे. इतका असेल

२) कर्ज परतफेडीचा कालवधी १५ वार्षिक समान हप्त्यांचा असेल त्यापैकी पहिला हप्ता दि.३१ मार्च, २००० असेल व शेवटचा हप्ता ३० मार्च, २०१४ असेल.

दिनांक ३० मार्च, १९९९ च्या शासन निर्णयामधील नाशिक महानगरपालिकेने कर्ज स्विकारलेले नसून त्यांनी धनादेश शासनास परत केला आहे. नागपूर महानगरपालिकेने मुदती आधीच शासन मान्यतेने कर्जाची परतफेड केली आहे. तर सटाणा नगरपरिषद व राहूरी नगरपरिषद यांनी घेतलेल्या कर्जाची परतफेड नियमित करण्यांत येत आहे. उर्वरीत ७ नगरपरिषदांनी अग्निशमन सेवेसाठी साधनसामुग्री खरेदी करणे, अग्निशमन केंद्र बांधणे यावर खर्च केला आहे. मात्र कर्ज मंजूरीच्या शासन आदेशातील अटीप्रमाणे विहीत हप्त्यात परतफेड केली नाही.

सदर ७ नगरपरिषदांचा मुदल व व्याज यांचा तपशिल खालील प्रमाणे आहे.

अ.क्र.	नगरपरिषदेचे नाव	शिल्लक मुद्दलाची रक्कम	शिल्लक व्याजाची रक्कम	एकूण
१	२	३	४	५
१	लोहा	७,८०,०००	८,९३,९७७	१६,७३,९७७
२	लातूर	१८,२६,६६५	२३,९४,४९७	४२,२१,१६२
३	देगलूर	७,८४,०००	९,७३,०३०	१७,५७,०३०
४	अचलपूर	७,१९,८००	८,५२,२२२	१५,७२,०२२
५	बीड	१८,६६,६६७	२३,८५,४०१	४२,५२,०६८
६	तुमसर	८,४०,०००	४,९९,६४२	१३,३९,६४२
७	भुसावळ	११,४९,९९९	२३,०९,७८९	३४,५९,७८८
		७९,६७,१३१	**१,०३,०८,५५८**	**१,८२,७५,६८९**

वरील रकाना ५ मधील रकमेमध्ये कर्जाच्या अटी/शर्तीप्रमाणे चक्रव्याढव्याजाने येणारी रक्कम समाविष्ट करण्यांत येईल. सदर नगरपरिषदांकडून शासनास येणे असलेली थकीत रक्कम संबंधीत संस्थांना

शासनाकडून दिल्या जाणाऱ्या विविध अनुदानातून (जसे रस्ता अनुदान, १३ व्या वित्त आयोगास निधी इ.) समायोजनाने वळती करुन घेण्यात येणार आहे.

महसूल व वन (महसूल) विभाग

यासंदर्भात महसूल व वन विभागाने पाठविलेल्या लेखी स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये असे नमूद करण्यात आले आहे की, प्रस्तुत परिच्छेदामधील महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळाचा संबंध या विभागाशी येतो महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळासंदर्भातील स्पष्टीकरण पुढीलप्रमाणे आहे :-

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळाकडील जमिनी माजी खंडकरी शेतकऱ्यांना स्वकसवणूकीसाठी परत करण्याचा निर्णय शासनाने डिसेंबर, १९९७ मध्ये घेतला.मात्र माजी खंडकऱ्यांना परत करावयाच्या जमिनी महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळाने भारतीय स्टेट बँकेकडे कर्जापोटी तारण ठेवल्या होत्या त्यामुळे सदर जमिनी खंडकऱ्यांना परत करण्यापूर्वी बँकेकडून सोडविणे आवश्यक होते. त्याकरीता शासनाने रु.६.६२ कोटी एवढी रक्कम शासन निर्णय महसूल व वन विभाग क्रआयसीएच-३४९८/प्र.क्र.२३/ भाग-सी/ ल-७, दिनांक २४.५.१९९९ अन्वये शेती महामंडळास मंजूर केली. भारतीय स्टेट बँकेकडून घेतलेल्या कर्जावरील व्याजाची रक्कम ४५७.९६ लाख एवढी होती. सदर व्याजाची रक्कम भारतीय स्टेट बँकेला प्रत्येकी रु.११४.४९ लक्ष प्रकरणे एकूण चार हप्त्यात परत करावयाची होती त्याकरीता शासनाने शेती महामंडळास सन १९९९-२००० ते सन २०००-०१ या वित्तीय वर्षात रु.४५७.९६ लाख एवढी रक्कम कर्ज म्हणून मंजूर केली. शासन निर्णयातील तरतूदीनुसार कर्जाची रक्क्म १८.५% व्याजदारने व्याजासह महामंडळाने ५ समान हप्त्यामध्ये शासनास परत करावयाची होती. कर्ज व व्याजाची रक्क्म परतफेड करण्यास विलंब झाल्यास २.७५% दराने दंडनीय व्याज आकारावयाचे होते.भारतीय स्टेट बँकेकडे तारण असलेल्या महामंडळाकडील जमिनी बँकेच्या कर्जातून सोडविल्या. तद्नंतर सदर जमिनी मूळ खंडकरी शेतकऱ्यांना परत करणे तसेच व्यापारी दृष्टया महत्वाच्या जमिनीची विक्री करुन त्यामधून मिळणाऱ्या रक्कमेतून शासनाच्या कर्जाची महामंडळाने परतफेड करायाची होती. मात्र मूळ खंडकरी शेतकऱ्यांना जमिनी परत करण्याच्या निर्णयाविरोधात शेती महामंडळाच्या कामगार संघटनांनी मा.उच्च न्यायालयात सन २००३ मध्ये रिट पिटीशन दाखल केले. सदर रिट पिटीशन उच्च न्यायालयाने फेटाळले तथापि कामगार संघटनांनी उच्च न्यायालयाच्या निर्णयाविरोधात मा.सर्वोच्च न्यायालयात स्पेशल लिव्ह पिटीशन क्र.५५८३/२००६ दाखले केले आहे. सदर पिटीशन दाखल करुन घेताना सर्वोच्च न्यायालयाने शेती महामंडळाच्या ताब्यातील जमिनीबाबत "जैसे थे" स्थिती ठेवण्याबाबत अंतरिम आदेश दिलेले आहेत. त्यामुळे महामंडळाकडील जमिनीची विक्री करता येत नाही. महामंडळ सतत तोटयामध्ये असल्यामुळे उक्त कर्जाची व कर्जाच्या रकमेवरील व्याजाच्या रक्कमेची महामंडळ परतफेड करु शकले नाही. सदर महामंडळ सतत तोटयामध्ये असल्यामुळे ते बंद करावे किंवा कसे याबाबत शासन स्तरावर विचार विनिमय सुरु आहे असेही विभागाने आपल्या स्पष्टीकरणात नमूद करुन अशी विनंती केली होती.

साक्ष :

उपरोक्त परिच्छेदाच्यासंदर्भात समितीने दिनांक १७ ऑगस्ट,२०१० रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेतली. याबाबत अधिक माहिती देताना सहकार विभागाने समितीस सांगितले की, सन १९९९-२००० या कालावधीत १७६.०३ लाख क्विंटल कापसाची खरेदी करण्यात आली. त्याची किंमत २७१६.६९ कोटी रुपये होती. त्यावेळी एकाधिकार कापूस खरेदी योजनेअंतर्गत वरील कालावधीत कापसाचा हमी भाव केंद्र शासनाने प्रति क्विंटल १५२५ ते १७७५ रुपये ठरविला होता. या व्यतिरिक्त शेतकऱ्यांच्या हितासाठी, शेतकऱ्यांना मदत करावी यासाठी शासनाने प्रति क्विंटल ५२५ रुपये एवढा अतिरिक्त दर वाढवून दिला होता. राज्य शासनाने कापसाची खरेदी करण्यासाठी ५४२ कोटी रुपये एवढा विधी पुरवठयापोटी पणन महासंघाला दिलेला होता. ते अल्प मुदतीचे कर्ज होते. त्याचा व्याजाचा दर १४.५ टक्के होता. यापैकी २०८ कोटी रुपये एवढा निधी पणन महासंघाने शासनास परत केला. उर्वरित ३३४ कोटी रुपये व त्यावरील दंडनीय व्याजसह रुपये १९६ कोटी रुपये अशी एकूण ५३० कोटी रुपयांची थकबाकी कापूस पणन महासंघाने शासनास परत केली नाही.

यावर समितीने अशी विचारणा केली यामध्ये दंडाची रक्कम किती आहे आणि मूळ रक्कम किती आहे? याबाबत विभागीय प्रतिनिधींनी माहिती दिली की, उर्वरित रक्कम ३३४ कोटी रुपये होती. दंडाची रक्कम १९६.४९ कोटी रुपये आहे. यावर समितीने अशी विचारणा केली की, म्हणजे ३३४ कोटी रुपयांवर १९६ कोटी रुपये दंड लावलेला आहे काय ? याबाबत विभागाने असा खुलासा केला दिली की, कर्ज १४.५ टक्के दराने दिलेले होते. यामध्ये दंड आणि व्याजाचा समावेश आहे. यावर समितीने अशी विचारणा केली की, आपण याची विभागणी करुन सांगावी. तसेच विभागाने दंड कशा पध्दतीने लावला ? शासन निर्णयातील तरतुदीनुसार १८.५ टक्के व्याजदराने व्याजासह महामंडळाने ५ समान हप्त्यांमध्ये शासनास परत करावयाची होती. व्याजाचा दर १८.५ टक्के होता काय ? याबाबत त्यावेळी प्रचलित व्याजदर १४.५ टक्के होता. त्यावर दंड लावण्यात आला त्यामुळे एकूण रक्कम १९६ कोटी रुपये झाली.असा खुलासा विभागाने केला. यावर प्रधान महालेखाकार यांनी अशी माहिती विचारली की, Does it include penal Interest ? At what rate the interest was charged ? याबाबत विभागाने असा खुलासा केला की, यामध्ये दंड आणि व्याजाची रक्कम एकत्रित दाखविलेली आहे. यावर समितीने अशी विचारणा केली असता, पेनल्टीचे क्लॉजेस काय होते ? याबाबत विभागाने अशी माहिती दिली की, सदर कर्जावर दरसाल दर शेकडा १४.५ टक्के प्रमाणे व्याज आकारण्यात येईल. कर्जाची परतफेड ठरलेल्या मुदतीत केली नाही तर वरील व्याजाच्या दरापेक्षा २ टक्के जादा दंडनीय व्याज आकारण्यात येईल अशी अट होती. त्यावर समितीने पुढे अशीही विचारणा केली की, म्हणजे एकूण व्याजाचा दर १६.५ टक्के एवढा झाला आणि जो तोटा झालेला आहे त्या बाबतीत शासन काय करणार आहे ? या संदर्भातशेतकऱ्यांना ५२५ रुपये अतिरिक्त दर दिला होता त्यामुळे शासनाला ते क्लिअर करावे लागेल. दर

वाढवून दिला नसता तर कदाचित महासंघाला १२७ कोटी रुपये फायदा झाला असता परंतु शासनाने शेतकऱ्यांच्या हितासाठी दर वाढवून दिलेला आहे. त्यामुळे शासनाने तोटा सहन करावा अशी माहिती विभागाने दिली.

समितीने अशी विचारणा केली की, विभागाने शेती महामंडळाच्या बाबतीत समितीला माहिती द्यावी व खंडकरी शेतकऱ्यांना ज्या जमिनी दिलेल्या आहेत त्यावर त्यांचा उदरनिर्वाह अवलंबून आहे. त्या संदर्भात कोर्टात केसेस प्रलंबित आहेत. पाच-सहा वर्षापूर्वी तत्कालीन मुख्य सचिव श्री.उपासनी यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती स्थापन करण्यात आली होती. त्या समितीने राज्यातील तोट्यात चालणाऱ्या महामंडळांचा अभ्यास करुन शासनाला अहवाल सादर केला परंतु शासनाने त्यावर फार काही ॲक्शन घेतलेली नाही. तोट्यात चालणाऱ्या महामंडळांची संख्या खूप आहे. हा परिच्छेद शेती महामंडळाच्या संदर्भात आहे. याबाबतीत आपल्याला काही सांगावयाचे आहे काय ? याबाबत खुलासा करताना अतिरिक्त मुख्य सचिवांनी समितीस असे सांगितले की, हे प्रकरण सुप्रीम कोर्टामध्ये न्यायप्रविष्ट असल्यामुळे खंडकऱ्यांना जमिनी परत करावयाच्या शासन निर्णयाची अंमलबजावणी करु शकत नाही. सर्वोच्च न्यायालयाने "जैसे थे" स्थिती ठेवण्याबाबत आदेश दिलेले आहेत. मध्यंतरी मंत्रिमंडळामध्ये एक निर्णय घेण्यात आला की, मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती नेमून कामगारांच्या मागण्यांच्या संदर्भात अभ्यास करुन शासनाला अहवाल सादर करावा. त्याचबरोबर महामंडळ चालू ठेवावयाचे किंवा बंद करावयाचे यासंबंधी सुध्दा शिफारस त्या समितीने करावी. अतिरिक्त मुख्य सचिवांचा त्या समितीमध्ये समावेश आहे. वित्त विभागाचे सचिव तसेच तीन विभागीय आयुक्त सुध्दा त्या समितीमध्ये आहेत. त्या समितीने कामगारांच्या मागण्यांच्या संदर्भात शिफारशी केलेल्या आहेत. त्याचबरोबर महामंडळ बंद करावे किंवा चालू ठेवावयाचे यासंदर्भात अनॅलिसिस करुन शासनाकडे शिफारस सादर केलेली आहे.

तसेच साक्षीच्या वेळी अतिरिक्त मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळाच्या संदर्भातील माहिती देवू शकले नाहीत. सदरहू माहिती विभागाकडून प्राप्त झाली असून ती माहिती खालील प्रमाणे आहे :-

महाराष्ट्र शेत जमीन (जमीन धारणेची कमाल मर्यादा) अधिनियम, १९६१ हा दिनांक २६ जानेवारी, १९६२ पासून राज्यात अंमलात आलेला आहे.

सदर अधिनियमातील तरतुदीनुसार कमाल मर्यादेपेक्षा अतिरिक्त जमीन धारण करणाऱ्या जमीन मालकांकडून तसेच तत्कालीन खाजगी मालकीच्या साखर कारखान्यांच्या ताब्यातील त्यांच्या स्वतःच्या व त्यांनी खंडाने घेतलेल्या अशा स्वरुपाची एकूण ८५,६३७ एकर एवढी जमीन अतिरिक्त ठरविण्यात आली होती.

अतिरिक्त ठरविण्यात आलेल्या ८५,६३७ एकर जमिनीचे व्यवस्थापन पाहण्यासाठी व खाजगी साखर कारखान्यांना ऊस उपलब्ध करुन देण्यासाठी मुख्यतः ऊस या पिकाच्या उत्पादनासाठी महाराष्ट्र राज्य शेती

महामंडळ मर्यादित या शासकीय उपक्रमाची कंपनी अधिनियमातील तरतुदीनुसार स्थापन करण्यात आली. महामंडळाचे एकूण १४ मळे असून त्याचे एकूण क्षेत्र ३५९१० एकर एवढे आहे.

खाजगी साखर कारखान्यांना खंडाने दिलेल्या जमिनीपैकी ज्या माजी खंडकऱ्यांचे वार्षिक उत्पन्न रु.४००० पेक्षा कमी होते. अशा २२५१ माजी खंडकऱ्यांना प्रत्येकी १.८२ ते ३.६४ हेक्टर आर यामर्यादेत एकूण १४,२६१ एकर जमीन उक्त अधिनियमाच्या कलम २८-१ अ अ मधील पूर्वीच्या तरतुदीनुसार शासनाने परत केलेल्या आहेत.

सन १९८४-८५ पासून पाटबंधारे खात्याकडून होणारा अपुरा व अनियमित पाणी पुरवठा व इतर अनुषंगिक बाबींमुळे मुख्य ऊस पिकाखालील क्षेत्र दिवसेंदिवस कमी होत गेले. त्यामुळे सदर महामंडळे तेव्हापासून तोटयात गेलेले आहे. परिणामी, महामंडळास त्यांच्या कर्मचाऱ्यांच्या वेतनासाठी शासनास वारंवार कर्ज द्यावे लागते.

शेती महामंडळाच्या ताब्यातील मूळ खंडकऱ्यांच्या मालकीची शेत जमीन त्यांना अधिनियमातील कमाल मर्यादेपर्यंत किंवा त्यांनी साखर कारखान्यांना जमिन भाडेपट्टयांने दिली होती. तेवढे क्षेत्र वाटप करण्याकरीता तसेच शेती महामंडळाची जमीन सार्वजनिक प्रयोजनासाठी उपलब्ध करुन देण्यासाठी सन २००३ मध्ये महाराष्ट्र शेत जमीन (ज.धा.क.म.) अधिनियम, १९६१ च्या कलम २८-१ अ अ मध्ये दुरुस्ती करण्यात आली
या दुरुस्तीच्या विरोधात मुंबई उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठात श्रीगोंदा तालुका साखर कामगार युनियन व इतर कामगार संघटनांनी रिट याचिका क्र.२७९८/२००३ दाखल केली होती. सदर याचिका मा.मुंबई उच्च न्यायालयाने दिनांक २३.९.२००५ च्या आदेशान्वये फेटाळली सदर निर्णयाविरोधात उक्त कामगार संघटनांनी मा.सर्वोच्च न्यायालयात स्पेशल लिव्ह पिटीशन .क्र.५५९३/२००६ दाखल केली आहे. सदर स्पेशल लिव्ह पिटीशन सुनावणीसाठी दाखल करुन घेताना मा.सर्वोच्च न्यायालयाने दि.२४.३.००६ च्या अंतरिम आदेशान्वये (Status-quo) स्थिती ठेवण्याचे आदेशित केले आहे. त्यामुळे या प्रकरणामध्ये अंतर्भूत असणाऱ्या शेती महामंडळाच्या ताब्यातील जमिनीचे कोणत्याही प्रकारे हस्तांतरण करता येणार नाही. त्यामुळे शेती महामंडळाच्या ताब्यातील माजी खंडकऱ्यांच्या जमिनी अधिनिमातील तरतुदीनुसार त्यांना परत करता आल्या नाहीत.

उक्त कलमामध्ये सन २००३ मध्ये (अधिनियम क्र.XVII/२००३) केलेल्या दुरुस्तीनुसार माजी खंडकऱ्यांनी औद्योगिक उपक्रमांना खंडाने दिलेल्या क्षेत्राएवढी जमीन किंवा सिलिंग मर्यादेपर्यंत यापैकी जे क्षेत्र कमी असेल तेवढे क्षेत्र द्यावयाचे झाल्यास एकूण २३,८१७ एकर एवढी जमीन माजी खंडकऱ्यांना वाटप करावी लागेल. सदर क्षेत्राचे वाटप झाल्यानंतर महामंडळाकडे ४५,९४४ एकर ऐवढी जमीन शिल्लक राहील.

मा.मंत्री (महसूल) यांच्या अध्यक्षतेखाली दि.४.३.२००८ रोजी अप्पर मुख्य सचिव (महसूल), प्रधान सचिव (वित्त) व शेती महामंडळाचे अधिकारी यांचे समवेत झालेल्या बैठकीत असे ठरविण्यात आले की, ऊस व

इतर पिकांची लागवड किफायतशीर होत नसल्यामुळे ती पीके यापुढे घेवू नयेत. त्यानुसार सन २००८-०९ वर्षापासून कोणतीही नवीन शेती महामंडळाने केलेली नाही किंवा नवीन पिके घेतली नाहीत.

प्रदीर्घ काळ न्यायप्रविष्ठ असलेल्या प्रकरणातून मार्ग काढण्यासाठी कामगार संघटनाबरोबर त्यांच्या मागण्यांसदर्भात वाटाघाटी करुन मागण्या मान्य केल्यास उभयपक्षी तडजोडीने सदरचा प्रश्न निकाली काढण्याच्या दृष्टीने शासन, शेती महामंडळाचे व्यवस्थापन आणि महामंडळाच्या कामगार संघटना यांच्या मागण्यांवर सविस्तर चर्चा करुन त्यासाठी एकूण ठोस रक्कम रुपये ९९.५० कोटी विशेष तडजोडीची रक्कम म्हणून मान्य करण्याचा प्रस्ताव मंत्रीमंडळास सादर करण्यात आला होता.

सदर प्रस्तावावर दिनांक २१ ऑगस्ट, २००९ रोजीच्या मंत्रीमंडळ बैठकीत चर्चा होऊन चर्चेअंती मंत्रीमंडळाने असा निर्णय घेतला की, कामगारांच्या मागण्यासंबंधी मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती नेमावी. या समितीला अप्पर मुख्य सचिव (महसूल), प्रधान सचिव (वित) संबंधित विभागीय आयुक्त हे सदस्य राहतील व व्यवस्थापकीय संचालक, शेती महामंडळ हे सदस्य सचिव राहतील. सदर समितीने खालील बाबीवरती सांगोपांग विचार करुन आपला अहवाल माहितीसाठी मंत्रीमंडळास सादर करावा :-

अ) शेती महामंडळातील अधिकारी/कर्मचारी, कामगार यांच्या थकीत देण्यापोटी मा.मंत्री (महसूल) तथा अध्यक्ष, शेती महामंडळ यांच्या स्तरावर झालेल्या तडजोडीअंती निश्चित करण्यात आलेली रक्कम रु.९९.५० कोटी त्याचे सविस्तर बाबनिहाय तपशीलासह तपासावी.

ब) महामंडळ बंद करण्यासंबंधी प्रस्ताव तपासून शिफारशी शासनास सादर कराव्यात.

खंडकऱ्यांना त्यांच्या जमिनी परत केल्यानंतर उरलेल्या जमिनीपैकी वैरण उत्पादनासाठी व शासकीय वापरासाठी आवश्यक जमीन वगळता उर्वरित विकावयाची जमिन जाहीर लिलावाने (Public Auction) विकावी.

मंत्रीमंडळाने घेतलेल्या निर्णयानुसार शेती महामंडळातील अधिकारी/कर्मचारी कामगार यांच्या थकीत देण्यासाठी प्रस्तावित तडजोडीबाबतचा बाबनिहाय तपशील तपासण्याकरीता व शेती महामंडळ मागील काही वर्षापासून सातत्याने तोटयात असल्यामुळे ते महामंडळ पुढे चालू ठेवावे किंवा कसे याबाबतची शिफारस शासनास सादर करण्याकरिता दि.१५ सप्टेंबर,२००९ च्या शासन निर्णयान्वये मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आली होती. सदर समितीने त्यांचा अहवाल शासनास नुकताच सादर केला आहे.

शासनाने शेती महामंडळास आतापर्यंत रु.८७.४२ कोटी एवढी रक्कम खेळते भांडवल, आर्थिक मदत व कर्मचाऱ्यांच्या वेतनासाठी कर्जाऊ दिलेली आहे व त्यावरील व्याज रु.६१.७२ कोटी एवढे होत आहे. म्हणजेच

महामंडळाकडून शासनास रु.१४९.१४ कोटी एवढी रक्कम येणे बाकी आहे. सन २००९-१० अखेर महामंडळाचा हंगामी संचित तोटा रक्कम रु.१३९.८६ कोटी एवढा आहे.

मा.सर्वोच्च न्यायालयात प्रलंबित असलेल्या प्रकरणांमुळे अधिनियमामध्ये तरतूद करुनही माजी खंडीकरी शेतकऱ्यांना जमिनीचे वाटप करता येत नाही. त्यामुळे या प्रकरणी तोडगा काढण्याच्या दृष्टीने मा.मंत्री (महसूल) यांचेकडे महामंडळाच्या कामगारांच्या मागण्यांबाबत दिनांक ३.८.२०१० रोजी खंडकरी नेते व कामगार संघटनांचे प्रतिनिधी तसेच संबंधीत अधिकारी यांच्यासमवेत बैठक आयोजित करण्यात आली होती. सदर बैठकीत श्रीगोंदा साखर कारखाना कामगार युनियन यांनी सर्वोच्च न्यायालयात दाखल केलेली स्पेशल लिव्ह पिटीशन काढून घेण्याबाबत तसेच आवश्यक तो तडजोडीचा मसुदा तयार करण्याबाबत चर्चा झाली आहे.

मा.मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली गठित केलेल्या समितीने केलेल्या शिफारशी तसेच मा.मंत्री (महसूल) यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक ३.८.२०१० रोजीच्या बैठकीत झालेली चर्चा यांचा एकत्रित प्रस्ताव मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेसाठी सादर करण्यात येत आहे.

सन १९९५-९६ ते २००८-०९ या कालावधीत महामंडळास झालेल्या संचित तोट्याचा तपशील पुढीलप्रमाणे आहे :-

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे-१६

वर्षवार नफा/तोटा दर्शविणारा तक्ता

(रु.लाखात)

अ.न.	वर्ष	नफा रुपये	तोटा रुपये	संचित तोटा रुपये
१	१९९५-१९९६		४५८.७५	२१२८.२२
२	१९९६-१९९७		५५०.७९	२७००.३७
३	१९९७-९१९८		२६४.७७	३३३३.५७
४	१९९८-१९९९		४६७.८६	३८१६.७८
५	१९९९-२०००		६२७.३८	४४३५.१६
६	२०००-२००१		७९५.९९	५२२९.६९
७	२००१-२००२		१३१८.८३	६५५४.४९
८	२००२-२००३		९७३.८६	७५५१.७६
९	२००३-२००४		९७२.१९	८५८८.६५
१०	२००४-२००५ हंगामी		१४११.४२	१००२१.१६
११	२००५-२००६ हंगामी		६५१.०५	१०६७२.२१
१२	२००६-२००७ हंगामी		३९३.७१	११०६५.९२
१३	२००७-२००८ हंगामी		८९१.५४	११९५७.४६
१४	२००८-२००९ हंगामी		१६७६.०५	१३६३३.५१

यानंतर समितीने विभागास/शासनाला अहवाल सादर केला आहे काय ? अशी विचारणा केली असता विभागाने सदर अहवाल शासनास सादर केला असल्याचे सांगितले. त्यावर समितीने पुढे अशी विचारणा केली की, महामंडळाकडे एकूण किती जमीन आहे ? कामगारांची संख्या किती आहे ? तसेच या कामगारांना दरमहा पगार देण्यात येतो काय ? त्याबाबत अतिरिक्त मुख्य सचिवांनी समितीस अशी माहिती दिली की, महामंडळाकडे ६९७६१ हेक्टर जमीन आहे. त्यापैकी खंडकऱ्यांना आतापर्यंत १४,२६१ हेक्टर जमीन परत केलेली आहे. सिलींग मर्यादेपर्यंत शेतकऱ्यांना परत करावयाची जमीन २३,८१७ हेक्टर आहे. कामगारांची संख्या ५७५४ आहे व कामगारांना पगार देण्यात येतो.

समितीने विभागास महामंडळाला दरवर्षी किती तोटा होतो? याबाबत विचारणा केली असता अतिरिक्त मुख्य सचिवांनी खुलासा केला की, दरवर्षी तोट्याचा आकडा बदलत असतो. महामंडळाचा संचित तोटा १३६ कोटी रुपये आहे. सन २००९ चा तोटा १६ कोटी ७६ लाख रुपये आहे अशी समितीस माहिती दिली. समितीने अशी विचारणा केली की, ज्या ठिकाणी कामगार आहेत. त्या ठिकाणच्या जमिनीमध्ये आपण काही पिकवतो काय ? त्यावर विभागीय सचिवांनी असा खुलासा केला की, कामगार आहेत त्या ठिकाणी काम बंद आहेत मात्र थोडेफार उत्पन्न मिळते असे सांगितले समितीने शेती महामंडळाच्या संदर्भात शासनाने याच संदर्भात निंबाळकर समिती नेमली होती हे खरे आहे काय अशी विचारणा केली असता समितीच्या प्रश्नाचे उत्तर विभागीय सचिव हे साक्षीच्या वेळी देवू शेकले नाहीत. सदर माहिती मागाहून पाठविण्यात येईल असे आश्वासन दिले होते. त्यानुसार उपरोक्त साक्षीच्यावेळी विभागीय सचिवांनी दिलेल्या आश्वासनानुसार विभागाने मागावून पाठविलेली आश्वासित माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

महाराष्ट्र शेत जमीन (जमीन धारणेची कमाल मर्यादा) अधिनियम, १९६१ हा दिनांक २६ जानेवारी, १९६२ पासून राज्यात अंमलात आलेला आहे

सदर अधिनियमातील तरतुदीनुसार कमाल मर्यादेपेक्षा अतिरिक्त जमीन धारण करणाऱ्या जमीन मालकांकडून तसेच तत्कालीन खाजगी मालकीच्या साखर कारखान्यांच्या ताब्यातील त्यांच्या स्वतःच्या व त्यांनी खंडाने घेतलेल्या अशा स्वरुपाची एकूण ८५,६३७ एकर एवढी जमीन अतिरिक्त ठरविण्यात आली होती.

अतिरिक्त ठरविण्यात आलेल्या ८५,६३७ एकर जमिनीचे व्यवस्थापन पाहण्यासाठी व खाजगी साखर कारखान्यांना ऊस उपलब्ध करुन देण्यासाठी मुख्यतः ऊस या पिकाच्या उत्पादनासाठी महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित या शासकीय उपक्रमाची कंपनी अधिनियमातील तरतुदीनुसार स्थापना करण्यात आली. महामंडळाचे एकूण १४ मळे असून त्याचे एकूण क्षेत्र ३५९१० एकर एवढे आहे. (मळेनिहाय तपशील सोबत जोडला आहे. परिशिष्ट-अ)

खाजगी साखर कारखान्यांना खंडाने दिलेल्या जमिनीपैकी ज्या माजी खंडकऱ्यांचे वार्षिक उत्पन्न रु.४००० पेक्षा कमी होते. अशा २२५१ माजी खंडकऱ्यांना प्रत्येकी १.८२ ते ३.६४ हे आर या मर्यादेत एकूण

१४,२६१ एकर जमीन उक्त अधिनियमाच्या कलम २८-१ अ अ मधील पूर्वीच्या तरतुदीनुसार शासनाने परत केलेल्या आहेत.

माजी खंडकऱ्यांना स्वकसवणुकीसाठी शेती महामंडळाकडील जमिनी परत करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला. मात्र न्यायालयीन दावे, प्रशासकीय अडचणी व कामगार कर्मचारी यांच्या प्रश्न यामुळे सदर जमिनी परत करण्याची कार्यवाही सुरु होत नसल्यामुळे जमिनी व त्याअनुषंगाने शासनाला शिफारशी करण्यासाठी मा.रामराजे नाईक-निंबाळकर समिती दि.१९.४.२००० च्या शासन निर्णयान्वये स्थापन करण्यात आली होती. समितीने दि.९.८.२००० रोजी शासनास सादर केलेल्या शिफारशी खालीलप्रमाणे आहेत :-

१) रुपये ३५००/- उत्पन्नाच्या अटीनुसार ६% शेतकऱ्यांनीही जमीन पर करता येणार नाही शिवाय उत्पन्नाची मर्यादा घलून वारसा हक्काबद्दलच्या अधिकारावर बंधन घालता येणार नाही. रुपये ३५००/- उत्पन्नाच्या अटीनुसार एखाद्या शेतकऱ्यास/वारसास जमीन पर करण्यास नकार दिल्यास अशा प्रकरणी वारसा हक्क कायद्यानुसार न्यायालयीनदावे दाखल होण्याची शक्यता आहे. खंडकरी शेतकऱ्यांना जमिनी परत करण्याचे शासनाचे धोरण विचारात घेता रुपये ३५००/- उत्पन्नाच्या अट काढून टाकण्यात यावी.

२) जमिनी परत करताना पाटपाण्याच्या हक्कासह शेतकऱ्यांना जमिनी परत कराव्यात.

३) पाटपाण्याच्या जमिनी शेतकऱ्यांना दिल्यानंतर महामंडळाकडे राहिलेल्या जमिनींना प्रचलित कायद्यानुसार पाणी मिळणार नसेल तर विशेष बाब म्हणून महामंळाच्या हमिनीला पाणी मिळेल याबाबत उपाययोजना करण्यात यावी.

४) महामंडळाकडे एकसंघ जमीन राहील यानुसार वाटप करण्यात यावी.

५) जमिनी परत करतांना नवीन शर्त काढून टाकण्यात यावी.

६) शेतकऱ्यांना जमिनी वाटप केल्यानंतर महामंडळास आर्थिक दृष्टया सक्षम बनविण्यासाठी उर्वरित जमिनीपैकी जास्तीत जास्त जमिनी वहीतीखाली आणण्याचा प्रयत्न करावा.

७) महामंडळाचे सध्याचे स्वरुप व अधिकार बदलून व्यापरी दृष्टीकोन अवलंबणे आवश्यक आहे. महामंडळाला आर्थिक दृष्टया सक्षम बनवायचे असेल किंवा जमिनी परत केल्यानंतर महामंडळाचे अस्तित्व टिकवायचे असेल तर शेतमालाशी संबंधीत वरील पूरक उद्योग क्षेत्रात महामंडळाने तरणे आवश्यक आहे. त्यादृष्टीने महामंडळाने असे उद्योग सुरु करावेत व पूरक उद्योगातून उत्पन्नाची साधने निर्माण करावीत.

८) ज्या शेतकऱ्याना पूर्वी जमिनी दिली आहे त्यांना जमिन देताना जर १ एकरापेक्षा कमी क्षेत्र देय ठरत असेल किंवा इकॉनॉमिकल होल्डिंगपेक्षा कमी क्षेत्र मिळण्यास पात्र ठरत असेल अशा शेतकऱ्यांना अशी अल्प प्रमाणातील जमिन देण्यात येवू नये.

९) शेतकऱ्यांना जमिनी वाटप करताना त्या भागील संबंधित आमदार, उपविभागीय अधिकारी, तहसिलदार, शेती महामंडळाचे संबंधित स्थावर व्यवस्थापक व खंडकरी शेतकऱ्यांचे प्रतिनिधी यांची कमिटी नेमण्यात यावी व त्या कमिटीच्या सल्लामसलतीने जमिनीचे वाटप करण्यात यावे.

१०) जमिनीचे वाटप केल्यानंतर आवश्यकतेनुसार कामगार/कर्मचारी यांना कमी करण्यात यावे. ते ज्या जागेत राहतात ती जागा त्यांच्या नावे करण्यात यावी व त्याची किंमत त्यांच्याकडून वसूल करण्यात यावी. तसेच ज्या अधिकारी/कर्मचाऱ्यांना त्यांची इच्छा असेल तर २ हेक्टरपर्यंत जमिन त्यांना देण्यात यावी. व त्याची किंमत त्यांच्या व्ही.आर.एस. मधून वसूल करण्यात यावी.

११) महामंडळाच्या कर्मचाऱ्यांना ४ था वेतन आयोगानुसार वेतनश्रेणी लागू करण्यात यावी व त्याबातच्या फरकाची रक्कम रोख स्वरुपात देण्यात यावी तसेच ग्रॅच्युईटीच्या रकमेत वाढ करावी. महामंडळाच्या मळयावर काम करणाऱ्या कामगारांना साखर कारखान्याच्या कामगारांप्रमाणे वेतनश्रेणी देण्यात यावी. कामगार/कर्मचाऱ्यांच्या वेतनासाठी शासनाने सवलतीच्या दराने महामंडळाला कर्ज उपलब्ध करुन द्यावे.

१२) जमिन वाटपाबाबत किंवा त्या अनुषंगाने उत्पन होणाऱ्या अडचणी सोडविण्यासाठी जिल्हाधिकारी यांना सर्व अधिकार देण्यात यावे व आयुक्त यांना अपिलीय अधिकार देण्यात यावे.

..१३) औरंगाबाद उच्च न्यायालयाने स्थगिती दिल्यामुळे सिलींग कायद्यात दुरुस्ती करण्याबाबतचे विधेयक विधान मंडळात सादर करता येत नाही ही बाब चिरात घेवून मंत्रीमंडळाने दि.३०.१२.९७ रोजी घेतलेल्या निर्णयास दिलेली स्थगिती आदेश तातडीने उठविण्याबाबत व विधानमंडळात विधेयक सादर करण्यास वैधानिक अडचण येईल काय याबाबत उच्च न्यायालयात सिव्हिल ॲप्लीकेशन दाखल करुन त्याबाबत न्यायालयाचे स्पष्ट आदेश मिळविण्यात यावेत.

१४) जमिन वाटपाचे काम तातडीने सुरु करता यावे म्हणून उपजिल्हाधिकाऱ्यांची ६ युनिटस तात्काळ सुरु करण्यात यावीत. त्यासाठी लागणारा कर्मचारी सध्या अस्तित्वात असलेल्या अधिकाऱ्यामधून देण्यात यावा.

१५) मंत्रालय स्तरावर देखील हे काम तातडीने होण्यासाठी आवश्यक कर्मचारी उपलब्ध करुन घेण्यात यावा.

१६) कामगारांच्या मागण्याबाबत व त्यांना विश्वासात घेवून पुढील कार्यवाही करणे शक्य व्हावे म्हणून कामगार संघटनेच्या पदाधिकाऱ्यांनी व मा. मुख्यमंत्री यांची बैठक अधिवेशन काळात घेण्यात यावी.

१७) श्रीरामपूर तालुक्यातील हरेगाव मळयामध्ये आकारी पडीत जमिन मालक शेतकऱ्यांनी त्यांच्या महामंडळाकडे असलेल्या जमिनी परत मिळण्याबाबतचे श्री.जयंत ससाणे, वि.स.स श्रीरामपूर यांनी दि.५/६/२००० रोजी निवेदन दिले आहे. त्या निवेदनातील विनंतीचा विचार करणे आवश्यक आहे व आकारी पड जमिनी परत करणेसाठी मंजुरी घेण्यात यावी.

मा.रामराजे निंबाळकर समितीने केलेल्या शिफारशीनुसार शेती महामंडळाच्या ताब्यातील मूळ खंडकऱ्यांच्या मालकीची शेत जमीन त्यांना अधिनियमातील कमाल मर्यादेपर्यंत किंवा त्यांनी साखर कारखान्यांना

जी जमिन भाडेपट्याने दिली होती तेवढे क्षेत्र वाटप करण्याकरीता तसेच शेती महामंडळाची जमीन सार्वजनिक प्रयोजनासाठी उपलब्ध करुन देण्यासाठी सन २००३ मध्ये महाराष्ट्र शेत जमीन (ज.धा.क.म.) अधिनियम, १९६१ च्या कलम २८-१ अ अ मध्ये दुरुस्ती करण्यात आली. सदर दुरुस्ती अन्वये माजी खंडकऱ्यांना जमिन वाटप करताना उत्पन्नाची अट रद्द करण्यात आली.

या दुरुस्तीच्या विरोधात मुंबई उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठात श्रीगोंदा तालुका साखर कामगार युनियन व इतर कामगार संघटनांनी रिट याचिका क्र२७९८/२००३ दाखल केली होती. सदर याचिका मा.मुंबई उच्च न्यायालयाने दिनांक २३.९.२००५ च्या आदेशान्वये फेटाळली सदर निर्णयाविरोधात उक्त कामगार संघटनांनी मा.सर्वोच्च न्यायालयात स्पेशल लिव्ह पिटीशन क्र.५५९३/२००६ दाखल केली आहे. सदर स्पशेल लिव्ह पिटीशन सुनावणीसाठी दाखल करुन घेताना मा.सर्वोच्च न्यायालयाने दि.२४.३.२००६ च्या अंतरिम आदेशान्वये. (Status-quo) स्थिती ठेवण्याचे आदेशित केले आहे.त्यानुसार या प्रकरणामध्ये अंतर्भूत असणाऱ्या शेती महामंडळाच्या ताब्यातील जमिनीचे कोणत्याही प्रकारे हस्तांतरण करता येणार नाही.

वर नमूद केलेल्या परिस्थितीमुळे शेती महामंडळाच्या ताब्यातील माजी खंडकऱ्यांच्या जमिनी अधिनिमातील तरतुदीनुसार त्यांना परत करता आल्या नाहीत. तसेच मा.रामराजे निंबाळकर समितीच्या शिफारशींची अंमलबजावणी करता आली नाही.

उक्त कलमामध्ये सन २००३ मध्ये (अधिनियम क्र.XVII/२०४३) केलेल्या दुरुस्तीनुसार माजी खंडकऱ्यांनी औद्योगिक उपक्रमांना खंडाने दिलेल्या क्षेत्राएवढी जमीन किंवा सिलिंग मर्यादेपर्यंत यापैकी जे क्षेत्र कमी असेल तेवढे क्षेत्र द्यावयाचे झाल्यास एकूण २३,८१७ एकर एवढी जमीन माजी खंडकऱ्यांना वाटप करावी लागेल. सदर क्षेत्राचे वाटप झाल्यानंतर महामंडळाकडे ४५,९४४ एकर ऐवढी जमीन शिल्लक राहील.

मा.मंत्री (महसूल) यांच्या अध्यक्षतेखाली दि.४.३.२००८ रोजी अपर मुख्य सचिव (महसूल),प्रधान सचिव (वित्त) व शेती महामंडळाचे अधिकारी यांचे समवेत झालेल्या बैठकीत असे ठरविण्यात आले की, ऊस व इतर पिकांची लागवड किफायतशीर होत नसल्यामुळे महामंडळाने ती पीके यापुढे घेवू नयेत. त्यानुसार सन २००८-०९ वर्षापासून कोणतीही नवीन शेती महामंडळाने केलेली नाही किंवा नवीन पिके घेतली नाहीत.

प्रदीर्घ काळ न्यायप्रविष्ठ असलेल्या याप्रकरणातून मार्ग काढण्यासाठी कामगार संघटनाबरोबर त्यांच्या मागण्यां सदर्भात वाटाघाटी करुन मागण्या मान्य केल्यास उभयपक्षी तडजोडीने सदरचा प्रश्न निकाली काढण्याच्यादृष्टीने शासन, शेती महामंडळाचे व्यवस्थापन आणि महामंडळाच्या कामगार संघटना यांच्या मागण्यांवर सविस्तर चर्चा करुन त्यासाठी एकूण ठोस रक्कम रुपये ९९.५० कोटी विशेष तडजोडीची रक्कम म्हणून मान्य करण्याचा प्रस्ताव मंत्रीमंडळास सादर करण्यात आला होता.

सदर प्रस्तावावर दिनांक २१ ऑगस्ट, २००९ रोजीच्या मंत्रीमंडळ बैठकीत चर्चा होऊन चर्चेअंती मंत्रीमंडळाने असा निर्णय घेतला की, कामगारांच्या मागण्यासंबंधी मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली एक

समिती नेमावी. या समितीला अपर मुख्य सचिव (महसूल), प्रधान सचिव (वित) संबंधित विभागीय आयुक्त हे सदस्य राहतील व व्यवस्थापकीय संचालक, शेती महामंडळ हे सदस्य सचिव राहतील. सदर समितीने खालील बाबीवरती सांगोपांग विचार करुन आपला अहवाल माहितीसाठी मंत्रीमंडळास सादर करावा :-

अ) शेती महामंडळातील अधिकारी/कर्मचारी, कामगार यांच्या थकीत देण्यापोटी मा.मंत्री (महसूल) तथा अध्यक्ष, शेती महामंडळ यांच्यास्तरावर झालेल्या तडजोडीअंती निश्चित करण्यात आलेली रक्कम रु.९९.५० कोटी त्याचे सविस्तर बाबनिहाय तपशीलासह तपासावी.

ब) महामंडळ बंद करण्यासंबंधी प्रस्ताव तपासून शिफारशी शासनास सादर कराव्यात.

खंडकऱ्यांना त्यांच्या जमिनी परत केल्यांनतर उरलेल्या जमिनीपैकी वैरण उत्पादनासाठी व शासकीय वापरासाठी आवश्यक जमीन वगळता उर्वरित विकावयाची जमिन जाहीर लिलावाने विकावी. मंत्रीमंडळाने घेतलेल्या निर्णयानुसार शेती महामंडळातील अधिकारी/कर्मचारी कामगार यांच्या थकीत देण्यापोटी प्रस्तावित तडजोडीबाबतचा बाबनिहाय तपशील तपासण्याकरीता व शेती महामंडळ मागील काही वर्षापासून सातत्याने तोटयात असल्यामुळे ते महामंडळ पुढे चालू ठेवावे किंवा कसे याबाबतची शिफारस शासनास सादर करण्याकरिता दि १५ सप्टेंबर,२००९ च्या शासन निर्णयान्वये मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आली होती. सदर समितीने त्यांचा अहवाल शासनास नुकताच सादर केला आहे.

सन १९८४-८५ पासून पाटबंधारे खात्याकडून होणारा अपुरा व अनियमित पाणी पुरवठा व इतर अनुषंगिक बाबींमुळे मुख्य ऊस पिकाखालील क्षेत्र दिवसेंदिवस कमी होत गेले. त्यामुळे सदर महामंडळे तेव्हापासून तोटयात गेलेले आहे. परिणामी, महामंडळास त्यांच्या कर्मचाऱ्यांच्या वेतनासाठी शासनास वारंवार कर्ज द्यावे लागते. शासनाने शेती महामंडळास आतापर्यंत रु.८७.४२ कोटी एवढी रक्कम खेळते भांडवल, आर्थिक मदत व कर्मचाऱ्यांच्या वेतनासाठी कर्जाऊ दिलेली आहे व त्यावरील व्याज रु.६१.७२ कोटी एवढे होत आहे. म्हणजेच महामंडळाकडून शासनास रु.१४९.१४ कोटी एवढी रक्कम येणे बाकी आहे. सन २००९-१० अखेर महामंडळाचा हंगामी संचित तोटा रक्कम रु१३९.८६ कोटी एवढा आहे.

मा.सर्वोच्च न्यायालयात प्रलंबित असलेल्या प्रकरणांमुळे अधिनियमामध्ये तरतूद करुनही माजी खंडीकरी शेतकऱ्यांना जमिनीचे वाटप करता येत नाही. त्यामुळे या प्रकरणी तोडगा काढण्याच्या दृष्टीने मा.मंत्री (महसूल) यांचेकडे महामंडळाच्या कामगारांच्या मागण्यांबाबत दिनांक ३.८.२०१० रोजी खंडकरी नेते व कामगार संघटनांचे प्रतिनिधी तसेच संबंधीत अधिकारी यांच्या समवेत बैठक आयोजित करण्यात आली होती. सदर बैठकीत श्रीगोंदा साखर कारखाना आवश्यक तडजोडीचा मसुदा तयार करण्याबाबत चर्चा झाली मात्र रुपये ९९.५० कोटी पेक्षा कमी रक्कमेवर तडजोड करण्यास कामगार संघटना तयार नाहीत

मा.मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली गठित केलेल्या समितीने केलेल्या शिफारशी तसेच मा.मंत्री (महसूल) यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक ३.८.२०१० रोजीच्या बैठकीत झालेली चर्चा यांचा एकत्रित प्रस्ताव मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेसाठी सादर करण्यात येत आहे.

महामंडळाचे मुख्यालय व १४ मळयांवरील अधिकारी/कर्मचारी कामगार यांचा तपशील सोबत जोडला आहे. (परिशिष्ट-अ)

महालेखापरीक्षकांच्या अहवालातील परिच्छेद क्र.६.२.१० "मुद्दल आणि व्याजाची वसुली न करणे" या संदर्भात समितीने दिनांक १७ ऑगस्ट,२०१० रोजी नगरविकास विभागाच्या सचिवांची साक्ष घेतली. त्यावेळी विभागीय सचिवांनी असे विशद केले की, सोलापूर महानगरपालिकेने शासनाकडून सन १९९४-१९९५ आणि सन १९९९-२००० या दरम्यान पाणीपुरवठा व इतर शहर विकासासाठी एकूण ५.०६ कोटी रुपये कर्ज घेतले होते. त्यापैकी सन २००१-२००२ पर्यंत सदर कर्जांची नियमित परतफेड करण्यात आलेली आहे. मार्च, २००२ अखेर पर्यंत परतफेड करण्यात आलेली कर्जाची रक्कम रु. २,१०,८०,०००/- व त्यावरील व्याजाची रक्कम रु. २,७१,९०,८५५/- इतकी म्हणजेच एकूण रु.४,८२,७०,८५५/- इतकी आहे. सन २००२ नंतर सोलापूर महानगरपालिकेची आर्थिक स्थिती सुदृढ राहिली नसल्यामुळे शासनाच्या कर्जाची परतफेड करणे महानगरपालिकेस शक्य झाले नाही, असे महानगरपालिकेने स्पष्टीकरण केले आहे.

सोलापूर महानगरपालिकेने शासनास परतफेड करावयाची एकूण रक्कम रुपये २ कोटी ९५ लक्ष ३० हजार इतकी आहे. त्यांची परतफेडीची सर्व मर्यादा आता संपलेली आहे. शासनाने वित्त विभागाच्या सहमतीने सोलापूर महानरगपालिकेच्या दंडनीय व्याजाची रक्कम "खास बाब" म्हणून माफ करण्याचा निर्णय घेतला आहे. महानगरपालिकेने शासनाकडून घेतलेल्या कर्जाची उर्वरित रक्कम व त्यावरील व्याजाची रक्कम शासनाकडून महानगरपालिकेस देय रस्ते अनुदान, १३ वा वित्त आयोग निधी व इतर योजनांमधून देय होणाऱ्या रकमेतून समायोजनाने वळती करुन घेण्यात येणार आहे. या निधिच्या वाटपाची प्रक्रिया सध्या सुरु आहे. त्यातून ही वसुली चालू वर्षी करण्याचे प्रस्तावित आहे. यावर समितीने अशी विचारणा केली की, तेराव्या वित्त आयोगाचा पैसा केंद्र सरकार प्रतीवर्षी या हेतूने देत असते की, तो पैसा विकासाच्या कामासाठी खर्च झाला पाहिजे. अशा परिस्थितीमध्ये शासकीय विभाग थेट त्या अनुदानातून येणे वसूल करु शकते का ? याबाबत विभागीय सचिवांनी असा खुलासा केला की, महानगरपालिका शासनाकडून विकास कामासाठी कर्ज घेतात त्यांची परतफेड त्यांनी शासनास वेळेवर न केल्यास विभागापुढे हाच पर्याय शिल्लक राहतो. याबाबत केंद्र शासनाला या निधीच्या खर्चाबाबतचे उपयोगिता प्रमाणपत्र द्यावे लागते काय ? अशी विचारणा केली असता त्यावर विभागीय सचिवांनी असा खुलासा केला की, केंद्र सरकार संबंधित निधी खर्च केल्याबाबतचे उपयोगिता प्रमाणपत्र काल मर्यादे मध्ये घ्यावे लागते.

समितीने पुढे अशीही विचारणा केली की, केंद्र शासनाचा निधी कशाप्रकारे खर्च करावा याबाबतचा निर्णय विभाग घेऊ शकते काय तसेच केंद्र शासनाकडून हा निधी खर्च होण्याबाबत काय निकष निश्चित केले आहेत ? त्यावर विभागीय सचिवांनी असा खुलासा केला की, केंद्र सरकारकडून १३ व्या वित्त आयोगाच्या निधीच्या विनियोगाविषयी कोणतेही दिशानिर्देश अद्याप प्राप्त झालेले नाहीत. राज्यशासन यासंबंधीचे निकष तयार करीत आहे. यासंदर्भात समितीने पुढे अशी विचारणा केली की, विकास कामांसाठी प्राप्त निधीतून परस्पर वसुली करुन घेण्याबाबत विभागाने केंद्र शासनाकडून परवानगी घेतली आहे काय ? यावर सचिवांनी असा खुलासा केला की, याबाबतीत सचिवांनी स्वत: संबंधित विभागाच्या डायरेक्टर यांच्या बरोबर चर्चा केली होती. त्यांनी स्पष्ट केलेले आहे की, याबद्दल मार्गदर्शक तत्वे व निकष राज्य शासनाने ठरवावयाचे आहेत. याबाबतीत केंद्र शासनाकडून अद्याप कोणत्याही प्रकारचे निकष प्राप्त झालेले नाहीत. विभागाने याबाबतचे निकष प्रस्तावित केलेले आहेत. त्यामध्ये या महानगरपालिकांचे जे येणे शिल्लक आहे ते वसूल करावयाचे, त्याची परतफेड करण्याचे पर्याय दिलेले आहेत.

याच अनुषंगाने महालेखाकारांनी समितीच्या वतीने अशी विचारणा केली की, The funds given by the Central Government are supposed to be used for the purpose they have been allocated for How can you use it for other purpose ? तसेच यासंदर्भात समितीने अशी विचारणा केली की, अनुदानाचा हा निधी प्रथम केंद्रशासनाकडून येतो तेथून तो निधी कलेक्टरकडे पाठविला जातो आणि मग कलेक्टर तो निधी जिल्हापरिषदांना वितरीत करतो. नागरी भागाबाबत बोलावयाचे झाले तर सदरहू निधी महानगरपालिकांना देण्यात येतो. तर या निधीतून ही वसुली केली जाणार आहे, त्यामुळे विकासाच्या कामांवर काही परिणाम होणार नाही का ? यावर सचिवांनी असा खुलासा केला की, केंद्र शासनाकडून अद्याप सदर निधीच्या विनियोगासंबंधीचे दिशानिर्देश प्राप्त व्हावयाचे आहेत. हा निधी प्राप्त झाल्यामुळे विभागाने त्या निधीच्या वापरासंबंधीचे निकष ठरविले आहेत. चालू वर्षी २९५ कोटी ९१ लक्ष रुपये इतका निधी तेराव्या वित्त आयोगाच्या अंतर्गत राज्यशासनाला प्राप्त होणार आहे.

सोलापूर महानगरपालिकेला १३ व्या वित्त आयोगाचा प्राप्त होणारा निधी वेगवेगळया निकषांनुसार जसे की, लोकसंख्या व क्षेत्रफळानुसार, तसेच दरडोई उत्पन्नातील तफावतीनुसार वेगवेगळया प्रमाणात हा निधी महानगरपालिकांना वितरित केला जाणार आहे अशी माहिती विभागीय सचिवांनी दिली.

जेएनयुआरएम अंतर्गत ज्या ठिकाणी विकास कामे सुरु आहेत, त्या भागांमध्ये हा १३ व्या वित्त आयोगातील विकास कामांचा निधी देता कामा नये, अशी अट आहे त्या अटीचे काटेकोर पालन होत आहे का?कारण या योजनेखाली कामे करण्यास निधी जाहीर झाल्यानंतर प्रत्यक्षात मात्र त्यांना हा निधी मिळतच नाही असा अनुभव आहे.असे समितीने सचिवांच्या निदर्शनास आणले असता

विभागीय सचिवांनी असे सांगितले की, मागच्या वेळेस बारावा वित्त आयोगाचा जो निधी होता. त्यामुळे जी कामे जेएनयुआरएम अंतर्गत कव्हर केली गेलेली आहेत. त्यांना बाराव्या वित्त आयोगाचे पैसे दिले नाहीत कारण त्यावेळी राज्य शासनाच्या स्तरावर तशा प्रकारचा निर्णय घेतला गेला होता. आता बाराव्या वित्त आयोगाचा कालावधी संपलेला आहे.चालू वर्षी तेरावा वित्त आयोग सुरु झालेला आहे व त्यामध्येच विभागाने या निधीच्या वापराबाबतचे निकष प्रस्तावित केलेले आहेत.

समितीने पुढे अशी विचारणा केली की, २९५ कोटी इतका निधी केंद्र शासनाकडून राज्य शासनाकडे येणार आहे. केंद्र शासनाने जेव्हा जेएनयुआरएम योजना सुरु केली तेव्हा पुणे, नागपूर सारख्या काही ठिकाणी विकास कामांसाठी निरनिराळया प्रकल्पांच्या माध्यमातून निधी दिला. तर यामध्ये राज्य शासनाचा एकूण किती वाटा असतो? तसेच या निधीच्या वाटपाचे निकष काय आहेत ? विभागीय सचिवांनी असा खुलासा केला की, तेराव्या वित्त आयोगाच्या माध्यमातून राज्य शासनाला निधी देताना काही निकष ठरलेले आहेत. त्यानुसार राज्यशासनाने पुढीलप्रमाणे प्रमाणके ठरविलेली आहेत. या निधीपैकी राज्यशासनाचा हिस्सा ५० टक्के आहे. यामध्ये लोकसंख्येच्या आधारावर १० टक्के, क्षेत्रफळाच्या आधारावर २० टक्के, दरडोई उत्पन्नापासून तफावतीच्या आधारावर १५ टक्के Indez of devolution च्या ५ टक्के निधी आहे. विनियोगाच्या आधारावर असे निकष केंद्र शासनाने ठरविलेले आहेत. राज्यातील अर्बन लोकल बॉडीज करता ५ वर्षांपासून दिल्या जाणाऱ्या जनरल ग्रांट अंतर्गत चालू वर्षात २९५ कोटी ९१ लाख रुपये इतक्या प्राप्त होणाऱ्या जनरल ग्रांटपैकी किती रक्कम कोणत्या निकषानुसार नगरपालिका/महानगरपालिका यांना द्यावी व ती कोणत्या कामांसाठी वापरावयाची याबाबतचा प्रस्ताव विभागाने शासनाच्या मान्यतेस्तव सादर केलेला आहे. याबाबत केंद्राकडून अद्याप कोणत्याही मार्गदर्शक सूचना प्राप्त झालेल्या नाहीत याशिवाय परफॉर्मन्स ग्रांट आहे.

समितीने अशी विचारणा केली की, जो निधी राज्य शासन महानगरपालिकांना विकास कामांसाठी देते त्याचे निकष काय आहेत ? यासंदर्भात विभागीय सचिवांनी समितीस असे सांगितले की, राज्य शासन स्तरावरुन याबाबतीत सविस्तर निकष तयार केलेले आहेत. साधारणत: पुढच्या आठवडयाभरामध्ये त्या संदर्भात निर्णय होईल अशी अपेक्षा आहे. समितीने पुढे अशी विचारणा केली की, हे निकष विकास कामांसाठी आहेत की, त्या साठी केल्या जाणाऱ्या खर्चाबाबत आहेत. विभागीय सचिवांनी असा खुलासा केला की, राज्यात अनेक स्थानिक संस्था आहेत या संस्थानी हा निधी कोणत्या कामांसाठी खर्च करावा याबाबतचे निकष शासन ठरवित आहे. जिल्हाधिकाऱ्यांच्या माध्यमातून हा निधी वाटप करण्याचा विभागाचा प्रस्ताव आहे. महानगरपालिकांच्या बाबतीत त्यांच्या वित्तीय प्रक्रियेबाबतचा निर्णय शासकीय नियमांच्या अनुषंगाने होणे अपेक्षित आहे.

जिल्हाधिकाऱ्यांना असे अधिकार दिल्यामुळे कदाचित राजकीय दबावामुळे त्याचे समतोल वाटप होईल की नाही अशी शंका येते व याबाबतचा निर्णय विभागाने भौगोलिक परिस्थिती विचारात घेऊन केला पाहिजे याबाबत महालेखापालांचे काय अभिप्राय आहेत असे समितीने विचारले असता The State Government

has given us reply. The amount has been deducted from the D.A. grants असे महालेखापालांनी समितीस सांगितले त्यावर विभागीय सचिवांनी असा खुलासा केला की,

विभागाने उत्तरामध्ये असे स्पष्ट नमूद केले आहे की, रस्ते अनुदान आणि तेराव्या वित्त आयोगाच्या निधीतून ही वसुली केली जाणार आहे. कर्जमंजुरीच्या शासननिर्णयात शासनाने थकित रक्कमेची वसुली नगरपालिकेला देय डी.ए. ग्रांट, करमणूक कर अनुदान इत्यादीतून करण्यात येईल अशी अट टाकण्यात आली होती. डीए ग्रांट, ऑक्ट्रॉय ग्रांट या अंतर्गत नगरपालिकांना निधी देणे आता बंद करण्यात आलेले असून त्याऐवजी आता नगरपालिकांना सहाय्यक अनुदान दिले जाते. असे समितीच्या निदर्शनास आणून दिले पूर्वी डीए ग्रांट द्यावयाची पध्दती होती, आता ती मागच्या वर्षापासून नगरपालिकांना डीए ग्रांट, देण्याची पध्दत बंद झालेली आहे. समितीने अशी विचारणा केली की, विभाग तेराव्या आयोगाच्या निधीतून ही रक्कम वळती करणार आहे. त्यामुळे तेथील विकास कामांवर परिणाम होणार नाही का? या निधीच्या खर्चाबाबतचे उपयोगिता प्रमाणपत्र द्यावे लागते ते कसे देणार तसेच या संदर्भात महालेखापालांनी The money given by the 13 th Finance Commission is supposed to be used for the sepcific purpose. it cannot be adjusted असे मत व्यक्त केले असता विभागीय सचिवांनी असा खुलासा केला की, शासनाकडून वेगवेगळया सदराखाली वेगवेगळा निधी नगरपालिकांना उपलब्ध करुन दिला जातो. केंद्र सरकारकडून १३ व्या वित्त आयोगाचा निधी प्राप्त होतो. राज्यशासनाकडून रस्ते अनुदान दिले जाते त्याचप्रमाणे ज्या भागामध्ये करमणूक कर वसूल केला जातो, त्या करमणूक कराच्या माध्यमातून शासनाला महसूल प्राप्त होतो. म्हणून अशा भागांमध्ये करमणूक कर वसूलीच्या अगेन्स्ट त्या भागातील स्थानिक प्राधिकरण संस्थांना शासनाकडून अनुदानाच्या स्वरुपात विशेष निधी दिला जातो Certain amounts are given by the State Government by way of Grants to the Muncipal Corporations. Entertainment Duty Grant is the Grant payable by the State Government to them against the collection of Entertainment duty. We will be deducting outstanding amount from such grants.

या संदर्भात महालेखापालांनी असे मत व्यक्त केले की, Department have not mentioned this in their reply given to A.G in departments reply they had said grants.

समितीने पुढे अशी विचारणा केली की, महानगरपालिकेतर्फे वैधरित्या जी शासकीय कर्जाची वसूली होणे गरजेचे होते. त्यासंदर्भात महानगरपालिकेच्या बजेटमध्ये विशिष्ट शीर्षाखाली तरतूद करण्यात आली होती का तसेच शासनाने एका विकास कामासाठी दिलेला पैसा दुसऱ्या कामासाठी खर्च करुन परस्पर निधी वळते करण्याचा अधिकार महानगरपालिकेच्या सामान्य मंडळ आणि स्थायी समित्यांना कोणी दिलेला आहे. विभागीय सचिवांनी असा खुलासा केला की शासनाने सोलापूर महानगरपालिकेला विशिष्ट कामाकरिता काही कर्ज दिले होते. परंतु त्यांनी त्यांच्या अर्थसंकल्पामध्ये परतफेडीची तरतूदअभावी परतफेड केली आहे. त्यामुळे शासनाने याची वसूली महानगरपालिका देय रक्कमेतून करण्याचा निर्णय घेतला आहे.

शासनाकडून घेतलेल्या कर्जाचे हप्ते भरण्याकरिता महानगरपालिकेच्या सर्वसामान्य मंडळ आणि स्थायी समित्यांमध्ये प्रमाण किंवा अटी ठरविल्या जातात, त्यावेळी तेथे आयुक्त शासनाचा प्रतिनिधी असतो. आयुक्तांनी महानगरपालिकेच्या वार्षिक सर्वसामान्य अर्थसंकल्पामध्ये शासकीय कर्जाची परतफेड करण्याकरिता काही शीर्ष किंवा विशिष्ट रकमेची तरतूद केली होती का, सामान्य मंडळ आणि स्थायी समित्यांच्या बैठकांमध्ये शासकीय कर्जाची परतफेड वेळेवर केली जात नाही, यावर आयुक्तांचे लक्ष गेले नाही का, शासकीय कर्ज फेडीच्या बाबतीत आयुक्त गंभीर नाहीत, असे समितीने प्रतिपादन केले असता विभागीय सचिवांनी खुलासा केला की, सोलापूर महानगरपालिकेच्या वार्षिक अर्थसंकल्पामध्ये शासकीय कर्ज परतफेडीची रक्कम विशिष्ट हेडखाली नमूद केली होती. परंतु संबंधित महानगरपालिकेचे उत्पन्न अपेक्षेप्रमाणे न वाढल्यामुळे कर्जाची परतफेड ती महानगरपालिका करु शकली नाही असे दिसून येते म्हणून शासन त्यांच्या कर्जावरील दंडनीय व्याज माफ करुन इतर मार्गांनी कर्जाची वसूली करणार आहे.

समितीनेपुढे अशी विचारणा केली की शासन कोणत्याही स्थानिक प्राधिकरण संस्थेला विशिष्ट भागातील विकास कामे करण्यासाठी व पर्यायाने तेथील प्रगती साधण्यासाठी निधी कर्जरुपाने देते. या निधीचा व्यय योग्य रितीने होतो किंवा नाही तसेच या निधीचा शासनाकडे परतफेड योग्य रितीने होते किंवा नाही, याच्यावर लक्ष ठेवण्याकरिता शासनाचे प्रतिनिधी आयुक्त या पदावर शासनाने नेमलेले असतानाही कित्येक वर्ष शासनाच्या कर्जाची परतफेड केलेली नाही, असे असतानांही आयुक्त त्यामध्ये लक्ष घालत नाही. आयुक्तांनी हे पाहणे गरजेचे होते की, महानगरपालिकेने शासकीय कर्जाची परतफेड ५० टक्के तरी केलेली आहे की नाही असे समितीने विचारले असता यावर विभागीय सचिवांनी असा खुलासा केला की, सन २००२-२००३ ते सन २००९-२०१० पर्यंत सोलापूर महानगरपालिकेने इतर कर्जापोटी ६४.९० कोटी रुपये इतके फेडलेले आहे. शासनाच्या कर्जाकरिताही महानगरपालिकेच्या वार्षिक अंदाजपत्रकामध्ये तरतूद होती परंतु अपेक्षित उत्पन्न न झाल्यामुळे महानगरपालिका विहित मुदतीत कर्जाचे हप्ते फेडू शकली नाही. सोलापूर महानगरपालिकेच्या संदर्भात सचिवांनी खुलासा केला की या महानगरपालिकेकडून थकीत शासकीय कर्जाची वसूली १३ व्या वित्त आयोगातून व रस्त्याच्या अनुदानातून आवश्यक निधी वजा करण्याच्या माध्यमातून केली जाईल.

यावर समितीने हे कर्ज १०० टक्के वसूल केले जाईल का असे विचारले असता विभागीय सचिवांनी सोलापूर महानगरपालिकेस रस्ते अनुदान हे तेथील लोकसंख्येच्या अनुषंगाने देण्याचे ठरल्यास ६.७० कोटी रुपये एवढे होते. त्यातून विभागाकडून शासकीय कर्जाची रक्कम वसूल करण्यात येईल असे सांगितले समितीपुढे सोलापूर महानगरपालिकेला किती व्याजाची रक्कम खास बाब म्हणून माफ करण्यात आली अशी विचारणा केली असता विभागीय सचिवांनी दंण्डनीय व्याज ९१ लाख रुपये माफ करण्यात आलेले आहे असे समितीस सांगितले.

अमरावती महानगरपालिकेला शासनाने एकूण कर्ज किती दिले होते, तसेच पुढे या कर्जाच्या वसूलीचे काय झाले ? समितीने अशी विचारणा केली की, विभागीय सचिवांनी असा खुलासा केला की, दिनांक ३१ मार्च, १९९७ रोजी अमरावती महानगरपालिकेला एकूण ५० लाख रुपये साफसफाईचे सामान आणण्याकरिता शासनाने कर्ज दिले होते. त्यानंतर अमरावती महानगरपालिकेने हे वैधानिक विकास महामंडळाशी पत्रव्यवाहर करुन सदरहू शासकीय कर्ज अनुदानात रुपांतरीत करण्यासंबंधी विनंती केली. अमरावती महानगरपालिकेने सदरहू बाब शासनाच्या निदर्शनास सन २००९ मध्ये आणून दिली, महानगरपालिकेने सदरहू कर्ज अनुदानात रुपांतरीत करण्यासंबंधी प्रयत्न सुरु ठेवले व कर्ज घेतल्यापासून आतापर्यंत महानगरपालिकेने शासकीय कर्जाचा एकही हप्ता भरला नाही. कारण या महानगरपालिकेला अशी अपेक्षा होती की, या कर्जाच्या रकमेचे रुपांतर अनुदानाच्या रकमेत होईल. आता या कर्जाची रक्कम मुद्दल + व्याज याप्रमाणे १,४१,०००,०० रुपये इतकी झालेली आहे. यातील १.०४ कोटी इतके दंण्डनीय व्याज शासनाने माफ करण्याचा निर्णय घेतला आहे. १३ व्या वित्त आयोगाच्या माध्यमातून व रस्त्याच्या व अनुदानासाठी अमरावती महानगरपालिकेस जो निधी मिळणार आहे त्यातून शासकीय कर्जाची रक्कम परस्पर वळती करुन घेणार आहे.

यासंदर्भात समितीने अशी विचारणा केली की, शासन स्थानिक प्राधिकरण संस्थांना विकासाकरिता कर्जरुपाने निधी उपलब्ध करुने देते, त्याची वसूली करण्याच्या दृष्टीने कारवाईचे निकष तसेच त्या कर्जाची वसूली विहिती कालावधीत करण्याचे निकष स्वतः महानगरपालिका आणि शासन कोणत्या अधिकारने बदलू शकते, अशा प्रकारे सर्व निर्णय स्वत:ला अधिकार आहेत म्हणून परस्पर घेणे व कर्जवसूलीचे तसेच फेडीचे सर्व लेख्यांचे त्या त्या वर्षीचे रकाने रिकामे ठेवणे स्वतः नियमबाह्य मार्ग काढणे योग्य आहे का ? ही बाब समितीने अतिशय गंभीरपणे घेतली असून याबाबत विभागाने जबाबदारी निश्चित करावी असे समितीने सूचीत केले. महानगरपालिकेच्या जनरल बॉडीच्या मिंटिंगमध्ये किंवा स्थायी समित्यांच्या बैठकांमध्ये सदस्यांच्या व पदाधिकाऱ्यांया शासकीय कर्जाच्या विहित वेळेतील परत फेडीबाबतचे मुद्दे लक्षात आणून देणे आवश्यक होते. आयुक्तांना जनरल बॉडी व स्थायी समित्यांच्या कर्जाच्या परत फेडी विषयी कार्यवाही करा असे निदेश देण्याचे अधिकार नाहीत का, यावर विभागीय सचिवांनी खुलासा केला की, आता केंद्र सरकार १३ व्या वित्त आयोगाच्या माध्मातून महानगरपालिकेस निधी प्राप्त होणार आहे त्यानिधीतून राज्यसरकार शासकीय कर्जाच्या परत फेडीच्या रकमेपोटी जी रक्कम येईल, ती वजा करुन घेण्यात येईल. समितीने पुढे अशीही विचारणा केली की, शासन जर या मार्गाने शासकीय कर्जाची वसूली करीत असेल तर महानगरपालिकेच्या चुकीची शिक्षा तेथील सामान्य जनतेला भोगावी लागेल, केंद्र सरकारच्या १३ व्या वित्त आयोगाच्या माध्यमातून जो विकासकामांकरिता निधी येणार आहे, ज्या निधीतून जिल्हयाच्या विकासाची कामे होणार आहेत, त्या निधीला जर कट लावला तर त्या जिल्हयाच्या विकासाला खिळ बसण्याची शक्यता आहे असे वाटत नाही काय अशी समितीने विचारणा केली असता.

विभागीय सचिवांनी खुलासा केला की, दिनांक ३१ मार्च, १९९७ रोजी नियोजन विभागाकडून रुपये १०० लक्ष नियतव्यय मंजूर करण्यात आला. या शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने अमरावती महानगरपालिकेस शासनाकडून ५० लक्ष रुपये एवढ्या निधीची मागणी कर्जरुपाने मंजूर करण्यात आली आहे. महानगरपालिकेला हा निधी कर्ज रुपाच्या ऐवजी अनुदानरुपाने हवा होता. परंतु ज्यावेळी नगरविकास विभागाने महानगरपालिकेला संबंधित निधी कर्जरुपाने दिला त्यावर अमरावती महानगरपालिकेने तो स्वीकारला. त्यांनतर वैधानिक विकास महामंडळाकडे सदरहू कर्ज निधीचे रुपांतर अनुदानात करण्याकरिता महानगरपालिकेचा पत्रव्यवहार सुरु झाला. त्यामुळे कधी तरी या रक्कमचे रुपांतर अनुदानात होईल या अपेक्षेने महानगरपालिकेने शासनाकडून कर्जरुपाने स्वीकारलेल्या निधीच्या परतफेडीचा हप्ता भरलाच नाही असे दिसून येते.

अभिप्राय व शिफारशी

महालेखाकार यांनी नमूद केलेल्या उपरोक्त अभिप्रायांच्या संदर्भात सहकार व पणन विभागाने दिलेल्या लेखी व साक्षीचेवेळी दिलेल्या तोंडी माहितीवरुन असे दिसून येते की, शासनाने सन १९९९-२००० या कालावधीत १७६.०३ लाख क्विंटल खरेदी केलेल्या कापसाची किंमत रुपये २७१६.६९ कोटी होती. एकाधिकार कापूस खरेदी योजने अंतर्गत सदर कालावधीत कापसाला हमी भाव केंद्र शासन निश्चित करत होते. सदर काळात कापसाला प्रति क्विंटल रु.१५२५ ते रु.१७७५ देण्याचे केंद्र शासनाचे धोरण होते. परंतु राज्य शासनाने शे्तकऱ्यांना ५२५ रुपये एवढा अतिरिक्त दर वाढवून दिला. त्यामुळे पणन महासंघाला फायदा न होता तोटा सहन करावा लागला. शासनाने शेतकऱ्यांना रु.५२५/- दर वाढवून दिला नसता तर रु.१२७ कोटी पणन महासंघाला फायदा झाला असता. **सन १९९९-२००० या कालावधीत शेतकऱ्यांना केंद्र शासनाच्या आधारभूत किंमती पेक्षा वाढवून दिलेल्या किंमतीमुळे झालेला तोटा शासनाने सहन करावा तसेच सदर रक्कम निर्लेखित करण्याबाबत शासनाच्या विचाराधिन असलेल्या बाबीवर शासनाने तातडीने कार्यवाही करावी व केलेल्या कार्यवाहीबाबतची माहिती समितीला ३ महिन्यात पाठविण्यात यावी अशी शिफारस समिती करीत आहे.**

महालेखापालांनी (परि.क्र.६.२.१०) महसूल व वन विभागाशी संबंधीत असलेल्या राज्य शेती महामंडळाच्यां संदर्भात नमूद केलेल्या अभिप्रायासंदर्भात समिती समोर आलेल्या माहिती वरुन असे दिसून येते की, सन १९८४-८५ पासून पाटबंधारे खात्याकडून होणारा अपुरा व अनियमित पाणी पुरवठा व इतर अनुषंगिक बाबींमुळे मुख्य ऊस पिकाखालील क्षेत्र दिवसेंदिवस कमी होत गेले. त्यामुळे शेती महामंडळ तोटयात गेलेले आहे. परिणामी, महामंडळास त्यांच्या कर्मचाऱ्यांच्या वेतनासाठी शासनास वारंवार कर्ज द्यावे लागते.

शेती महामंडळाच्या ताब्यातील मूळ खंडकऱ्यांच्या मालकीची शेत जमीन त्यांना अधिनियमातील कमाल मर्यादेपर्यंत किंवा त्यांनी साखर कारखान्यांना जमिन भाडेपट्टयांने दिली होती तेवढे क्षेत्र वाटप करण्याकरीता

तसेच शेती महामंडळाची जमीन सार्वजनिक प्रयोजनासाठी उपलब्ध करुन देण्यासाठी सन २००३ मध्ये महाराष्ट्र शेत जमीन अधिनियम, १९६१ च्या कलम २८-१ अ अ मध्ये दुरुस्ती करण्यात आली.

या दुरुस्तीच्या विरोधात मुंबई उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठात श्रीगोंदा तालुका साखर कामगार युनियन व इतर कामगार संघटनांनी रिट याचिका क्र.२७९८/२००३ दाखल केली होती. सदर याचिका मा.मुंबई उच्च न्यायालयाने दिनांक २३.९.२००५ च्या आदेशान्वये फेटाळली. सदर निर्णयाविरोधात उक्त कामगार संघटनांनी मा.सर्वोच्च न्यायालयात स्पेशल लिव्ह पिटीशन क्र.५५९३/२००६ दाखल केली आहे. सदर स्पेशल लिव्ह पिटीशन सुनावणीसाठी दाखल करुन घेताना मा.सर्वोच्च न्यायालयाने दि.२४.३.२००६ च्या अंतरिम आदेशान्वये (Status-quo) स्थिती ठेवण्याचे आदेशित केले आहे. त्यामुळे या प्रकरणामध्ये अंतर्भूत असणाऱ्या शेती महामंडळाच्या ताब्यातील जमिनीचे कोणत्याही प्रकारे हस्तांतरण करता येणार नाही. त्यामुळे शेती महामंडळाच्या ताब्यातील माजी खंडकऱ्यांच्या जमिनी अधिनिमातील तरतुदीनुसार त्यांना परत करता आल्या नाहीत.

प्रदीर्घ काळ न्यायप्रविष्ठ असलेल्या प्रकरणातून मार्ग काढण्यासाठी कामगार संघटनाबरोबर त्यांच्या मागण्यांसदर्भात वाटाघाटी करुन मागण्या मान्य केल्यास उभयपक्षी तडजोडीने सदरचा प्रश्न निकाली काढण्याच्या दृष्टीने शासन, शेती महामंडळाचे व्यवस्थापन आणि महामंडळाच्या कामगार संघटना यांच्या मागण्यांवर सविस्तर चर्चा करुन त्यासाठी एकूण ठोस रक्कम रुपये ९९.५० कोटी विशेष तडजोडीची रक्कम म्हणून मान्य करण्याचा प्रस्ताव मंत्रीमंडळास सादर करण्यात आला होता.सदर प्रस्तावावर दिनांक २१ ऑगस्ट,२००९ रोजीच्या मंत्रीमंडळ बैठकीत चर्चा होऊन चर्चेअंती मंत्रीमंडळाने असा निर्णय घेतला की, कामगारांच्या मागण्यासंबंधी मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती नेमावी. या समितीवर अपर मुख्य सचिव (महसूल), प्रधान सचिव (वित्त) संबंधित विभागीय आयुक्त हे सदस्य राहतील व व्यवस्थापकीय संचालक, शेती महामंडळ हे सदस्य सचिव राहतील.

दि १५ सप्टेंबर,२००९ च्या शासन निर्णयान्वये मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आली होती. सदर समितीने त्यांचा अहवाल शासनास नुकताच सादर केला आहे.

मा. सर्वोच्च न्यायालयात प्रलंबित असलेल्या प्रकरणांमुळे अधिनियमामध्ये तरतूद करुनही माजी खंडकरी शेतकऱ्यांना जमिनीचे वाटप करता येत नाही. त्यामुळे या प्रकरणी तोडगा काढण्याच्या दृष्टीने मा.महसूल मंत्री यांचेकडे महामंडळाच्या कामगारांच्या मागण्यांबाबत दिनांक ३.८.२०१० रोजी खंडकरी नेते व कामगार संघटनांचे प्रतिनिधी तसेच संबंधीत अधिकारी यांच्यासमवेत बैठक आयोजित करण्यात आली होती. सदर बैठकीत श्रीगोंदा साखर कारखाना कामगार युनियन यांनी सर्वोच्च न्यायालयात दाखल केलेली स्पेशल लिव्ह पिटीशन काढून घेण्याबाबत तसेच आवश्यक तो तडजोडीचा मसुदा तयार करण्याबाबत चर्चा झाली आहे.

मा.मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली गठित केलेल्या समितीने केलेल्या शिफारशी तसेच मा.महसूल मंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक ३.८.२०१० रोजीच्या बैठकीत झालेली चर्चा यांचा एकत्रित प्रस्ताव मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेसाठी सादर करण्यात यावा व त्याप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी असा निर्णय झालेला आहे ही बाब विचारात घेता या संदर्भात शासनाने पुढील कार्यवाही त्वरीत करावी. **सबब त्यानुसार मुख्य सचिव यांचे अध्यक्षतेखाली नियुक्त केलेल्या समितीने केलेल्या शिफारशी काय आहेत व त्या संदर्भात शासनाने केलेल्या कार्यवाही बाबतची सविस्तर माहिती समितीला पाठविण्यात यावी तसेच शासनाने खंडकरी शेतकरी तसेच त्यांचेकडे असलेल्या जमिनी व शेती महामंडळाच्या १३ मळयावर काम करणारे अधिकारी यांना अनुक्रमे देय असलेल्या जमिनी तसेच कर्मचाऱ्यांना शासनाकडून देय असलेल्या रक्कमेच्या संदर्भात रामराजे निंबाळकर यांच्या अध्यक्षतेखाली नियुक्त केलेल्या समितीने केलेल्या शिफारशींच्या संदर्भात त्वरित निर्णय घेवून त्यानुसार कारवाई करावी व खंडकरी शेतकरी तसेच संबंधीत अधिकारी व कर्मचारी यांना न्याय मिळवून द्यावा व याप्रकरणी केलेल्या कार्यवाहीबाबतची सविस्तर माहिती समितीला तीन महिन्यात पाठविण्यात यावी आशी समितीची शिफारस आहे.**

तसेच महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळाचा दिवसंदिवस वाढत चालेला तोटा लक्षात घेता याप्रकरणी शासनाने तातडीने कार्यवाही करणे आवश्यक आहे. मुख्य सचिव, यांच्या अध्यक्षतेखाली नेमलेल्या समितीने केलेल्या शिफारशीनुसार लवकरात लवकर निर्णय घेण्याच्या दृष्टीने शासनाने शेती महामंडळाबाबत कार्यवाही करण्यात यावी व याबाबत केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीला ३ महिन्यात देण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे.

महालेखाकारांच्या अहवालातील नगरविकास विभागाशी संबंधित असलेल्या महापालिका तसेच संचालक, महापालिका प्रशासन या परिच्छेदाबाबत (६.२.१०) मुद्दल आणि व्याजाची वसुली न करणे या संदर्भात समिती समोर आलेल्या माहितीवरुन असे दिसून येते की, नगरविकास विभागाने सन १९९४-१९९५ व सन १९९९-२००० या दरम्यान शासनाकडून एकूण रु.५.०६ कोटी रुपये कर्ज घेतले होते. सदर कर्जाची सन २००१-२००२ पर्यंत ७ हप्त्यात परतफेड व त्यावरील व्याजाची एकूण रक्कम रुपये ४,८२,७०,८५५/- इतकी केली असून सन २००२ नंतर महापालिकेची आर्थिक स्थिती चांगली नसल्यामुळे शासनाच्या कर्जाची परतफेड महापालिकेला करता आलेली नाही. सदर परतफेडीची एकूण रक्कम रुपये २,९५,३०,०००/- इतकी आहे. शासनाने महापालिकेची आर्थिक स्थिती नसल्यामुळे वित्त विभागाच्या सहमतीने सोलापूर महापालिकेच्या दंडनीय व्याजाची रक्कम **"खास बाब"** म्हणून माफ करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे. तसेच महापालिकेने शासनाकडून घेतलेल्या कर्जाची उर्वरित रक्कम व त्यावरील व्याजाची रक्कम शासनाकडून महापालिकेस देय असलेल्या रस्ते अनुदान, १३ वा वित्त आयोग निधी व इतर निधीमधून देय होणाऱ्या रकमेतून समायोजनाने वळती करुन घेण्यात येणार आहे. हे जरी खरे असले तरी १३ व्या वित्त आयोगाचा केंद्र शासनाकडून मिळणारा निधी हा

प्रतीवर्षी ज्या विकास कामासाठी मंजूर करण्यात आलेला आहे त्याच विकास कामासाठी खर्च होणे आवश्यक आहे असे समितीचे स्पष्ट मत आहे. १३ व्या वित्त आयोगामधून मिळणाऱ्या निधीचा विनियोग करण्यासंदर्भात कोणत्याही प्रकारची दिशा व मार्गदर्शक तत्वे प्राप्त झालेली नाहीत. राज्य शासन या संबंधातील निकष निश्चित करणार आहे.

केंद्र शासनाकडून मिळणारा निधी हा जिल्हाधिकारी यांच्यामार्फत वितरित केला जातो तर नागरी भागात सदरहू निधी थेट महापालिकांना प्राप्त होत असतो. हा प्राप्त होणारा निधी लोकसंख्या, महापालिकेचे कार्यक्षेत्र, दरडोई उत्पन्न इत्यादी निकषाव्दारे वितरित केला जात असला तरी यामध्ये राज्य शासनाचा हिस्सा५०%, लोकसंख्येच्या आधारावर, १० %, महापालिका क्षेत्राच्या आधारावर, २० % व दरडोई उत्पन्नाच्या तफावतीच्या आधारावर, १५%, या प्रमाणे निधीचा विनियोग करण्याबाबत केंद्र शासनाने निकष ठरविले आहेत. असे जरी असले तरी शासनाकडून महापालिकेला प्राप्त होणाऱ्या कर्जाची रक्कम ही परतफेड करण्याच्या अटीवर प्राप्त झालेली असते. हे लक्षात घेता शासनाने विहित करुन दिलेल्या हप्त्यानुसार त्याची वेळच्या वेळी परतफेड करण्याच्या दृष्टीने या कर्जाच्या संदर्भातील माहिती देण्याची जबाबदारी महापालिकेचा प्रशासन अधिकारी म्हणून काम करीत असलेल्या आयुक्तांवर येते. ही बाब लक्षात घेता त्याबाबतची माहिती महापालिकेच्या स्थायी समितीमध्ये/ सर्वसाधारण सभेमध्ये वेळोवेळी देणे आवश्यक आहे. कारण महापालिकेचे आयुक्त हे शासनाचे प्रतिनिधी म्हणून त्या ठिकाणी काम करीत असतात.

अमरावती महानगरपालिकेला एकूण ५० लाख रुपये साफसफाईचे सामान आणण्याकरीता कर्ज शासनाने दिले होते.

सोलापूर महानगरपालिकेला शासनाने १४ वर्षापूर्वी तर अमरावती महानगरपालिकेला १२ वर्षापूर्वी कर्ज दिले होते. तरी अद्याप दोन्ही महानगरपालिकांनी शासनाच्या कर्जाची परतफेड केलेली नाही. यावरुन असे दिसून येते की, दोन्ही महानगरपालिकांचे आयुक्त या विषयाबाबत फारसे गंभीर नाही. कर्जफेडीचे प्रकरण गंभीर असून विभागाने यासंदर्भात संबंधितावर लवकरात लवकर जबाबदारी निश्चित करुन योग्य ती कारवाई करण्यात यावी तसेच शासनाचे कर्ज म्हणजे बुडीत असे समीकरण तयार होण्यास उपरोक्त दोन महानगर पालिकांच्या प्रकरणामुळे मदत झाली आहे. त्यामुळे शासनाने जर कोणत्याही संस्थेला कर्ज दिले तर ते वसूल करण्यासंबंधीचे नियमही काटेकोरपणे पाळण्यात यावे. नियम तोडणाऱ्यावर जबाबदारी निश्चित करुन त्यांच्या विरुध्द कठोर कारवाई करण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे व याप्रकरणी केलेल्या कारवाईची माहिती ३ महिन्यात देण्यात यावी.

सोलापूर महापालिकेला शासनाने दिलेल्या कर्जाबाबतची माहिती तसेच ते परतफेड करण्याच्या संदर्भात असलेल्या अटी व शर्ती वेळीच न पाळल्यामुळेच महापालिकेने सदर कर्जाची रक्कम परतफेड करण्यामध्ये हलगर्जीपणा केला आहे. ही बाब विचारात घेता इत:पर महापालिकेने आवश्यक ती खबरदारी

घेण्या संदर्भात **शासनाने सविस्तर परिपत्रकाद्वारे कर्जाच्या रकमेसंदर्भात असलेल्या अटी व शर्ती इत्यादी बाबतची माहिती सर्व महापालिकांना या निमित्ताने द्यावी, तसेच महापालिकांना दिलेल्या कर्जाचा वेळोवेळी आढावा घेण्याच्या दृष्टीने दर तिमाहीस नगरविकास सचिव तसेच महापालिकेचे आयुक्त यांच्या समवेत बैठक आयोजित करुन शासनाने महापालिकांना विविध विकास योजनांसाठी दिलेल्या शासकीय कर्जाबाबतचा महापालिकानिहाय आढावा घेण्याची कार्यपध्दती सुरु करावी व या संदर्भात केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीला ३ महिन्यात पाठविण्यात यावी अशी शिफारस समिती करीत आहे.**

सहकार, पणन व पशुसंवर्धन, दुग्धविकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

"कर्जाच्या अटी व शर्ती विहीत करण्यात कसूर करणे"

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २००३-२००४ या वर्षाच्या महसूली जमा रकमा अहवालावरील सहकार व पणन विभागाच्या **परिच्छेद क्र.६.२.१५ "कर्जाच्या अटी व शर्ती विहित करण्यात कसूर करणे"** या संदर्भात महालेखाकारांनी खालील अभिप्राय व्यक्त केले आहेत.

शासनाने दिलेल्या कर्जाच्या प्रदानाकरिता देण्यात येणाऱ्या मंजूरी आदेशात मुद्दलाची परतफेड करावयाच्या हप्त्यांची संख्या परतफेडीला सुरुवात करण्याचा दिनांक, दंडनीय व्याजासह व्याजाचा दर इत्यादी अशा परतफेडीच्या अटी व शर्ती यांचा विर्निदेश असावा.

साखर आयुक्त, पुणे यांच्या कार्यालयातील अभिलेख्याची छाननी करताना असे आढळून आले की, ऑगस्ट, १९९३ ते डिसेंबर, २००२ च्या दरम्यान ७१ सहकारी साखर कारखान्यांना मंजूर केलेल्या रु.५७.०८ कोटी कर्जासाठी शासनाने अटी व शर्ती विर्निदेशीत केल्या नव्हत्या किंवा कळविल्या नव्हत्या. सदर त्रुटीचा परिणाम शासनाने साखर कारखान्यांना मंजूर केलेल्या अशाच प्रकारच्या कर्जाला लागू असलेल्या प्रतिवर्षी १४.५ टक्के दराने ऑगस्ट, १९९६ ते मार्च, २००३ या काळाकरिता रु.३१.१३ कोटी व्याज वसूल न करण्यात झाला. यापैकी रु.३०.९७ कोटी व्याज एप्रिल ते मार्च, २००३ च्या काळाकरिता होते.

ज्ञापन :

उपरोक्त अभिप्रायाच्या संदर्भात सहकार व पणन विभागांनी पुढील प्रमाणे खुलासा केला की,सहकारी साखर कारखान्यांना शासनाकडून शासकीय कर्ज मंजूर करताना त्या आदेशामध्ये मंजूर कर्जाचा प्रकार व वसूली संबंधी विहित मुदत नमूद करुन व्याजाचा अंर्तभाव करण्यात आलेला आहे.

कर्जाच्या परतफेडीचा काळ एक वर्ष व व्याज १४.५% प्रत्येक शासन निर्णयात नमूद करण्यात आले आहे. कर्ज मंजूरी आदेशाप्रमाणे प्रत्येक कारखाना स्तरावर व प्रादेशिक कार्यालय स्तरावर नोंद घेण्यात आली असून रु.१३.०२ कोटी मुद्दल व रु.२.४६ कोटी व्याजाची वसूली झालेली आहे. थकबाकीच्या वसूलीसाठी सहकारी कायद्याप्रमाणे कार्यवाही करण्यात येत आहे. **(परिशिष्ट "अ" पहावे)**

साक्ष :

या संदर्भात समितीने दि.२५ ऑगस्ट, २०१० रोजी प्रधान सचिव, सहकार व पणन विभाग यांची साक्ष घेतली. साक्षीच्या वेळी समितीने "कर्जाच्या अटी व शर्ती विहित करण्यात कसूर करणे" या संदर्भात महालेखापालांनी काढलेल्या परिच्छेदांबाबत समितीला थोडक्यात माहिती देण्यास सांगितले असता विभागीय प्रतिनिधींनी अशी माहिती दिली की, शासनाने दिलेल्या कर्जाच्या प्रदानाकरिता देण्यात येणाऱ्या मंजूरी आदेशात, मुद्दलाची परतफेड करावयाच्या हप्त्यांची संख्या, परतफेडीला सुरुवात करण्याचा दिनांक, दंडनीय व्याजासह व्याजाचा दर इत्यादी अशा परतफेडीच्या अटी व शर्ती यांचा विनिर्देश असावा.

साखर आयुक्त, पुणे यांच्या कार्यालयातील अभिलेख्याची छाननी करतांना असे आढळून आले की, ऑगस्ट, १९९३ ते डिसेंबर, २००२ च्या दरम्यान ७१ सहकारी साखर कारखान्यांना मंजूर केलेल्या रु.५७.०८ कोटी कर्जासाठी शासनाने अटी व शर्ती विनिर्देशित केल्या नव्हत्या किंवा कळविल्या नव्हत्या. सदर त्रुटीचा परिणाम शासनाने साखर कारखान्यांना मंजूर केलेल्या अशाच प्रकारच्या कर्जाला लागू असलेल्या प्रतिवर्षी १४.५ टक्के दराने ऑगस्ट १९९६ ते मार्च, २००३ या काळाकरिता रु.३१.९३ कोटी व्याज वसूल न करण्यात झाला. यापैकी रु.३०.९७ कोटी व्याज एप्रिल, १९९८ ते मार्च, २००३ च्या काळाकरिता होते, असे समितीने विचारले असता यावर विभागाने असे म्हटले की, कर्जाच्या परतफेडीचा कालावधी एक वर्ष व व्याज दर १४.५% प्रत्येक शासन निर्णयात नमूद करण्यात आला आहे. कर्ज मंजुरी आदेशाप्रमाणे प्रत्येक कारखाना स्तरावर व प्रादेशिक कार्यालय स्तरावर नोंद घेण्यात आली असून रु.१३.०२ कोटी मुद्दल व रु.२.४६ कोटी व्याजाची वसूली झालेली आहे. थकबाकीच्या वसूलीसाठी सहकार कायद्याप्रमाणे कार्यवाही करण्यात येत आहे. माननीय महालेखाकारांनी उपस्थित केलेल्या मुद्यामध्ये असा आशय आहे की, कर्जाच्या परतफेडीच्या पहिल्या एक वर्षाच्या कालावधीमध्ये १४.५ टक्के व्याज वसूल करावे, असा शासन निर्णय आहे.

कर्जाची रक्कम १००%परतफेड केलेल्या साखर कारखान्यांची माहिती देतांना विभागीय प्रतिनिधींना सांगितले असता, चंद्रभागा-सोलापूर, शंकर-सोलापूर, श्री.संतनाथ भोगावती-सोलापूर, विश्वास-सांगली, राहुरी-अहमदनगर, गणेश-अहमदनगर, डॉ.वि.वि.पाटील-अहमदनगर, वसंतदादा पाटील-नाशिक, वैद्यनाथ-बीड, मधुकर-जळगांव इत्यादी तर विक्री झालेल्या सहकारी साखर कारखान्यांची संजय-धुळे, गोदावरी दुधना-परभणी (मराठवाडा), हिंगोली सहकार साखर कारखाना, शंकर-नांदेड, बारशिव, हनुमान-हिंगोली, नृसिंह-परभणी, शेतकरी-धामणगांव (अमरावती), कोंडेश्वर-अमरावती, जिजामाता-बुलढाणा, शंकर-यवतमाळ, महात्मा-वर्धा,

वैनगंगा-भंडारा, श्रीराम-नागपूर, बालाजी-वाशिम, विनायक-औरंगाबाद या साखर कारखान्यांची कर्जाची रक्कम १०० % परतफेड करण्यात आलेली आहे. तसेच दोन ते चार कारखाने असे आहेत की, ज्यांनी कर्जाची रक्कम थोडी सुध्दा परतफेड केलेली नाही. सन १९९२ ते २००२ पर्यंत एकाच कारखान्यास वेगवेगळया वर्षामध्ये दोन ते तीन वेळा आर्थिक सहाय्य दिलेले आहे. यामध्ये एकूण १५ कारखाने अवसायनात काढून विकण्यात आलेले आहेत. अशी माहिती विभागाने समितीला दिली.

यावर समितीने असे मत व्यक्त केले की, आज महाराष्ट्रात असे अनेक कारखाने आहेत की, ज्यांच्याकडे करोडो रुपयांची थकबाकी आहे. हजारो कोटी रुपये शासनाचे त्यांच्याकडे थकित आहेत. असे कारखाने अवसायनात काढण्यात येतात आणि त्यांची लिलावाची किंमत अतिशय कमी दाखवून संचालक मंडळाच्या सदस्यांपैकी एक जण तो कारखाना विकत घेऊन खाजगी स्वरुपात सुरु करतो. यामधील सहकार हे नाव जाऊन सदरहू अवसायनात निघालेले कारखाने खाजगी स्वरुपात सुरु होतात.

तसेच या संदर्भात वित्त आयोगाने असा अहवाल दिलेला आहे की, सदरहू अवसायनात निघालेले कारखाने बंद करुन ते विकून शासकीय थकबाकीची कर्जाची रक्कम वसूल करुन घेऊन तो कारखाना बंद पाडावा. परंतु आपल्या राज्यातील कायद्यांमुळे अशा कारखान्यांचे रुपांतर खाजगी कारखान्यांमध्ये होण्यास वाव मिळतो. याकरिता शासनाने कडक कायदे करणे आवश्यक आहे. शेतकऱ्यांच्या नावाखाली सहकारी साखर कारखाने राज्य सहकारी बँकांकडून हजारो कोटी रुपयांचे कर्ज काढते. शासकीय कर्जाची थकबाकी असलेले कारखाने अवसायनात काढण्याकरिता शासन व बँकांना ना हरकत प्रमाणपत्र कसे देते, हा प्रश्न आहे. कारखाने अवसायनात काढण्याकरिता शासनाने कठोर नियम तयार करणे आवश्यक आहे असे सचिवांच्या निदर्शनास आणून दिले व सचिवांना पुढे अशी विचारणा केली की राज्यातील सर्व सहकारी साखर कारखान्यांना शासनाच्या हमीवर बँकांनी एकूण किती आर्थिक सहाय्य दिले, त्याची कारखानानिहाय व कर्जनिहाय यादी समितीला सादर करावी. तसेच, एकूण सहकारी साखर कारखान्यांपैकी किती कारखाने चालू आहेत, उर्वरित बंद असलेल्या कारखाने बंद पडण्याची कारणे काय आहेत तसेच त्यांच्याकडील कर्ज परतफेडीची परिस्थिती विभागाने समितीसमोर थोडक्यात विषद करावी, असे विभागास समितीने विचारले असता सचिवांनी अशी माहिती दिली की, एकूण पाच हजार कोटी रुपयांचे कर्ज शासकीय हमींवर राज्य सहकारी बँकांनी सहकारी साखर कारखान्यांना दिलेले आहे. त्यापैकी एकूण वसूली १,८८९ कोटी रुपयांची झालेली आहे.त्यामध्ये १०,०८१ कोटी रुपये व्याजाची रक्कम आहे. तसेच दण्डनीय व्याजाची रक्कम २२२ कोटी रुपये इतकी आहे. २०९३ कोटी रुपये मुद्दलाची वसूली बाकी आहे. राज्यामध्ये एकूण सहकारी साखर कारखाने १६३ आहेत, त्यापैकी फक्त ६२ कारखाने चालू आहेत ही माहिती विभागाने समितीला दिली.

याच अनुषंगाने समितीने सचिवांना अशी विचारणा केली की, राज्य सहकारी बँकेने एकूण किती सहकारी साखर कारखाने लिलावात काढलेले आहेत. तसेच राज्य सहकारी साखर कारखान्याविषयीचा राज्य

वित्तीय महामंडळाचा अहवाल शासनाने वाचलेला आहे काय, याबाबत खुलासा करताना विभागीय सचिवांनी असे सांगितले की, वेगळया पध्दतीने सहकारातील कारखाने बंद करुन ते खाजगीरित्या सुरु करण्याचा मार्ग स्वीकारुन आपल्या राज्यामध्ये अशाप्रकारे एकूण ३७ खाजगी कारखाने चालू आहेत. एकूण १६३ सहकारी साखर कारखान्यांपैकी ६२ कारखाने पॉझिटिव्ह नेटवर्थमध्ये चालू आहेत. ४२ सहकारी साखर कारखाने निगेटिव्ह नेटवर्थमध्ये चालू आहेत. त्यांना शासकीय पॅकेजमधून मदत मिळालेली आहे. १३ कारखाने असे आहेत की, त्यांनी मागच्या वर्षीच्या हंगामात गाळपच केलेले नाही. २४ कारखाने भाडे तत्वावर इतर कारखान्यांना दिलेले आहेत. त्या माध्यमातून भाडयाची रक्कम मूळ कारखान्यांना न मिळता ती रक्कम ज्या बँकांकडून मूळ कारखान्याने कर्ज घेतलेले आहे, त्या बँकांना दिली जाते. १६ कारखान्यांच्या मालमत्ता विक्री करण्यात आलेल्या आहेत.

यासंदर्भात १९९७ मध्ये सहकारी साखर कारखान्यांचे स्वतंत्र लेखापरीक्षण करुन घेण्यात आले होते. सन २०१० पर्यंतची राज्य सहकारी कारखान्यांची कर्ज परतफेडीच्या परिस्थितीची माहिती येत्या दहा ते पंधरा दिवसांमध्ये समितीला सादर करावी, असे समितीने विभागाला निदेश दिले असता विभागाकडून शासकीय भाग भांडवलाबाबतची दि.३१.३.२०१० अखेर पर्यंतची माहिती विभागाकडून समितीला देण्यात आली. **(परिशिष्ट ब")**

आजारी सहकारी कारखाने एन.जी.ओ.यांच्या माध्यमातून को-जनरेशनमध्ये काढण्यात यावेत. अन्यथा या कारखान्यांच्या आर्थिक परिस्थितीबाबत खाजगी कारखान्यांचे मालक वर्क आऊट करुन लिंक करुन लिलावाची किंमत कमी काढण्यास भाग पाडून, त्या किंमतीमध्ये सदरहू कारखाना विकत घेऊन तो खाजगी स्वरुपात सुरु करतात. याबाबत शासनाने कायदे व नियम कठोर बनविले पाहिजेत असे आग्रही समितीने मत व्यक्त केले असता सचिवांनी असे सांगितले की, ६२ साखर कारखाने चालू आहेत. त्यातील ५५ कारखान्यांचे नेटवर्थ पॉझिटिव्ह आहे. या कारखान्यांमधून को-जनरेशन होत आहे. पाच टक्के समभाग (इक्विटी) देण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे. जे कारखाने चालू आहेत त्यांना शासन मदत करीत आहे. दुसरी गोष्ट अशी आहे की, या वर्षामध्ये ७५३ लाख मे.टन ऊसाचे गाळप करण्यात येणार आहे. संपूर्ण ऊसाचे गाळप करण्यासाठी सन २००६-२००७ मध्ये १३२ कोटी रुपयांची हमी शासनाला द्यावयाची आहे. ज्या परिसरातील साखर कारखाने बंद आहेत, त्या ठिकाणी सुध्दा पाच ते सात लाख टन ऊसाचे ऊत्पादन होत आहे. तेथे साखर कारखाने सुरु करणे आवश्यक आहे. याबाबत काय मदत करता येईल, याचादेखील विचार करण्यात येत आहे. यावर्षी सरकारने शासन हमी म्हणून ३०० कोटी रुपये दिले आहेत. साखर कारखाने सुरु करण्यासाठी एवढा पैसा उपलब्ध करुन द्यावयाचा आहे. साखर कारखान्यांना गाळपासाठी १०० लाख टन ऊस मिळणे आवश्यक आहे. त्यासाठी ऊसाचा पुरवठा वाढविण्यात येत आहे. सन २००६-२००७ मध्ये सहकारी व खाजगी कारखान्यांनी ऊसाचे गाळप चांगले केले आहे. जे कारखाने कार्यक्षम आहेत, त्यांनी डबघाईस आलेले कारखाने चालविण्यासाठी घेतले आहेत. जे खाजगी कारखाने चालू आहेत, त्यांची यादी विभागात उपलब्ध

आहे. तसेच १८ कारखाने विक्रीस काढण्यात आले होते. त्याचप्रमाणे २४ कारखान्यांची विक्रीची प्रक्रिया सुरु करण्यात आलेली आहे. याबाबत माननीय मुख्यमंत्री महोदयांकडे एक बैठक झाली. त्या बैठकीत प्रधान सचिव (नियोजन) यांच्या अध्यक्षतेखाली सचिवांची एक समिती स्थापन करण्यात आली असून या समितीकडून सर्व साखर कारखान्यांचा सखोल अभ्यास करण्यात येणार आहे. या कारखान्यांच्या वित्तीय परिस्थितीचा अभ्यास करुन कारखान्याचे मुल्यांकन एका स्वतंत्र खाजगी संस्थेकडून करण्यात येणार आहे. त्यानंतर खुल्या निविदा काढून त्यांची बाजार भावाने विक्री करण्यात येणार आहे. यासंदर्भात जी कार्यवाही करावयाची आहे, त्याबाबत संपूर्ण पूर्तता करण्यात यावी असे त्यांना सांगण्यात आले आहे. जे साखर कारखाने आवसायनामध्ये काढण्यात आले आहेत, त्यांची विक्री करण्यात येत आहे. यासंदर्भात सिक्युरीटीटायझेन ॲक्टप्रमाणे कार्यवाही करण्यात येत आहे. त्या कारखान्यांवर असलेल्या कर्जासह त्यांची विक्री करण्यात येत आहे. यामध्ये काही कारखान्यांची विक्री २५ कोटी रुपयांना करण्यात येत आहे तर काही कारखान्यांची विक्री ३९ कोटी रुपयांस करण्यात येत आहे.

सदर कारखान्यांवर किती रक्कमेचे कर्ज आहे असे समितीने विचारले असता एका साखर कारखान्यावर १०० कोटी रुपयांचे कर्ज असले तरी त्या कारखान्याची विक्री २५ कोटी रुपयांपासून ते ३९ कोटी रुपयांपर्यंत करण्यात आलेली आहे. एका कारखान्याकडून १३ कोटी रुपये वसूल करावयाचे होते, त्यातील २ कोटी ४६ लाख रुपयांची वसुली झालेली आहे असेही विभागाकडून समितीला सांगण्यात आले.

वसुली करण्यासाठी साखर कारखान्यांना नोटीसा पाठविण्यात येत नाहीत काय व वसुल केलेल्या रक्कमेतील किती पैसा शासनाकडे देण्यात येतो, साखर कारखान्याकडून एकूण किती रक्कम येणे आहे, असे विभागीय प्रतिनिधींना विचारले असता वसुल झालेल्या रक्कमेपैकी ५० कोटी रुपये शासनाकडे भरण्यात आले असून मागील मूळ थकबाकी ही ५५ कोटी रुपयांची होती. त्यातील ५० कोटी रुपये वसुल करुन बँकेला देण्यात आले आहेत. यासंदर्भात शासन निर्णय काढण्यात आलेला आहे. जी समिती नियुक्त करण्यात आलेली आहे, ती अभ्यास करुन यासंदर्भातील शिफारशी करणार आहे असे समितीला सांगण्यात आले. यासंदर्भातील शासन निर्णयाची प्रत समितीला सादर करण्यास विभागाला सांगितले असता अद्याप पर्यंत या शासन निर्णयाची प्रत समितीला मिळू शकली नाही.

पशुसंवर्धन, दुग्धविकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांच्या सन २००३-२००४ या वर्षाच्या महसूली जमा रक्कमा अहवालातील पदुम (मत्स्यव्यवसाय) विभागाच्या परिच्छेद क्र.६.२.१५ "कर्जाच्या अटी व शर्ती विहीत करण्यात कसूर करणे" यासंदर्भात महालेखाकारांनी पुढीलप्रमाणे अभिप्राय व्यक्त केले आहेत :-

राष्ट्रीय सहकार विकास निगम च्या सहाय्याने मच्छिमारी नौकांचे यांत्रिकीकरणासाठी दिलेल्या कर्जाची १२ वर्षांत ९६ समान हप्त्यात (जून, जुलै, ऑगस्ट, सप्टेंबर हे महिने वगळून) परतफेड करावयाची होती. व्याजाचा दर १५.२५% होता. कर्ज आणि व्याजाचा हप्ता भरण्यात कसूर केल्यास, त्या कालावधीकरीता व्याजाशिवाय ३.२५% दराने दंडनीय व्याज आकारणी वसूली योग्य होते. सामान्य वित्तीय नियमाप्रमाणे देय हप्त्याच्या रक्कमेत थकीत कर्जाच्या रक्कमेवरील व्याजाचा समावेश असतो.

मुंबई, रायगड आणि ठाणे जिल्ह्यात असे निदर्शनास आले की, सन १९९७-९८ आणि सन २०००-२००१ च्या दरम्यान ३० मच्छिमारी संस्थांना मंजूर केलेल्या आणि १२ वर्षानंतर वसुली योग्य असलेल्या हप्त्यात व्याजाचा समावेश केला नव्हता, याचा परिणाम एप्रिल, १९९८ ते मार्च, २००३ च्या काळातील रु.३.७८ कोटी व्याज रक्कम (रु.१.३३ कोटी दंडनीय व्याजासह) वसुल न करण्यात झाला.

ज्ञापन :-

उपरोक्त अभिप्रायाच्या संदर्भात कृषी व पदुम (मत्स्यव्यवसाय) विभागाने पुढीलप्रमाणे खुलासा केला की, मुंबई, रायगड आणि ठाणे येथे असे निदर्शनास आले की, सन १९९७-१९९८ आणि सन २०००-२००१ च्या दरम्यान ३० मच्छिमारी संस्थांना मंजूर केलेल्या आणि १२ वर्षांनंतर वसूली योग्य असलेल्या हप्त्यात व्याजाचा उल्लेख न केल्याने एकूण रुपये ८.२५ कोटी कर्जाच्या हप्त्यात व्याजाचा समावेश केला नव्हता. याचा परिणाम माहे एप्रिल, १९९८ ते मार्च, २००३ च्या काळातील रुपये ३.७८ कोटी व्याज (रुपये १.३३ कोटी दंडनीय व्याजासह) वसुल न करण्यात झाला.

यासंदर्भात उपरोक्त ३ जिल्ह्यांना लेखापरीक्षा पथकाकडून प्राप्त झालेल्या अर्धसमास ज्ञापनावरुन व त्या समवेतच्या विवरणपत्रावरुन व्याजाची (दंडनीय व्याजासह) रक्कम जिल्हानिहाय खालीलप्रमाणे असल्याचे निदर्शनास येते :-

जिल्हा	**व्याज**
मुंबई	१,२०,९१,१०२/-
ठाणे	१,१७,२३,२५६/-
रायगड	७१,६२,९६६/-
एकूण	**३,०९,७७,३२४/-**

या विभागामार्फत राष्ट्रीय सहकार विकास निगम योजनेअंतर्गत मासेमारी नौकाचे यांत्रिकीकरणासाठी संस्था पुरस्कृत गटांना कर्ज वितरीत केले जाते व वितरीत केलेल्या कर्जाची/व्याजाची वसुली शासन निर्णय क्रमांक NCD-2787/7271/C.R.42/fish-2, दिनांक २८/३/१९८८ नुसार प्रथम कर्जाची वसुली १२ वर्षात ९६ हप्त्यामध्ये व कर्जावरील व्याजाची वसुली प्रचलित पध्दतीनुसार १२ वर्षात मुद्दलाच्या परतफेडीनंतर नियमित व्याजासह दंडनीय व्याजाची रक्कम वसुल करण्यात येते. परंतु, लेखापरीक्षा पथकाकडून संबंधीत जिल्हा कार्यालयांना निर्गमित केलेल्या अर्धसमास ज्ञापनाचे अवलोकन केले असता असे निदर्शनास येते की,

लेखापरीक्षा पथकाकडून शासन निर्णय क्रमांक मत्स्यवि-१०९५/(१४७)/पदुम-१४, दिनांक २ जानेवारी, १९९७ चा संदर्भ घेऊन अर्धसमास ज्ञापन निर्गमित केलेले आहे. दिनांक २ जानेवारी, १९९७ चा शासन निर्णय हा खोल सागरातील मासेमारी करणाऱ्या मध्यम आकाराच्या नौकांसाठी लागू आहे. यासंदर्भात सदर गटाकडून शासन निर्णय क्रमांक NCD-2787/7271/C.R.42/fish-2, दिनांक २८/३/१९८८ नुसार कर्जाबरोबरच व्याजाची देखील वसुलीची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

उर्वरित प्रकरणी परिच्छेदात दर्शविण्यात आलेली व्याजाची रक्कम ही सन १९९७-९८ ते २०००-२००१ या कालावधीत दिलेल्या कर्जावरील असल्याने त्यास अद्याप १२ वर्षे पूर्ण झालेले नाहीत. त्यामुळे शासन निर्णय क्रमांक NCD-2787/7271/C.R.42/fish-2, दिनांक २८/३/१९८८ नुसार १२ वर्षात ९६ समान हप्त्यात मुद्दलाची परतफेड झाल्यानंतर नियमीत व्याजासह दंडनीय व्याजाची वसुली करण्यात येईल.

साक्ष :-

यासंदर्भात दिनांक २५ ऑगस्ट, २०१० रोजी सचिव, पदुम यांची साक्ष घेतली असता त्यावेळी सचिवांनी अशी माहिती दिली की, उपरोक्त राष्ट्रीय सहकार विकास निगमच्या सहाय्याने मच्छिमारी नौकाचे यांत्रिकीकरणासाठी दिलेल्या कर्जाची बारा वर्षात ९६ समान हप्त्यात (जून, जुलै, ऑगस्ट, सप्टेंबर हे महिने वगळून) परतफेड करावयाची होती. व्याजाचा दर १५.२५ टक्के होता. कर्ज आणि व्याजाचा हप्ता भरण्यास कसूर केल्यास कसूर कालावधीकरिता व्याजाशिवाय ३.२५ टक्के दंडनीय व्याज वसुली योग्य होते. सामान्य वित्तीय नियमाप्रमाणे देय हप्त्याच्या रकमेत थकीत कर्जाच्या रकमेवरील व्याजाचा समावेश असतो. यामध्ये एटीआरच्या संदर्भातील शासन निर्णयामध्ये स्पष्टीकरणात्मक टिप्पणी काढण्यात आली होती.

यासंदर्भात समितीने अशी विचारणा केली की, महालेखाकार यांच्याशी चर्चा करणे आवश्यक होते. वेळोवेळी शासन निर्णय महालेखाकार यांना दाखविण्याची गरज असते. यावर विभागाने सांगितले की, समितीच्या बैठकीमध्ये जे मांडले ते योग्य आहे. रायगड, मुंबई, ठाणे या ३ जिल्ह्यांमध्ये लेखापरीक्षण झालेले आहे. महालेखाकारांनी विचारणा केली की, For default in payment of installment of loan and interest addition to interest, penal interest at the rate of 3.25 percent was recovarable for the period of default. As per General Financial Rules, installment due will also include interest on the outstanding amount of Principle.

The revised G.R. dated 08/01/1996 is issued in which the terms and conditions were the same as mentioned in the previous G.R. of 28/03/1988. The recovery of loan capital amount is to be recovered first within 12 years and after recovery of loan, the interest is calculated and recovered at a later stage. The clear instructions in this regard are mentioned in the explanatory note attached alongwith the G.R. of 28/03/1988. In the explanatory note it is stated that, "The rate

of interest charged by NCDC varies from year to year. The State Government would charge interest at the rate of 0.5% more than the NCDC rate of interest ruling in the concerned year. The State Government would also charge penal interest at the rate of 3% over and above the effective rate of interest, for any defaulted installment of loan and interest for the period of default."

समितीने विचारणा केली की, कर्जावरील व्याजाचा दर अर्धा टक्के किंवा किती टक्के करावा यासंबंधी विभागाने ठरविलेल्या गाईड लाईन्सची माहिती महालेखाकारांना न दिल्यानेच हा प्रश्न निर्माण झाला आहे. विभागाने त्यानंतर या संदर्भात किती परिपत्रके काढली ती महालेखाकारांना दाखविली पाहिजेत म्हणजे व्याज दराबद्दल त्यांनी घेतलेल्या हरकतीचे निराकरण होईल. दुसरा वसुलीचा जो मुद्दा आहे तो प्रक्रियेप्रमाणे फार काळ चालणारा असल्याने त्याच्या मध्ये या दरम्यानच्या काळामध्ये झालेल्या प्रगतीची माहिती विभागाने महालेखाकरांना द्यावी. यावर विभागीय सचिवांनी सदरची माहिती सादर करण्याचे आश्वासन दिले. विभागाने अटी व शर्तीचे नियम महालेखाकार यांना का उल्लेखित केले नाहीत, अशी समितीने विचारणा केली असता विभागीय सचिवांनी सांगितले की, हा शासननिर्णयाचा भाग आहे असा विभागाचा समज झाल्यानेच ती माहिती वेगळी पाठविली गेली नाही. महालेखाकारांचे काम हे सर्व सामान्य रितीने चालते. महालेखाकार कार्यालयाकडून आक्षेप आल्यानंतर विभागाकडून शासननिर्णय, स्पष्टीकरणात्मक टिपणी दाखविली जाते. विभागाकडून वेळोवेळी प्रसिध्द होणारे शासननिर्णय व स्पष्टीकरणात्मक टिपण्या महालेखाकार कार्यालयासही त्याच वेळेस माहितीसाठी दिल्यास अशाप्रकारचे प्रश्नच निर्माण होणार नाही. याच मुद्याचे उदाहरण घेतले तर, सन १९९७-१९९८ सालचा हा मुद्दा आहे व त्या संबंधातील विभागाने अंतिम केलेल्या मार्गदर्शक तत्वांची माहिती आजपर्यंत मिळाली नाही अशी महालेखाकारांची हरकत आहे. असे समितीने मत व्यक्त केले असता याबाबत खुलासा करतांना विभागाने महालेखाकार यांना कागदपत्रे सादर केली असल्याचे समितीला सांगितले.

महालेखाकारांच्या मुद्यांबाबत समितीने विचारले की, विभागाने व्याजाच्या दरामध्ये दरवर्षी अर्धा टक्का किंवा जो काही बदल केला आहे, त्याचे प्रमाण महालेखाकारांना दाखविलेले नाही. हा बदल जर वर्षनिहाय दाखविला असता तर सन १९९७-१९९८ मध्ये व्याजाचा दर १ % आहे, नंतर तो जास्त होईल किंवा कमी होईल. याकरीता जे प्रमाण वापरले जाईल, त्याची माहिती देणे आवश्यक आहे. विभागाने परिपत्रक दाखविले परंतु, विभागाने वर्षनिहाय किती व्याजाचा दर आकारावयाचा, त्याची तपशीलवार माहिती दिली नाही. विभागाला याची तपशीलवार माहिती देण्यात काय अडचण आहे, विभाग व्याज व मूळ रक्कम वसूल करत नसून त्याची समान हप्यात वसूली विभागाकडून करण्यात यावी असे समितीने मत मांडले असता त्यावर खुलासा करतांना विभागीय सचिवांनी सांगितले की, यात दोन मुख्य मुद्दे आहेत. पहिला म्हणजे व्याजाचा दर व मागील २०-२५ वर्षांत व्याजाचा दर कसा बदलला, त्यासंदर्भातील स्पष्टीकरणात्मक टिपणी विभाग महालेखाकारांना सादर करील. त्यापेक्षा महत्त्वाचा दुसरा मुद्दा म्हणजे महालेखाकार यांच्या मतानुसार, सन १९९६ मध्ये कर्ज आणि व्याजाचा हप्ता वसूल करावयास हवा होता. परंतु, सन १९९७-१९९८ मध्ये १२ वर्षांच्या

कालावधीत ९६ समान हप्त्यांमध्ये (जून, जुलै, ऑगस्ट, सप्टेंबर हे महिने वगळून) कर्जाच्या रक्कमचे परतफेड करावयाची होती. प्रथम कर्जाच्या मुद्दल रकमेची वसुली करणे व त्या कर्जाच्या रक्कमेची वसुली झाल्यानंतर त्याच्यावर व्याजाची परिगणना करुन ती वसुल करण्यात येते.

यासाठी काही अटी व शर्ती ठरवून त्याप्रमाणे वसुली करण्यात येते.

यावर विभागीय सचिवांनी सांगितले की, या प्रकरणामध्ये वेगळे प्रतिपादन झालेले नाही. सन १९९६ पर्यंत १२ वर्षे ९६ समान हप्त्यांमध्ये कर्जाच्या व्याजाची परतफेड व नंतर मुळ रकमेची वसुली होईल असा विभागाचा समज होता. पुढे महालेखाकारांनी अशी विचारणा केली की, सदर प्रतिपादनाचा उल्लेख अटी व शर्तीमध्ये करणे गरजेचे आहे.

अभिप्राय व शिफारशी

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांनी "कर्जाच्या अटी व शर्ती विहीत करण्यात कसूर करणे" या परिच्छेदात घेतलेल्या आक्षेपाच्या अनुषंगाने विभागाने राज्यातील साखर कारखान्यांच्या संदर्भात दिलेल्या लेखी व तोंडी माहितीच्या आधारे समितीने असा निष्कर्ष काढला आहे की, माहे ऑगस्ट, १९९३ ते डिसेंबर, २००२ या कालावधीत ७१ सहकारी साखर कारखान्यांना मंजूर केलेल्या रु.५७.०८ कोटी कर्जासाठी शासनाने अटी व शर्ती विनिर्देशीत केल्या नव्हत्या किंवा कारखान्यांना त्या कळविल्या नव्हत्या परिणामी शासनाचे करोडो रुपये व्याज वसुल होऊ शकले नाही. राज्यात अनेक साखर कारखाने आहेत की, कारखाना उभारण्यासाठी शासनाकडून अथवा सहकारी बँकांकडून ज्या कारखान्यांनी कर्ज घेतले आहे, त्यांच्याकडे करोडो रुपयांची शासनाची थकबाकी आहे. असे साखर कारखाने कालांतराने बंद पडल्याने अथवा आजारी असल्यामुळे ते अवसायनात काढण्यात येतात आणि त्यांची लिलावाची विक्री किंमत अतिशय कमी दाखवून संचालक मंडळातीलच एखादा सदस्य तो कारखाना विकत घेऊन खाजगी स्वरुपात तो सुरु करतो. यामधील सहकार हे नाव जाऊन सदरहू साखर कारखाने खाजगी नावाने चालू केले जातात. त्यामुळे **सहकार कायद्यातील तरतूदीचा फायदा घेवून अनेक सहकारी साखर कारखाने अवसायनात काढून बंद केले जातात व त्याची विक्री करुन शासनाची करोडो रुपयांची देणी बुडविण्यात येतात. अशा प्रकारांना आळा घालण्याच्या दृष्टीने शासनाने सहकार कायद्यात योग्य त्या सुधारणा कराव्यात तसेच ज्या साखर कारखान्याकडे शासकीय कर्जाची थकबाकी आहे, अशा कारखान्यांनी शासनाची व बँकांची थकबाकी चुकती केल्याशिवाय ते अवसायनात काढण्यात येणार नाहीत यादृष्टीने शासनाने कठोर कायदे व नियम करावेत व त्याची अंमलबजावणी काटेकोरपणे करावी अशी ही समितीची शिफारस आहे.**

सहकारी साखर कारखान्यांकडून किती कर्जाची रक्कम (व्याजासह) वसुल केली, अद्याप किती रक्कम येणे बाकी आहे. यापैकी किती रक्कम शासनाला व बँकांना देण्यात आली आहे. याबाबतची माहिती,

त्याचप्रमाणे यासंदर्भात जी समिती नियुक्त करण्यात आली आहे त्यासंबंधातील **शासन निर्णयाची प्रत समितीला मागाहून पाठविण्याबाबत समितीने संबंधितांना निदेश दिले असतानाही सदर माहिती समितीला अहवाल तयार करीपर्यंत देखील समितीला प्राप्त होवू शकलो नाही. परिणामी यासंदर्भातील अभिप्राय समितीला देता आलेले नाहीत. सबब, उपरोक्त माहिती समितीला त्वरित पाठविण्यात यावी अशीही समिती शिफारस करीत आहे.**

राज्यातील साखर कारखान्यांच्या वित्तीय परिस्थितीची पाहणी करण्यासाठी प्रधान सचिव (नियोजन) यांची एक समिती गठीत करण्यात आली आहे. हे लक्षात घेता या समितीने त्यानुसार तपासणी करुन केलेल्या शिफारशी व त्याबाबत शासनाने केलेल्या कारवाईची माहिती ३ महिन्यांत समितीला देण्यात यावी.

सन १९९७-९८ ते सन २०००-२००१ च्या दरम्यान मुंबई, ठाणे व रायगड या तीन जिल्ह्यातील ३० मच्छिमारी संस्थांना मंजूर केलेल्या व १२ वर्षानंतर वसुली योग्य असलेल्या हप्त्यात व्याजाच्या समावेश केला नव्हता व त्याचा परिणाम माहे एप्रिल, १९९८ ते मार्च, २००३ या काळातील रु.३७८ कोटी व्याजाची रक्कम (रु.१.३३ कोटी दंडनीय व्याजासह) वसुल न करण्यात आला असे महालेखापालांचे आक्षेप आहेत. दिनांक २ जानेवारी, १९९७ चा शासन निर्णय हा खोल सागरातील मासेमारी करणाऱ्या मध्यम आकारांच्या नौकांसाठी लागू आहे. यासंदर्भात सदर गटांकडून कर्जाबरोबरच व्याजाची देखील वसुलीची कार्यवाही करण्यात येत आहे. याप्रकरणी व्याजाची रक्कम सन १९९७-९८ ते सन २०००-२००१ या काळात दिलेल्या कर्जावरील असल्याने व त्यास अद्याप १२ वर्ष पूर्ण झालेले नाहीत. त्यामुळे शासन निर्णय दि.२८.३.१९८८ नुसार १२ वर्षात ९६ समान हप्त्यात मुद्दलाची परतफेड झाल्यानंतर नियमीत व्याजासह दंडनीय व्याजाची वसुली करण्यात येईल अशी समितीला लेखी स्वरुपात माहिती देण्यात आली. सामान्य वित्तीय नियमाप्रमाणे देय हप्त्याच्या रक्केत थकीत कर्जाच्या रक्कमेवरील व्याजाचा समावेश असतो.

या प्रकरणात कर्जावरील व्याजाचा दर किती असावा यासंबंधात विभागाने ठरविलेल्या अटींबाबतची माहिती महालेखाकारांना न दिल्यामुळे प्रश्न निर्माण झाला. विभागाने त्यानंतर यासंदर्भात किती परिपत्रके काढली, ती महालेखाकारांना दाखविणे आवश्यक होते म्हणजे व्याज दराबाबत म्हणजे त्यांनी घेतलेल्या हरकतीचे निराकरण झाले असते. दुसरा कर्जाच्या वसुलीबाबतचा जो मुद्दा आहे, तो प्रक्रियेप्रमाणे बराच काळ चालणारा असल्याने त्याच्यामध्ये दरम्यानच्या काळात झालेल्या प्रगतीची माहिती विभागाने महालेखाकरांना वेळोवेळी द्यावी. विभागाने अटी व शर्तीचे नियम महालेखाकरांना दिलेल्या माहितीत का उल्लेखीत केले नाहीत, यावर हा शासन निर्णयाचा भाग आहे असा विभागाचा समज झाल्याने ती माहिती वेगळी पाठविली गेली नाही असे समितीला सांगण्यात आले. हे बरोबर नाही. **महालेखाकारांचे काम हे सामान्य रितीने चालते. त्यांच्या कार्यालयाकडून आक्षेप आल्यानंतर विभागाकडून त्या संदर्भातील शासन निर्णय, स्पष्टीकरणात्मक टिप्पणी दाखविली जाते. ही माहिती विभागाने महालेखाकार कार्यालयाला वेळीच उपलब्ध करुन दिल्यास अशा प्रकारचे प्रश्न निर्माण होणार नाहीत असे समितीला वाटते.**

विभागाने व्याजाच्या दरात जो काही बदल केला त्याचेप्रमाण किंवा दर महालेखापालांना दाखविण्यात आले नाहीत. हा बदल जर वर्षनिहाय दाखविला असता तर सन १९९७-९८ मध्ये व्याजाचा दर १% आहे व नंतर तो कमी जास्त होईल, याबाबतची तपशीलवार माहिती महालेखाकारांना वेळेवर देणे आवश्यक आहे. **व्याजाचा दर व मागील २०-२५ वर्षात व्याजाचा दर कसा बदलला, त्यासंदर्भातील स्पष्टीकरणात्मक टिप्पणी विभागाने महालेखाकारांना सादर करावी तसेच त्यामध्ये कर्जाच्या वसुलीबाबत ज्या अटी व शर्ती निश्चित करण्यात आल्या आहेत त्याचाही उल्लेख करावा व यासंदर्भात शासनाने केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीला ३ महिन्यांत द्यावी. सहकारी साखर कारखान्यांनाअभावी सहकारी संस्थांना ज्यावेळी शासनाकडून कारखान्यांना अथवा उद्योग उभारण्यासाठी कर्ज रुपाने निधी उपलब्ध करुन दिला जातो, त्यावेळी त्यासंदर्भात काढल्या जाणाऱ्या शासन निर्णयामध्ये कर्जाची रक्कम, परतफेडीचा हप्ता, परतफेडीचा कालावधी, व्याजाची रक्कम अथवा हप्त्याची रक्कम विहीत तारखेला भरली न गेल्यास केली जाणारी कारवाई/दंड इत्यादीबाबतच्या सविस्तर अटी, शर्ती नमूद करुन त्याची अंमलबजावणी काटेकोरपणे करावी अशी समितीची शिफारस आहे.**

वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग

"बंधपत्र रकमेची वसुली न होणे"

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २००३-२००४ या वर्षाच्या महसूली जमा रक्कमा अहवालातील सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या परिच्छेद क्र.६.४.१" **"बंधपत्र रकमेची वसुली न होणे"** या संदर्भात महालेखाकारांनी खालील अभिप्राय व्यक्त केले आहेत.

वैद्यकीय/दंतविषयक अभ्यासक्रमाकरिता प्रवेशासाठी निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांना एक बंधपत्र निष्पादित करावे लागते ज्याच्या शर्त क्रमांक १) प्रमाणे त्यांना राज्य शासन, स्थानिक स्वराज्य शासन किंवा सशस्त्र दलात दोन वर्षे नोकरी करावी लागते, नाहीतर त्याला/तिला शासनाला, ज्या वर्षात प्रवेश घेतला असेल त्या अनुसार रु.५,००० ते रु. १,००,००० व प्रतिवर्षी १५ टक्के व्याज प्रदान करावे लागते.

शर्त क्रमांक २) प्रमाणे विद्यार्थ्यांना वरील परिक्षा उत्तीर्ण झाल्यावर व आंतरवासिता पूर्ण झाल्यावर किंवा आवासीता संस्था विहित करेल तितक्या कालवधीकरिता आळीपाळीने केल्यानंतर ३० दिवासांच्या आत संचालक वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई यांना त्याची/तिची अंतर्वासिता पूर्ण झाल्याबद्दल लेखी सूचना देऊन कळवावे लागते. जर त्या विद्यार्थ्याला शासनाने किंवा संचालक, स्वास्थ सेवा यांनी केव्हाही सूचना देऊन बालावले तर त्या विद्यार्थ्यांला शासन/जिल्हा परिषद/स्थानिक प्राधिकरण यांचेकडे २ वर्षे सेवा करावी लागते, १२ वैद्यकीय महाविद्यालये, १ दंत महाविद्यालय व ६ उपसंचालक यांच्या अभिलेख्यांची छाननी केली असता असे निदर्शनास आले की ८०१ विद्यार्थ्यांकडून ज्यांची आंतरवासिता पूर्ण झाली व ज्यांना शासनाने १९९८-२००३ या काळात नोकरी देण्यात आली होती पण जे रुजू झाले नाहीत किंवा दोन वर्षे संपावयाच्या आधी नोकरी सोडून गेले, त्यांचेकडून रु. १३.०५ कोटी करार भंग केल्याबद्दल वसूल करावयाचे होते. शिवाय

मागील वर्षाकरिता रु. १९.९९ ची रक्कम ही वसूल करावयाची होती. छाननीत असेही आढळून आले की फक्त १० प्रकरणे महसूल प्राधिकाऱ्यांकडे बंधपत्र रक्कम, जमीन महसूलाची थकबाकी म्हणून वसूलीसाठी पाठविली व उरलेल्या ७९१ प्रकरणांमध्ये वसुलीसाठी काही प्रयत्न केले नाहीत.

ज्ञापन :

शासकीय महाविद्यालयात वैद्यकीय/दंत अभ्यासक्रमाचे शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांवर शासनास मोठयाप्रमाणात खर्च करावा लागतो. या खर्चाच्या तुलनेत विद्यार्थ्यांकडून आकारण्यात येणारे शैक्षणिक शुल्क हे अत्यल्प आहे. विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणावर करण्यात येणारा खर्च हा अंशतः जनतेकडून आकरण्यात येत असलेल्या कराच्या उत्पन्नातून भागविला जातो. म्हणून विद्यार्थ्यांनी आपले शिक्षण पूर्ण झाल्यावर काही कालावधीसाठी जनतेची सेवा करणे आवश्यक आहे यासाठी विद्यार्थ्यांकडून बंधपत्र लिहून घेण्यात येते.

शासकीय महानगरपालिकेच्या महाविद्यालयात वैद्यकीय/दंत पदवी अभ्यासक्रमास प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांकडून अभ्यासक्रम पूर्ण झाल्यानंतर २ वर्षे शासन सेवा करण्याबाबतचे बंधपत्र लिहून घेण्यात येते. सदर बंधपत्राचे उमेदवाराकडून उल्लंघन झाल्यास रु.१ लाख इतका दंड वसूल करण्याची तरतूद बंधपत्रामध्ये होती. सन २००४-०५ या शैक्षणिक वर्षी व त्यापुढील वर्षी प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांकरिता दंडाची रक्कम रु.५ लाख इतकी वाढविण्यात आली आहे

बंधपत्राचे उल्लंघन झाल्यास आकारावयाच्या दंडामागे अथवा आकारावयाच्या दंडाची रक्कम वाढविण्यामागे, याद्वारे महसूल वाढविण्याचा शासनाचा उद्देश नसून पदवीधारकांना, दंडाची रक्कम भरण्यापेक्षा शासन सेवा करण्यासाठी प्रोत्साहित करणे हा आहे. जुन्या काळातील पदवीधारकांपैकी किती उमेदवारांनी शासन सेवा केली, किती जणांना पदे रिक्त नसल्यामुळे शासन सेवा देता आली नाही, इ. बाबतचा तपशिल उपलब्ध होणे दुरापास्त आहे. तथापि, किमान मागील ५ वर्षामध्ये शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयाकडून बाहेर पडलेल्या पदवीधारकांच्या बाबतीत अशी माहिती संकलित करण्याचे आदेश संचालक वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई यांना देण्यात आले आहेत. तसेच शासन सेवा देऊनही ज्या उमेदवारांनी शासन सेवा केली नाही, अथवा अर्ध्यातून सोडून दिली अशा उमेदवारांकडून दंडाची रक्कम वसूल करण्यासाठी योग्य ती कार्यवाही करण्याच्या सूचना संबंधीतांना देण्यात आलेल्या आहेत.

साक्ष :

यासंदर्भात समितीने दिनांक १ सप्टेंबर, २०१० रोजी सचिव, वैद्यकीय शिक्षण यांची साक्ष घेतली. साक्षीच्या वेळी विभागीय सचिवांनी समितीस असे सांगितले की, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयांमध्ये वैद्यकीय शिक्षण देण्याकरिता शासनाचा मोठया प्रमाणावर खर्च होतो. शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयात फी अतिशय कमी असते. त्यामुळे शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयातून शिक्षण घेतलेल्या विद्यार्थ्यांकडून दोन वर्षे ग्रामीण भागात वैद्यकीय सेवा उपलब्ध करुन घ्यावी यासाठी विद्यार्थ्यांकडून बंधपत्र लिहून घेण्याची तरतूद आहे. सन

१९९८ ते २००३ या कालावधीमध्ये धोरणामध्ये काही प्रमाणात बदल झाले होते. दिनांक २० नोव्हेंबर, २००१ रोजी शासनाने असा निर्णय घेतला होता की, त्यावेळी आपल्याकडे डॉक्टरांची संख्या खूप होती. त्यामुळे आपल्याला बंधपत्र सेवा देणे शक्य नव्हते. दिनांक २० नोव्हेंबर, २००१ च्या शासन निर्णयानुसार ही अट काही कालावधीकरिता शिथील करण्यात आली होती. त्यामुळे विद्यार्थ्यांवर दोन वर्षे सेवा करण्याचे बंधन नव्हते. सन २००५-०६ मध्ये या धोरणामध्ये वारंवार बदल होत गेले. पोस्ट ग्रॅज्युएटचे शिक्षण घेण्यापूर्वी विद्यार्थ्यांनी अशा प्रकारची सेवा केली पाहिजे असे त्यांच्यावर बंधन होते. एकीकडे बरेच विद्यार्थी एमबीबीएस झाल्यानंतर सुध्दा ग्रामीण भागामध्ये वैद्यकीय सेवा मिळत नाही असे निदर्शनास येते. परंतु त्यावेळी एमबीबीएस डॉक्टरांची संख्या जास्त असल्यामुळे बऱ्याच विद्यार्थ्यांना सेवा दिली गेली नाही.

यावर समितीने अशी विचारणा केली की, सन २००१ मध्ये यासंदर्भात निर्णय झाला होता, त्यावेळी एमबीबीएस डॉक्टरांची संख्या जास्त होती. एमबीबीएसच्या सिट्स तेवढयाच आहेत. काही प्रमाणात त्यामध्ये वाढ झाली असेल. जी अट शिथील करण्यात आली त्यामागचे नेमके कारण काय होते ? सन २००१ मध्ये सुध्दा हीच परिस्थिती होती. त्यावेळी विभागाने विद्यार्थ्यांकडून पैसे वसूल का केले नाहीत ? त्यावर विभागीय सचिवांनी असा खुलासा केला की, दिनांक २०.११.२००१ रोजी निर्णय झाला व सदर शासन निर्णयातील दुसऱ्या परिच्छेदामध्ये असे म्हटलेले आहे की, "शासनाने वरील प्रमाणे घेतलेला निर्णय हा त्यावेळी शासकीय रुग्णालयांमध्ये जास्तीत जास्त वैद्यकीय अधिकारी उपलब्ध व्हावेत या हेतूने घेतलेला आहे. त्यावेळी वैद्यकीय अधिकारी सहजासहजी उपलब्ध होत नव्हते. आता परिस्थिती बदललेली असून, शासकीय रुग्णालयांमध्ये विविध भरती माध्यमातून पदे भरण्यासाठी उमेदवार उपलब्ध होतात. उमेदवार उपलब्ध होत असल्याने, रिक्त पदांअभावी पदवी प्राप्त विद्यार्थ्यांना शासन सेवेत सामावून घेणे कठीण झाले आहे म्हणून पदवी प्राप्त झालेल्या विद्यार्थ्यांनी पदव्युत्तर अभ्यासक्रमास प्रवेश घेण्यापूर्वी एक वर्षाची शासन/महानगरपालिका सेवा करण्याची अट सन २००१-०२ या शैक्षणिक वर्षाकरिता शिथील करण्यात येत आहे."

समितीने पुढे अशी विचारणा केली की, एमएस किंवा एमडी अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेण्यासंदर्भातील निर्णय होता. सर्वांना इंटर्नशिप मिळाली पाहिजे. तरी सुध्दा शासनाने अशा प्रकारचा निर्णय का घेतला ? याबाबत सचिवांनी असा खुलासा केला की, सन २००१ चा शासन निर्णय इंटर्नशिप संदर्भात नाही. सन २००१ चा शासन निर्णय शासकीय सेवा करण्यासंदर्भातील आहे. शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयातून शिक्षण पूर्ण केलेल्या विद्यार्थ्यांनी दोन वर्षे सेवा उपलब्ध करुन द्यावयास पाहिजे. सन २००१ मध्ये अशी परिस्थिती निर्माण झाली होती की, प्राथमिक आरोग्य केंद्रामध्ये जागा उपलब्ध नव्हत्या. त्यामुळे आपण त्यांना सवलत दिली की, पदवीत्तर शिक्षणासाठी पाहिजे असेल तर तुम्ही प्रवेश घेऊ शकता. पदवीधर शिक्षणाचा कोर्स पूर्ण झाल्यानंतर तुम्हाला दोन वर्षाचा बंधपत्राचा कालावधी पूर्ण करावा लागेल.

समितीने अशी विचारणा केली की, "छाननीत फक्त १० प्रकरणे महसूल प्राधिकाऱ्यांकडे बंधपत्र रक्कम, जमीन महसुलाची थकबाकी म्हणून वसुलीसाठी पाठविली व उरलेल्या ७९१ प्रकरणांमध्ये वसुलीसाठी काही प्रयत्न केले नाहीत." त्यावर सचिवांनी असा खुलासा केला की, ज्यांनी बंधपत्राचा कालावधी पूर्ण केलेला नाही त्यांच्याकडून वसुली व्हावयास पाहिजे होती. परंतु त्यांच्याकडून वसुली झालेली नाही, ही वस्तुस्थिती आहे. इंटर्नशिप पूर्ण केलेल्या विद्यार्थ्यांना आरोग्य उपसंचालक यांनी आदेश दिल्यानंतर त्यांनी शासकीय सेवा देण्यासाठी रुजू व्हावयास पाहिजे होते. परंतु ते रुजू न होता किंवा रुजू झाल्यानंतर अर्धवट सेवा सोडून गेले. बंधपत्राची रक्कम एक लाख रुपये आहे आणि ती विद्यार्थ्यांकडून वसूल करावयास पाहिजे होती. आरोग्य उपसंचालक यांनी अधिक्षक यांना कळवावयास पाहिजे की, ज्या विद्यार्थ्यांनी बंधपत्राचा कालावधी पूर्ण केला नाही त्यांच्याकडून बंधपत्राची रक्कम वसूल करावी. त्यानंतर अधिक्षक यांनी त्या विद्यार्थ्यांकडून ती रक्कम वसूल करावयास पाहिजे होती. अधिक्षक यांनी जिल्हाधिकाऱ्यांना पत्र पाठवावयास पाहिजे आणि जिल्हाधिकाऱ्यांनी जमीन महसुलाची थकबाकी म्हणून ती रक्कम वसूल करावयास पाहिजे अशी पध्दत आहे.

समितीने पुढे अशी विचारणा केली की, जर त्या विद्यार्थ्याला शासनाने किंवा संचालक, स्वास्थ सेवा यांनी केव्हाही सूचना देऊन बोलाविले तर त्या विद्यार्थ्याला शासन/जिल्हा परिषद/स्थानिक प्राधिकरण यांचेकडे दोन वर्षे सेवा करावी लागते. १२ वैद्यकीय महाविद्यालये, १ दंत महाविद्यालय व ६ उप संचालक यांच्या अभिलेख्यांची छाननी केली असता असे निदर्शनास आले की, ८०१ विद्यार्थ्यांकडून ज्यांची अंतर्वासिता पूर्ण झाली व ज्यांना शासनाने सन १९९८-२००३ या कालावधीत नोकरी देण्यात आली होती पण जे रुजू झाले नाहीत किंवा दोन वर्षे संपण्याआधी नोकरी सोडून गेले, त्यांच्याकडून रुपये १३.०५ कोटी करार भंग केल्याबद्दल वसूल करावयाचे होते, हा मूळ आक्षेप आहे. विभागाने महालेखाकारांना यासंदर्भात स्पष्टीकरण दिलेले आहे. परंतु त्यामुळे महालेखाकारांचे समाधान झालेले नाही. या आक्षेपासंदर्भात विभागाचे काय म्हणणे आहे ? याबाबत सचिवांनी खुलासा केला की, पैसे वसूल करण्यामध्ये दोन अडचणी होत्या. पहिली अडचण अशी होती की, काही लोक शासकीय सेवा करण्यासाठी इच्छूक होते. परंतु जागा उपलब्ध नव्हत्या. त्यामुळे विभाग त्यांना जागा उपलब्ध करुन देऊ शकला नाही. तत्कालीन सचिवांच्या उत्तराने समितीचे समाधान न झाल्याने समितीने पुन्हा विचारणा केली की, विभाग समितीला चुकीची माहिती देत आहेत. त्या कालावधीमध्ये आणि आताच्या कालावधीत फार मोठा बदल झालेला नाही. आजही प्राथमिक आरोग्य केंद्रांमध्ये आणि ग्रामीण रुग्णालयांमध्ये डॉक्टरांची पदे रिक्त आहेत. जागा उपलब्ध नव्हत्या असे विभागाने सांगितले. वैद्यकीय व दंत अभ्यासक्रमातील विद्यार्थ्यांच्या प्रशिक्षणावर जनतेकडून वसूल करण्यात आलेल्या रक्कमेतून मोठया प्रमाणावर खर्च करण्यात येतो. त्याचा उपयोग आरोग्य सेवेसाठी व्हावयास पाहिजे. तसेच एका डॉक्टरसाठी किती खर्च होतो ? असे समितीने विचारले असता तत्कालीन सचिवांनी एका डॉक्टरसाठी २२ लाख रुपये सबसिडी मिळते.अशी माहिती दिली.

महालेखाकारांनी असे निदर्शनास आणून दिले की, Our audit objection was that the medical students have to serve the State Government or Local Self Government for one year. If there are vacant posts in the Government then they have to undergo two years Government Service as per the bond If they do not put the above period of service then they have to pay a fine of an amount of Rs.5 lakhs. Now, the department has collected about Rs.34 crores. However, the students, also render some service against the amount which the society is paying for their fees. In this case, an amount of Rs.19.99 crores in respect of earlier years was also to be recovered from the students. The department has also issued orders for the recovery of bond money as arrears of land revenue; and till today, in remaining 791 cases efforts were not made to recover the amount, there are 14 Medical Colleges in the State of Maharashtra and every year around 1600 students are taking admissions. The Committee would like to know that how many students have completed the course? After the completion of the course, how many students render the services to the Government and how many students have not ? What is the situation now? The Committee would like to know that what is the total number of students passed out from these Medical Colleges and not rendered their services to the State Government ?

त्यावर विभागीय सचिवांनी खुलासा केला की, महालेखाकारांनी सांगितल्याप्रमाणे दरवर्षी १६०० विद्यार्थी एमबीबीएस परीक्षा पास होतात. त्यातील २५-३० टक्के विद्यार्थी पदवीधर शिक्षणासाठी सुपर स्पेशालिटीसाठी प्रवेश घेतात. बाकीच्या विद्यार्थ्यांनी दोन वर्षे शासकीय सेवा देऊन पुढे जायचे असते. सन २००५ ते २०१० या कालावधीमध्ये ३४ कोटी ३४ लाख रुपये वसूल करण्यात आलेले आहेत. समितीने त्यावर पुढे अशी विचारणा केली की, ज्यावेळी विद्यार्थ्यांना प्रवेश दिला जातो त्यावेळी करार करतो. त्या करारामध्ये काय नमूद केलेले असते ? याबाबत विभागीय सचिवांनी खुलासा केला की, एमबीबीएस झाल्यानंतर एक वर्षाची इंटर्नशिप होती. त्या करारामध्ये असे नमूद असते की, "Now, the condition of the above written are that: (i) The student shall diligently prosecute and completed the MBBS/BDS course at the said college in the State of Maharashtra and strictly comply with the rules of the said college in the State of Maharashtra which the student thereafter joins on transfer at the end of the first year examination and shall be of good conduct and character and attend the college regularly and shall complete the course and thereafter duly pass the prescribed the University examinations for the course and undergo the prescribed internship or rotating house-manship. (ii) The student shall on passing the said examination and after undergoing internship or rotating house-manship for such period and at such institution as may be prescribed, within the period of 30 days give notice in writing to the Director of Medical Education and Research Mumbai. And if the student is called upon by the Government or the Director of Health Services (hereinafter referred to as DHS). Any time such

notice by D.M.E.R./D.H.S. the student shall serve the Government/Zilla Parishad/Local Authority for One/Two years in such grade as may be prescribed therefore and to the event of the student being called upon to serve the Government/Zilla Parishad/Local authority the student shall appear before the concerned selection board for an interview. If the student is selected by the selection board, he/she serve the Government/Zilla Parishad/ Local authority for a minimum period of one/two years on such remuneration as may be prescribed in such scale of payment not below that of a class II Officer for MBBS graduate in Government Medical Service of the student required by the armed forces or he/she desired to serve in the armed forces the tenure of such compulsory service shall not be less than one year. (iii) The student shall during the period he/she is required to serve under the provision of the Bond, faithfully discharge the duties assigned him/her superiors with the almost diligence and efficiency and be of good conduct and character and observe the rules for the time being in force regulating the conduct or unless duly certified by a competent medical authority absent himself/herself form his/her duties without obtaining the proper permission or subsequent confirmation for Government by its authorized officers.

(a) In the event of the student committing a breach of any of the above terms and condition the whole of the said sum of Rs.10,00,000/- (Rupees Ten lakhs only) shall become forthwith payable by the students Guardian and either of the sureties jointly and severally and the Government may, without prejudice to any other rights and remedies of the Government, recover the same from the student and/ or either of the sureties jointly and severally at the discretion of the Government from cost and/or recurring income and/or arrears of the land revenue and / or any immovable property."

समितीने पुढे अशी विचारणा केली की, हे बंधपत्र रक्कमेची वसुली कोणत्या वर्षाची आहे? विभागीय सचिवांनी त्यावर सांगितले सन २००८ पर्यंतची आहे. सन १९८३ साली बंधपत्राची रक्कम ५,००० रुपये होती. सन १९८८ ते २००३ या काळात १ लाख रुपये होती व सन २००३ ते २००८ पर्यंत ५ लाख रुपये होती. सन २००८ नंतर ही रक्कम १० लाख रुपये एवढी करण्यात आली आहे.

समितीने विभागास महालेखाकारांनी जो प्रश्न उपस्थित केला त्याबाबत स्पष्टीकरण करण्यास सांगितले असता सन २००५ ते २०१० या कालावधीत राज्यातील एकूण १४ वैद्यकीय महाविद्यालये व ३ दंत महाविद्यालये मिळून रुपये ३४,३४,२२,०००/- इतकी रक्कम मागील पाच वर्षात वसूल केलेली आहे असे समितीस सांगितले.

त्यावर समितीने असे मत व्यक्त केले की, पैसा वसूल करणे हा मुद्दा नसून जनसेवा हा महत्वाचा विषय आहे. बंधपत्र घेण्यामागे शासनाचा हेतू या डॉक्टरांनी दोन वर्षे ग्रामीण भागात सेवा करावी हा होता. ासंदर्भात विभागीय सचिवांनी खुलासा केला की, परंतु सध्या त्यादृष्टीने कायदा अस्तित्वात नाही. एखाद्या विद्यार्थ्याने खाजगी प्रॅक्टिस सुरु केली तर त्याला कोणताही अडथळा येत नाही. भारतीय विज्ञान परिषद

(Indian medical council) च्या मार्गदर्शक सूचना नुसार पदवी अडविता येत नाही. विद्यार्थ्याने इंटर्नशिप पूर्ण केल्यानंतर तो डॉक्टर होतो, कुठेही तो प्रॅक्टिस करु शकतो. यासाठी शासनाकडे येण्याची त्याला आवश्यकता भासत नाही, ही वस्तुस्थिती आहे. प्रत्येक वर्षी साधारणपणे १६०० विद्यार्थी वैद्यकीय परीक्षा उत्तीर्ण होतात. त्या विद्यार्थ्यांची यादी आरोग्य सेवा संचालकांकडे पाठवून या डॉक्टरांना नोकरी द्यावी असे कळविले जाते. वैद्यकीय शिक्षण विभागामार्फत या विद्यार्थ्यांशी वारंवार पत्रव्यवहार केलेला आहे. यावर्षी उत्तीर्ण झालेल्या १६०० विद्यार्थ्यांपैकी किती विद्यार्थ्यांना नोकरी दिली गेली ? किती विद्यार्थी प्रत्यक्षात रुजू झाले ? किती विद्यार्थी मध्येच सेवा सोडून गेले? या संदर्भातील माहिती जोपर्यंत प्राप्त होत नाही तोपर्यंत रिकव्हरीचा प्रश्न निर्माण होत नाही. ही माहिती संकलित करण्यामध्ये अडचणी आलेल्या आहेत त्यामुळे ही परिस्थिती उद्‌भवली.

त्यावर समितीने विभागास आरोग्य सेवा संचालनालयाकडून माहिती उपलब्ध का होत नाही असे विचारले असता वैद्यकीय शिक्षण विभागाचे सहसंचालक यांनी असा खुलासा केला की, सन १९९७ पासून कोणत्याही विद्यार्थ्याला जोपर्यंत त्याने ग्रामीण भागात सेवा पूर्ण केलेली नाही तोपर्यंत पदव्युत्तर प्रवेश दिलेला नाही. सन १९८७ पासून जवळजवळ १२०० विद्यार्थ्यांना विभागाकडून प्रवेश देण्यात आला. ग्रामीण भागात सेवा केल्यानंतर ते ॲकॅडमिक सेवेत रुजू होत होते. त्यांच्याकडून चांगली सेवा मिळत होती. १० ते १५ टक्के विद्यार्थी ग्रामीण भागातून परत येण्यास उत्सूक नसतात, कारण ते तेथेच रमत होते. सन १९९६ पासून एकाही विद्यार्थ्याची सेवा उपलब्ध न झाल्यामुळे पुढील १२०० विद्यार्थ्यांना ही सेवा देता आली नाही. शासनाने २००१ मध्ये शासन निर्णय काढून ही सेवा रद्द करावी असे ठरविले. सन २००१ ते २००५ पर्यंत हा प्रकार सुरु होता. सन २००६ पासून पुन्हा महाराष्ट्रामध्ये वैद्यकीय अधिकाऱ्यांच्या जागा रिक्त झाल्या. सन २००६ ते २००८ पर्यंत हीच परिस्थिती होती. चार महिन्यापूर्वी आरोग्य सेवा संचालनालयाकडून १३०० डॉक्टरांची पदे भरण्याबाबतची जाहिरात दिली गेली व एम.के.सी.एल.मार्फत परीक्षा देखील घेण्यात आली आहे. १३०० जागांसाठी जवळजवळ ४५०० अर्ज प्राप्त झाले. आता ही परिस्थिती बदलली आहे हे निश्चित मान्य करावे लागेल. सन २००६ ते २००८ या कालावधीत वैद्यकीय अधिकाऱ्यांच्या जागा रिक्त होत्या आता रिक्त नाहीत. महालेखाकारांनी जो आक्षेप घेतला आहे त्या संदर्भात त्यांनी संस्था, महाविद्यालये व विद्यार्थी संख्येचा उल्लेख केलेला आहे. केवळ हाच आधार न घेता संपूर्ण महाराष्ट्रात वसूलीचे प्रमाण वाढविले असून जवळपास ३४ कोटी रुपये वसूल झालेले आहेत. यापुढे प्रतिवर्षी ही रक्कम वाढणार आहे.

त्यावर समितीने किती रक्कम अपेक्षित होती?अशी विचारणा केली असता वैद्यकीय शिक्षण विभागाचे सहसंचालक यांनी असा खुलासा केला की, आरोग्य सेवा उपसंचालकांकडून किती विद्यार्थी सेवेत रुजू झाले, किती विद्यार्थी रुजू झालेले नाहीत, किती विद्यार्थी मध्येच सेवा सोडून गेले, याची माहिती उपलब्ध झाल्याशिवाय अपेक्षित वसूलीची निश्चित आकडेवारी सांगता येणार नाही.

समितीने या संदर्भात आणखी अशी विचारणा केली की, सार्वजनिक आरोग्य व वैद्यकीय शिक्षण हे दोन्ही शासनाचेच विभाग आहेत. आरोग्य विभागाकडून आकडेवारी उपलब्ध होत नाही तोपर्यंत वसुली करु शकत नाही हे सांगणे कितपत योग्य आहे ? त्यावर सहसंचालक वैद्यकीय शिक्षण विभागाचे यांनी आरोग्य सेवा संचालनालयाकडून माहिती प्राप्त होते. त्याबद्दल त्यांनी मुदत मागितली आहे. राज्यातील सहा आरोग्य सेवा उपसंचालकांसमवेत संयुक्त बैठक घ्यावी लागेल. त्यावर समितीने पुन्हा अशी विचारणा केली की, या परिच्छेदाबाबत साक्ष घेण्याचे निश्चित ठरल्यामुळे यापूर्वीच अशी संयुक्त बैठक घेऊन माहिती घेणे आवश्यक वाटले नाही का? ही विभागाची नियमित पध्दत आहे. ज्यावेळी नियमांचे उल्लंघन होते त्याचवेळी ऑडिट पॅरा उपस्थित होतो. ऑडिट पॅरा येऊनही निश्चित आकडेवारी किती आहे याची विभागाकडे माहिती उपलब्ध नसेल तर याबाबत तुम्ही दोषी आहात असे समितीचे मत आहे. सन २००१ पासून बॅन आला होता. बंधपत्र सेवा नको म्हणून त्यावेळी विचार केला नाही. आता ही पध्दत रुढ होऊन गेली आहे. ग्रामीण भागात सेवा करण्यामध्ये स्वारस्य नाही म्हणून बंधपत्राची रक्कम भरण्यात येते. ज्यावेळी बंधपत्राची रक्कम १ लाख रुपये होती त्याचवेळी सक्तीने ग्रामीण भागातील सेवा करुन पूर्ण केली नाही तर पद्वी जप्त करण्यात येईल अशी तरतूद का केली नाही? त्याबाबत खुलासा करताना सहसंचालक, वैद्यकीय शिक्षण यांनी समितीस अशी विचारणा केली की, नोकरी देणे हा मुद्दा आरोग्य सेवा संचालनालयाशी निगडित असून वैद्यकीय शिक्षण पूर्ण केलेल्या विद्यार्थ्यांची यादी वैद्यकीय शिक्षण विभागामार्फत पुरविली जाते. या विद्यार्थ्यांपैकी किती विद्यार्थी सेवेत रुजू झाले, किती विद्यार्थी सेवा सोडून गेले याची माहिती आरोग्य सेवा संचालनायाकडून विभागाला पुरविली जाते. त्यानंतर वसूलीचा प्रश्न निर्माण होतो व ज्यांच्याकडून बंधपत्राची रक्कम वसूल करावयाची आहे त्याची माहिती संबंधित जिल्हाधिकाऱ्यांना कळविली जाते. सार्वजनिक आरोग्य विभागांतर्गत किती वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची पदे रिक्त आहेत याची माहिती घेत आहोत. ऑडिट पॅरा उपस्थित केला गेला त्यामध्ये १३ कोटी रुपयांची आकडेवारी दिली गेली होती. त्यापैकी ६ कोटी रुपये वसूल केले असून उर्वरित रक्कम वसूल करण्याची कार्यवाही सुरु आहे व ती रक्कम देखील वसूल होईल.

समितीने पुढे अशी विचारणा केली की प्रचलित कायद्यामध्ये अंतर आहे. लोक सेवा हा मुख्य हेतू असल्यामुळे या हेतूच्या दृष्टीने कायदा करता येईल का ? याबाबत विभागीय सचिवांनी असा खुलासा केला की, ज्या काही वेगवेगळया मार्गदर्शक सूचना आहेत त्यानुसार वैद्यकीय शिक्षण उपलब्ध करुन देणे हा एक भाग आहे व ग्रामीण भागात आरोग्य सेवा पुरविणे हा दुसरा भाग आहे. साडेचार वर्षाचे वैद्यकीय शिक्षण घेतले आणि परीक्षा उत्तीर्ण झाल्यानंतर इंटर्नशिप पूर्ण केली म्हणजे त्या विद्यार्थ्याचे वैद्यकीय शिक्षण पूर्ण झाले. परंतु ग्रामीण भागात सेवा करणे क्रमप्राप्त आहे.

समितीने अशी विचारणा केली की, यापूर्वीच विभागाने सांगितले की, एका विद्यार्थ्यावर वैद्यकीय शिक्षणापोटी शासनाकडून २२ लाख रुपये खर्च केले जातात. या डॉक्टरांकडून ग्रामीण भागात सेवा मिळणार

नसेल तर शासनाने हे २२ लाख रुपये का खर्च करावेत? वैद्यकीय महाविद्यालये काढण्यामागे शासनाचा उद्देश हा ग्रामीण भागातील लोकांना आरोग्य सेवेचा लाभ व्हावा हा होता. तो उद्देश पूर्ण होत नसेल तर शासनाने खर्च तरी का करावा ? त्यावर विभागीय सचिवांनी असा खुलासा केला की, प्रत्येक वैद्यकीय महाविद्यालयाचे प्रोफेसर्स, लेक्चरर्स, वैद्यकीय अधिकारी यांच्या रिक्त जागा भरण्यासाठी अनेक लोकांचे अर्ज शासनाकडे आलेले आहेत. १३०० रिक्त जागा भरण्यासाठी जाहिरात दिल्यानंतर ४५०० अर्ज प्राप्त झाले. वैद्यकीय महाविद्यालयातून शिक्षण घेऊन विद्यार्थी बाहेर पडतो, तो डॉक्टर या नात्याने देशात वैद्यकीय सेवा देत असतो त्यामुळे एक प्रकारे शासनाचा खर्च सत्कारणी लागतो.

समितीने विभागीय सचिवांच्या असे निदर्शनास आणून दिले की, ग्रामीण भागात डॉक्टरांनी वैद्यकीय सेवा दिली पाहिजे तिथे ते जाण्यास तयार नाहीत. शहरी भागात डॉक्टर्स आहेत, परंतु ग्रामीण भागात डॉक्टरांची वानवा आहे. हा असमतोल दूर व्हावा म्हणून शासनाने हे धोरण आखले होते. डॉक्टरची पदवी मिळाल्यानंतर तो विद्यार्थी आपल्या मर्जीनुसार दवाखाना उघडणार आहे. ग्रामीण भागातील गरीब रुग्णांचा विचार केला जात नाही ? 'गाव तेथे डॉक्टर' ही योजना शासनाने आणली. गावात डॉक्टर आहेत का ? विभागीय सचिवांनी असा खुलासा केला की, मला असे म्हणावयाचे होते की, आज राज्यामध्ये जेवढी वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची पदे रिक्त आहेत ती पदे भरण्याची प्रक्रिया वेगाने सुरु आहे, त्यामुळे यापुढे अडचण येणार नाही.

समितीने पुढे अशी विचारणा केली की, आरोग्य सेवा संचालकांच्या अधिपत्याखाली आरोग्य उपसंचालक काम करीत आहेत. गावात डॉक्टर नसेल, प्राथमिक आरोग्य केंद्रात डॉक्टर नसेल तर ती जबाबदारी कोणाची आहे ? यावर विभागीय सचिवांनी असा खुलासा केला की, आरोग्य विभागातील वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची जी रिक्त पदे आहेत ती पदे भरण्याची प्रक्रिया पूर्ण करुन १३०० डॉक्टरांची निवड करण्यात आली आहे. पुढील काळात हे डॉक्टर्स ग्रामीण भागात वैद्यकीय सेवा देण्यासाठी जाणार आहेत. समितीच्या परवानगीने आम्ही या संपूर्ण प्रक्रियेमधून तयार होणारे डॉक्टर्स आणि ग्रामीण भागात रिक्त असलेला डॉक्टरांच्या पदाचा अनुशेष याचा समग्र अभ्यास करु. त्यानंतर भारतीय विज्ञान परिषदेच्या मार्गदर्शक सूचना, एखाद्या विद्यार्थ्यांला पद्वी देण्याकरिता, मेडिकल प्रॅक्टिस करण्याकरिता कायद्यात ज्या तरतुदी आहेत या सर्वांचा अभ्यास करुन वेगळे धोरण ठरविण्याची आवश्यकता भासल्यास त्यादृष्टीने आम्ही तयारी करु.

याबाबत महालेखाकारांनी असे अभिप्राय व्यक्त केले की, what I understand is that there is a question of co-ordination between the various departments of the Medical Education Department. The co-ordination is missing in these departments and that is the main reason for not getting the correct figures of the students, who have joined or served the Governments. The Committee would like to know that how many students have been passed out with a Degree of MBBS and how many of them have been offered appointments. How many of them joined and how many of them have

not joined? This kind of co-ordination is essential and I think that co-ordination is missing. this is one of the reasons as to which such thing has happened. One hon. Member of the Committee has just pointed out that there is no question of revenue. It is a point of social obligation. It is a question of giving service to the people. However, it is not possible in this system. The department has to evolve a system. unless and until there is a co-ordination in all the three Departments of the Government the students who are passing out from the Medical Colleges will not known to the Department. The students who are being offered an appointment will not be known to the department. According to Accountant Generals suggestion, a proper system should be evolved in this matter.

त्यावर विभाग किती दिवसात हा समन्वय साधणार आहेत? असे समितीने विचारले असता तीन महिन्यात कार्यवाही पूर्ण करत. पहिल्यांदा महालेखाकारांनी जो मुद्दा सांगितला त्यानुसार आरोग्य सेवा संचालकांशी संपर्क साधून प्रत्यक्षात आज शासनामार्फत ग्रामीण भागात ज्याठिकाणी नोकरी देता येईल अशा जागा किती आहेत याची माहिती घेऊ आणि त्यानंतर वैद्यकीय पदवीधारक बंधपत्रित उमेदवार पाठविण्याची शक्यता आजमाहून पाहू अशी माहिती विभागीय सचिवांनी समितीस दिली.

समितीने पुढे अशी विचारणा केली की, एकूण १६०० ते १७०० वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची पदे रिक्त आहेत असे मंत्रीमहोदयांनी सभागृहात जाहीर केले होते.त्यावर विभागीय सचिवांनी समितीस असे सांगितले की,त्याबाबतची भरती प्रक्रिया पूर्णत्वास आली आहे. सांप्रत परिस्थितीचा आढावा घेऊन नवीन धोरण आणावे लागेल काय याचाही विचार करु. भरती प्रक्रिया लवकरात लवकर पूर्ण केली पाहिजे तसेच या सदंर्भात इंटर्नशिप पूर्ण करणाऱ्या डॉक्टरांच्या संदर्भात कायद्यात तरतूद करण्याकरीता केंद्रशासनाकडे पाठपुरावा करावा तसेच हे तत्व संपूर्ण देशात लागू करावे लागेल. आज देशातील सर्वच राज्यातील ग्रामीण भागात डॉक्टरचीसेवा नाही आणि कायद्यात सुधारणा करावयाची झाल्यास केंद्र स्तरावर देयक आणावे लागेल. याकरीता केंद्र शासनाकडे शिफारस करावी. त्यावर सचिवांनी खुलासा केला की, भारतीय विज्ञान परिषदेच्या प्रचलित नॉर्म्सप्रमाणे एकदा आंतरवासिता संपल्यानंतर त्यांच्यावर बंधन रहात नाही. एखादा विद्यार्थी म्हणतो मला एम.बी.बी.एस.पर्यंतच शिक्षण घ्यावयाचे आहे. एखाद्याला पुढे वैद्यकीय शिक्षण घ्यावयाचे असल्यास एम.एस., एम.डी. आदी पदव्युत्तर शिक्षण घेता येते.

समितीने असे सूचित केले की, ग्रामीण आरोग्य सेवा भक्कम करावयाची असेल तर मुंबई सारख्या शहरामध्ये सी.पी.एस.सुरु होती त्याप्रकारचे कोर्सेस तालुका पातळीवर सुरु केले तर वैद्यकीय महाविद्यालयामध्ये नव्याने तयार होणाऱ्या डॉक्टरांना सेवा पुरविण्याबाबत सक्ती करता येईल. शासनाच्या पातळीवर सी.पी.एस.कोर्सेस सुरु करण्याचा विचार व्हावा. सी.पी.एस.ही खाजगी मंडळ आहे. सदर मंडळ राज्य शासनाने टेकओव्हर केली तर वर्कफोर्स उपलब्ध होईल.

अभिप्राय व शिफारशी :-

सन २००३-२००४ या वर्षात वैद्यकीय शिक्षण विभागाच्या अभिलेख्यांची महालेखाकारांनी तपासणी केली असता ८०० वैद्यकीय विद्यार्थ्यांकडून करारानुसार १३.०५ कोटी रुपयांची बंधपत्र रकमेची वसूली झाली नाही. १२ वैद्यकीय महाविद्यालये, १ दंत महाविद्यालय व ६ उप संचालक यांच्या अभिलेख्यांची छाननी केली असता असे निदर्शनास आले की, ८०१ विद्यार्थ्यांकडून ज्यांची आंतरवासिता पूर्ण झाली व ज्यांना शासनाने सन १९९८-२००३ या कालावधीत नोकरी देण्यात आली होती पण जे रुजू झाले नाहीत किंवा दोन वर्षे संपण्याआधी नोकरी सोडून गेले, त्यांच्याकडून रुपये १३.०५ कोटी करार भंग केल्याबद्दल वसूल करावयाचे होते, याबाबत सचिवांनी समितीस असे सांगितले की काही डॉक्टर शासकीय सेवा करण्यासाठी इच्छूक होते, परंतु जागा उपलब्ध नव्हत्या. त्यामुळे विभाग त्यांना जागा उपलब्ध करुन देऊ शकला नाही. याबाबत विभागाने त्याच वेळी नियमानुसार कार्यवाही केली असती तर भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांच्या अहवालात परिच्छेद आला नसता तसेच समितीला सचिवांनी सांगितलेली वस्तुस्थिती मान्य नसून आजही आदिवासी क्षेत्रात व ग्रामीण भागात डॉक्टर उपलब्ध नाही ग्रामीण जनतेला उपचारासाठी शहरातच जावे लागत आहे. **बंधपत्र प्रकरणी वैद्यकीय विद्यर्थ्यांना करार भंग करुन १३.०५ कोटी रुपये शासनाचे बुडविले आहे. याप्रकरणी संबंधीतावर योग्य ती कारवाई करुन शासनाने १३.०५ कोटी रुपये वसूल करण्यात यावे व याप्रकरणी केलेल्या कारवाईची माहिती समितीला ३ महिन्यात देण्यात यावे अशी शिफारस समिती करीत आहे.**

वैद्यकीय अधिकाऱ्याचे प्रशिक्षण व नियुक्तीचा संबंध वैद्यकीय शिक्षण विभाग व सार्वजनिक आरोग्य विभागाशी निगडीत असल्याने या प्रकरणी दोन्ही विभागाशी परस्पर समन्वय ठेवून उपसंचालकाच्या स्तरावर वैद्यकीय अधिकाऱ्यांनी पदवीनंतर आंतरवासिता कालावधी यशस्वीरित्या पूर्ण केला आहे किंवा काय नसल्यास त्यासंदर्भात करावयाची कार्यवाही याबाबतचा आढावा घेण्याची कार्यपध्दती सुरु करावी अशी समितीची शिफारस आहे.

वैद्यकीय व दंत अभ्यासक्रमातील विद्यार्थ्यांच्या प्रशिक्षणावर जनतेकडून वसूल करण्यात आलेल्या रक्कमेतून मोठया प्रमाणावर खर्च करण्यात येतो. त्याचा उपयोग आरोग्य सेवेसाठी होत असला तरी तो नफेखोरी करुन करण्यात येत असल्यामुळे याप्रकरणी सर्व सामान्य जनतेला त्याचा लाभ होत नाही त्यामुळे याप्रकरणी शासनाने सखोल अभ्यास करणे आवश्यक आहे **त्याकरीता वैद्यकीय व दंत अभ्यास क्रमातील विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षण राज्यातील आदिवासी व ग्रामीण भागात पूर्ण करणे बंधनकारक करण्यात यावे अशी शिफारस समिती करीत आहे. आवश्यकता असल्यास या प्रकरणी विधी व न्याय विभागाचे अभिप्राय घेवून आंतरवासिता सेवा २ वर्षाची बंधनकारक करता येईल किंवा काय याबाबत विधी व न्याय विभाग अभिप्राय घेवून त्याबाबत कायदा करावा व यासंदर्भात केलेली कार्यवाहीची माहिती ३ महिन्यात समितीला पाठवावी अशी समितीची शिफारस आहे.**

प्रत्येक वैद्यकीय महाविद्यालयाचे प्राध्यापक, लेक्चरर्स, वैद्यकीय अधिकारी यांच्या १३०० रिक्त जागा असून या रिक्त जागा भरण्यासाठी शासनाने तातडीने कार्यवाही करावी व या प्रकरणी केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीला ३ महिन्यात देण्यात यावी अशी शिफारस समिती करीत आहे.

ग्रामीण भागात डॉक्टरांनी वैद्यकीय सेवा दिली पाहिजे तिथे ते जाण्यास तयार नाहीत. शहरी भागात डॉक्टर्स आहेत, परंतु ग्रामीण भागात डॉक्टरांची वानवा आहे. हा असमतोल दूर व्हावा म्हणून शासनाने आखलेल्या धोरणाची अंमलबजावणी काटेकोरपणे करण्यात यावी अशी शिफारस समिती करीत आहे.

'गाव तेथे डॉक्टर' ही योजना शासनाने आणली परंतु ही योजना अद्याप झाली नसल्याचे समितीच्या निदर्शनास आलेले आहे त्यामुळे या योजनेबाबत शासनाने पुन्हा आढावा घेवुन या योजनेची अंमलबजावणी करण्याच्या दृष्टीने शासनाने प्रभावी उपाययोजना करावी अशी समितीची शिफारस आहे.

वैद्यकीय व दंत अभ्यासक्रम पूर्ण करणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी इंटर्नशिप पूर्ण करणे आवश्यक आहे. इंटर्नशिप पूर्ण करणाऱ्या डॉक्टरांच्या संदर्भात भारतीय विज्ञान परिषदेमध्ये ज्या मार्गदर्शक सूचना आहे. त्यानुसार तसेच एखादया विद्यार्थ्यांला वैद्यकीय पद्वी देण्याकरीता व वैद्यकीय सराव करण्याकरीता कायदयात ज्या तरतूदी आहेत या सर्वांचा अभ्यास करुन वेगळे धोरण ठरविण्यासाठी तसेच कायदयात असलेल्या तरतूदीमध्ये दुरुस्ती करण्याच्या दृष्टीने आवश्यक ती कारवाई करावी अशी समिती शिफारस करीत आहे. ग्रामीण आरोग्य सेवा भक्कम करावयाची असेल तर मुंबई सारख्या शहरामध्ये खाजगी संस्थेतर्फे सी.पी.एस.कोर्स सुरु होतात त्याप्रकारचे कोर्सेस तालुका स्तरावर सुरु केले तर वैद्यकीय महाविद्यालयामध्ये नव्याने तयार होणाऱ्या डॉक्टरांना सेवा पुरविण्याबाबत सक्ती करता येईल. शासनाने तालुका स्तरावर सी.पी.एस.कोर्सेस सुरु करण्यात यावे अशी शिफारस समिती करीत आहे.

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

कर्मचारी राज्य विमा महामंडळाकडून थकीत रक्कम

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २००३-२००४ या वर्षाच्या महसूली जमा रक्कमा अहवालातील सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या **परिच्छेद क्र.६.४.२ "कर्मचारी राज्य विमा महामंडळाकडून थकीत रक्कम"** या संदर्भात महालेखाकारांनी खालील अभिप्राय व्यक्त केले आहेत.

राज्यातील 'कर्मचारी राज्य विमा योजना' ही कर्मचारी राज्य विमा महामंडळाकडून १३ रुग्णलयांद्वारा कार्यान्वित केली जाते. एका कुटुंबातील विमाधारक व्यक्तीकरिता रु.६००/- ही कमाल मर्यादा प्रतिवर्षी असून विमाधारक लोकांच्या प्रत्येकी सरासरी संख्येवर ठरविली जाते.

विमाधारकांच्या वैद्यकीय जपणूकीवरील खर्च कामगार राज्य विमा महामंडळ व राज्य सरकार यांच्यामध्ये ७:१ या गुणोत्तरात विभागाला जातो. अभिलेख्याच्या छाननीत असे निदर्शनास आले की, रु. ११.१८ कोटी एवढी रक्कम कामगार राज्य विमा महामंडळाने आकारणी न केल्यामुळे या महामंडळाकडून थकीत आहे.

थकीत रकमेचा वार्षिक गोषवारा खालीलप्रमाणे आहे.

वर्ष	रक्कम रुपये कोटीत
१९९९-२०००	४.५३
२०००-२००१	४.५४
२००१-२००२	२.११
एकूण	**११.१८**

ज्ञापन :

या तिन्ही वर्षासाठी वैद्यकीय उपचारांकरिता प्रत्येक विमाधारकामागे एकूण अनुज्ञेय अनुदान रु.६००/- एवढे होते. (रु.३६०/- प्रशासकीय खर्च + रु.१७०/- औषधे व ड्रेसिंग, रु२०/- वैद्यकीय उपकरणांची देखभाल/दुरुस्ती, रु.५०/- अतिविशिष्ट उपचारांकरिता फिरता निधी) प्रतिपूर्तीच्या रक्कमेचा दावा दाखल करताना आयुक्त कार्यालयाकडून काही चुका झाल्या आहेत.

तत्कालीन कार्यपध्दतीनुसार फिरत्या निधीचा खर्च राज्य कामगार विमा महामंडळाकडून करण्यात आला आहे. त्यामध्ये राज्य शासनाचा १/८ हिस्साही समाविष्ट आहे तथापि, अंतिम ताळेबंद करताना अनावधानाने फिरत्या निधीच्या रक्कमेचा पुन्हा दावा करण्यात आला आहे.

सन १९९९-२००० करिता प्रलंबित थकीत रक्कमेचा आढावा घेत असता असे निदर्शनास आले की, राज्य कामगार विमा महामंडळाकडून त्या वर्षासाठी रु.२,७४,९५८/- एवढी अधिक रक्कम प्राप्त झाली आहे. त्या वर्षाकरिता फिरत्या निधीची रक्कम दोनदा प्राप्त झाली आहे.

त्याचप्रमाणे सन २०००-०१ या वर्षाकरिताचा दावा पुन्हा परिगणित करण्यात आल्यावर असे दिसून आले आहे की, रु.९१,४६,६६१/- एवढी रक्कम राकावि महामंडळाकडून जास्त प्राप्त झाली आहे.

सन २००२-०३ या कालावधीचे लेखे राज्य कामगार विमा महामंडळाकडून अद्यापपर्यन्त अंतिम झालेले नसल्यामुळे या लेखा परिच्छेदावरील आक्षेप हा मुदतपूर्व असल्याचे दिसून येते. तथापि, या वर्षासाठी रु.२,७७,१५,७३० /- एवढी जास्त रक्कम राकावि महामंडळाकडून यापूर्वीच प्राप्त झाली आहे. आयुक्त, राज्य कामगार विमा योजना यांच्या कार्यालयाने महासंचालक, राज्य कामगार विमा महामंडळ, नवी दिल्ली यांना दि.२७.८२०१० च्या पत्रान्वये सुधारित दावा सादर केला आहे.

सबब, राज्य कामगार विमा महामंडळाकडून येणे असलेल्या रक्कमांचा वरील कालावधीचा तक्ता खालीलप्रमाणे आहे.

वर्ष	रक्कम रुपये
१९९९-२०००	(-)२,७४,९५८/-
२०००-२००१	(-) ९१,४६,६६१/-
२००१-२००३	(-) २,७७,१५,७३०/-
एकूण	**(-)३,७१,३७,३४९/-**

महालेखापाल यांच्याकडे पाठपुरावा करण्यासंबंधात असे नमूद करण्यात येते की, आयुक्त, राज्य कामगार विमा योजना यांनी प्रधान महालेखापाल (लेखा) यांना दिनांक २६.८.२०१० च्या पत्रान्वये फिरत्या निधीबाबत लेखा प्रमाणपत्र देण्याची विनंती केली आहे. तसेच महासंचालक, राज्य कामगार महामंडळ यांच्याकडे सन १९९९-२००० ते सन २००९-२०१० या कालावधीसाठी सुधारीत दावा दाखल केला आहे. आयुक्त, राज्य कामगार विमा योजना यांनी दि.९.९.२०१० रोजी राकावि महामंडळास वैयक्तिकरित्या भेट दिली आहे. त्याचप्रमाणे दि.१५.९.२०१० रोजी प्रधान महालेखापरीक्षक यांची प्रत्यक्ष भेट घेवून संबंधीत अधिकाऱ्यांशी या लेखा आक्षेपाबाबत चर्चा केली आहे.

राज्यशासन व राज्य कामगार विमा महामंडळ यांच्या मध्ये थकित रक्कमांच्या दाव्याबाबत नियमितपणे कार्यवाही सुरु असते. काही रक्कमांचे अंतिम ताळेबंदानंतर देखील संबंधीत वर्षात समायोजन करण्यात येते सदर लेखापरिच्छेद हा कदाचित आयुक्त कार्यालयाच्या लेखाविभागाने केलेल्या परिगणनेवर व पत्रव्यवहारावर आधारीत असून त्याचा आढावा घेण्यात आला असून तो सुधारीत करण्यात आला आहे.

साक्ष :-

आरोग्य विभागाकडे परिच्छेदाची माहिती तयार आहे. फक्त महालेखापाल यांच्याकडून तपासणी होणे बाकी आहे. कधीपर्यंत पूर्तता करुन घेणार, या मुद्याबाबत समितीपुढे विभागाने असा खुलासा केला की, महालेखकार यांच्यासमवेत चर्चा करुन लवकरात लवकर निकालात काढण्याचा प्रयत्न आहे.

प्रलंबित परिच्छेदाच्या संदर्भात मूळ अन्याय फिरत्या निधीच्या लेखापरीक्षणाबाबत आहे. यामध्ये राज्य कामगार विमा योजनेसाठी राज्य कामगार विमा महामंडळ, नवी दिल्ली यांचेकडून मिळत असतो. त्या ५० रुपये प्रती विमा फिरता निधी म्हणून स्वतंत्र निधी देण्यात येतो. यामध्ये महालेखापाल यांचे असे म्हणणे आहे की, हा पैसा एकत्रित निधी मधील नसल्यामुळे महालेखापाल त्यांचे लेखापरीक्षण करु शकत नाही. राज्य कामगार विमा महामंडळाचे असे म्हणणे आहे की, महालेखापाल यांच्या कार्यालयाने ते प्रमाणित करुन दिले पाहिजे. याकरिता आयुक्त कार्यालय राज्य कामगार विमा महामंडळाशी वारंवार पत्रव्यवहार करीत आहे

यावर महालेखाकारांनी असे सांगितले की, जी रक्कम नोंद झालेली आहे त्याचे लेखापरीक्षण प्रमाणपत्र महालेखापाल यांचे कार्यालय निर्गमित करीत असते. सन २००६-२००७ मध्ये ते प्रमाणित करुन पाठविलेले आहे. सन २००७-२००८ आणि २००८-२००९ चे काम प्रगतिपथावर आहे. यामध्ये किती खर्च झालेला आहे त्याचे कामगार राज्य विमा योजनेशी प्रमाण ठरवून दिलेले आहे. विमाधारक लोकांच्या वैद्यकीय जपणूकीवरील खर्च कर्मचारी राज्य विमा महामंडळ व राज्य सरकार यांच्यामध्ये ७:१ या गुणोत्तरात विभागला जातो. या परिच्छेदाच्या संदर्भात एकूण किती खर्च झाला याची माहिती जाणून घेण्याची गरज आहे. आता सन २००६-२००७ पर्यंत लेखा परीक्षण पूर्ण झालेले आहे व २ वर्षाचे लेखापरीक्षणाचे काम चालू आहे. या संदर्भात अधिक माहिती जाणून घेण्याची आवश्यकता आहे.

सन २००१ मध्ये महालेखाकार यांनी अशी भूमिका घेतली होती की, ५० रुपये प्रती कामगार हा एकत्रित निधीचा भाग नाही म्हणून त्याचे लेखापरीक्षण त्यांना करता येणार नाही. असे विभागाने सांगितले. महालेखाकारांनी लेखापरीक्षण करणार नाही असे सांगितले आहे काय, यावर महालेखाकार यांनी त्यास संमती दर्शवली. विभागीय प्रतिनिधींनी हे पत्र दि.२३ मार्च, २००१ रोजीचे श्रीमती संगीता चौरे, वरिष्ठ उपमहालेखापाल यांच्या स्वाक्षरीचे पत्र वाचून दाखिवले सदर पत्रात "It was explained to them that since the payments out of the Revolving Fund established by ESIC are not out of the Consolidated Fund of the State, the expenditure does not form part of the State Government's Accounts and hence, the Accountant General's Office is not in a position to verify and audit this expenditure and give any certificate thereon." असा उल्लेख आहे. परंतू यामध्ये कम्युनिकेशन गॅप आहे. महालेखापाल ते प्रमाणित करतात. असे मत महालेखा यामध्ये अनुपाती गुणोत्तर यायला पाहिजे. त्याचा फंड व्यवस्थित यायला पाहिजे. महालेखापाल यांचे म्हणणे असे आहे की, तो फंड जमा झालेला नाही. या संदर्भात खुलासा करताना विभागाने सांगितले की, प्रचलित व्यवस्थेप्रमाणे विभागाला ९० टक्के अग्रीम मिळत असतो १० टक्के रक्कमेची पूर्तता लेखापरीक्षण झाल्यानंतर होत असते. फिरत्या निधीच्या मुद्दयावर अडचणी आहेत. यामध्ये लेखापरीक्षण प्रमाणित करणे गरजेचे आहे. पण महालेखापाल प्रमाणित करीत असतात व महालेखापाल यांनी २००६-२००७ पर्यंतचे लेखापरीक्षण पूर्ण करण्यात आलेले आहे. फक्त सन २००८-२००९ चे लेखापरीक्षणाचे काम पूर्ण करण्याचे बाकी

आहे. असे समितीने विभागास निदर्शनास आणून दिल्यावर विभागाने खुलासा केला की, फिरता निधी सन १९९९ पासून सुरु होता. ५ वर्षे महालेखापाल यांनी लेखापरीक्षण न करताही पहिल्या वर्षी प्रतीपूर्ती केली आहे.

सन २०००-२००१ यामध्ये फिरता निधी ४.५७ लाख रुपयांचा होता, त्यामधून ४.२३ कोटी रोख घेण्याचे बाकी आहे. सन २००३-२००४ च्या लेखापरीक्षण अहवालातील परिच्छेद क्रमांक ६.४.२ च्या परिच्छेदात असे नमूद करण्यात आले आहे की, ११.१८ करोड रुपये राज्य कामगार विमा योजनेकडून पूर्तता होण्याचे बाकी आहे. परंतु ते आलेले नाही. त्यावर चर्चा करण्यासाठी सदर परिच्छेद आहे.त्यावर विभागाने खुलासा केला की, यासंदर्भात विभाग वेळोवेळी पाठपुरावा करीत आहे.

मी १९९९-२००० या वर्षातील ४.५३ कोटी रुपयांचा लेखापरीक्षा परिच्छेद होता. या संदर्भात पाठपुरावा केल्यानंतर रुपये ४.१० करोड प्राप्त झाले आहेत.

विभागाने सन २०००-२००१ या लेखापरीक्षा परिच्छेदासंदर्भात विभागाने योग्य तो पाठपुरावा करण्याची आवश्यकता आहे. त्यावर विभागाने खुलासा केला की, सन १९९९-२००० ची बाकी २००४ व २००८ मध्ये आलेली आहे. यासाठी वेळोवेळी पाठपुरावा केलेला होता. १० वर्षे सातत्याने पाठपुरावा केल्यानंतर विभागाला सन २००४ व २००८ मध्ये ४ कोटी रुपयांची रक्कम प्राप्त झाली आहे. समितीने असे सूचीत केले की, यासंदर्भात आरोग्य विभाग यांनी महालेखाकार यांच्या समवेत चर्चा करुन योग्य कार्यवाही करण्यात यावी.

समितीच्या सुचनेप्रमाणे सार्वजनिक आरोग्य विभागाने खर्चमेळ करण्यात आल्यानंतर वेगळी आकडेवारी समोर आली आहे. सुरुवातीच्या आकडेवारीनुसार १९९९-२००० साली ४.५३ कोटी रुपये, २०००-२००१साली ४.५४ कोटी रुपये आणि २००१-२००२ साली २.११ कोटी रुपये असे मिळून एकूण ११.१८ कोटी रुपये थकीत होते. परंतु खर्चमेळ घातल्यानंतर काही चुका झाल्याचे आढळून आले आहे. तत्कालीन पध्दतीनुसार फिरत्या निधीचा संपूर्ण खर्च राज्य कामगार विमा महामंडळाकडून करण्यात आला आहे आणि त्यामध्ये राज्य शासनाचा १/८ हिस्सा देखील आहे परंतु ताळेबंद करीत असतांना चुकून फिरत्या निधीच्या रकमेचा दावा पुन्हा केला होता. १९९९-२००० साली राज्य कामगार विमा महामंडळाकडून २ लाख ७४ हजार ९५८ रुपये जास्त दिले आहेत. २०००-२००१ साली राज्य कामगार विमा महामंडळाकडून ९१ लाख ४६ हजार ६६१ रुपये रक्कम जास्त प्राप्त झाली आहे. त्याचबरोबर २००२-२००३ साली राज्य कामगार विमा महामंडळाकडून २ कोटी ७७ लाख १५ हजार ७३० रुपये जास्त प्राप्त झाले आहेत. ज्यावेळी लेखापरीक्षण करण्यात आले होते, त्यावेळी एक प्रपत्र स्टेटमेन्ट तयार करण्यात आले होते, त्यानुसार १९९९ ते २००२ सालासाठी ४.५३ कोटी रुपये, २०००-२००१ सालासाठी ४.५४ कोटी रुपये, आणि --- कोटी रुपये असे मिळून एकंदर ११.१८ कोटी रुपये थकीत होते. अशा प्रकारचे शेरे त्यावेळी देण्यात आले होते. त्यानंतर पुन्हा सुधारित प्रपत्र तयार करण्यात आले आहे. फिरता निधी सन १९९९ सालापासून सुरु करण्यात आला होता. त्याचे अकाऊन्टीग करण्यात आले होते आणि त्या ठिकाणी चूक झाली होती आता सुधारित माहिती आयुक्तांमार्फत महालेखापाल यांना सादर केलेली आहे.

त्याचबरोबर महासंचालक, राज्य कामगार विमा महामंडळ, नवी दिल्ली यांना देखील सुधारित माहिती सादर करण्यात आली आहे. यावर महालेखाकारानी असे सांगितले की, it requires lot of accounting. They have made lot of adjustments in their funds from time to time. They have not submitted information in proper format.यावर विभागाने खुलासा केला की, राज्यातील कर्मचारी राज्य विमा योजना ही योजना समवर्ती यादीमधील आहे. या योजनेवर केंद्र सरकारच्या कामगार विमा कायद्याप्रमाणे नियंत्रण केले जाते. त्याची केन्द्र सरकारची जी ध्येय धोरणे असतात, त्याप्रमाणे राज्य कामगार विमा महामंडळामार्फत अंमलबजावणी केली जाते. राज्य सरकार आणि राज्य कामगार विमा महामंडळ यांच्यामध्ये लेखा विषयीच्या मुद्याबाबत सतत वाद होत असतात.

राज्य शासनाने कामगार मंत्र्यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती नियुक्त केली आहे त्या समितीच्या बैठका वारंवार होत असतात व त्या बैठकीमध्ये चर्चा करुन हा वाद मिटवता येऊ शकतो.

केंद्र सरकारने लेख्यांसाठी एक नमुना प्रपत्र ठरवून दिलेला आहे. त्याप्रमाणे माहिती सादर करावयास पाहिजे होती, परंतु त्या नमुन्याप्रमाणे माहिती दिलेली नव्हती ही विभागाची चूक झाली होती, त्याचप्रमाणे नमुना + प्रपत्राप्रमाणे जी काही वजावट होत असते ते, दाखविले गेले नाही. त्यामुळे रक्कमेमध्ये फरक दिसत होता आता. ही त्रूटी दूर करण्यात आली आहे आणि सुधारित पत्रक सादर केलेले आहे.त्यामुळे इतर त्रूटी देखील दूर होतील अशी विभागाची अपेक्षा आहे.

केन्द्र सरकारने जे प्रपत्र दिले होते, त्या प्रपत्रानुसार विभागाने माहिती का सादर केली नाही, या चुकीस कोण जबाबदार आहे व त्या संबंधीत अधिकाऱ्यावर जबाबदारी निश्चित करण्यात यावी अशी विचारणा समितीने केली असता विभागाने त्याची चूक मान्य केली व केन्द्र सरकारने तयार केलेल्या प्रपत्राकडे कोणीही लक्ष दिले नव्हते असे त्यांनी समितीस सांगितले.

कामगारांना आरोग्याच्या दृष्टीने योग्य सोयी सुविधा मिळाव्यात यासाठी हे महामंडळ स्थापन करण्यात आलेले आहे. केवळ हजारो कोटी रुपये जमा करण्यासाठी महामंडळ स्थापन करण्यात आलेले नाही. संपूर्ण राज्यात दर्जेदार दवाखाने उभारण्याची भूमिका आपण स्वीकारली आहे परंतु अशा परिस्थितीत जर आपल्याला दावा व्यवस्थित सादर करता येत नसेल तर ती खेदाची बाब आहे. असे मत समितीने व्यक्त केले.

राज्य कामगार विमा मंडळास किती पैसे येणे आहेत, साधारणपणे दरवर्षी किती खर्च करण्यात येतो ? अशी समितीने विचारणा केली असता त्याबाबत सचिवांनी खुलासा केला की, सन १९९९-२००० ते २००९-२०१० करिता सुमारे १८४ कोटी रुपयांची मागणी केली आहे व १२० कोटी रुपयापर्यत खर्च करीत असतो.

समितीने अशी विचारणा केली की, मुंबईतील महात्मा गांधी हॉस्पिटल, परळ आणि अंधेरीच्या हॉस्पिटलची काय स्थिती आहे, त्यावर सचिवांनी खुलासा केला की, या हॉस्पिटलच्या संदर्भात मंत्रीमंडळाच्या बैठकीत निर्णय घेण्यात आला आहे त्याचबरोबर हायकोर्टाने देखील निर्णय दिला आहे. त्यानुसार आता

कामगार राज्य विमा योजनेचे हॉस्पीटल्स् केन्द्र सरकारकडे हस्तांतरीत केली जाणार आहेत. दोन महिन्यापूर्वीच हा निर्णय झाला होता. संपूर्ण देशात एकूण २४ रुग्णालयांचे आधुनिकीरण करण्याचा प्रकल्प राज्य कामगार विमा योजना महामंडळाने हाती घेतला आहे, त्यापैकी महाराष्ट्र राज्याला सर्वात मोठा वाटा मिळाला असून परळ येथील महात्मागांधी रुग्णालय, राज्य कामगार विमा योजना रुग्णालय, अंधेरी, मुलुंड व वाशी अशा एकूण चार रुग्णालयांचे आधुनिकीकरणाने काम पहिल्या टप्पयात सुरु आहे व तेथे पोस्ट ग्रॅज्युएट मेडिकल इस्टिटयूट/ वैद्यकीय महाविद्यालय/दंड महाविद्यालय सरु होणार आहे. परळ, मुलुंड, वाशी आणि अंधेरी येथील ही चार हॉस्पिटल्स च्या आधुनिकिरणासाठी सुमारे १५०० कोटी रुपये खर्च होणार आहे.

तद्नंतर दि.११ जानेवारी, २०११ रोजी सचिव सार्वजनिक आरोग्य विभाग व सचिव कामगार विभाग यांची साक्ष घेण्यात आली.

सदर साक्षीचे वेळी समितीने तत्कालीन कार्यपध्दतीनुसार फिरत्या निधीचा संपूर्ण खर्च राज्य कामगार विमा महामंडळाकडून करण्यात आला आहे. हा फिरता निधी काय असतो याचा खुलासा करण्यात यावा व तसेच राज्य कामगार विमा योजना मधून जेवढे पैसे गोळा होतात, तेवढे खर्च होत नाहीत. सर्वसाधारण व्यवसाय करणाऱ्या डॉक्टरांच्या माध्यमातून या राज्य विमा योजनेची अंमलबजावणी करण्यात येते पण या योजनेचा लाभार्थ्यांना ज्या प्रमाणात लाभ मिळाला पाहिजे त्या प्रमाणात मिळत नाही. हे डॉक्टर्स या लाभार्थ्यांना सर्वसाधारणपणे ताप, सर्दी-खोकल्याची औषधे उपलब्ध करुन देतात. राज्यामध्ये असे एकूण किती डॉक्टर्स आहेत व त्यांच्यावर एकूण किती खर्च करण्यात येतो, राज्य कर्मचारी विमा योजनेमध्ये एकूण किती कर्मचारी आहेत याचाही खुलासा करण्याबाबत समितीने सांगितले असता याबाबत सचिवांनी अशी माहिती दिली की, ११ कोटी ११ लाख रुपये एवढे कामगार राज्य विमा महामंडळाकडून राज्य शसनाला येणे आहे अशा प्रकारचा आक्षेप या परिच्छेदात घेण्यात आला होता. त्यासंदर्भातील सर्व हिशेब दि.१९/१०/२०१० रोजी महालेखाकारांना सादर करण्यात आले आहेत. रु.११ कोटी ११ लाख येणे नसून १८४ कोटी रुपये येणे आहे, राज्य कर्मचारी विमा योजनेमध्ये एकूण किती कर्मचारी आहेत, याबाबत सचिवांनी समितीस सांगितले की, १८ लाख ७२ हजार ३०६ एवढे कामगार या योजनेकडे नोंदणीकृत आहेत. या कामगारांच्या कुटुंबियांची संख्या विचारात घेतली तर एकूण ७५ लाख लोकांना या योजनेचा लाभ देण्यात येतो. समितीने अशी विचारणा केली की या योजनेसाठी राज्य शासनाचा हिस्सा किती व केंद्र शासनाचा हिस्सा किती ? आरोग्यावर होणारा खर्च किती, याबाबत सचिवांनी अशी माहिती दिली की सर्वसाधारणपणे सन २००९-२०१० या वर्षी या योजनेमध्ये महामंडळाकडे जेवढे पैसे जमा झालेले आहेत त्यापैकी राज्य शासन आणि केंद्र शासन या दोन्हीचे मिळून१९७ कोटी रुपये लाभार्थ्यांवर खर्च झालेले आहेत.

ज्यांच्यामार्फत ही योजना राबविली जाते त्या सर्वसाधारण व्यवसाय करणाऱ्या डॉक्टरांना किती पैसे दिले जातात या समितीच्या प्रश्नावर माहिती देतांना सचिवांनी खुलासा केला की, राज्यामध्ये विम्याचे दवाखाने

चालविणारे एकंदर ८४१ वैद्यकीय व्यवसायिक असून लाभार्थी ७५ लाख आहेत १८ लाख ७२ हजार कामगार आहेत.

नवीन डॉक्टर्सना विमा वैद्यकीय अधिकारी म्हणून म्हणून घेतले जात नाही काय यासंबंधीची माहिती घेवून समितीला देतो असे सचिवानी आश्वासीत करुनही अद्याप समितीला माहिती प्राप्त होऊ शकली नाही.

कर्मचारी आजारी पडल्यानंतर ते या सर्वसाधारण डॉक्टर्सकडे येतात. त्यामुळे ८४१ ही संख्या कमी आहे. सर्वसाधारपणे सरासरी काढले तर एका सर्वसाधारण डॉक्टरकडे १० हजार रुग्ण आहेत म्हणून या डॉक्टरांची संख्या वाढविण्यासाठी आवश्यकता आहे. असे सचिवांच्या निदर्शनास आणले असता सचिवांनी समितीस असे आश्वासित केले की, साधारणपणे १८ लाख कामगाराकडून येणारी वर्गणीची रक्कम त्या कामगारांच्या कंपन्यांकडून येणारा त्यांचा हिस्सा केंद्र शासनाकडून मिळणारे पैसे तसेच राज्य शासनाचा हिस्सा हे सर्व मिळून ७०० ते ८०० कोटी रुपये जमा होतात. विमा योजनेचा लाभ केवळ ७५ लाख लोकांना देण्यात येतो ही संख्या फार कमी आहे. या रुग्णांना हार्ट ॲटॅक, कॅन्सर, किडणीचे आजार मोठया प्रमाणात होतात या आजारावरील उपाय खर्चिक आहेत. या योजनेंतर्गत अधिक निधी जमा होत असताना देखील खर्च मात्र फार कमी होतो. त्यामुळे पैसे शिल्लक रहातात. याचे कारण रुग्णालये तसेच डॉक्टरांची संख्या फार कमी आहे. त्याचा परिणाम म्हणून रुग्णांना सेवा देण्यात आपण कुठे तरी कमी पडत आहोत. डॉक्टर्स तसेच रुग्णालयांची संख्या वाढविण्याच्या बाबतीत, पैसे शिल्लक रहातात काय, शिल्लक रहात असतील तर ते का शिल्लक राहतात याचा अभ्यास करुन आरोग्य सेवेवर अधिक खर्च करण्याच्या संदर्भात काही योजना केलेली आहे काय. समिती या विषयाच्या संदर्भात अधिक खोलात जाऊन विचार करुन इच्छिते, या सदंर्भात गरीब कामगारांचा प्रश्न असल्यामुळे समितीने तो गांभीर्याने घेतलेला आहे. कर्मचाऱ्यांच्या आरोग्याच्या बाबतीत दवाखान्यावर कर्मचारी, प्रशासन यावर अधिक खर्च करण्याची योजना विभागाकडे आहे काय, अशी समितीने विचारणा केली असता, सचिवांनी खुलासा केला की, यासंदर्भात कामगार राज्य विमा योजना कायद्याप्रमाणे एकंदर १२ सुविधांवर खर्च करण्यात येतो. त्यासंदर्भात मागच्यावर्षी ७०५ कोटी रुपये वर्गणी स्वरुपात जमा झालेले आहे. सर्वसाधारणपणे ६५० ते ७०० कोटी रुपये वर्गणीच्या स्वरुपात जमा होतात आणि ते पैसे १२ सुविधांवर खर्च करण्यात येतात. या १२ सुविधांपैकी आरोग्य ही एक सुविधा आहे. बाकीच्या ११ सुविधांवर महामंडळामार्फत खर्च करण्यात येतो. आरोग्य विभागाकडून जेवढया पैशांची मागणी करण्यात येते, तेवढे पैसे देण्यात येतात. त्यामुळे या योजनेच्या अंमलबजावणीचे नीट नियोजन करुन विभागाने पैसे मागितले तर ३०० ते ४०० कोटी रुपये सुध्दा मिळू शकतील म्हणून आरोग्य विभागाने नीट नियोजन करुन ३०० ते ४०० कोटी रुपयाची मागणी केली पाहिजे आणि लाभार्थ्यांना आरोग्याच्या चांगल्या सुविधा उपलब्ध करुन दिल्या पाहिजेत असे समितीने मत व्यक्त केले.

आरोग्य सेवेवर १८५ कोटी म्हणजे जवळ जवळ २०० कोटी रुपये खर्च होत असले तरी उर्वरित ५०० कोटी रुपये खर्च हा ११ सेवांवर खर्च होता त्या ११ सेवा कोणत्या आणि त्या सेवांवर सर्वसाधारणपणे किती खर्च होतो. या समितीच्या प्रश्नावर माहिती देताना विभागाने असा खुलासा केला की, last year we have spent Rs.50 cores on the causality benefit , Maternity benefit , death pension disabled persons benefit etc We have invested Rs.1600 cores for upgrading the hospitails. The Andheri hospital is being upgraded For the Kandivali hospital is being upgraded and we are settling up post- graduate institute there

यावर समितीने विचारणा केली की,Are you spending the entire amount in Mumbai, How much amount are you spending outside Mumbai याबाबत विभागाने खुलासा केला की, Spent --

समितीने अशी विचारणा केली की, You are having 18.5 lakh employees covered under ESIS How do these employees know what benefits/ facilities are available to them?

त्यावर विभागाने खुलासा केला की, We advertise the benefits/ facilities available to the employees. we send the information regarding this to the Companies the information is available online.

समितीने विभागांच्या असे निदर्शनास आणून दिले की, All these employees are labours some of them may be illiterate. How will they have access to your information

त्याबाबात विभागाने असे सांगितले की, We have given them Pehchan Cards (Smart cards) we have covered 50% of the employees.

समितीने असे नमूद केले की, विभागाकडे कामगार विमा योजनेसंदर्भात निधी शिल्लक राहतो. निधीचे जलद वितरण होत नाही. याबाबत आपणास काय सूचना करता येईल, त्यावर विभागाने खुलासा केला की, आम्ही ९०% रक्कम आगाऊ देतो.

कामगार राज्य विमा महामंडळ त्यांचे पैसे देत आहे. राज्य शासनाने मागणीनुसार १/८ हिस्सा दिला पाहिजे. आपल्याकडून मागणी कमी होते आणि परत त्यामध्ये शासन कट लावते परिणामी निधी कमी मिळत आहे. असा समितीने मुद्दा उपस्थित केला असता वित्त सचिवांनी खुलासा केला की, अनेक वेळा विमा धारक व्यक्ती आकस्मिकतेमध्ये खाजगी रुग्णालयात जाऊन उपचार घेतात उदाहणार्थ, उपचारासाठी ८ रुपये खर्च झाला तर १:७ या प्रमाणात म्हणजे राज्य शासन १ रुपया व केंद्र शासन ७ रुपये खर्च करेल अशी ती योजना आहे. राज्य सरकार या संदर्भातील संपूर्ण रक्कम अगोदर देते व त्यानंतर केंद्र सरकारकडून त्याची पूर्तता होते केंद्र शासनाकडून १८४ कोटी रुपये येणे बाकी आहे. त्यामुळे राज्य शासनाने त्यांचा हिस्सा दिला नाही, असे म्हणणे योग्य होणार नाही.

कामगार सचिवांनी राज्य कामगार विमा योजनेसंदर्भात असे निदर्शनास आणून दिले की, ही योजना ३० नवीन ठिकाणी विस्तारीत केली आहे. नवीन ८ ठिकाणासंदर्भात वित्त विभागाकडे परवानगी मागितली होती, ती विभागाने दिली आहे. वित्त विभागाची अगोदर परवानगी नसल्यामुळे योजना लागू झाली नव्हती. कोल्हापूर, तारापूर, पनवेल, रायगड, तळोजा या ठिकाणी सदर योजना विस्तारीत केली आहे. वित्त विभाग १/८ भाग देत नसल्यामुळे योजना कार्यान्वित होत नव्हती सद्यःस्थितीमध्ये यासाठी आवश्यक असणारी रुग्णालये तयार असून वित्त विभागाकडून परवानगी मिळत नसल्यामुळे कामगारांना योजनेचा लाभ देणे शक्य होत नाही.

उत्पन्न मर्यादा ठरविण्याचा अधिकार सरकारला आहे. संस्था या संदर्भात जबाबदारी स्वीकारत असतील तर त्यांना सूट द्यावी. राज्यामध्ये किती जणांना सूट देण्यात आली आहे. ज्यांना सूट दिली आहे. तेथे सर्व योजनांची अंमलबजावणी होते की नाही संस्था सूट घेऊन कामगारांना आरोग्य सेवा पुरवत नसेल तसेच अपघात फायदा देत नसेल तर त्यांची सूट तात्काळ रद्द केली पाहिजे.

राज्यातील १८ लाख कामगार या योजनेलाभार्थी आहेत. राज्यातील किती कामगार या योजनेत येत नाहीत आणि जे या योजनेतून सूट दिलेल्या संस्थांमध्ये येत नाहीत किंवा या योजनेत देखील येत नाहीत असे किती कामगार आहेत ? या समितीच्या प्रश्नावर माहिती देताना कामगार विभागाने असा खुलासा केला की, कामगार विभाग महाराष्ट्र राज्यातील कामगारांची संख्या किती आहे, यांची माहिती देऊ शकते. कामगार विमा योजनेची अमंलबजावणी सार्वजनिक आरोग्य विभाग करते. कामगार विभा फक्त संस्थेच्या सूट देण्याबाबतीतील काम पाहते. गेल्या वर्षी १० लाखांमधील फक्त १ संस्थेला सूट देण्यात आली होती, बाकी कोणत्याही संस्थेला सूट दिलेली नाही.

या मुद्दयांसंदर्भात राज्य शासनाने कार्यवाही करावयास पाहिजे. कॉर्पोरेशनने सुपर स्पेशलिटी हॉस्पिटल आपल्या ताब्यात घेतले आहेत व सर्व खर्च राज्य कामगार विमा महामंडळ करते. राज्य सरकारकडून कोणतीही मदत घेत नाही.

Give us the list of hospitals and tie-up hospitals सदर माहिती समितीस देण्याचे विभागाने आश्वासित करुनही अद्याप समितीस माहिती प्राप्त झाली नाही.

"फिरता निधी" यासंदर्भात विभागास विचारणा केली असता ई.एस.आई. ने कॉरपस बनाया है, इस कॉरपस में से रिवॉल्विंग फंड दिया जाता है, परंतु महाराष्ट्र मे रिवॉल्विंग फंड का कन्सेप्ट इन्ट्रोडयूस नहीं हुआ है. कारण महाराष्ट्र में इसके लिए अलग प्रकार की व्यवस्था की गई है ।

महालेखाकारांनी फिरत्या निधी संबंधात आक्षेप का घेतले आहे, याबाबत स्पष्टीकरणात सांगण्यात आले आहे की, तत्कालीन कार्यपध्दतीनुसार फिरत्यानिधीचा संपूर्ण खर्च राज्य कामगार विमा महामंडळाकडून करण्यात आला आहे. त्यामध्ये राज्य शासनाचा १/८ हिस्साही समाविष्ट आहे. तथापि, अंतिम ताळेबंद करताना अनावाधानाने फिरत्या निधीच्या रकमेचा पुन्हा दावा करण्यात आला आहे. याबाबत विभागाने खुलासा केला की,

फिरत्या निधीची संकल्पना अशी आहे की, सुपर स्पेशॅलिटी उपचारासाठी एखाद्या व्यक्तीला मदत पाहिजे असेल तर दिली जात होती. प्रति विमा धारकाला रु.५०/- लाभ देण्यात येत होता. सन १९९९-२००० ला ही योजना सुरु झाली व सन २००२-०३ ला बंद करण्यात आली. सन २००२-२००३ नंतर महामंडळाने स्वतःच सुपर स्पेशॅलिटी उपचारांसाठी खर्चाची प्रतिपूर्ती करणे सुरु केले आहे. सुपर स्पेशॅलिटीसाठी फंड निर्माण केला होता. त्याच्या १/८ रक्कम राज्य शासनाने द्यावी, अशी तरतूद होती.

सन १९९९ ते २००२ या कालावधीत वैद्यकीय उपचारांकरिता विमाधारकास प्रतिपूर्ती करताना आयुक्त कार्यालयाकडून कोणत्या स्वरुपाच्या चुका झाल्या? या चुका केव्हा निदर्शनास आल्या व त्या सुधारण्याकरिता काय उपाययोजना करण्यात आली ? प्रतिपूर्तीमध्ये काय अडचणी आहेत याचा खुलासा विभागाला करावयास सांगितला असता विभागाने खुलासा समितीने केला की, ३००० प्रतिपूर्ती खर्चाची देयके राज्य सरकारकडे अजूनपर्यंत प्रलंबित आहेत. कामगार राज्य विमा योजने ने राज्य सरकारला विनंती केली परंतु अजून राज्यसरकारकडून कारवाई करण्यात आली नाही असे समितीला सांगण्यात आले.

समितीने अशी विचारणा केली की, लोक प्रतिपूर्तीसाठी अर्ज देत असतात, परंतु शासनाकडून प्रतिसाद मिळत नाही अशाप्रकारच्या तक्रारी आहेत. ही प्रतिपूर्ती देण्याबाबतीत काय अडचणी आहेत ? याबाबतीत कधी निर्णय होणार आहे ? त्यावर सचिवानी समितीस असे सांगितले की, विभागाकडे उपलब्ध असलेल्या माहिती प्रमाणे अशी १४०० प्रकरणे प्रलंबित आहेत असे असले तरी याबाबत अधिक माहिती घेऊन ती समितीला सादर करण्याचे सचिवांनी आश्वासित केले परंतु अद्याप माहिती प्राप्त झाली नाही.

त्यावर समितीने विभागाच्या अधिकाऱ्यांनी ज्या १४०० प्रकरणांचा उल्लेख केला ती कोणती आहेत ? त्यामध्ये किती प्रकरणे प्रलंबित आहेत ? त्या प्रकरणांमधील प्रतिपूर्तीची रक्कम किती आहे? व ती प्रकरणे किती दिवसांत पूर्ण केली जाणार आहेत ? याची लेखी समितीला सादर करण्यास सांगितले होते. परंतु अद्याप समितीला ही माहिती प्राप्त होऊ शकली नाही.

परळ येथील महात्मा गांधी रुग्णालय, मुलूंड येथील राज्य कामगार विमा रुग्णालय, वाशी येथील डेंटल कॉलेजला जोडून असलेले राज्य कामगार विमा रुग्णालय व अंधेरी येथील राज्य कामगार विमा रुग्णालय या चार रुग्णालयांच्या विक्रीची/हस्तांतरणाबाबतची सद्यःस्थिती काय आहे ? या रुग्णालयांची मागणी केव्हा केली ? ती प्रत्यक्षात केव्हा सुरु झाली व त्यासाठी केंद्राकडून रक्कम केव्हा मिळाली ?अशी विचारणा समितीने केली असता सचिवांनी असा खुलासा केला की, या रुग्णालयाची विक्री नाही तर फक्त हस्तांतरण केले आहे. परळचे जे महात्मा गाधी हॉस्पिटल आहे, ते ट्रस्टचे आहे. त्यामुळे त्याचे हस्तांतर करण्याचा प्रश्नच निर्माण होत नाही. दुसरे जे अंधेरीचे हॉस्पिटल आहे त्याचे यापूर्वीच हस्तांतरण झालेले असून कार्पोरेशनने ते ताब्यात घेतलेले आहे. मुलूंडमधील हॉस्पिटलच्या हस्तांतरणास राज्य शासनाने मान्यता दिलेली नाही. त्यामुळे त्या

हॉस्पिटलचे कार्पोरेशनला हस्तांतरण झालेले नाही. डेंटल हॉस्पिटलबाबत हस्तांतरणाचे काम यापूर्वीच सुरु झालेले आहे. हे हस्तांतरण मंत्रिमंडळाच्या निर्णयानुसार केले जाते

त्यावर हा विषय इतका गंभीर आहे की, यावर दर महिन्याला बैठक झाली पाहिजे.असे समितीने मत व्यक्त केले.

महाराष्ट्रातला फक्त ४० टक्के भाग हा राज्य कामगार विमा योजनेअंतर्गत येतो. उर्वरीत क्षेत्रामध्ये ही योजना सुरु करण्यास वा ना-हरकत प्रमाणपत्राची अडचण आहे. यासंदर्भात वित्त सचिवांनी असे सांगितले की, ४-५ महिन्यांपूर्वी सार्वजनिक आरोग्य विभागाकडून वित्त विभागाकडे एक प्रस्ताव आला होता की, इमारत तयार झालेली आहे, पण तेथे कर्मचारी नाही. त्याबाबतीत शासनाचे पद भरतीबाबत निर्बंध असले तरी ते शिथील करुन सार्वजनिक आरोग्य केंद्रामधील आरोग्य केंद्रांमधील जवळपास १५०० पदे भरण्यास वित्त विभागाने मान्यता दिलेली आहे. त्यामुळे सद्य:स्थितीत वित्त विभागाकडे सार्वजनिक आरोग्य विभागाची इमारत तयार आहे परंतु, कर्मचारी नाही अशाप्रकारचा कुठलाही प्रस्ताव मान्यतेसाठी प्रलंबित नाही.

याबाबत आरोग्य सचिवांनी असा खुलासा केला की, कोल्हापूर, बिबवेवाडी आणि चिंचवड येथील पद भरतीबाबतचे तीन प्रस्ताव वित्त विभागाकडे मान्यतेसाठी पाठविले होते व वित्त विभागाने त्यास मान्यता दिलेली आहे. परंतु, प्रोसिजरप्रमाणे वित्त विभागाच्या मान्यतेनंतर अशाप्रकारचा प्रस्ताव सचिव समिती समोर मान्यतेसाठी ठेवावा लागतो. त्याप्रमाणे ते प्रस्ताव सचिव समिती समोर मान्यतेसाठी ठेवण्यात आलेले आहेत. सचिव समितीने या प्रस्तावास मान्यता दिल्यानंतर परत ते प्रस्ताव वित्त विभागाकडे मान्यतेसाठी येतील आणि वित्त विभागाच्या मान्यतेनंतर ही पदे भरली जातील.

ग्रामीण भागातील दारिद्रयरेषेखालील लोकांना वैद्यकीय सुविधा उपलब्ध करुन देण्याबाबत भारत सरकारची राष्ट्रीय स्वास्थ विमा योजना होती. त्यानुसार त्यांना स्मार्ट कार्डचे वाटप करण्यात आले होते. गरीब लोकांना खाजगी दवाखान्यातून ३० हजार रुपयांपर्यंतचे उपचार घेण्याबाबतची सवलत या योजनेंतर्गत मिळाली होती. गरीब लोकांना खाजगी दवाखान्यातून उपचार घेण्याबाबतची ही पहिली योजना सन २००७-२००८ मध्ये राज्यातील काही जिल्हयांमध्ये सुरु करण्यात आली होती. परंतु, नंतरच्या काळामध्ये ही योजना बंद झालेली आहे. ही योजना बंद होण्याची कारणें काय आहेत व ही योजना परत सुरु होणार आहे का, असल्यास, ती कधी सुरु होणार आहे या योजनेंतर्गत रुग्णांना रुग्णालयातील उपचारांसाठी पैसे न भरता सुविधा उपलब्ध करुन दिली जाते. या योजनेतून एका कुटुंबातील ५ सदस्यांना ३० हजार रुपयांच्या मर्यादेपर्यंत लाभ घेता येतो. या समितीने उपस्थित केलेल्या मुद्यांसंदर्भात सचिवांनी समितीस असे सांगितले की, सदर योजना सुरु असून जिल्हयामध्ये ही योजना राबविण्यामध्ये काही अडचणी असतील तर त्यांची माहिती घेऊन त्या दूर करण्याबाबत कार्यवाही केली जाईल.

तसेच याबाबत समितीने असे मत व्यक्त केले की, राष्ट्रीय स्वास्थ्य विमा योजना दारिद्रयरेषेखालील लोकांसाठी काही जिल्हयांमध्ये सुरु करण्यात आली होती. याकरिता टेंडर काढून विमा कंपनी सिलेक्ट करुन तिच्याकडे रक्कम भरली गेली. परंतु, या योजनेचा लाभ लाभार्थ्यांकडून घेतला जाताना दिसत नाही. कंपनीला हप्ते भरले जातात परंतु, क्लेम घेण्याची सिस्टमच यामध्ये तयार झालेली नाही. त्यामुळे पाचशे किंवा हजार रुपयांचाही क्लेम या योजनेतील लाभार्थ्यांकडून केला गेलेला दिसून येत नाही.

समितीने अशी विचारणा केली की, खाजगी रुग्णालय आणि विमा कंपन्यांना देण्यात आलेल्या रक्कमां संबंधित माहिती सविस्तरपणे समितीला दयावी कारण या माहितीच्या आधारे केंद्रशासनाच्या या राज्य कामगार विमा योजनेचा अवलंब ख-या अर्थाने राज्यामध्ये होत आहे की नाही, याची माहिती मिळेल. त्यावर कामगार सचिवांनी खुलासा केला की, We had huge rate of claims. The claim rate is 60%. In the first year the claim rate was 40%. पहिल्या वर्षामध्ये या राज्य कामगार विमा योजनेचा अवलंब कमी प्रमाणामध्ये झाला. त्यावर समितीने सचिवांच्या असेही निदर्शनास आणून दिले की, राज्य कामगार विमायोजनेस प्रथमत: जेवढया कालावधीची अनुमती दिली होती, ती मुदत संपल्यानंतर पुढील काळाकरिता या योजनेचा अवलंब करण्याकरिता राज्यशासनाने त्वरित कार्यवाही करणे आवश्यक होते.

केंद्रशासनाने या योजनेकरिता एकूण ३ वर्षांची अनुमती दिलेली आहे. मुंबई बिलाची बीपीएल यादी पूर्ण झाली नसल्याने कामगार विभागाकडून मुंबई विभाग सोडून ३५ जिल्हयांच्या निविदा सादर करण्यात आलेले आहेत. सरकारी रुग्णालये या योजनेमध्ये सहभागी नाहीत

केंद्राच्या योजनेचा अवलंब राज्यशासनाच्या रुग्णालयांमध्ये अजूनही चालू झालेला नसून खाजगी रुग्णालयांमध्ये चालू झालेला आहे, याबाबत समितीने आश्चर्य व्यक्त केले. याबाबत खुलासा करताना विभागीय सचिवांनी सांगितले की, राज्यामध्ये यापूर्वी जी जीवनदायी योजना चालू होती, त्यानंतर त्या योजनेच्या धर्तीवर व राज्य कामगार विमा या योजनेच्या धर्तीवर एक राजीव गांधी विमा योजना चालू करण्यात येणार आहे. यामध्ये विम्याच्या रकमेची मर्यादा एकूण दीड लाख रुपये असणार आहे. या योजनेमध्ये सर्व दारिद्रय रेषेवरील आणि दारिद्रय रेषेखालील कार्डधारकांचा समावेश करण्यात येणार आहे.

जीवनदायी योजना ही फक्त चार ते पाच मोठया शस्त्र क्रियांसाठीच मर्यादीत आहे. परंतु या मोठमोठया रोगांव्यतिरिक्त इतरही जे लहान सहान रोग आहेत, शारीरिक व्याधी आहेत. यांचाही समावेश या आगामी योजनेमध्ये करण्यात येणार आहे का ? अशी विचारणा समितीने विभागास केली असता विभागीय सचिवांनी सांगितले की, यामध्ये सर्व प्रकारच्या छोटया - मोठया महत्वांच्या व्याधींवरील उपचारांचा समावेश करण्यात येणार असून या योजनेच्या विम्याच्या रकमेची मर्यादा दीड लाख रुपये प्रती कुटुंब असणार आहे. जीवनदायी योजना टप्प्याटप्प्याने बंद करण्यात येऊन राजीव गांधी विमा योजना प्रायोगिक तत्वावर फक्त सहा जिल्हयांध्ये लागू करण्याचा निर्णय शासन घेणार आहे.

राज्यशासन आणि केंद्रशासन यांच्या वेगवेगळया योजनांमधील लाभार्थी जे असतील त्यांना या योजनेचा फायदा जर झाला नाही तर उपेक्षित व वंचित रुग्णांनी कुठे जायचे ? गरीब दारिद्रय रेषेखालील कार्ड धारकांनी उपचाराकरिता कोणत्या इस्पितळांमध्ये जायचे ? अशा प्रकारे जुन्या योजना बंद करुन नवीन येऊ घातलेल्या योजना फक्त सहा जिल्हयांपुरती मर्यादित ठेवून इतर जिल्हयांकरिता पर्यायी व्यवस्था न करता राज्यातील गरीब जनतेच्या आरोग्यावर हे शासन अन्याय करीत आहे. असे मत समितीने व्यक्त केले असता

केंद्रशासनाच्या योजनेमध्ये काही राज्यांनी भाग घेतलेला नाही. उदाहरणार्थ आंध्र प्रदेश सारख्या राज्याने राज्य कामगार विमा योजनेमध्ये भाग घेतलेला नाही. कारण या योजनेमध्ये दुबार लाभ दिला जाण्याची शक्यता असते. एप्रिल,२०११पासून येऊ घातलेल्या नवीन राजीव गांधी कामगार विमा योजनेअंतर्गत दीड लाख रुपयांपर्यंत विम्याच्या रकमेची मर्यादा ठेवून या योजनेमध्ये जास्तीत जास्त रोगांवरील उपचाराचा खर्च भागविला जावा या दृष्टीने प्रयत्न राज्यशासनाने केलेला आहे.

सदरहू योजना केसरी आणि पिवळे रेशनकार्डधारकांना म्हणजेच द्रारिद्रय रेषेवरील आणि दारिद्रय रेषेखालील कार्डधारकांना लागू करण्यात येणार आहे. दारिद्रय रेषेखालील कार्डधारकाच्या उत्पन्नाची मर्यादा एक लाख रुपयापर्यंतच मर्यादित आहे. दारिद्रय रेषेखालील कार्डधारकाच्या उत्पन्नाची मर्यादा एक ते साडे चार लाख रुपयांपर्यंत आहे, अशी माहिती आरोग्य विभागाच्या सचिवांनी दिली.

सहा जिल्हयांमध्ये १.४.२०११ पासून राजीव गांधी कामगार विमा योजना लागू करण्यात येणार आहे. या योजनेच्या माध्यमातून फक्त सहा जिल्हयातील रुग्णांनाच या योजनेचा फायदा होईल. अन्य जिल्हयांमधील गरीब रुग्णांना तर जुन्या आरोग्य विमा योजनाही टप्प्याटप्प्याने बंद करण्यात आलेल्या असल्यामुळे कोणत्याही प्रकारचा फायदा मिळणार नाही. संविधानिक तरतुदीनुसार राज्यातील सर्व जिल्हयांना समान न्याय देणे, ही शासनाची भूमिका असणे आवश्यक आहे. परंतु जुन्या आरोग्य विमा योजना बंद करुन नवीन योजना प्रायोगिक तत्वावर सहा जिल्हयांमध्ये सुरु करण्यात येऊन त्याचा परफार्मन्स येईपर्यंत उर्वरित जिल्हयांमधील गरीब रुग्णांच्या उपचाराच्या प्रतीपूर्तीबाबत शासनाने अन्याय केलेला आहे. यामुळे भारतीय संविधानातील तरतूदीचा भंग होत आहे. त्यामुळे नवीन येऊ घातलेल्या कामगार विमा योजनेचा कार्य अहवाल येईपर्यंत इतर जिल्हयांमधील वंचित रुग्णांच्या उपचाराविषयी या शासनाने पर्यायी व्यवस्था न करता जुन्या योजना बंद करणे योग्य नाही.

ग्रामीण भागामध्ये कोणत्याही राज्य कामगार विमा योजनेचे अवलंबन १०० टक्के होत नाही. अशी समितीने विचारणा केली असता कामगार सचिवांनी सांगितले की, राज्य कामगार विमा योजनेच्या निविदा अंतिम निश्चित होऊन त्यानुसार नोंदणीचे काम होणे बाकी आहे. हे नोंदणी करण्याचे काम टप्प्याटप्प्याने होत आहे. सिंधुदूर्ग जिल्हयामध्ये ८० टक्के नोंदणी झालेले आहे. या योजनेनुसार नोंदणी करीत असतांना मायग्रेशन

किंवा ट्रान्सपोर्टेशनमुळे सर्व नागरिक त्या त्या वेळी उपलब्ध होत नाहीत. नागपूर आणि ठाणे दारिद्रय रेषेखालील लाभार्थी यादीमध्ये उणीवा असल्यामुळे कमी प्रमाणात नोंदणी झाले होती.

मुंबईमध्ये तर नवीन दारिद्रय रेषेखालील आणि दारिद्रय रेषेवरील लाभार्थ्यांची यादीच अद्याप तयार केलेली नाही. बी.पी.एल. आणि ए.पी.एल.ची यादी तयार नसल्यामुळे ही योजना सर्वत्र लागू करता येत नाही. या यादीच्या डेटाबेस संगणकीकरणाकरिता केंद्रशासनाने एकूण ४,००० करोड रुपये खर्च केलेले आहेत. त्यामुळे सर्व लाभार्थ्यांची यादी, नाव व पत्ता ऑनलाईन अपडेट करणे शासनाची व संबंधित संस्थांची जबाबदारी आहे. त्याप्रमाणे संगणकीकरण होऊन जर माहिती मिळत नसेल तर ही योजना अपयशी ठरु शकते. असे यवतमाळ जिल्हयामध्ये बी.पी.एल.आणि ए.पी.एल.कार्डधारकांकरिता सदरहु योजना एका वर्षापासून नव्हे तर दोन वर्षापासून बंद आहे. असे समितीने मत व्यक्त केले असता

कामगार सचिवांनी खुलासा केला की, या योजनेच्या पहिल्या प्रयत्नामध्ये याची अंमलबजावणी अतिशय किरकोळ स्वरुपात झालेली आहे. एका वर्षाच्या मुदतीनंतर पुन्हा नोंदणी करण्याकरिता फक्त दोन ते तीन महिन्याचा कालावधी आता लागणार आहे.

केंद्रशासनाकडून निविदेप्रमाणे खाजगी विमा कंपन्यांना विम्याच्या रकमा देण्यात येऊन त्याचा फायदा दावा केलेल्या रुग्णांना जर मिळत नसेल तर या योजनेमुळे लाभार्थ्यांना फायदा होत नसून विमा कंपन्यांनाच पैसे मिळत आहेत.तसेच ज्या विमा कंपन्या रुग्णांना वैद्यकीय उपचाराच्या खर्चाची प्रतिपूर्ती लवकरात लवकर देत नाहीत. त्यांना काळया यादीत यावे. अशी विचारणा समितीने केली असता कामगार सचिवांनी खुलासा केला की, Initially there was problem because the data of BPL was not available. Thereafter we tried to streamline the things. आता यानंतर केंद्रशासनाने या योजनेकरिता तीन वर्षाच्या मुदतीला मान्यता दिलेली आहे. नवीन योजनेनुसार निविदा अंतिम करण्यात आल्या असून नोंदणीचे काम सुरु करण्यात आलेले आहे.

राज्य कामगार विमा योजनेचा विषय हा सर्वच सन्मानीय सदस्यच्या दृष्टीने जिव्हाळयाचा आहे.योजनेबाबतची सर्व माहिती लेखी स्वरुपात लवकरात लवकर समितीला सादर करण्यात यावी. असे समितीने सांगितले परंतु अद्याप पर्यंत माहिती समितीस प्राप्त झालेली नाही. तसेच समितीने विभागाच्या असेही निदर्शनास आणून दिले की, केंद्र शासन या राज्य कामगार विमा योजनेकरिता चार हजार करोड रुपये खर्च करते. परंतु खरोखर जो घटक वंचित आहे, त्याच्या वैद्यकीय उपचाराबाबत त्याची उपेक्षा होत आहे, ही बाब गंभीर आहे. समितीने असेही सांगितले होते की, कामगार विभाग, आरोग्य विभाग आणि महानगरपालिकेकडून राज्य कारभार विमा योजनेची सविस्तर माहिती समितीला अद्याप कोणत्याही विभागाकडून प्राप्त झालेली नाही.

अभिप्राय व शिफारशी :-

सन २००३-२००४ च्या लेखापरीक्षण अहवालातील परिच्छेद क्रमांक ६.४.२ मध्ये रुपये ११.१८ करोड राज्य कामगार विमा योजनेकडून शासनाला येणे बाकी असल्याचे नमूद करण्यात आले आहे. परंतु, ते आलेले नाही. याबाबतीत लेखापरीक्षणात आक्षेप काढण्यात आला असता, त्याबाबत विभाग वेळोवेळी पाठपुरावा करीत असल्याचे समितीला सांगण्यात आले. सन १९९९-२००० मधील रुपये ४.५३ कोटीबाबत लेखापरीक्षणात परिच्छेद होता. यासंदर्भात पाठपुरावा केल्यानंतर रुपये ४.१० कोटी प्राप्त झाल्याचे सांगण्यात आले. सन २०००-२००१ च्या लेखापरीक्षा परिच्छेदासंदर्भात विभागाने योग्य तो पाठपुरावा करणे आवश्यक असल्याचे समितीचे मत आहे. **सन १९९९-२००० ची बाकी रक्कम रु.४ कोटी वेळोवेळी पाठपुरावा केल्यानंतर सन २००४ व २००८ मध्ये प्राप्त झालेली आहे. तेव्हा यासंदर्भात सार्वजनिक आरोग्य विभागाने महालेखाकार यांचेसमवेत चर्चा करुन योग्य ती कार्यवाही करावी अशी समितीची शिफारस आहे.**

कर्मचारी राज्य योजनेवर केंद्र शासनाच्या कामगार विमा कायद्याअंतर्गत नियंत्रण ठेवले जाते. केंद्र शासनाच्या ध्येय धोरणांनुसार या योजनेची अंमलबजावणी केली जाते. राज्य शासन व राज्य कामगार विमा महामंडळ यांच्यामध्ये लेखाविषयक मुद्यांबाबत सतत वाद होत असतात. केंद्र सरकारने लेखाविषयक कामासाठी एक नमुना प्रपत्र ठरवून दिलेले असून त्याप्रमाणे माहिती सादर करावयास पाहिजे होती, परंतु त्या नमुना प्रपत्रात विभागाने माहिती दिली नव्हती. ही विभागाची चूक झाल्याचे विभागीय प्रतिनिधींनी साक्षीचे वेळी मान्य केले त्याचप्रमाणे केंद्र शासनाच्या नुमना प्रपत्राप्रमाणे जी काही वजावट होत असते, ती दाखविली न गेल्यामुळे या रकमेत फरक दिसत होता व आता ही त्रुटी दूर करण्यात आली असून सुधारित अंदाजत्रक सादर केले असल्याचे समितीला साक्षीचे वेळी सांगण्यात आले. **केंद्र सरकारने तयार केलेल्या नमुना प्रपत्राकडे कोणीही लक्ष दिले नव्हते असेही समितीला सांगण्यात आले. तेव्हा केंद्र शासनाने दिलेल्या नमुना प्रपत्रामध्ये माहिती सादर करणाऱ्या अधिकाऱ्यांची चौकशी करुन त्यांच्यावर जबाबदारी निश्चित करण्यात यावी अशी समिती शिफारस करीत आहे.**

कामगारांना आरोग्याच्या दृष्टीने वैद्यकीय उपचाराच्या योग्य त्या सोयी-सुविधा मिळाव्यात त्यांच्या स्वास्थ्याची चांगल्यारितीने जपणूक व्हावी यासाठी कामगार राज्य विमा महामंडळाची स्थापना करण्यात आली. केवळ हजारो रुपये जमा करण्यासाठी हे महामंडळ स्थापन करण्यात आलेले नाही. **कामगार राज्य विमा योजनेअंतर्गत संपूर्ण राज्यात दर्जेदार दवाखाने उभारण्याची भुमिका राज्य शासनाने स्विकारली आहे. परंतु, अशीही परिस्थितीत जर वैद्यकीय खर्चाचे दावे व्यवस्थितरित्या सादर करता येत नसतील तर ही खेदाची बाब आहे असे समितीला वाटते.**

कामगार राज्य विमा योजनेच्या मुंबईतील महात्मा गांधी रुग्णालय, परळ आणि अंधेरी येथील कामगार राज्य विमा रुग्णालयांच्या विक्री/हस्तांतरण स्थितीबाबत माहिती देतांना समितीला सांगण्यात आले की, या

रुग्णालयांच्या संदर्भात मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत निर्णय घेण्यात आला असून उच्च न्यायालयाने देखील दिलेल्या निर्णयानुसार ही रुग्णालये केंद्र शासनाला हस्तांतरीत केली जाणार आहेत. संपूर्ण देशात २४ रुग्णालयांचे आधुनिकीकरण करण्याचा प्रकल्प कामगार विमा महामंडळाने हाती घेतला असून त्यातील सर्वात मोठा वाटा महाराष्ट्र राज्याला मिळाला असून त्यामधुनच परळ येथील महात्मा गांधी रुग्णालय, राज्य कामगार विमा रुग्णालये, अंधेरी, मुलूंड व वाशी अशा एकूण चार रुग्णालयांचे आधुनिकीकरणाचे काम पहिल्या टप्प्यात सुरु आहे. त्या ठिकाणी पोस्ट ग्रॅज्युएट मेडीकल इन्स्टीट्यूट, वैद्यकीय महाविद्यालय सुरु होणार आहेत. या आधुनिकीकरणाच्या कामासाठी एकंदर रुपये १५०० कोटी एवढा खर्च अपेक्षित आहे. या रुग्णालयांची विक्री नाही तर फक्त हस्तांतरण करण्यात आल्याचे समितीला सांगण्यात आले. परळचे महात्मा गांधी रुग्णालय हे ट्रस्टचे असल्यामुळे त्यांचे हस्तांतर करण्याचा प्रश्न नाही. अंधेरी येथील रुग्णालयाचे यापूर्वीच हस्तांतरण झाले असून ते महामंडळाने ताब्यात घेतले आहे. मुलूंड येथील रुग्णालयाच्या हस्तांतरणास राज्य शासनाने मान्यता दिलेली नाही. त्यामुळे त्याचे हस्तांतरण झालेले नाही. वाशी येथील डेन्टल कॉलेज लगतच्या रुग्णालयाचे हस्तांतरणाचे काम यापूर्वीच झाले आहे. हा विषय इतका गंभीर आहे की, यावर दर महिन्याला बैठक घेऊन निर्णय घेतला गेला पाहिजे असे समितीचे ठाम मत आहे.

तत्कालीन कार्यपध्दतीनुसार फिरत्या निधीचा संपूर्ण खर्च राज्य कामगार विमा महामंडळाकडून करण्यात आला आहे. राज्य कामगार विमा योजनेत जेवढे पैसे जमा होतात, तेवढे खर्च होत नाहीत. सर्वसाधारण वैद्यकीय व्यवसाय करणाऱ्या डॉक्टरांच्या माध्यमातून राज्य विमा योजनेची अंमलबजावणी करण्यात येते पण या योजनेचा लाभार्थ्यांना ज्या प्रमाणात लाभ मिळायला पाहिजे त्या प्रमाणात लाभ मिळत नाही. हे डॉक्टर्स आजारी माणसांना सर्वसाधारणपणे सर्दी-खोकला, ताप यावरीलच औषधे उपलब्ध करुन देतात असे समितीचे मत आहे. राज्य कामगार विमा योजनेत १८ लाख ७२ हजार ३०६ एवढे नोंदणीकृत कामगार आहेत. या कामगारांच्या कुटूंबियांची संख्या विचारात घेता एकंदर ७५ लाख लोकांना या योजनेचा लाभ देण्यात येतो. राज्यात विम्याचे दवाखाने चालविणारे एकूण ८४१ डॉक्टर्स आहेत अशी माहिती समितीला देण्यात आली. नवीन डॉक्टर्सना विमा वैद्यकीय व्यवसायासाठी घेतले जात नाही काय यासंबंधीची माहिती समितीला अद्याप मिळू शकलेली नाही. कामगार आजारी पडल्यानंतर ते या सर्वसाधारण विम्याचा व्यवसाय करणाऱ्या डॉक्टर्सकडे जातात. ७५ लाख आजारी माणसांना वैद्यकीय सेवा पुरविण्यासाठी ८४१ डॉक्टर्स ही संख्या खूपच कमी वाटते. साधारणपणे १८ लाख कामगारांकडून येणारी वर्गणीची रक्कम, कामगारांच्या कंपनी मालकांचा मिळणारा हिस्सा, तसेच केंद्र शासन व राज्य शासनाचा हिस्सा मिळून ७०० ते ८०० कोटी रक्कम जमा होते. **विमा योजनेचा लाभ ७५ लाख लोकांना देण्यासाठी केवळ ८४१ डॉक्टर्स कार्यरत असणे हे योग्य नाही. त्यासाठी या डॉक्टरांच्या संख्येत वाढ करण्याची नितांत आवश्यकता आहे व त्यादृष्टीने सत्वर कार्यवाही व्हावी अशी समितीची शिफारस आहे.**

हृदयविकार, कर्करोग, किडणीचे विकार या सारख्या दुर्धर मोठ्या आजारावरील वैद्यकीय उपचार हे खर्चिक असतात. या योजनेअंतर्गत अधिक निधी जमा होत असूनही खर्च मात्र कमी केला जातो व त्यामुळे रक्कम शिल्लक राहते याचे मुख्य कारण म्हणजे रुग्णालये तसेच डॉक्टरांची कमी संख्या हे आहे. याचा परिणाम म्हणून रुग्णांना सेवा पुरविण्यात शासन कुठे कमी पडते, रुग्णालयांची तसेच डॉक्टर्स व अन्य कर्मचाऱ्यांची संख्या वाढविणे, रक्कम अधिक जमा होऊनही ती शिल्लक का राहते या सर्व बाबींचा सर्वांगीन अभ्यास करुन आरोग्य सेवेवर अधिकाधिक खच करण्याच्या संदर्भात खास योजना आखण्यात यावी असे समितीला वाटते. कामगारांच्या आरोग्याचा प्रश्न असल्यामुळे समितीने तो गांभीर्याने घेतला आहे. सर्वसाधारणपणे ६५० ते ७०० कोटी रुपये वर्गणीच्या स्वरुपात जमा होतात व ते कामगार राज्य विमा योजना कायद्याप्रमाणे एकंदर १२ सुविधांना खर्च करण्यात येते. या १२ सुविधांपैकी आरोग्य ही एक सुविधा आहे व बाकीचा ११ सुविधांवर विमा महामंडळाकडून खर्च करण्यात येतो. आरोग्य विभागाकडून जेवढया पैशाची मागणी करण्यात येते, तेवढी रक्कम दिली जाते. त्यादृष्टीने **सार्वजनिक आरोग्य विभागाने सुयोग्य नियोजन करुन ३०० ते ४०० कोटींची मागणी कामगारांच्या आरोग्याच्या योजनांसाठी करावी व त्यांना आरोग्याच्या चांगल्या सुविधा उपलब्ध करुन द्याव्यात अशी समितीची आग्रहाची शिफारस आहे.**

सन १९९९ ते २००२ याकालावधीत वैद्यकीय उपचारांकरिता विमाधारकास प्रतिपूर्ती करताना आयुक्त कार्यालयापासून काही चुका झाल्याचे समितीच्या निदर्शनास आणण्यात आले असून राज्य कामगार विमा योजनेने त्याबाबत राज्य शासनाला विनंती केली, परंतु राज्य शासनाकडून त्याबाबत काहीही कारवाई करण्यात आली नाही असेही समितीला सांगण्यात आले वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीसाठी विमाधारक कामगार अर्ज देत असतात, परंतु शासनाकडून त्यांना योग्य प्रतिसाद मिळत नाही. अशा तक्रारी आल्याचे समितीने विभागीय प्रतिनिधींना निदर्शनास आणून दिले. त्यावर विभागाने असा खुलासा केला की, उपलब्ध माहितीप्रमाणे अशी **१४०० प्रकरणे प्रलंबित आहेत व याबाबत अधिक माहिती देऊन ती समितीला सादर करण्याचे सचिवांनी साक्षीचेवेळी आश्वासन दिले. परंतु सदरहू माहिती समितीला अद्यापही मिळू शकलेली नाही. याबाबत समिती तीव्र नापसंती व्यक्त करीत आहे.**

महाराष्ट्र 40% भाग हा कामगार राज्य विमा योजनेअंतर्गत येतो तर उर्वरित क्षेत्रामध्ये ही योजना सुरु करण्यास ना हरकत प्रमाणपत्राची अडचण आहे. या संदर्भात काही दिवसांपूर्वी सार्वजनिक आरोग्य विभागाकडून इमारत तयार आहे. परंतु तेथे काम करण्यास कर्मचारी नाही अशा प्रकारचा प्रस्ताव वित्त विभागाकडे मान्यतेसाठी पाठविण्यात आला होता. शासनाचे पद भरतीबाबत निर्बंध असले तरी ते शिथील करुन सार्वजनिक आरोग्य केंद्रे/उपकेंद्रे यामधील जवळपास 1500 पदे भरण्यास वित्त विभागाने मान्यता दिली असल्याचे समितीला सांगण्यात आले. याबाबत आरोग्य विभागाकडून असा खुलासा करण्यात आला की, कोल्हापूर बिबवेवाडी आणि चिंचवड येथील पदांच्या भरतीबाबतचे तीन प्रस्ताव वित्त विभागाकडे मान्यतेसाठी

दिलेली आहे परंतु हे प्रस्ताव आता सचिव समितीपुढे जाऊन पुन्हा वित्त विभागाच्या मान्यतेसाठी येईल व तद्नंतर ही पदे भरली जातील या सर्व प्रक्रियेसाठी आणखी काही वेळ लागण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. **सार्वजनिक आरोग्य विभागाची वर दर्शविण्यात आलेली 1500 पदे तातडीने भरण्याची कार्यवाही करुन त्यासंबंधीचा प्रगती अहवाल समितीला माहितीसाठी तीन महिन्यात सादर करण्यात यावा, अशी समितीची शिफारस आहे.**

ग्रामीण भागातील दारिद्रय रेषेखालील लोकांना वे.कीय सुविधा उपलब्ध करुन देण्याच्या दृष्टीने सन 2007 -08 मध्ये राज्यात काही जिल्हयामध्ये राष्ट्रीय विमा योजना सुरु करण्यात आली होती. गरीब लोकांना खाजगी दवाखान्यांमधून 30 हजार रुपयांपर्यंतचे उपचार मिळण्याची सवलत या योजनेअंतर्गत देण्यात आली होती. परंतु नंतरच्या काळात ही योजना बंद झालेली आहे. सदर योजना सुरु असून या योजनेअंतर्गत गरीब रुग्णांना रुग्णालयातील वैद्यकीय उपचारांसाठी पैसे न भरता सुविधा उपलब्ध करुन दिली जाते या योजनेतून एका कुटुंबातील 5 व्यक्तिंना 30 हजार रुपयांपर्यंतचा लाभ घेता येतो अशी माहिती समितीला साक्षीचे वेळी देण्यात आली राष्ट्रीय स्वास्थ्य विमा योजना दारिद्रय रेषेखालील लोकांसाठी राज्यातील काही जिल्हयांमध्ये सुरु करण्यात आली होती. याकरिता निविदा काढून विमा कंपनीची निवड करण्यात येऊन त्या कंपनीकडे लाभार्थ्यांकडून घेतला जात नाही असे दिसते कंपनीला विमा रक्कमेचे हप्ते भरले जातात. परंतु रुग्णांना त्यांचे दावे मिळण्याची पध्दत यामध्ये विकसीत केल्याचे दिसत नाही. त्यामुळे लाभार्थ्यांकडून करण्यात आलेले नाहीत असे समितीच्या निदर्शनास आले आहे. **केंद्र शासनाच्या या कामावर विमा योजनेचा अवलंब खऱ्या अर्थाने राज्यात होत आहे की नाही याची माहिती मिळणे आवश्यक आहे. सदर योजना ही राज्यात सुरु असली तरी ती राबविण्यात काही अडचणी असतील तर त्याची माहिती घेउुन त्या अडचणी दूर करण्यात येऊन लाभार्थ्यांना त्याचा जास्तीत जास्त लाभ घेता येईल, या दृष्टीने योग्य ती कार्यवाही करण्यात यावी. त्याचप्रमाणे राज्यातील खाजगी रुग्णालये व विमा कंपन्यांना देण्यात आलेल्या रकमांसंबंधीची सविस्तर माहिती समितीला पाठविण्यात यावी, अशी समितीची शिफारस आहे .**

पहिल्या वर्षात राज्य कामगार, विमा योजनेचा अवलंब कमी प्रमाणात झाला. केंद्रशासनाने या योजनेकरिता 3 वर्षाची अनुमती दिलेली आहे . मुंबई शहरात व उपनगरात दारिद्रय रेषेखालील लाभार्थ्यांची यादी पूर्ण झाली नसल्याने मुंबई विभाग वगळून अन्य 35 जिल्हयांमध्ये या योजनेचा अवलंब करण्यात आला असल्याचे समितीला सांगण्यात आले. केंद्राच्या या योजनेचा अवलंब राज्य शासनाच्या रुग्णालयांमध्ये अद्यापही चालू झालेला नसून खाजगी रुग्णालयात तो चालू आहे. **याबाबत समिती खेदआश्चर्य व्यक्त करीत आहे.** याबाबत समितीपुढे असा खुलासा करण्यात आला की, राज्यात यापूर्वी जीवनदायी योजना चालू होती त्यानंतर त्या योजनेच्या धर्तीवर व राज्य कामगार विमा योजनेच्या धर्तीवर राज्यात राजीव गांधी विमा योजना सुरु केली जाणार आहे. या योजनेत विम्याच्या रक्कमेची मर्यादा एकूण दीड लाख रुपयांपर्यंत असणार आहे या

योजनेत सर्व दारिद्रय रेषेवरील व दारिद्रय रेषेखालील कार्डधारकांचा समावेश करण्यात येणार आहे जीवनदायी योजना ही फक्त चार ते पाच मोठया आजारांवरील शस्त्रक्रियांसाठीच मर्यादीत आहे. परंतु या मोठया रोगांव्यतिरिक्त इतरही लहान - सहान शारीरीक व्याधी वा आजारांचा या याजेनेत समावेश असावा असे समितीला वाटते. या योजनेत सर्व प्रकारच्या छोटया मोठया टप्प्या -टप्याने बंद करण्यात येऊन नीवन राजीव गांधी विमा योजना प्रायोगिक तत्वावर फक्त सहा जिल्हयांत लागू करण्याचा निर्णय शासन घ्झेणार आहे शी समितीला माहिती देण्यात आली. **राज्यशसन व केंद्रशासन यांचयाविविध योजनांमधील लाभार्थींना या योजनेचा जर फायदा झाला नाही तर उपेक्षित व वंचित रुग्णांनी जायचे कुठे, द्रारिद्रय रेषेखालील कार्डधारकांनी वैद्यकीय उपचारासाठी कोणत्या इस्पितळात जायचे असा प्रश्न निर्माण होणार आहे अशा प्रकारे जुन्या योजना बंद करुन नवीन येऊ घातलेली योजना राज्यातील केवळ सहा जिल्हयापुरतीच मर्यादीत ठेवून इतर जिल्हयांकरिता पर्यायी व्यवस्था न करता राज्यातील गरीब जनतेच्या आरोग्याविषयक बाबीवर शासन अन्याय करीत आहे असे समितीचे स्पष्ट मत आहे.**

सहा जिल्हयांमध्ये दि.1 एप्रिल, 2011 पासून राजीव गांधी कामगार विमा योजना लागू करण्यात येणार आहे . त्यामुळे या योजनेचा फायदा फक्त सहा जिल्हयातील रुग्णांनाच होणार आहे. जुन्या आरोग्य विमा योजना टप्या-टप्याने बंद करण्यात आल्या असल्यामुळे अन्य जिल्हयातील गरीब रुग्णांना कोणत्याही प्राकरचा फायदा मिळणार नाही व त्यांना आरोग्य विषयक योजनांच्या लाभापासून वंचित रहावे लागणार आहे. संविधानिक तरतुदीनुसार राज्यातील सर्व जिल्हयांना समान न्याय देणे हीच शासनाची भुमिका असणे आवश्यक आहे जुन्या आरोग्य विमायोजना बंद करुन नवीन योजना प्रायोजिक तत्वावर फक्त सहा जिल्हयात सुरु करण्यात येऊन त्या योजनेची फलनिष्पति काय हे समजेपर्यंत राज्याच्या उर्वरित जिल्हयांमधील गरीब रुग्णांच्या वैद्यकीय उपचाराच्या खर्चाची प्रतिपूर्ती करण्यात शासनाकडून अन्याय होणार आहे. त्यामुळे भारतीय संविधानातील तरतुदीचा एक प्रकारे भंग होत आहे**. त्यामुळे नवीन येऊ घातलेल्या कामगार विमा योजनेचा कार्य अहवाल प्राप्त होईपर्यंत उर्वरित जिल्हयातील गरीब रुग्ण त्यांना मिळणाऱ्या लाभापासून वंचित राहणार नाहीत या दृष्टीने शासनाने त्यांच्यासाठी पर्यायी व्यवस्था करावी अथवा जुन्या आरोग्य विमा योजना बंद करुन नयेत अशी समितीची आग्रहाची शिफारस आहे.**

दारिद्रय रेषेखालील व द्रारिद्रय रेषेवरील कार्डधारकांची यादी तयार नसल्यामुळे ही योजना सर्वत्र लागू करता येत नाही. मुंबईत तर नवीन दारिद्रय रेषेखालील व दारिद्रय रेषेवरील कार्डधारकांच्या याद्या अद्यापही तयार नसल्याची माहिती समितीला देण्यात आली. या यादीच्या संगणकीकरणासाठी केंद्रशासनाने एकूण 4000 कोटी रुपये खर्च केलेले आहेत सर्व लाभार्थ्यांची यादी, नाव व पत्ता ऑनलाईन अपडेट अद्यावत करणे ही शासनाची व संबंधीत संस्थांची जबाबदारी आहे. त्याप्रमाणे संगणकीकरण होऊन जर माहिती मिळत नसेल तर ही योजना अपयशी ठरु शकते केंद्र शासन या राज्य कामगार विमा योजनेसाठी 4000 करोड रुपये खर्च

करुनही लाभार्थी कामगार लाभापासून वंचित राहत असून, त्यांच्या वैद्यकीय उपचाराबाबत त्यांची घोर उपेक्षा होत आहे. ही बाब खुप गंभीर आहे. केंद्र शासनाकडून निविदेप्रमाणे खाजगी विमा कंपन्यांना विम्याच्या रक्कमा खर्चाचा दावा करणाऱ्या रुग्णांना मिळत नसेल तर या कंपन्यांचेच यामध्ये हित जपले जात असल्याचे स्पष्ट हो असे समितीला वाटते. **त्यामुळे ज्या विमा कंपन्या गरीब रुग्णांना वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती लवकरात लवकर करीत नाहीत, त्यांना काळया यादीत टाकण्यात यावे आशी समितीची शिफारस आहे.**

----------x----------x----------

परिशिष्ट - १

तक्ता - अ

शासकीय भाग भांडवल दिनांक ३१-३-२०१० अखेर

(रुपये लाखात)

अ.क्रं.	सहकारी साखर कारखान्याचे नांव	शासकीय भागभांडवल	परतफेड	दिनांक ३१-३-२०१० अखेर येणेबाकी		
				एकूण येणे बाकी	पैकी चालू बाकी	पैकी थकबाकी
१	२	३	४	५	६	७
	कोल्हापूर प्रादेशिक विभाग					
	कोल्हापूर जिल्हा					
१	दुधगंगा वेधगंगा ससाका म. बिद्री ता. कागल, जि.	४३०.००	-	४३०	-	-
२	कुंभी कासारी ससाका म. कुडित्रे, ता. करवीर, जि.	१५००.००	१५००.००	-	-	-
३	श्री. दत्त ससाका म. असुर्ले पोर्ले, ता. पन्हाळा, जि.	३५३.७५	५.००	३४८.७५	-	३४८.७५
४*	जवाहर शेतकरी ससाका म. हुपरी, ता. हातकणगले,	८८३.०९	२०३.७९	६७९.३०	६७.९३	-
५	आजरा शेतकरी ससाका म. गवसे, ता. आजरा	१०६२.५०	-	१०६२.५०	१०६२.५०	१०६२.५०
६	पद्मश्री डॉ. डी.वाय. पाटील ससाका म. ज्ञानशांतीनगर, ता. गगनबावडा	१४४०.००	-	१४४०.००	-	२५.००
७	उदयसिंह गायकवाड ससाका म. सोनवडे-बांबवडे, ता. शाहूवाडी	१४४०.००	-	१४४०.००	१५.००	१५.००
८	शरद ससाका म. पो. नरंदे, ता. हातकणगले, जि.	१४४०.००	१५.००	१४२५.००	-	-
९	सदाशिवराव मंडलिक ससाका म. सदाशिवनगर, हमीदवाडा कौलगे, ता. कागल	१५७१.९१	१२८.५०	१४४३.४१	१०६.००	-
१०	इंदिरा गांधी महिला ससाका म. तांभाळे ता. भुदरगड	१७२८.००	-	१७२८.००	-	-
	सांगली जिल्हा					
११	वसंतदादा शेतकरी ससाका म. सांगली ता. मिरज,	१६.००	१६.००	-	-	-
१२	विश्वासराव नाईक ससाका म. ता.शिराळा	३५५.५२	४५.००	३१०.५२	-	-

अ.क्रं.	सहकारी साखर कारखान्याचे नांव	शासकीय भागभांडवल	परतफेड	दिनांक ३१-३-२०१० अखेर येणेबाकी		
				एकूण येणे बाकी	पैकी चालू बाकी	पैकी थकबाकी
१	२	३	४	५	६	७
१३	हुतात्मा किसन अहिर ससाका म. ता. वाळवा	२८०.९०	२८०.९०	-	-	-
१४	माणगंगा ससाका म. सोनारासिध्दनगर, ता. आटपाडी	२०६.८८	०.८८	२०६.००	-	२०६.००
१५*	महाकाली ससाका म. कवठेमहांकाळ ता. कवठेमहांकाळ(मल्टीस्टेट)	२८६.५०	२२९.२०	५७.३०	-	५७.३०
१६	यशवंत ससाका म. नागेवाडी, ता. खानापूर	२८६.५०	१३०.८१	१५५.६९	-	२४.८५
१७	तासगांव तालुका ससाका म. तूरची ता. तासगाव	७४६.३३	५५.५५	६९०.७८	-	६९०.७८
१८	सोनहिरा ससाका म. मोहनराव कदमनगर, वांगी, ता. कडेगाव	१८९३.१२	-	१८९३.१२	३१५.५५	४४०.५५
१९	राजे विजयसिंह डफळे तालुका ससाका म. तिप्पेहळळी, ता. जत	१०२०.००	-	१०२०.००	१३२.१९	७६२.६९
२०	मोहनराव शिंदे ससाका म.उ मोहननगर, पो. आरग, ता. मिरज	१४४०.००	-	१४४०.००	५०.००	५०.००
२१	निनाईदेवी ससाका म. कोकरुड साईट करुंगली, ता. शिराळा	१५२०.८३	-	१५२०.८३	९३.६०	३८०.५४
२२	क्रांती ससाका म. कुडल, ता. तासगांव	१४४०.९७	-	१४४०.९७	-	-
२३	सर्वोदय ससाका म. वागणी ता वाळवा	१४४०.००	०.५०	१४३९.५०	-	-
	पुणे प्रादेशिक विभाग					
	पुणे जिल्हा					
२४	माळेगाव ससाका म. शिवनगर, ता. बारामती,	३०२.९०	-	३०२.९०	-	-
२५	सोमेश्वर ससाका म. सोमेश्वरनगर, ता. बारामती,	४३४.१९	-	४३४.१९	-	-

अ.क्रं.	सहकारी साखर कारखान्याचे नांव	शासकीय भागभांडवल	परतफेड	दिनांक ३१-३-२०१० अखेर येणेबाकी		
				एकूण येणे बाकी	पैकी चालू बाकी	पैकी थकबाकी
१	२	३	४	५	६	७
२६	विघ्नहर ससाका म. निवृत्तीनगर, ता. जुन्नर	५६१.५०	५६१.५०	-	-	-
२७	कर्मयोगी शंकररावजी पाटील ससाका म. ता.इंदापुर	१९.५५	१५.६०	३.९५	-	-
२८	राजगड ससाका म. निगडे, ता. भोर	८३९.८३	७७.०१	७६२.८२	-	७६२.८२
२९	घोडगंगा ससाका म., न्हावरे, ता. शिरुर	१०६२.५०	४३६.५०	६२६.५०	६२६.५०	६२६.५०
३०	संत तुकाराम ससाका दारुब्रे ता. मुळशी,	१४४०.००	४२.५०	१३९७.५०	१२१.७३	६९७.११
३१	भिमाशंकर ससाका म. ज्ञानशांतीनगर, ता. आंबेगांव	१४४०.००	१५०.००	१२९०.००	३३७.१६	१५०.००
३२	निरा-भिमा ससाका म. रेडा, पो. रेडणी, ता. इंदापूर	८४०.००	-	८४०.००	-	-
	सातारा जिल्हा					
३३	श्रीराम ससाका म. फलटण, ता. फलटण	निरंक	-	-	-	-
३४	यशवंतराव मोहिते कृष्णा ससाका म. ता कराड	३६८.६०	-	३६८.६०	-	-
३५	किसनवीर सातारा ससाका म. भुईज ता. वाई,	४९९.३५	-	४९९.३५	२४.९७	-
३६	अजिंक्यतारा ससाका म. शाहूनगर, शेंद्र	३३९.६०	३३९.६०	-	-	-
३७	जरडेश्वर ससाका म. चिमणगांव ता. कोरेगाव	१२००.००	--	१२००.००	६४२.५०	६४२.५
३८	रयत ससाका म. शेवाळेवाडी ता. कराड	१४११.००	--	१४११.००	५०.००	५०.००
३९	प्रतापगड ससाका म.मेढा,ता.जावळी	१२००.००	--	१२००.००	७.५०	७.५०
	सोलापूर जिल्हा					
४०	स.म.शं.मोहीते पाटील ससाका म.ता. माळशिरस	६७६.१०	--	६७६.१०	--	-
४१	श्रीशंकर ससाका म. सदाशिवनगर, ता. माळशिरस	४६२.४५	--	४६२.४५	--	-
४२	सिध्देश्वर ससाका म. कुमठे उत्तर सोलापूर	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक
४३	श्री. आदिनाथ ससाका म. भाळवणी , ता. करमाळा,	९४९.५७	२१९.१८	७३०.३९	२८.७९	७०१.६
४४	श्री. विठ्ठल ससाका म. गुरसाळे, ता. पंढरपूर	१२७.१५	-	१२७.१५	-	-

अ.क्रं.	सहकारी साखर कारखान्याचे नांव	शासकीय भागभांडवल	परतफेड	दिनांक ३१-३-२०१० अखेर येणेबाकी		
				एकूण येणे बाकी	पैकी चालू बाकी	पैकी थकबा
१	२	३	४	५	६	७
	लातूर जिल्हा					
४५	भोगावती ससाका म.इर्लेवैराग, ता.बार्शी	१७८.००	४१.९१	१३६.०९	११.८७	७
४६	पांडुरंग ससाका म. श्रीपूर, ता. पंढरपूर,	२९०.००	२९०.००		--	
४७	संत दामाजी ससाका म. मंगळवेढा , ता. मंगळवेढा	९०८.३२	१५५.७२	७५२.६०	-	
४८	सांगोला ससाका म. वाकी, ता. सांगोला	१३८८.७०	--	१३८८.७०	३८४.३७	३८
४९	स्वामी समर्थ ससाका म. दहिटणे , ता. अक्कलकोट	*४,७३५.२९	२८४.१७	४४५२.१२	११.८७	४८
५०	सहकार शिरोमणी वसंतराव काळे ससाका म. चंद्रभागानगर ता. पंढरपूर	२०००.००	--	२०००.००	--	४५
५१	विठ्ठलराव शिंदे ससाका म. माढा, ता. माढा	१७५०.९१	३.५०	१७४७.४१	--	
५२	लोकनेते बाबूराव पाटील ससाका म. अनगर, ता. मोहोळ	८४०.००	--	८४०.००	--	
५३	श्री. मकाई ससाका म. भिलारवाडी , ता. करमाळा ,	८४०.००	--	८४०.००	--	
	अहमदनगर प्रादेशिक विभाग					
	अहमदनगर जिल्हा					
५४	पद्मश्री विखे पाटील ससाका म. प्रवरानगर, ता. श्रीरामपूर	१०.००	१०.००	--	--	
५५	कोपरगाव ससाका म. कोळपेवाडी , ता. कोपरगाव	१०.००	१०.००	--	--	
५६	डॉ.बा.बा. तनपुरे ससाका म. शिवाजीनगर , ता.राहूरी	१४.३७	१४.३७	--	--	

अ.क्रं.	सहकारी साखर काखान्याचे नांव	शासकीय भागभांडवल	परतफेड	दिनांक ३१-३-२०१० अखेर येणेबाकी		
				एकूण येणे बाकी	पैकी चालू बाकी	पैकी थक बाकी
१	२	३	४	५	६	७
५७	अशोक ससाका म. अशोकनगर ता. श्रीरामपूर	१०.००	१०.००	--	--	--
५८	गणेश ससाका म. रांजणगाव ता. कोपरगाव	१०.००	१०.००	--	--	--
५९	संजिवणी ससाका म. सहजानंदनगर, ता. कोपरगाव	२४.४७	२४.४७	--	--	--
६०	श्रीगोंदा ससाका म. श्रीगोंदा, ता. श्रीगोंदा	३९.०५	३९.०५	--	--	--
६१	संगमनेर भाग ससाका म. अकोले, ता. संगमनेर ,	४.७५	४.७५	--	--	--
६२	वृध्देश्वर ससाका म. आदिनाथ नगर , ता. पाथरी ,	७३४.४५	--	७३४.४५	--	७३४.४५
६३	मुळा ससाका म. सोनई, ता. नेवासा	१६५.००	१६५.००	--	--	--
६४	जगदंबा ससाका म. राशिन, ता.कर्जत	४७.००	१२.७३	३४.२७	--	३४.२७
६५	ज्ञानेश्वर ससाका म. भेंडे, ता. नेवासा	९.७५	९.७५	--	--	--
६६	पारनेर तालुका ससाका म. पारनेर, ता. पारनेर	२९०.५५	--	२९०.५५	--	२९०.५५
६७	अगस्ति ससाका म. अकोले , ता. अकोले	९३४.८५	८८.९५	८४५.९०	--	८४५.९०
६५	श्री केदारेश्वर ससाका म. रानेगाव ता. शंवगांव	९०५.०७	--	९०५.०७	--	९०५.०७
६६	नगर ता. ससाका म. ता. वाळवी	१४४०.००	--	१४४०.००	७२०.००	७२०.००
६७	कुकडी ससाका म. पिंपळगावपिसा, ता. श्रीगोंदा	१०.००	१.००	९.००	४.००	-
	नासिक जिल्हा					
६८	नाशिक ससाका म. ता. पळसे	११५.००		११५.००	--	११५.००
६९	के.के. वाघ ससाका म. रानवड, ता.निफाड	११०.००	५१.००	५९.००	--	५९.००
७०	वसंतदादा पाटील ससाका म. विठेवाडी , ता. कळवण	६७०.७७	२८६.५०	३८४.२७	--	१३.००

अ.क्रं.	सहकारी साखर काखान्याचे नांव	शासकीय भागभांडवल	परतफेड	दिनांक ३१-३-२०१० अखेर येणेबाकी		
				एकूण येणे बाकी	पैकी चालू बाकी	पैकी थक बाकी
१	२	३	४	५	६	७
	औरंगाबाद प्रादेशिक विभाग					
	औरंगाबाद जिल्हा					
७१	गंगापूर ससाका म. गंगापूर	१०१.६६	--	१०१.६६	--	१०१.६६
७२	कन्नड ससाका म. कन्नड,ता. कन्नड	८९.००	--	८९.००	--	८९.००
७३	विनायक ससाका म. परसोडा, ता. वैजापूर	१०६.३८	--	१०६.३८	--	१०६.३८
७४	सिध्देश्वर ससाका म. सिल्लोड ता. सिल्लोड	१०२.२९	१०२.२९		--	
७५	संत एकनाथ ससाका म. ता. पैठन	१९१.८३	--	१९१.८३	--	१९१.८३
७६	देवगिरी ससाका म. फुलंब्री	९०६.६२	२०.८६	८८५.७६	--	८८५.७६
	जालना जिल्हा					
७७	सागर सहकारी साखर कारखानाम.,ता.अंबड	९३३.३३	--	९३३.३३	--	
७८	समर्थ ससाका म. अंबड , ता.अबंड	६७४.५८	२८६.५०	३८८.०८	--	३६०.००
७९	जालना ससाका म. रामनगर ताजालना	४००.००	४०.००	३६०.००	--	१०६२.५०
८०	बागेश्वरी ससाका म. परतूर, ता. परतूर	१०६२.५०	--	१०६२.५०	--	१५०.००
८१	रामेश्वर ससाका म. सावरखेडा, ता.	१३३३.००	--	१३३३.००	१५०.००	
	बिड जिल्हा					
८२	आंबेजोगाई ससाका म. सावरखेडा, ता. आंबेजोगाई	८०.००	४७.६४	३२.३६	--	३२.३६
८३	जयभवानी ससाका म. गेवराईता.गेवराई,बीड.	१४१.९३	१४१.९३		--	
८४	कडा ससाका म. ता. आष्टी	१६२.५०	१७.७६	१४४.७४	--	१४४.७४
८५	गजानन ससाका म. ता. राजरी	२८६.५०	३२.८२	२५३.६८	--	२५३.६८

अ.क्रं.	सहकारी साखर कारखान्याचे नांव	शासकीय भागभांडवल	परतफेड	दिनांक ३१-३-२०१० अखेर येणेबाकी		
				एकूण येणे बाकी	पैकी चालू बाकी	पैकी थकबाकी
१	२	३	४	५	६	७
८६	वैद्यनाथ ससाका म. पांगारी, ता. आंबाजोगाई.	१,६००.००	--	१,६००.००	--	६६४.९५
८७	माजलगांव ससाका म. सुदरनगर, ता. माजलगांव ,	९१५.२०	६१.२०	८५४.००	४८८.००	४२६.८०
८८	डॉ. वि. वि. पाटील ससाका म. कोटा, ता. केज	१,६००.००	--	१,६००.००	५०२.५८	५०२.५८
	धुळे जिल्हा					
८९	पांझराकान ससाका म. भाडणे, ता. साकरी	२५.००	--	२५.००	--	२५.००
९०	संजय ससाका म. विजय नगर , ता .धुळे.	२८६.५०	--	२८६.५०	--	--
९१*	शिरपूर ससाका म. दहिवद, ता. शिरपूर,	२८६.५०	६३.२५	२२३.२५	--	२२३.२५
९२	सिंदखेडा ससाका म. विखुर्ले, ता. सिंदखेडा	९२०.००	--	९२०.००	--	९२०.००
९३	पुष्पदंतेश्वर ससाका म. शहादा, ता. शहादा	१०१९.७५	--	१०१९.७५	--	४०७.८८
९४	आदिवासी ससाका म. नवापूर, ता.,धुळे.	११५०.५०	--	११५०.५०	--	
	जळगांव जिल्हा					
९५	बेलगंगा ससाका म. भोरस ता. चाळीसगांव	१३५.००	७५.९५	५९.०५	--	५९.०५
९६	वसंत ससाका म. कासोदा , ता. एरंडोल,	१२५.०२	२.७३	१२२.२९	--	१२२.२९
९७	मधुकर ससाका म. फैजपूर ता. यावल	१४०.८२	१४०.८२		--	
९८	श्री. संत मुक्ताबाई ससाका, ता.एदलाबाद	१२००.००	--	१२००.००	--	६००.००
९९	चोपडा ससाका म. चोपड	९२१.८७	--	९२१.८७	--	९२१.८७
१००	रावेर ससाका म. ओकारेश्वर ता. रावेर	८४०.००	--	८४०.००	४२०.००	४२०.००
१०१	गोदावरी मनार ससाका म. ता. बिलोली	१९८.००	५.००	१९३.००	--	१९३.००
१०२	शंकर ससाका म. वागलवाडा, ता. भोकर ,	४२५.००	५५.००	३७०.००	--	३७०.००
१०३	जयअंबिका ससाका म. कुंटुर ता. बिलोली	१२००.००	१.७३	११९८.२७	३२५.६६	६४०.७७

अ.क्रं.	सहकारी साखर कारखान्याचे नांव	शासकीय भागभांडवल	परतफेड	दिनांक ३१-३-२०१० अखेर येणेबाकी		
				एकूण येणे बाकी	पैकी चालू बाकी	पैकी थकबाकी
१	२	३	४	५	६	७
१०४	जयवंतराव पाटील ससाका म. , ता. हादगाव	१६००.००	--	१६००.००	१८५.२४	८९२.२०
१०५	भाऊराव चव्हाण ससाका म. पिंपळगांव ता. नांदेड	१४७१.७९	२१७.६५	१२५४.१४	--	९८२.३५
१०६	जयशिवशंकर ससाका म. बाळहळ्ळी ता. मुखेड ,	९३३.३३	--	९३३.३३	--	--
१०७	शेतकरी ससाका म. किल्लारी, ता. औसा ,	७२.९९	७२.९९	--	--	--
१०८	जयजवान जय किसान म. नळेगांव, अहमदपूर	२८६.५०	--	२८६.५०	--	२८६.५०
१०९	मांजरा ससाका म. विलासनगर, ता. लातूर.	४४३.५०	४४३.५०	--	--	--
११०	शिवाजीराव पाटील निलंगेकर ससाका म.ता.निलंगा	१६००.००	--	१६००.००	--	१६००.००
१११	बालाघाट ससाका म. चावकिनगर , ता. अहमदपूर ,	१३३२.५०	--	१३३२.५०	--	६६६.२५
११२	प्रियदर्शनी ससाका म. तोंडार, ता. उदगिर	१६००.००	--	१६००.००	--	८००.००
११३	विकास ससाका म. वैशालीनगर, निवळी	११२४.९३	३,५०	११२१.४३	--	--
११४	श्री. संत शिरोमणी ससाका म. बेलकुंड ता. औसा ,	९३३.३३	--	९३३.३३	--	--
११५	रेणा ससाका म. हरवाडी , ता.रेणापूर , लातूर.	९३३.३३	--	९३३.३३	--	--
	जिल्हा उस्मानाबाद					
११६	तेरणा ससाका म. ढोकी	३२.४२	३२.४२		--	
११७	तुळजाभवानी ससाका म. नळदुर्ग ता. तुळजापूर ,	४४०.३०	१७.५०	४२२.८०	--	४२२.८०
११८	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरे ससाका म. केशेगांव	१६००.००	१५.००	१५८५.००	१५८५.००	
११९	नरसिंह ससाका म. इंदापूर , ता. भूम ,	९३३.३३	--	९३३.३३	९३३.३३	
१२०	शिवशक्ती सहकारी साखर कारखाना म. वाशी, ता. भूम	९३३.३३	--	९३३.३३	९३३.३३	
१२१	श्री विठ्ठल सहकारी साखर कारखाना म. मुरुम, ता. उमरगा	१६००.००	७८.३०	१५२१.७०	१४९६.७०	२५.००

अ.क्रं.	सहकारी साखर काखान्याचे नांव	शासकीय भागभांडवल	परतफेड	दिनांक ३१-३-२०१० अखेर येणेबाकी		
				एकूण येणे बाकी	पैकी चालू बाकी	पैकी थक बाकी
१	२	३	४	५	६	७
	हिंगोली जिल्हा					
१२२	मराठवाडा ससाका म. डोंगरकडा , ता. कळमनूरी ,	१६०.००	--	१६०.००	--	१६०.००
१२३	पुर्णा ससाका म. बसमतनगर	२०२.५४	४७.१९	१५५.३५	--	१५५.३५
	परभणी जिल्हा					
१२४	नृसिंह ससाका म. तीसगांव, ता.परभणी	१०४९.७५	--	१०४९.७५	--	१०४९.७५
१२५	बाराशिव हनुमान ससाका म. ता. औंढानागनाथ	१३३०.००	--	१३३०.००	--	१३३०.००
	अमरावती प्रादेशिक विभाग					
	अमरावती जिल्हा					
१२६	शेतकरी ससाका म. धामणगांव, ता. चांदुररेल्वे ,	५३०.३०	--	५३०.३०	--	५३०.३०
१२७	आंबा ससाका म. ता. अंजनगाव सूर्जी ,	१२००.००	--	१२००.००	६००.००	६००.००
१२८	कोंडेश्वर ससाका म. वडनेरा अमरावती.	१२००.००	--	१२००.००	६००.००	६००.००
	जिल्हा बुलढाणा					
१२९	जिजामाता ससाका म. दुसरबीड ता. सिंदखेडराजा ,	६०.६०	--	६०.६०	--	६०.६०
१३०	शिवशक्ती आदिवासी ससाका म. ता. खामगांव ,	१२००.००	--	१२००.००	६००.००	६००.००
	अकोला जिल्हा					
१३१	बालाजी ससाका म. मसलापेन, ता. रिसोड	४९८.८८	--	४९८.८८	--	४९८.८८
१३२	अकोला जिल्हा ससाका म. साकली ,अकोला	१०६२.५०	--	१०६२.५०	--	१०६२.५०
	यवतमाळ जिल्हा					
१३३	वसंत ससाका म. पुसद , ता. उमरखेड	६०.००	३१.७१	२८.२८	--	२८.२८
१३४	सुधाकरराव नाईक ससाका म. ता. पुसद	१०४९.७५	--	१०४९.७५	--	१०४९.७५

अ.क्रं.	सहकारी साखर काखान्याचे नांव	शासकीय भागभांडवल	परतफेड	दिनांक ३१-३-२०१० अखेर येणेबाकी		
				एकूण येणे बाकी	पैकी चालू बाकी	पैकी थक बाकी
१	२	३	४	५	६	७
१३५	जयकिसान ससाका म. ता. दारव्हा	९०५.३२	--	९०५.३२	--	९०५.३२
	नागपूर प्रादेशिक विभाग					
	नागपूर जिल्हा					
१३६	श्रीराम ससाका म. बापदेव , ता. मोदा	४९५.५०	--	४९५.५०	--	४९५.५०
१३७	राम गणेश गडकरी ससाका म. , ता. सावनेर	१२००.००	--	१२००.००	--	१२००.००
	भंडारा जिल्हा					
१३८	वैनगंगा ससाका म. तुमसर , ता. मोहाडी	५१०.२५		५१०.२५		५१०.२५
	वर्धा जिल्हा					
१३९	महात्मा ससाका म. जाभणी , ता. सेलू	५२०.००		५२०.००		५२०.००
१४०	स्व. बा. देशमूख ससाका म. वेळा , ता. हिंगणघाट	१२००.००	--	१२००.००	--	१२००.००
१४१*	गोदावरी दुधना सहकारी साखर कारखाना म.पाथरी,जि.परभणी - खाजगी कारखाना	१८०.०६	--	१८०.०६	--	१८०.०६
१४२*	शंकर सहकारी साखर कारखाना म.यवतमाळ-खाजगी कारखाना	८७०.००	--	८७०.००	--	८७०.००
	एकूण	**१०८३६२.७०**	**८०२१.१३**	**१००३४१.५७**	**१३६३३.३७**	**४०९३१.५०**
	उभारणीपूर्वी अवसायनात घेतलेले कारखाने					
१	परशूराम सहकारी साखर कारखाना म,चिपळूण,ता.चिपळूण,जि.रत्नागिरी	५.७४	--	५.७४	--	५.७४
	एकूण	**५.७४**	**--**	**५.७४**	**--**	**५.७४**

A

परिशिष्ट - २

मंगळवार, दिनांक १० ऑगस्ट, २०१०

लोकलेखा समिती

समितीची बैठक मंगळवार, दिनांक १० ऑगस्ट, २०१० रोजी विधान भवन, मुंबई येथे दुपारी १२.०० वाजता सुरु होऊन दुपारी २.१० वाजता स्थगित झाली.

समिती प्रमुख

१) श्री. गिरीश बापट, वि.स.स.

सदस्य

२) श्री.निलेश देशमुख-पारवेकर, वि.स.स.
३) डॉ.नामदेव उसेंडी, वि.स.स.
४) श्री.रवि राणा, वि.स.स.
५) श्री.ए.टी.पवार, वि.स.स.
६) श्री.विलास लांडे, वि.स.स.
७) श्री.संजय सावकारे ,वि.स.स.
८) श्री.नानाभाऊ पटोले, वि.स.स.
९) श्री.सुर्यकांत दळवी, वि.स.स.
१०) श्री.आर.एम.वाणी, वि.स.स.
११) श्री.एकनाथ शिंदे, वि.स.स.
१२) श्री.विनोद तावडे, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,

१) श्री.भाऊसाहेब कांबळे, सह सचिव
२) श्री.ऋतुराज कुडतरकर, अवर सचिव
३) श्री.रामनाथ काठे, अवर सचिव (समिती)

निमंत्रित :

महालेखापाल यांचे कार्यालय :

१) श्रीमती अनिता पट्टनायक, प्रधान महालेखाकार, मुंबई.
२) श्री.ए.के. बेहेरा, वरिष्ठ उपमहालेखाकार, मुंबई.

वित्त विभाग :

डॉ. प्रदिप व्यास, सचिव (ले. व को.)

साक्षीदार :

वित्त विभाग :

(१) श्री.विद्याधर कानडे, प्रधान सचिव
(२) श्री.ए.एम. खाने, प्रधान सचिव (उद्योग)
(३) श्री.संजय बाँटिया, आयुक्त विक्रीकर

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २००३-२००४ या वर्षाच्या महसूली जमा अहवालसंदर्भात प्रधान सचिव, वित्त विभाग यांची साक्ष घेण्यात आली.

मंगळवार, दिनांक १७ ऑगस्ट, २०१०

लोकलेखा समिती

समितीची बैठक मंगळवार, दिनांक १७ ऑगस्ट, २०१० रोजी विधान भवन, मुंबई येथे दुपारी १२.०० वाजता सुरु होऊन दुपारी १.४७ वाजता स्थगित झाली.

समिती प्रमुख

१) श्री.गिरीश बापट, वि.स.स.

सदस्य

२) डॉ.नामदेव उसेंडी, वि.स.स.
३) श्री.अमित देशमुख, वि.स.स.
४) श्रीमती मिनाक्षी पाटील, वि.स.स.
५) श्री.ए.टी.पवार, वि.स.स.
६) श्री.नवाब मलिक, वि.स.स.
७) श्री.संजय सावकारे, वि.स.स.
८) श्री.आर.एम.वाणी, वि.स.स.
९) श्री.बाळा नांदगावकर, वि.स.स.
१०) श्री.विनोद तावडे, वि.प.स.
११) डॉ.दिपक सावंत, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,

१) डॉ.अनंत कळसे, प्रधान सचिव
२) श्री.ऋतुराज कुडतरकर, अवर सचिव
३) श्री.रामनाथ काठे, अवर सचिव (समिती)

निमंत्रित :

महालेखापाल यांचे कार्यालय :

१) श्रीमती अनिता पट्टनायक, प्रधान महालेखाकार, मुंबई
२) श्री.बी. मजुमदार, महालेखाकार, नागपूर

वित्त विभाग :

डॉ.प्रदिप व्यास, सचिव (ले. व को.)

साक्षीदार :

महसूल व वन (महसूल) विभाग :-

(१) श्री.रमेशकुमार, अतिरिक्त मुख्य सचिव
(२) श्री.जे.एस. सहारिया, प्रधान सचिव

नगरविकास विभाग

श्री.मनुकुमार श्रीवास्तसव, सचिव

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

श्री.ना.ह. तडोसे, सह सचिव

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २००३-२००४ या वर्षाच्या महसूली जमा अहवालसंदर्भात प्रधान सचिव, महसूल व वन (महसूल) विभाग, सचिव, सहकार व नगरविकास विभाग यांची साक्ष घेण्यात आली.

बुधवार, दिनांक २५ ऑगस्ट, २०१०

लोकलेखा समिती

समितीची बैठक बुधवार, दिनांक २५ ऑगस्ट, २०१० रोजी विधान भवन, मुंबई येथे सकाळी ११.३० वाजता सुरु होऊन दुपारी १.१० वाजता स्थगित झाली.

समिती प्रमुख

१) श्री. गिरीश बापट, वि.स.स.

सदस्य

२) श्रीमती मिनाक्षी पाटील, वि.स.स
३) श्री.सुर्यकांत दळवी, वि.स.स.
४) श्री.एकनाथ शिंदे, वि.स.स.
५) श्री.बाळा नांदगावकर, वि.स.स.
६) श्री.विनोद तावडे, वि.प.स.
७) डॉ.दिपक सावंत, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,

१) डॉ.अनंत कळसे, प्रधान सचिव
२) श्री.रामनाथ काठे, अवर सचिव (समिती)

निमंत्रित :

महालेखापाल यांचे कार्यालय :

(१) श्रीमती अनिता पट्टनायक, प्रधान महालेखापाल, मुंबई
(२) श्रीमती शीला जोग, उपमहालेखापाल, नागपूर

वित्त विभाग :

डॉ. प्रदिप व्यास, सचिव, वित्त विभाग (ले. व को.)

साक्षीदार :

(१) सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग (सहकार) विभाग :
श्री.सुधीर गोयल, प्रधान सचिव

(२) कृषि व पदुम (मत्स्यव्यवसाय)
श्री.राजेश अग्रवाल, सचिव

(३) सार्वजनिक आरोग्य विभाग
श्री.बिपीन मलीक, आयुक्त, राज्य कामगार महामंडळ, मुंबई

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २००३-२००४ या वर्षाच्या महसूली जमा अहवालांसंदर्भात प्रधान सचिव, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग (सहकार) विभाग व सचिव, कृषि व पदुम (मत्स्यव्यवसाय) विभाग व सार्वजनिक आरोग्य विभाग यांची साक्ष घेण्यात आली.

बुधवार, दिनांक १ सप्टेंबर, २०१०

लोकलेखा समिती

समितीची बैठक बुधवार, दिनांक १ सप्टेंबर, २०१० रोजी विधान भवन, मुंबई येथे सकाळी ११.३० वाजता सुरु होऊन दुपारी १२.२९ वाजता स्थगित झाली.

कार्यकारी समिती प्रमुख

१) श्री.नानाभाऊ पटोले, वि.स.स.

सदस्य

२) श्री.निलेश देशमुख-पारवेकर, वि.स.स.
३) श्री.अमित देशमुख, वि.स.स.
४) श्री.ए.टी.पवार, वि.स.स.
५) श्री.विलास लांडे, वि.स.स.
६) श्री.संजय सावकारे, वि.स.स.
७) श्री.बाळा नांदगावकर, वि.स.स.
८) डॉ.दिपक सावंत, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,

१) डॉ.अनंत कळसे, प्रधान सचिव
२) श्री.भाऊसाहेब कांबळे, सह सचिव
३) श्री.रामनाथ काठे, अवर सचिव (समिती)

निमंत्रित :

महालेखापाल यांचे कार्यालय :

(१) श्रीमती अनिता पट्टनायक, प्रधान महालेखाकार, मुंबई
(२) श्री.बी.मजुमदार, महालेखाकार, नागपूर

वित्त विभाग :

डॉ. प्रदिप व्यास, सचिव, वित्त विभाग (ले. व को.)

साक्षीदार :

वैद्यकिय शिक्षण विभाग :

(१) श्री.मिलिंद म्हैसकर
(२) श्री.टी.सी. बेंजामिन, तत्कालीन सचिव

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २००३-२००४ या वर्षाच्या महसूली जमा अहवालसंदर्भात सचिव वैद्यकिय शिक्षण विभाग यांची साक्ष घेण्यात आली.

मंगळवार, दिनांक २८ सप्टेंबर, २०१०

लोकलेखा समिती

समितीची बैठक मंगळवार, दिनांक २८ सप्टेंबर, २०१० रोजी विधान भवन, मुंबई येथे दुपारी १२.०० वाजता सुरु होऊन दुपारी १.३० वाजता स्थगित झाली.

समिती प्रमुख

१) श्री.गिरीश बापट, वि.स.स.

सदस्य

२) श्रीमती मिनाक्षी पाटील, वि.स.स
३) श्री.नवाब मलिक, वि.स.स.
४) श्री.विलास लांडे, वि.स.स.
५) श्री.संजय सावकारे, वि.स.स.
६) श्री.गिरीष महाजन, वि.स.स.
७) श्री.नानाभाऊ पटोले, वि.स.स.
८) श्री.सुर्यकांत दळवी, वि.स.स.
९) श्री.आर.एम.वाणी, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,

१) श्री. एम. एम. काज, उप सचिव
२) श्री. रामनाथ काठे, अवर सचिव (समिती)

निमंत्रित :

महालेखापाल यांचे कार्यालय :

(१) श्रीमती अनिता पट्टनायक, प्रधान महालेखाकार, मुंबई
(२) श्री.बी. मजुमदार, महालेखाकार, नागपूर

वित्त विभाग :

डॉ. प्रदिप व्यास, सचिव, वित्त विभाग (ले. व को.)

साक्षीदार :

सार्वजनिक आरोग्य विभाग :

(१) श्री.जयंत बाँटिया, प्रधान सचिव
(२) श्री.बिपीन मलिक, आयुक्त, राज्य कामगार विमा महामंडळ, मुंबई

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २००३-२००४ या वर्षाच्या महसूली जमा अहवालसंदर्भात प्रधान सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग यांची साक्ष घेण्यात आली.

बुधवार, दिनांक २९ सप्टेंबर, २०१०

लोकलेखा समिती

समितीची बैठक बुधवार, दिनांक २९ सप्टेंबर, २०१० रोजी विधान भवन, मुंबई येथे सकाळी ११.३० वाजता सुरु होऊन दुपारी १.०० वाजता स्थगित झाली.

समिती प्रमुख

१) श्री. गिरीश बापट, वि.स.स.

सदस्य

२) श्री.विलास लांडे, वि.स.स.
३) श्री.संजय सावकारे, वि.स.स.
४) श्री.नानाभाऊ पटोले, वि.स.स.
५) श्री.आर.एम.वाणी, वि.स.स.
६) श्री.भाई जगताप, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,

१) श्री भाऊसाहेब कांबळे, सह सचिव
२) श्री.रामनाथ काठे, अवर सचिव (समिती)

निमंत्रित :

महालेखापाल यांचे कार्यालय :

(१) श्रीमती अनिता पट्टनायक, प्रधान महालेखाकार, मुंबई
(२) श्री.बी. मजुमदार, महालेखाकार, नागपूर

वित्त विभाग :

श्री.राजेश अग्रवाल, सचिव (ले. व को.)

साक्षीदार :

महसूल व वन (महसूल) विभाग :

(१) श्री.जे.एस. सहारिया, प्रधान सचिव (मदत व पुनर्वसन)
(२) श्री.एस. चोक्किलगम, नोंदणी महानिरीक्षक

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २००३-२००४ या वर्षाच्या महसूली जमा अहवालसंदर्भात प्रधान सचिव, मदत व पुनर्वसन विभाग यांची साक्ष घेण्यात आली.

मंगळवार, दिनांक ११ जानेवारी, २०११
लोकलेखा समिती

समितीची बैठक मंगळवार, दिनांक ११ जानेवारी, २०११ विधान भवन, मुंबई येथे दुपारी १२.०० वाजता सुरु होऊन दुपारी १.२० वाजता स्थगित झाली.

समिती प्रमुख

१) श्री. गिरीश बापट, वि.स.स.

सदस्य

२) श्री.निलेश देशमुख-पारवेकर, वि.स.स.
३) श्री.ए.टी.पवार, वि.स.स.
४) श्री.नवाब मलिक, वि.स.स.
५) श्री.विलास लांडे, वि.स.स.
६) श्री.संजय सावकारे, वि.स.स.
७) श्री.गिरीष महाजन, वि.स.स.
८) श्री.आर.एम.वाणी, वि.स.स.
९) श्री.बाळा नांदगावकर, वि.स.स.
१०) डॉ.दिपक सावंत, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,

१) श्री.भाऊसाहेब कांबळे, सह सचिव
२) श्री.ऋतुराज कुडतरकर, अवर सचिव
३) श्री.रामनाथ काठे, अवर सचिव (समिती)

निमंत्रित :

महालेखापाल यांचे कार्यालय :

(१) श्रीमती अनिता पट्टनायक, प्रधान महालेखाकार, मुंबई
(२) श्री. पी. ए. निर्मलकुमार, उप महालेखाकार.

वित्त विभाग :

श्री.राजेश अग्रवाल, सचिव

साक्षीदार :

सार्वजनिक आरोग्य विभाग :

(१) श्री.भुषण गगराणी, सचिव
(२) श्री.बिपीन मलिक, प्रधान सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग व निवासी आयुक्त महाराष्ट्र सदन, नवी दिल्ली
(३) श्रीमती कविता गुप्ता, प्रधान सचिव (कामगार)
(४) डॉ. प्रदिप व्यास, सचिव (व्यय)

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २००३-२००४ या वर्षाच्या महसूली जमा अहवालसंदर्भात प्रधान सचिव, कामगार विभाग व सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग यांची साक्ष घेण्यात आली.

मंगळवार, दिनांक १९ एप्रिल, २०११

लोकलेखा समिती

समितीची बैठक मंगळवार, दिनांक १९ एप्रिल, २०११ विधान भवन, मुंबई येथे दुपारी ३.०० वाजता सुरु होऊन दुपारी ४.०० वाजता स्थगित झाली.

समिती प्रमुख

१) श्री. गिरीश बापट, वि.स.स.

सदस्य

२) श्री.निलेश देशमुख-पारवेकर, वि.स.स.
३) श्रीमती मिनाक्षी पाटील, वि.स.स.
४) श्री.ए.टी.पवार, वि.स.स.
५) श्री.नवाब मलिक, वि.स.स.
६) श्री.संजय सावकारे, वि.स.स.
७) प्रा.राम शिंदे, वि.स.स.
८) श्री.नानाभाऊ पटोले, वि.स.स.
९) श्री.एकनाथ शिंदे, वि.स.स.
१०) श्री.बाळा नांदगावकर, वि.स.स.
११) श्री.भाई जगताप, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,

१) श्री भाऊसाहेब कांबळे, सह सचिव
२) श्री.सु.सा.गायकवाड, वित्तीय सल्लागार
३) श्री.ऋतुराज कुडतरकर, अवर सचिव
४) श्री.रामनाथ काठे, अवर सचिव (समिती)

समितीने पाचवा प्रारुप अहवाल विचारात घेतला व काही फेरफारासह तो समंत केला.